

Ḃsin Isilaamu

᠒luko imo Aqeedah (adisokan) ni ipin awon ekọ ti o jemọ ti
Isilaamu (tele ri).

Nibđe موجزة عن الإسلام (مشمتملة على الأدلة) يوربا

بيان الإسلام
Bayan AL-Islam

ح) جمعية خدمة المحتوى الإسلامي باللغات ، ١٤٤٥ هـ

باللغات ، جمعية خدمة المحتوى الإسلامي
نيذة موجزة عن الإسلام (مشملة على الأدلة) - يوربا. / جمعية
خدمة المحتوى الإسلامي باللغات ؛ جمعية خدمة المحتوى الإسلامي
باللغات - ط١. -. الرياض ، ١٤٤٥ هـ
٧٠ ص ؛ ..سم

رقم الإيداع: ١٤٤٥/٢٢٤٤١
ردمك: ٩٧٨-٦٠٣-٨٤٤٢-٩٩-٩

Partners in Implementation

Content
Association

Rowad
Translation

Rabwah
Association

IslamHouse

This publication may be printed and disseminated by any means provided that the source is mentioned and no change is made to the text.

Tel: +966 50 244 7000

info@islamiccontent.org

Riyadh 13245- 2836

www.islamhouse.com

Ḓsin

Isilaamu

Ḑluko imḐ Aqeedah (adisḓkan) ni ipin awḓn ẹkḓ ti o jẹmḓ ti
Isilaamu (tele ri).

Ḓda kan nìyí pẹlu déètì 19-11-1441

Ḑjḓgbḓn Muhammad ḓmḓ Abdullaah As-Suhaym ni o kḓ ḓ.

Kulliyyah Tẹrbiyah ni ile-ẹkḓ giga Al-Malik Suhuud.

Ilu Riyadh, ni orílẹ-èdè Saudi Arabia

Eleyii ni akosile soki kan nipa esin Isilaamu gege bi o se wa ninu Alikuraani alapon-onle pelu Sunnah Anabi

Tira pataki to ko alaye nipa esin Isilaamu sinu, to n shalaye eyi ti o pataki ju ninu awon ipile, ekọ ati awon ewa re lati inu awon iwe-eri ipile; eyi ti n se Alikuraani alapon-onle ati Sunnah Anabi. Tira yii eyi ti a fi n ba gbogbo eni ti o ti balaga soro, yala o je musulmi tabi kii ti ese musulmi, to si wa ni ede onikaluku won, ko le baa wulo ni gbogbo asiko, aaye ati oniruuru isesi tabi ipo ti won ba wa.

Eda kan niyi ti o ko awon eri lati inu Alikurani ati Sunnah Anabi sinu

1. Eṣin Isilaamu ni iṣe naa ti Allāhu fi ranṣe si gbogbo eniyan. Paapaajulo oun ni iṣe ayeraye ti o siṣe opin awon iranṣe Oluwa Allāhu

Eṣin Isilaamu ni leṭa Allāhu si gbogbo eniyan patapata.

Allāhu ti oṣa Re ga julọ so pe:

﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِّلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ﴾

[سبأ: 28] ﴿٢٨﴾

{ A ò rán o níṣe àfi sí gbogbo èniyàn pátápátá; (o jẹ) oníròò-ìdunnú àti olùkìlòṣùgbón òpòlòpò àwọn èniyàn kò mò. Suratú } [Sabai: 28]

Allāhu ti oṣa Re ga julọ tun so pe:

﴿قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا...﴾ [الأعراف: 158]

{ Irẹ Anọbi so pe mo pe eyin eniyan (ki e mo wipe) dajudaju Emi ni iranṣe Allāhu si gbogbo yin patapata Suratul } [A'raf: 158]

Allāhu ti oṣa Re ga julọ tun so pe:

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ الرَّسُولُ بِالْحَقِّ مِن رَّبِّكُمْ فَآمِنُوا خَيْرًا لَّكُمْ وَإِن تَكْفُرُوا﴾

﴿فَإِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا﴾ [النساء: 170]

{ Èyin èniyàn, dájúdájú Òjísẹ nàà ti dé ba yín pẹlú òdodo láti òdò Olúwa yín. Nítorí nàà, kí e gbà á gbọ l'ó dára julọ fun yín. Tí e bá sì àì gbàgbọ, dájúdájú ti Allāhu ni ohunkóhun t'ó wà nínú àwọn sánmò àti ilẹ. Allāhu sì n jẹ Onímò, Ọlògbón.} [Suratú Nisai: 170]

Eṣin Isilaamu ni ifiranṣe Allāhu ti o jẹ ti ayeraye, oun naa ni igbeyin awon ifiranṣe Oluwa wa.

Allāhu ti oṣa Re ga julọ so pe:

﴿مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَكِن رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ ۗ وَكَانَ اللَّهُ

بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿٤٠﴾﴾ [الأحزاب: 40]

{ (Ānábì) Muhammad kì í şe bàbá ẹ̀nì kan kan nínú àwọn ọ̀kùnrin yín, şùgbọ̀n (ó jẹ) Òjìşẹ̀ Allāhu àti òpin àwọn Ānábì. Allāhu sì n jẹ Onímò nípa gbogbo ǹnèkan.} [Suratul Ahzab: 40]

2. Ẹsin Isilaamu kii şe ẹsin adayanri fun awọn ẹya tabi awọn ijo kan pato. Şugbọn o jẹ ẹsin Allāhu fun gbogbo eniyan patapata

Ẹsin Isilaamu kiişe ẹsin adayanri fun awọn ẹya tabi awọn ijo kan pato. Şugbọn o jẹ ẹsin Allāhu fun gbogbo eniyan patapata. Akọkọ aşe ti Allāhu pa ninu Alikuraani alapọn-ọnle ni gbolohun Re ti ọla Re ga julọ to sọ pe:

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ

تَتَّقُونَ ﴿٢١﴾﴾ [البقرة: 21]

{ Ẹyin ènìyàn, ẹ jọsìn fún Olúwa yín, Ẹni tí Ó da ẹyin àti àwọn t'ó şíwájú yín, nítorí kí ẹ lè şọra (fún iyà Iná)} [Suratul Baqara: 21]

Allāhu ti ọla Re ga julọ tun sọ pe:

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُم مِّن نَّفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا

وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً ۗ وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ

عَلَيْكُمْ رَقِيبًا ﴿١﴾﴾ [النساء: 1]

{ Mo pe gbogbo ẹyin eniyan, ẹ paya Oluwa yin Ẹni ti O da yin lati araẹmi kan şoşo, ti O si tun da iyawo re lati ara re, ti O wa mu jade ni yanturu lati ara awọn mejeeji ọpọlọpọkunrin ati obinrin.} [Suratu Nisai: 1]

Egbawa ọrọ wa lati ẹnu Ibnu Umar ki Allāhu yonu si awon mejeeji pe Anabi- ki ike ati o la Allāhu maa ba a- ba awon eeyan soro lojo ti o si ilu Makkah, o so pe: Mo pe eyin eniyan, dajudaju Olohun ti gbe igberaga awon keferi alaimokan to ti siwaju ati fifi babanla se iyanran kuro l'ori yin. Leni, gbogbo eniyan je iran meji: eniire, olupaya Olohun ti yoo je alapon-onle lododo Allāhu, ati obileje eniyan, oloriburuku ti yoo je eniyeperere lododo Olohun. Gbogbo eniyan je aromodomo Adamo, be Olohun si da Aadama latara erupe. Allāhu so pe:

﴿يَأْتِيهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاهُمْ مِّنْ ذَكَرٍ وَأُنثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا﴾

﴿إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاهُ﴾ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ﴿١٣﴾ [الحجرات: 13]

{ Mo pe gbogbo eyin eniyan, dajudaju Awa ni A da'yin l'okunrin l'obinrin, be ni a si se yin ni iran-iran ati idile-idile ki e le fi maa da ara yin mo. Dajudaju alaponle eniyan julolaarin yin ni eni naa ti o ba npaya Olohun julola. Dajudaju Olohun ni Onimimo julola Oloye julola.} [Suratul Hujuraat: 13] Tirimidhi lo gbaa wa, nomba (3270)

O ko lee ri ofin kan to n se adayanri awon eeyan kan tabi awon ijo kan latara wiwo iran won tabi ijo won tabi eya won, yala ninu awon ofin Alikuraani alapon-onle tabi awon ase Anabi alapon-onle (ki ike ati o la Allāhu maa ba a).

3. Isilaamu ni ifiranse Allāhu, eyi ti o wa lati pe awon ise awon Anabi ati awon ojişe to ti koja, eyi ti O fi ran won si awon ijo won, ki ike ati o la Allāhu maa ba awon ojişe Olohun wonyii.

Isilaamu ni ifiranse Allāhu, eyi ti o wa lati pe awon ise awon Anabi ati awon ojişe to ti koja, eyi ti O fi ran won si awon ijo

won, ki ike ati ola Allāhu maa ba awon ojiṣe Ọlọhun wonyii. Olohun ti ola Re ga so pe:

﴿ إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَى نُوحٍ وَالْتَّيِّبِينَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَوْحَيْنَا إِلَى إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَعِيسَى وَأَيُّوبَ وَيُونُسَ وَهَارُونَ وَسُلَيْمَانَ وَعَاتَيْنَا دَاوُدَ زَبُورًا ﴾ [النساء: 163]

{ Dájúdájú Àwa (fi ìmísí) ránṣẹ sí ọ gégé bí A ṣe fi ránṣẹ sí (Ànábì) Nūh àti àwọn Ànábì (mùiràn) lẹyìn rẹ. A fi ìmísí ránṣẹ sí (àwọn Ànábì) 'Ibrōhīm, 'Ismō'íl, 'Ishāk, Ya'kūb àti àwọn àrómọdómọ (rẹ), àti (Ànábì) 'Īsā, 'Ayyūb, Yūnus, Hārūn àti Sulaemōn. A sì fún (Ànábì) Dāwūd ní Zabūr.} [Suratul Nisai: 163]

Ḙsin yii ti Ọlọhun fun Ojiṣe Nla Muhammad- ki ike ati aanu Allāhu maa ba a- ni imisi rẹ, oun naa ni ḗsin ti Ọlọhun Ọba ṣe ni ilana ḗsin fun awon Anobi ti won ti koja, ti O si pa'won lasẹ rẹ.

Allāhu ti ọla Rẹ ga julọ sọ pe:

﴿ شَرَعَ لَكُمْ مِنَ الدِّينِ مَا وَصَّى بِهِ نُوحًا وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا بِهِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى أَنْ أَقِيمُوا الدِّينَ وَلَا تَتَفَرَّقُوا فِيهِ كَبُرَ عَلَى الْمُشْرِكِينَ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَيْهِ اللَّهُ يَجْتَبِي إِلَيْهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي إِلَيْهِ مَنْ يُنِيبُ ﴾ [الشورى: 13]

{(Allāhu) ṣe ní òfin fun yín nínú èsìn ('Islām) ohun tí Ó pa ní àṣẹ fún (Ànábì) Nūh àti èyí tí Ó fi ránṣẹ sí ọ, àti ohun tí A pa láṣẹ fún (Ànábì) 'Ibrōhīm, (Ànábì) Mūsā àti (Ànábì) 'Īsā pé kí ẹ gbé èsìn nàà dúró. Kí ẹ sì má ṣe pín sí ijọtọtòtò nínú rẹ. Wàhàlà l'ó jẹ fún àwọn òṣẹbọ nípa ǹnkan tí ò n pè wọn sí (nìbi mímú Allāhu ní òkan ṣoṣo). Allāhu l'Ó n ṣẹṣà ẹni tí Ó bá fẹ sínú èsìn Rẹ (tí ò n pè wọn sí). Ó sì n fi ònà mọeni tí ó bá n ṣẹrì padà sí òdò Rẹ (nípasẹ ìronúpìwàdà).} [Suratu Shura: 13]

Eleyii ti Ọlọhun fún Ojiṣe Nla Muhammad- ki ike ati aanu Allāhu maa ba a- ni imisi rẹ jẹ ajeri fun awon tira Ọlọhun to ti

koja geḡe bii Taoreta ati Injila ko too di pe madaru wõnu awõn mejeeji.

Allāhu ti ọla Rẹ ga julọ sọ pe:

﴿وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ هُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ إِنَّ اللَّهَ بِعِبَادِهِ

لَخَبِيرٌ بَصِيرٌ﴾ [فاطر: 31]

{ Ohun tí A fi ránṣẹ sí ọ nínú Tírà, òhun ni òdodo tí ó n fi ohun t'ó jẹ òdodo rinlẹ nípa èyí t'ó ṣíwájú rẹ. Dájúdájú Allāhu ni Onímò-ìkòkò, Olùrìran nípa àwõn ẹrúsìn Rẹ..} [Suratu Fatir: 31]

4. Gbogbo awõn Anõbi patapata- ki ikẹ ati aanu Allāhu maa ba wõn- ẹsin kan soṣo ni ẹsin wõn, bo tilẹ jẹ pe ilana iṣẹsin wõn ya loṭoṭo.

Gbogbo awõn Anõbi patapata ki ikẹ ati aanu Allāhu maa ba wõn, ẹsin kan soṣo ni ẹsin wõn, bo tilẹ jẹ pe ilana iṣẹsin wõn ya loṭoṭo.

Allāhu ti ọla Rẹga julọ sọ pe:

﴿وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ بِالْحَقِّ مَصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ الْكِتَابِ وَمُهَيْمِنًا عَلَيْهِ

فَأَحْكُم بَيْنَهُم بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ عَمَّا جَاءَكَ مِنَ الْحَقِّ لِكُلِّ جَعَلْنَا مِنْكُمْ

شُرْعَةً وَمِنْهَا جَاوِزًا وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَٰكِن لِّيَبْلُوَكُمْ فِي مَا آتَيْنَاكُمْ فَاسْتَبِقُوا

الْخَيْرَاتِ إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ﴾ [المائدة: 48]

{ A sọ Tírà (al-Kur'ān) kalẹ fún ọ pèlú òdodo. Ó n jẹrìí sí èyí t'ó jẹ òdodo nínú èyí t'ó ṣíwájú rẹ nínú Tírà. Ó n wá ààbò fún àwõn òfin inú rẹ. Nítorí náà, fi ohun tí Allāhu sòkalẹ dájọ láààrin wõn. Má ṣe tẹlẹ ifẹ-inú wõn t'ó yapa sí ohun tí ó dé bá ọ nínú òdodo. Olúkùlùkù nínú yín ni A ti ṣe òfin àti ilànà fún. Àti pé tí ó bá jẹ pé Allāhu bá fẹ, ìbá ṣe yín ní ijọ kan soṣo

(sínú 'Islām), şugbõn nítorí kí Ó lè dan yín wò nínú ohun tí Ó fun yín ni. Nítorí náà, ẹ gbawájú níbi işé rere. Ọ̀dò Allāhu ni ibùpadàsí gbogbo yín pátápátá. Ó sì máa fun yín ní ìró nípa ohun tí ẹ́ n yapa ẹnu sí.} [Suratul Maidat: 48]

Ojise Olohun- ki ike ati ola Olohun maa ba a - so pe: " Emi gan-an ni mo lẹto si Isa ọmọ Maryam julọ laarin awọn eeyan laye ati lọrun. Bẹ, apejuwe awọn Anọbi da gege bi awọn ọmọbakan, ti iya wọn yato, şugbõn ọkan şoşo ni ẹsin wọn. Imam Bukhari lo gba a wa, nomba (3443).

5. Gege bi gbogbo awọn Anọbi: Nuha, Ibrahim, Musa, Sulayman ati Dawuda şe pepe, beę naa ni Isilaamu şe pepe si inigbagbo pe ẹni to nje Oluwa ni Allāhu, Aşeda, Olufunilarisiki, Ayeni, Apani, Ọlọla-gongo, Oun naa ni Oludari gbogbo nkan, Oun nikan yii naa ni Alaanu, Onike to ga julọ.

Gege bi gbogbo awọn Anọbi: Nuha, Ibrahim, Musa, Sulayman ati Dawuda şe pepe, beę naa ni Isilaamu şe pepe si ninigbagbo pe ẹni to nje Oluwa ni Allāhu, Aşeda, Olufunilarisiki, Ayeni, Apani, Ọlọla-gongo, Oun naa ni Oludari gbogbo nkan, Oun nikan yii naa ni Alaanu, Onike to ga julọ.

Allāhu ti ọla Re ga julọ so pe:

﴿يَتَأْتِيهَا النَّاسُ أَدْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ هَلْ مِنْ خَلْقٍ غَيْرِ اللَّهِ يَرْزُقُكُمْ مِنْ

السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَاتَىٰ تُؤْفَكُونَ ﴿٣﴾﴾ [فاطر: 3]

{ Ẹyin ènìyàn, ẹ rántí ìdẹra Allāhu lórí yín. Njẹlédàá kan yàtò sí Allāhu tún wà tí ó n pèsè fun yín láti inú sánmò àti ilẹ? Kò sí ọlọhun tí ijósìn tọ sí àfi Ọun. Nítorí náà, báwo ni wọn şe n şe yín lórí kúrò níbi ọ̀dodo?} [Suratu Fatir: 3]

Allāhu ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَرَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدْبِرُ الْأُمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ﴾ [يونس: 31]

{ Sọ pé: “Ta ni Ó n pèsè fun yín láti inú sánmọ àti ilẹ? Ta ni Ó ní ikápá lóri ìgbọ̀rò àti ìrírán? Ta ni Ó n mú aláàyè jáde láti ara òkú, tí Ó tún n mú òkú jáde láti ara aláàyè? Ta sì ni Ó n ẹ̀ ètò ọ̀rò (ẹ̀dà)?” Wọ̀n yóò wí pé: “Allāhu” Nígbà nàà, sọ pé: “Şé ẹ̀ ò ní bẹ̀rù (Rẹ̀) ni?”} [Suratu Yunusa: 31]

Allāhu ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿أَمَّنْ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَمَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَيْلَهُ مَعَ اللَّهِ قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾ [النمل: 64]

{(Şé ìbọ̀rìşà l’ó dára jùlọ ni) tàbí (jìjọ̀sìn fún) Ẹ̀ni tí Ó pilẹ̀ ìşẹ̀dà ẹ̀dà, léyìn nàà, tí Ó máa dá a padà (léyìn ikú), tí Ó sì n pèsè fun yín láti sánmọ àti ilẹ? Şé ọ̀lọ̀hun kan tún wà pẹ̀lú Allāhu ni? Sọ pé: “Ẹ̀ mú ẹ̀rí yín wá tí ẹ̀ bá jẹ̀ olódodo.”} [Suratu Naml: 64]

Gbogbo awọ̀n Anọ̀bi ati ojişẹ̀ pata ni a gbe dide pẹ̀lu ipolongo sisin Allāhu nikan şoşo. Allāhu ti ọla Rẹ ga ju sọ pe:

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ فَمِنْهُمْ مَنْ هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكْذِبِينَ﴾ [النحل: 36]

{ Dájúdájú A ti gbé Ọ̀jíşẹ̀ dide nínú ìjọ̀ kọ̀ọ̀kan (láti jíşẹ̀) pé: “Ẹ̀ jọ̀sìn fún Allāhu. Kí ẹ̀ sì jìnnà sí àwọ̀n ọ̀rìşà.” Nítórí nàà, ó wà nínú

won, ẹni tí Allāhu tọ sí ọ̀nà. Ó sì wà nínú won, ẹni tí ìṣìnà kò lé lórí. Nítorí náà, ẹ rìn kiri lórí ilẹ̀, kí ẹ̀ sì wòye sí bí àtubòtán àwon t’ó pé àwon Ọ̀jísẹ̀ ní ọ̀pùrọ̀ṣe rí?} [Suratul Nahl: 36]

Allāhu ti ọ̀la Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِيْهِ إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا

فَاعْبُدُونِ﴾ [الأنبياء: 25]

{ A kò rán ọ̀jísẹ̀ kan níṣẹ́síwájú rẹ àfi kí A fi ìmísí ránṣẹ̀ sí i pé: “Dájúdájú kò sí ọ̀lọ̀hun tí ìjọ̀sìn tọ̀ sí àfi Èmi (Allāhu). Nítorí náà, ẹ jọ̀sìn fún Mi.” } [Suratul Anbiyaa: 25]

Allāhu fun wa niro nipa Nuha- ki ike ati igẹ Allāhu maa ba a-pe oun naa jiṣe pe:

﴿لَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَقَالَ لِقَوْمِهِ أَعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ وَإِنِّي

أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ﴾ [الأعراف: 59]

{ Èyin ijo mi, ẹ jọ̀sìn fún Allāhu. Ẹ ò níọ̀lọ̀hun miiṣràn léyìn Rẹ. Dájúdájú mò n bẹ̀rù iyà Ọ̀jọ̀ Nlá fun yín.} [Suratul A'raf: 59]

Beṣe nii aayo Ọ̀lọ̀hun tii ṣe Ibrahim- ki ike ati aanu Allāhu maa ba a- geṣe bi Allāhu ṣe fun wa niro nipa rẹ pe o sọ pe:

﴿وَإِبْرَاهِيمَ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ أَعْبُدُوا اللَّهَ وَاتَّقُوهُ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ

تَعْلَمُونَ﴾ [العنكبوت: 16]

{ (Rántí Ànábì) 'Ibrōhīm. Nígba tí ó sọ fún ijo rẹ̀ pé: “Ẹ jọ̀sìn fún Allāhu. Kí ẹ̀ sì páyà Rẹ̀. Ìyẹn lóore jùlọ̀ fun yín tí ẹ̀ bá mọ̀.” } [Suratul Ankabut: 16]

Anọbi Salihu- ki ike ati aanu Allāhu maa ba a- geṣe bi Allāhu ṣe sọ nipa rẹ pe o sọ pe:

﴿وَالِى ثَمُودَ أَخَاهُمْ صَالِحًا قَالَ يَا قَوْمِ أَعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ ۗ وَ قَدْ جَاءَكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ هَدِيَهُ نَاقَةٌ لِلَّهِ لَكُمْ آيَةٌ فَذَرُوهَا تَأْكُلْ فِي أَرْضِ اللَّهِ وَلَا تَمْسُوهَا بِسُوءٍ فَيَأْخُذْكُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٧٣﴾﴾ [الأعراف: 73]

{ Ó sọ pé: "Èyin ijọ mi, ẹ jọsìn fún Allāhu. Ẹẹ ní ọlọhun m̀íràn lẹyìn Rẹ. Işẹ iyanu kúkú ti dé ba yín láti ọdọ Olúwa yín; èyí ni abo r̀akúnmi Allāhu. (Ó jẹ) àmì kan fun yín. Nítorí náà, ẹ fi sílẹ, kí ó máa jẹ kiri lórí ilẹ Allāhu.Ẹ má şe fi ọwọ aburú k̀àn án nítorí kí iyà ẹlẹta-eléro má baà jẹ yín..} [Suratul A'raf: 73]

Anọbi Shuaib- ki ike ati aanu Allāhu maa ba a- gege bi Allāhu şe sọ nipa re pe o sọ pe:

﴿وَالِى مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا قَالَ يَا قَوْمِ أَعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ ۗ قَدْ جَاءَكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ فَأَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٨٥﴾﴾ [الأعراف: 85]

{ Èyin ijọ mi, ẹ jọsìn fún Allāhu. Ẹẹ ní ọlọhun m̀íràn lẹyìn Rẹ. Dájúdájú ẹrí t'ó yanjú ti dé ba yín láti ọdọ Olúwa yín. Nítorí náà, ẹ wọn kónḡò àti ọşùwọn kún. Ẹ má şe dín ǹnkan àwọn èniyàn kù. Ẹ sì má şe ibàjẹ lórí ilẹ lẹyìn àtúnşe rẹ. Iyẹn sì lóore jùlọ fun yín tí ẹ bá jẹ onígbaḡbọ ọdodo.} [Suratul A'raf: 85]

Ni igba akọkọ ti Ọlọhun ba Anọbi Musa- ki ike ati aanu Allāhu maa ba a- soro, Ọba ti mimọ n be fun Un sọ fun un pe:

﴿وَأَنَا اخْتَرْتُكَ فَاسْتَمِعْ لِمَا يُوحَىٰ ﴿١٣﴾ إِنَّنِي أَنَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدْنِي وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي ﴿١٤﴾﴾ [طه: 13-14]

{ Àti pé Èmi şà ọ lẹşà. Nítorí náà, fi etí sí ohun tí A máa fi ránşẹ sí ọ nínú imísí. Dájúdájú Èmi ni Allāhu. Kò sí ọlọhun tí

ijòsìn tọ sí àfi Èmi. Nítorí náà, jòsìn fún Mi. Kí o sì kírun fún írántí Mi..} [Suratu Ta-ha: 13-14.]

Bẹẹ nii Allāhu sọrọ l'Eni ti n fun ni niro nipa Anọbi Musa- ki ike ati aanu Allāhu maa ba a-, O sọ pe:

﴿وَقَالَ مُوسَىٰ إِنِّي عُذْتُ بِرَبِّي وَرَبِّكُمْ مِّنْ كُلِّ مُتَكَبِّرٍ لَا يُؤْمِنُ بِيَوْمِ الْحِسَابِ ﴿٧٧﴾﴾

[غافر: 27]

{ Oun gan-an paapaa fi Ọlọhun wa iṣo, O sọ pe "Dájúdájú èmi sá di Olúwa mi àti Olúwa yín kúrò lẹwọ gbogbo onígbèéraga, tí kò gba Ọjọ iṣírò-iṣé gbọ.} [Suratu Ghafir: 27]

Allāhu fun wa niro nipa Al-Masiihu- ki ike ati igẹ Allāhu maa ba a- pe oun naa sọ pe:

﴿إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَأَعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ﴿٥١﴾﴾ [آل عمران: 51]

{ Dájúdájú Allāhu ni Olúwa mi àti Olúwa yín. Nítorí náà, ẹ jòsìn fún Un. Èyí ni ònà tààrà } [Aal Im'raan/51]

Allāhu fun wa niro nipa Al-Masiihu- ki ike ati igẹ Allāhu maa ba a- pe o sọ pe:

﴿لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ وَقَالَ الْمَسِيحُ يَبْنِي إِسْرَائِيلَ
أَعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ إِنَّهُ مَن يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ النَّارُ

وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ ﴿٧٢﴾﴾ [المائدة: 72]

{ Mo pe eyin oṃo Israẹli, ẹ maa sin Allāhu tii ṣe Oluwa mi ati tiyin naa. Dajudaju ẹnike ni ti o ba mu orogun pọ mọỌlọhun dajudaju Ọlọhun ti ṣe Alijannah ni eewọ fun irufeṣeni naa, ibugbe rẹ si ni inu Ina ko si ni si oluranlọwọ kankan fun awọn oṣẹbọ alabosi naa. } [Suratul-Maa'idah : 72]

Koda gan-an paapaa, to fi mọ Taoreta ati Injila, ikanpamo sisin Ọlọhun nikan ṣoṣo jẹyọ ninu awọn mejeeji. Ọrọ Anọbi

Musa- ki ike ati aanu Allāhu maa ba a- jeyo ninu iwe Deuteronomy pe Gbo ire Isireli, Oluwa Olohun wa Oluwa Okansoso ni I, Ikanpamo'ro imolohun lokan jeyo ninu iwe Maaki nibi ti Messiah- ki ike ati aanu Allāhu maa ba a- ti n so pe: Dajudaju akoko ofin ni pe: Gbo, ire Isireli, Oluwa Olohun wa Oluwa Okansoso ni I. Olohun ti ola ati iyi Re gbun-un-gbun salaye pe gbogbo awon Anobi ni a fi ise pataki tii se ipepe sibi imu Olohun lokan.

Olohun ti ola Re ga julosope:

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ فَمِنْهُمْ مَن هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَن حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكْذِبِينَ ﴿٣٦﴾﴾ [النحل: 36]

{ Dajudaju A ti gbé Ọjísẹ̀ dídẹ̀ nínú ìjọ̀ kòḍokan (látí jíṣẹ̀) pé: “È jòsìn fún Allāhu. Kí ẹ̀ sì jìnnà sí àwọn òrìṣà.” Nítorí nàà, ó wà nínú wọn, ẹ̀ni tí Allāhu tọ̀ sí ọ̀nà. Ó sì wà nínú wọn, ẹ̀ni tí ìṣìnà kò lé lórí..} [Suratul Nahl: 36]

Allāhu tun sopesope:

﴿قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمَوَاتِ أَتُتُونِي بِكِتَابٍ مِنْ قَبْلِ هَذَا أَوْ أَثَرَةٍ مِنْ عِلْمٍ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٤﴾﴾ [الأحقاف: 4]

{ È sọ́ fún mi nípa ǹnkan tí ẹ̀ ǹ pè léyìn Allāhu; ẹ̀ fi wọn hàn mí ná, kí ni wọn ṣẹ̀dá nínú (ohun t’ó wà lórí) ilẹ̀. Tàbí wọn ní ìpín kan (pèlú Allāhu) nínú (ìṣẹ̀dá) àwọn sánmò? È mú Tírà kan wá fún mi t’ó ṣíwájú (al-Kur’ān) yìi tàbí orípa kan nínú ìmò tí ẹ̀ bá jẹ̀ olódodo..} [Suratul Ahqaf: 4]

Alufa agba Saadi- ki Allāhu ba ni ke ẹ- sopesope: O je ki a mo wipe iyan ti awon oṣeḅo n ja nipa awon oriṣa won, won o ni

eri tabi itọka lori re, şugbọn wọn kan n gbara le aba irọ lasan, irori to ti kúta ati laakai to ti bajẹ ni i. Ohun ti yoo tọka ailẹse nle re fun ọ naa ni nigba ti a ba jọ işesi wọn yẹbeyẹbe, ti a to gbogbo imọ wọn ati awọn işe wọn ti a si woye si işesi awọn nkan ti wọn n lo igbesiaye wọn le lori lati maa sin, nje awọn nkan yii še wọn ni anfaani kankan laye tabi lorun Tayseer Alkareem Almanan: oju-ewe 779

6. Olohun Allāhu ti mimọ n be fun Un ti ọla Re sí ga julọ ni Aşeda, Oun naa ni O leto si ijosin ni Oun nikan, ati wipe a o gbodo sin eyikeyi nkan miran mo On.

Olohun ni eni naa ti o leto si ki a maa sin In ni Oun nikan ti a o gbodo si sin elomin mo On. Allāhu ti ọla Re ga julọ so pe:

﴿يٰۤاَيُّهَا النَّاسُ اَعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٢١﴾ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْاَرْضَ فِرَاشًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَاَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَاَخْرَجَ بِهٖ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَّكُمْ فَلَا تَجْعَلُوْا لِلّٰهِ اُنْدَادًا وَاَنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ ﴿٢٢﴾﴾ [البقرة: 21-22]

{ Èyin èniyàn, ẹ jòsìn fún Olúwa yín, Èni tí Ó da èyin àti àwọn t’ó şíwájú yín, nítorí kí ẹ lè şọra (fún iyà Iná). (È jòsìn fún) Èni tí Ó şe ilẹ fun yín ní itẹ, (Ó şe) sánmọ ní àjà, Ó sọ omi òjò kalẹ láti sánmọ, Ó sì fi mú àwọn èso jáde ní ije-ìmu fun yín. Nítorí naà, ẹ má şe bá Allāhu wá akegbé, ẹ sì mò (pé kò ní akegbé).} [Suratul Bakarat: 21-22]

Èni ti O da wa ati awọn iran eniyan to ti koja, ti O si şe ilẹ ni perese to tun n sọ omi kalẹ lati sanmọ to si fi n mu oniranran irugbin ti a fi n şe arisiki jade, Oun nikan naa lo leto si ijosin.

Allāhu ti ọla Re ga julọ so pe:

﴿يَتَأْتِيهَا النَّاسُ أَذْكَرُوا نِعَمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ هَلْ مِنْ خَلْقٍ غَيْرِ اللَّهِ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَأَنْتَى تُؤْفَكُونَ ﴿٣﴾﴾ [فاطر: 3]

{ Èyin èniyàn, ẹ rántí ìdèra Allāhu lórí yín. Njèlèlédàá kan yàtò sí Allāhu tún wà tí ó n pèsè fun yín láti inú sánmò àti ilẹ? Kò sí ọlọhun tí ijòsìn tọ sí àfi Òun. Nítorí nàà, báwo ni wọn ẹ n ẹ yín lórí kúrò níbi òdodo?} [Suratu Fatir: 3]

Eni ti n da ẹda to si tun n pese ije-imu Oun nikan soṣo lo leto si ijòsin. Allāhu ti ọla Re ga julọ sọ pe:

﴿ذَلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ خَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَأَعْبُدُوهُ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ ﴿١٠٢﴾﴾ [الأنعام: 102]

{ Iyẹn ni Allāhu, Olúwa yín; kò sí ọlọhun kan tí ijòsìn tọ sí àfi Òun, Èlédàá gbogbo nńkan. Nítorí nàà, ẹ jòsìn fún Un. Òun sì ni Olùṣọ lórí gbogbo nńkan.} [Suratul An'am: 102]

Gbogbo nkankinkan ti awọn eniyan ba n sin lẹyin Ọlọhun ko leto si ijòsin nitori nkan beṣe ko nikapa nkankan to ẹ deede oṣonaagun yala ninu sanmọ tabi l'ori ilẹ, beṣe nkan kii ẹ amugbaleṣe fun Allāhu nibi nkankan, kii sii ẹ oluranlọwo tabi onigbunwo fun Ọlọhun. Bawo wa ni wọn yoo ẹ wa maa pe nkan mọ Ọlọhun tabi ki won o maa gbe e sipo amugbaleṣe fun-Un. Allāhu ti ọla Re ga julọ sọ pe:

﴿قُلْ أَدْعُوا الَّذِينَ رَعَيْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ وَمَا لَهُمْ فِيهِنَّ مِنْ شَرِكٍ وَمَا لَهُ مِنْ ظَهِيرٍ ﴿٢٢﴾﴾ [سبأ: 22]

{ Sọ pé: “È pe àwọn tí ẹ sọ pé (wọn jẹ olúwa) lẹyin Allāhu.” Wọn kò ní ikápá òdiwọn oṣo-iná igún nínú sánmò tàbí nínú ilẹ. Wọn kò sì ní ipín kan nínú méjèjì. Àti pé kò sí olùrànlọwọ kan fún Allāhu láààrin wọn.} [Suratu Sabai: 22]

Allāhu ti mimọ n bẹ fun Un ti ọla Rẹ sí ga ni Ẹni ti O da gbogbo ẹda, ti O si mu wọn jade latara aisi. Dajudaju mimaabe awọn nkan yii jẹ ẹri pataki to n tọka bibẹ Rẹ (Oun Allāhu):

﴿وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ إِذَا أَنْتُمْ بَشَرٌ تَنْتَشِرُونَ ﴿٢٠﴾ وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٢١﴾ وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافَ أَلْسِنَتِكُمْ وَالْوَنَائِكُمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّلْعَالَمِينَ ﴿٢٢﴾ وَمِنْ آيَاتِهِ مَنَامُكُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَابْتِغَاؤُكُمْ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَسْمَعُونَ ﴿٢٣﴾ وَمِنْ آيَاتِهِ يُرِيكُمُ الْبَرْقَ حَوَاقٍ وَطَمَعًا وَيُنزِلُ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَيُحْيِي بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٢٤﴾ وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ تَقُومَ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ بِأَمْرِهِ ثُمَّ إِذَا دَعَاكُمْ دَعْوَةً مِنَ الْأَرْضِ إِذَا أَنْتُمْ تَخْرُجُونَ ﴿٢٥﴾ وَلَهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلُّ لَهُ قَلْبُونَ ﴿٢٦﴾ وَهُوَ الَّذِي يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَهُوَ أَهْوَنُ عَلَيْهِ وَلَهُ الْمَثَلُ الْأَعْلَىٰ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢٧﴾﴾ [الروم: 20-27]

{ to si ntọka jijẹ oludari ati lilẹto si ijọsin Rẹ. Ó wà nínú àwọn àmì Rẹ pé, Ó ẹ̀dà yín láti ara erùpẹ. Léyìn nàà, nígbà nàà ẹ̀yìn di abara tí ẹ̀ ní fónká (lórí ilẹ̀ ayé). Ó wà nínú àwọn àmì Rẹ pé, Ó ẹ̀dà àwọn aya fun yín láti ara yín nítorí kí ẹ̀ lè rí ifàyàbalẹ̀ lọdọ̀ wọ́n. Ó sì fi ifẹ̀ àti ikẹ̀ sí ààrin yín. Dájúdájú àwọn àmì wà nínú iyeń fún ijọ t'ó láròjinlẹ̀. Ó wà nínú àwọn àmì Rẹ, dídá àwọn sánmọ̀ àti ilẹ̀ àti ọkan-ò-jòkan àwọn èdè yín àti àwọn àwọ̀ ara yín. Dájúdájú àwọn àmì wà nínú iyeń fún àwọn onímọ̀. Nínú àwọn àmì Rẹ̀ ni oorun yín ní alẹ̀ àti ní ọ̀sán àti wíwá tí ẹ̀ ní wá nínú oore Rẹ̀ (fún ijẹ̀-ìmu). Dájúdájú àwọn àmì wà nínú iyeń fún ijọ t'ó ní gbọ̀rọ̀. Nínú àwọn àmì Rẹ̀ tún ni fífi mọ̀nàmọ̀ná hàn yín ní ti ẹ̀rù àti ìrètí. Ó sì ní sọ omi kalẹ̀ láti sánmọ̀. Ó ní fi ta ilẹ̀ jí léyìn tí ilẹ̀ ti kú. Dájúdájú àwọn àmì wà

nínú ìyẹn fún ìjọ́ t'ó n ẹ̀ ẹ̀ làákàyè. Àti pé nínú àwọn àmì Rẹ̀ ni pé sánmò àti ilẹ̀ dúró pèlú àşẹ̀ Rẹ̀. Lẹ́yìn náà, nígbà tí Ó bá pé yín ní ìpè kan nígbà náà ni èyin yóò máa jáde láti inú ilẹ̀. TìRẹ̀ ni àwọn t'ó wà nínú àwọn sánmò àti ilẹ̀. Ènì kòòkan ni olùtẹ̀lẹ̀-àşẹ̀ Rẹ̀. Oun (Allāhu) yii naa ni Èni naa ti O pilẹ̀ işẹ̀da bẹ̀ẹ̀ ti yoo si tun da a pada (lẹ́yin igba ti wọn ba ti ku ti wọn parẹ̀ mọ̀lẹ̀) koda dida wọn pada rọrun fun-un pupọ̀ ju bibere işẹ̀da gan-an lọ [Suratu Rum: 20-27]

Namuruusu jìyan nipa bibẹ̀ Oluwa Rẹ̀, ni Anọ̀bi Ibrahim- ki ikẹ̀ ati igẹ̀ Allāhu maa ba a- gẹ̀gẹ̀ bi Allāhu ẹ̀ fun wa niro nipa rẹ̀ ba sọ fun un pe:

﴿أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ حَاجَّ إِبرَهِمَ فِي رِيهِ ۖ إِنَّ آتَاهُ اللَّهُ الْمُلْكَ إِذْ قَالَ إِبرَهِمُ رَبِّيَ الَّذِينَ يُحِيءُ وَيُمِيتُ قَالَ أَنَا أُحْيِي وَأُمِيتُ ۗ قَالَ إِبرَهِمُ فَإِنَّ اللَّهَ يَأْتِي بِالشَّمْسِ مِنَ الْمَشْرِقِ فَأْتِ بِهَا مِنَ الْمَغْرِبِ فَبُهِتَ الَّذِينَ كَفَرُوا ۗ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿۲۵۸﴾ [البقرة: 258]

{ Anọ̀bi Ibrahim si sọ fun-un pe, dajudaju Olohun lo nmu Oorun jade lati ibuyọ̀ rẹ̀, irẹ̀ mu-un jade lati ibuwọ̀ rẹ̀, irọ̀ alainigbagbọ̀ yii ba han gbangba, bẹ̀ẹ̀ Allāhu kii fi ọ̀na mọ̀ awọn alabosi eniyan..} [Suratul Bakarat: 258]

Gẹ̀gẹ̀ bẹ̀ẹ̀ naa ni Anọ̀bi Ibrahim- ki ikẹ̀ ati igẹ̀ Allāhu maa ba a- se fi ẹ̀ri rinlẹ̀ fun awọn eeyan rẹ̀ pe dajudaju Allāhu ni Èni naa ti O fi ọ̀na mọ̀ oun, Oun ni O n fun oun ni jijẹ̀ ati mimu, to si n fun oun ni alaafia nigba ti oun ba ẹ̀ aare, bẹ̀ẹ̀ Oun nikan naa ni O mu oun şemi ti yoo si mu oun kuro l'ayé (nigba ti asiko ba to) O sọ pe:

﴿الَّذِي خَلَقَنِي فَهُوَ يَهْدِينِ ﴿۷۸﴾ وَالَّذِي هُوَ يُطْعِمُنِي وَيَسْقِينِ ﴿۷۹﴾ وَإِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِ ﴿۸۰﴾ وَالَّذِي يُمِيتُنِي ثُمَّ يُحْيِينِ ﴿۸۱﴾﴾ [الشعراء: 81-78]

{(Òun ni) Èni tí Ó ẹ̀dà mí. Nítorí náà, Ó máa fi ònà mò mí; Èni t'Ó n fún mí ní jíjẹ, t'Ó n fún mí ní mímu; Àti pé nígbà tí ara mí kò bá yá, Òun l'Ó n wò mí sà; Èni tí Ó máa pa mí, léyìn náà, Ó máa sọ mí di aláàyè [Suratu shuaraa: 78- 81]

Ọlọhun tun sọrọ ni Èni ti n fun ni niro nipa Anọbi Musa- ki ike ati igẹ Allāhu maa ba a- wipe oun gan-an ba Faraoh ẹ ifẹrijian to si sọ fun un pe:

﴿قَالَ رَبُّنَا الَّذِي أَعْطَى كُلَّ شَيْءٍ خَلْقَهُ ثُمَّ هَدَى﴾ [طه: 50]

{ Oluwa re Oun naa nii Èni ti O yanju fun gbogbo nkan eto iṣẹda re beṣe ti O si fun-un ni oḡbọn atinuda re.} [Suratu Ta-ha: 50]

Ọlọhun wa ẹ gbogbo nkan to nbe ninu sanmo ati ile loriba fun omoniyan, O si fi oriṣiriṣi idera rokirika re nitori ki omoniyan le maa sin Ọlọhun nikan lai nii ẹ keferi si I. Allāhu ti ọla Re ga julọ sọ pe:

﴿أَلَمْ تَرَوْا أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُمْ مَّا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَأَسْبَغَ عَلَيْكُمْ نِعْمَهُ
ظَاهِرَةً وَبَاطِنَةً وَمِنَ النَّاسِ مَن يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ

﴿مُنِيرٍ﴾ [لقمان: 20]

{ Ẹ ẹ ò rí i pé dájúdájú Allāhu rọ ohunkóhun t'ó wà nínú àwọn sánmò àti ohunkóhun t'ó wà nínú ilẹ fun yín, Ó sì pé àwọn ikẹ Rẹ fun yín ní gbaṅgba àti ní kọrọ? Ó sì wà nínú àwọn èniyàn ẹni t'ó n jiyàn nípa Allāhu láì ní ìmò (al-Kur'ān) àti ìmòná (nínú sunnah Ānábì s.a.w.) àti tírà (onímò-ẹ̀sìn) t'ó n tan ìmòlẹ̀ (sí ọ̀rọ̀ẹ̀sìn).} [Suratu Lukman: 20]

Geṣe bi Allāhu ẹ ẹ gbogbo nkan to n be ninu sanmo ati ile loriba fun omoniyan, geṣe beṣe naa ni O da a ti O si pese gbogbo nkan ti o le ni bukaata si geṣe bi igbọran, iriran ati

ironu oḡan ki o le baa ko imo eyi ti yoo se e lanfaani ti yoo si toka Oluwa ati Aṣeda re si i.

Allāhu ti oḡa Re ga juḡo so pe:

﴿وَاللَّهُ أَخْرَجَكُمْ مِنْ بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ لَا تَعْلَمُونَ شَيْئًا وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ

وَالْأَبْصَرَ وَالْأَفْئِدَةَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ﴾ [النحل: 78]

{ Allāhu l'Ó mu yín jáde láti inú ikùn àwọn iyá yín nígbà tí eyin kò tí ì dá ǹnkan kan mò. Ó sì se ìgbòrò, àwọn iríran àti àwọn oḡan fun yín nítorí kí e lè dúpé (fún Un).} [Suratu Nahl: 78]

Dajudaju Oḡhun ti mimo ati giga juḡo n be fun ni O da gbogbo awon agbaye yii, ni O si da omoniyan ti O si pese gbogbo nkan to le bukaata si gege bi awon orikerike ati okun-ara, beḡ naa ni O pese gbogbo awon nkan ti yoo maa ran an loḡo lati lanfaani siṣe eṣin ati riri orile gbe fun un, beḡ ni O si ro gbogbo nkan to n be ninu sanmo ati ile fun un.

Allāhu si fi siṣeda gbogbo awon eḡa ti o tobi wonyii se eri to n toka jije Oludari ati Alamojuto Re, eyi to n toka si pipondandan mimaa sin In. Oun (Allāhu) ti mimo ati giga juḡo n be fun Un so pe:

﴿قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمْنَ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَرَ وَمَنْ يُخْرِجُ

الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا

تَتَّقُونَ﴾ [يونس: 31]

{ So pe: "Ta ni Ó n pèsè fun yín láti inú sánmò àti ilè? Ta ni Ó ní ikápá lóri ìgbòrò àti iríran? Ta ni Ó n mú alààyè jáde láti ara òkú, tí Ó tún n mú òkú jáde láti ara alààyè? Ta si ni Ó n se ètò òrò (èdá)?" Won yòò wí pé: "Allāhu" Nígbà náà, so pe: "Se e ò ní bẹ̀rù (Rè) ni?"} [Suratu Yunus: 31]

Ọba ododo ti mimọ n bẹ fun Un tun sọ pe:

﴿قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمَوَاتِ أَتُتُونِي بِكِتَابٍ مِنْ قَبْلِ هَذَا أَوْ أَثَرَةٍ مِنْ عِلْمٍ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٤﴾﴾ [الأحقاف: 4]

{ Ẹ sọ fún mi nípa ñ̀nkan tí ẹ́ n pè lẹ̀yìn Allāhu; ẹ́ fi wọ̀n hàn mí ná, kí ni wọ̀n ẹ̀dà nínú (ohun t'ó wà lórí) ilẹ̀. Tàbí wọ̀n ní ìpín kan (pẹ̀lú Allāhu) nínú (ìṣẹ̀dà) àwọ̀n sánmọ̀? Ẹ́ mú Tírà kan wá fún mi t'ó ẹ́wájú (al-Kur'ān) yìi tàbí orípa kan nínú ìmọ̀ tí ẹ́ bá jẹ́ olódodo." Suratul.} [Ahqaf: 4]

Allāhu ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿خَلَقَ السَّمَوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا وَأَلْقَى فِي الْأَرْضِ رَواسِيَ أَنْ تَمِيدَ بِكُمْ وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ كَرِيمٍ ﴿١٠﴾﴾ هَذَا خَلَقَ اللَّهُ فَأَرُونِي مَاذَا خَلَقَ الَّذِينَ مِنْ دُونِهِ بَلِ الظَّالِمُونَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿١١﴾﴾ [لقمان: 10-11]

{O da sanmọ laini opo kankan gẹgẹ bi ẹyin ẹ n ri i, O si fi awon oke nlanla ti ilẹ ki o ma baa mi tabi ye gẹgẹ mọ yin lẹṣe, O si fọn orişirişi daaba sori rẹ, A si nsọ omi kalẹ lati sanmọ ti a fi nmu oniranran eso didun jade ninu rẹ (ilẹ). Eleyii ni iṣẹda ti Allāhu ẹ, ẹ wa fi han mi eyikeyi nkan ti awon to yatọ si I da. Too, ọrọ naa ni pe awon alabosi ti wa l'ori anu to han gbangba.} [Suratu Lukman: 10-11]

Ọba ododo ti mimọ n bẹ fun Un tun sọ pe:

﴿أَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمُ الْخَالِقُونَ ﴿٣٥﴾ أَمْ خَلَقُوا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بَلْ لَا يُوقِنُونَ ﴿٣٦﴾ أَمْ عِنْدَهُمْ خَزَائِنُ رَبِّكَ أَمْ هُمُ الْمُصَيِّطُونَ ﴿٣٧﴾﴾ [الطور: 35-37]

{ Tàbí wọn ẹ̀dà wọn láì sí Aṣẹ̀dà? Tàbí àwọn ni wọn ẹ̀dà ara wọn ni? Tàbí àwọn ni wọn ẹ̀dà àwọn sánmò àti ilẹ̀? Rára o, wọn kò mà̀mò dájú ni. Tàbí lódò wọn ni àwọn àpótí ọ̀rò Olúwa rẹ̀ wà? Tàbí àwọn ni olùborí? } [Suratu Tur: 35-37]

Onimimọ̀ agba Sa'diy sọ̀ pe: Eleyii gan-an ni fífi ẹ̀rì lọ̀lẹ̀ fun wọn labẹ̀ nkankan ti wọn o le ni ọ̀na kankan ju ki wọn o ju ọ̀wọ̀ silẹ̀ fún ododo ọ̀rọ̀, Lai si bẹ̀ẹ̀ wọn yoo di ẹ̀ni ti o tapa si nkan ti o ba laakai ati ẹ̀sin mu. Tafsiri Ibnu Sa'di: oju ewe 816

7. Allāhu ni O da gbogbo nkan to n bẹ ninu Aye yala awọn nkan ti a ri tabi eyi ti a ko ri. Gbogbo nkan to ti yatọ si I (Allāhu) ni yoo maa jẹ ẹda kan ninu awọn ẹda Re, O si da sanmọ ati ilẹ ni ijọ mẹfa:

Allāhu ni O da gbogbo nkan to n bẹ ninu aye yala awọn nkan ti a ri tabi eyi ti a ko ri. Gbogbo nkan to ba ti yatọ si I (Allāhu) ni yoo maa jẹ ẹda kan ninu awọn ẹda Re, Olohun ti ola Re ga so pe:

﴿قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلِ اللَّهُ قُلْ أَفَاتَّخَذْتُمْ مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ لَا يَمْلِكُونَ لِأَنْفُسِهِمْ نَفْعًا وَلَا ضَرًّا قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ أَمْ هَلْ تَسْتَوِي الظُّلُمَاتُ وَالنُّورُ أَمْ جَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ خَلَقُوا كَخَلْقِهِ فَتَشَبَّهُ الْخَلْقُ عَلَيْهِمْ قُلِ اللَّهُ خَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ الْوَاحِدُ الْقَهْرُومُ﴾ [الرعد: 16]

{ Sọ̀ pé: “Ta ni Olúwa àwọn sánmò àti ilẹ̀?” Sọ̀ pé: “Allāhu ni.” Sọ̀ pé: “Şé lẹ̀yìn Rẹ̀ ni ẹ̀ tún mú àwọn aláfẹ̀yìntì kan, tí wọn kò ní ikápá oore àti ìnira fún ẹ̀mí ara wọn?” Sọ̀ pé: “Şé afọ̀jú àti olùríran dọ̀gba bí? Tàbí àwọn òkùnkùn àti ìmọ̀lẹ̀ dọ̀gba? Tàbí wọn yóò fún Allāhu ní àwọn akegbẹ̀ kan tí àwọn náà dá ẹ̀dà bíi ti ẹ̀dà Rẹ̀, (tó bẹ̀ẹ̀ gẹ̀) tí ẹ̀dà fi jọ̀ra wọn lójú wọn?” Sọ̀ pé: “Allāhu ni Elédàà gbogbo ǹnkan. Ọ̀un sì ni Ọ̀kan soṣo, Olùborí..} [Suratu Ra'd: 16]

Allāhu ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿...وَيَخْلُقُ مَا لَا تَعْلَمُونَ﴾ [النحل: 8]

{ " Oun (Allāhu) a si tun maa da nkan ti ẹ o mọ. " } [Suratu Nahl: 8]

Allāhu si da sanmọ ati ilẹ ni ojo mefa. Allāhu ti ọla Rẹ ga julọ sọ pe:

﴿هُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ ۗ يَعْلَمُ مَا يَلِجُ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا ۗ وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ ۗ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ﴾ [الحديد: 4]

{ Oun ni Eni ti Ó şedá àwọn sánmọ àti ilẹ fún ojo mefa. Léyìn náà, Ó gúnwà sí orí Itẹ-ọlá. Ó mọ nńkan t'ó n wọ inú ilẹ àti nńkan t'ó n jáde láti inú rẹ, àti nńkan t'ó n sọkalẹ láti inú sánmọ àti nńkan t'ó n gùnkè sínú rẹ. Àti pé Ó wà pẹlú yín ní ibikíbi tí ẹ bá wà (pẹlú ìmọ Rẹ). Allāhu sì ni Olùrírán nípa ohun tí ẹ n şe níşẹ. } [Suratul Hadid: 4]

Allāhu ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿وَلَقَدْ خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ وَمَا مَسَّنَا مِن لُّغُوبٍ﴾ [ق: 38]

{ Dájúdájú A şedá àwọn sánmọ, ilẹ àti nńkan tó wà láààrin àwọn méjèjèlì fún ojo mefa. Kò sì rẹ Wá rará (ám̀b̀òsib̀òsì pé A ó̀ò sinmi ní ojo keje)} [Suratu Qaf: 38]

8. Allāhu ti mimọ ati giga ọla n bẹ fun Un ko ni igbakeji yala nipa ọla tabi işeda tabi idari tabi ijọsin bo tii wu ko mọ.

Allāhu ti mimọ ati giga ọla n bẹ fun Un ni Olukapa gbogbo ọla ti ko ni orogun nibi işeda tabi ọla tabi idari bo tilẹ wu ki o mọ, Olohun ti ola Re ga so pe:

﴿قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمَوَاتِ أَتُنْتَوِي بِكُتُبٍ مِّنْ قَبْلِ هَذَا أَوْ أَنْزَرَ مِنِّي عَلِيمٌ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾ [الأحقاف: 4]

{Sọ pé: "È sọ fún mi nípa ǹnkan tí è ní pè lẹ̀yìn Allāhu; ẹ̀ fi wọ̀n hàn mí ná, kí ni wọ̀n ẹ̀dà nínú (ohun t'ó wà lórí) ilẹ̀. Tàbí wọ̀n ní ipín kan (pẹ̀lú Allāhu) nínú (ìṣẹ̀dá) àwọn sánmọ̀? È mú Tírà kan wá fún mi t'ó ẹ̀wájú (al-Kur'ān) yìí tàbí orípa kan nínú ìmò tí ẹ̀ bá jẹ̀ olódodo.} [Suratul Ahqaf: 4]

Alufa agba Saadi- ki Allāhu ba ni kẹ ẹ - sọ pe: Itumọ ọrọ yii ni pe, sọ fun awọn ti wọn mu awọn oriṣa ati ere ti wọn o lagbara kankan lati ẹ gege bii anfaani tabi inira tabi ipani tabi iyeni tabi ijini dide ni orogun fun Allāhu, sọ fun wọn lati ṣalaye lile awọn oriṣa wọn, ati wipe awọn oriṣa naa ko lẹto si nkankan ninu ijọsin, sọ fun wọn pe "ẹ fi eyikeyi nkan ti wọn ba da l'ori ile tabi ninu sanmọ han mi, tabi ti wọn ni ifowokun kankan nibi dida sanmọ". Nje wọn tile da nkankan ninu sanmọ ati ile bi? Se wọn da oke ni? Nje wọn tile sọ pe ki odo o maa ṣan? Nje awọn ni wọn fọn awọn ẹranko sori ile? Nje awọn ni wọn tile jẹ ki awọn igi o maa hu jade? Ewo gan-an ni ikunlọwọ wọn n be nibe ninu awọn nkan wonyii? Ko si ikunlọwọ wọn kankan nibe gege bi awọn funra wọn ẹ gba beẹ ka ma tiẹ tii sọ nipa ijeri awọn miran. Eleyii gan-an ni ẹri laakai to muna doko l'ori wipe sisin awọn nkan miran yatọ si Allāhu, irufe ijọsin beẹ otubante ni i, ko l'ese nle. Leyin naa lo tun wa sọ pe koda ko tun si ẹri imisi to n gbe ero ati ise wọn leyin. Oun (Allāhu) sọ pe {E mu Tira kan ẹwaju eleyii wa} Iyẹn ni pe tira ti o n jeri si imorogun pọ mọ Ọlọhun "tabi oripa ẹri to jẹ ti mimọ" ti a jogun lati ọdọ awọn ojise to paṣe beẹ. Ohun ti a mọ pelu ẹri to n toka si i ni pe

won o to beḗ lati mu u wa lati oḍo eyikeyi ojiṣe Ọlọhun, koda gan-an paapaa a tun nfi owo re soya to si dani l'uju pe gbogbo ojiṣe pata lo n pepe sibi imu Ọlọhun won loḗan ti won si n ko imorogun po mo Ọlọhun fun awon eeyan. Eleyii gan-an naa ni eyi to tobi ju ninu imo ti egbawa re wa lati akata won. Tafsiri Ibnu Sa'di: oju ewe 779

Allāhu ti mimo ati giga oḗa n be fun, Oun ni Olukapa gbogbo oḗa, ko si igbakeji fun Un ninu oḗa Re.

Allāhu ti oḗa Re ga juḗo so pe:

﴿قُلِ اللَّهُمَّ مَلِكُ الْمُلْكِ تُؤْتِي الْمُلْكَ مَنْ تَشَاءُ وَتَنْزِعُ الْمُلْكَ مِمَّنْ تَشَاءُ وَتَعَزُّ مَنْ

تَشَاءُ وَتُدِلُّ مَنْ تَشَاءُ بِيَدِكَ الْخَيْرُ إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾ [آل عمران: 26]

{ So pe mo pe Ire Ọlọhun Olukapa gbogbo oḗa, Ire ni O n fi oḗa fun eni ti o ba wu O, beḗ ti O si ma n gba oḗa kuro lowoḗeni ti o ba wu O, Ire lo n gbe iyi fun eni ti o ba wu O beḗ ti O si ma nreḗeni ti o ba wu O niḗ, lowo Re ni gbogbo oore n be, dajudaju Ire ni Alagbara lori gbogbo nkan} [Aal Im'raan/26]

Allāhu ti oḗa Re ga juḗo tun soḗo ti O si n ṣalaye pe ti E ni oḗa ti o pe nṣe loḗo Alukiyamo: Ni oḗo ti won yoḗo jade (lāti inu sàrèè), kiní kan kò sù ní pamó nipa won fun Allāhu.

(Allāhu yo si so pé):

﴿يَوْمَ هُمْ بَرْزُونَ لَّا يَخْفَىٰ عَلَىٰ اللَّهِ مِنْهُمْ شَيْءٌ لِّمَنَ الْمُلْكِ الْيَوْمَ لِلَّهِ

الْوَحْدِ الْقَهَّارِ﴾ [غافر: 16]

{ " Ti ta ni iḗoba ní oḗo òní? Ti Allāhu, Ọkan soṣo, Olùborí ni.} [Suratu Ghafir: 16]

Allāhu ti mimo ati giga oḗa n be fun Un ko ni igbakeji yala nipa oḗa tabi iṣeḗa tabi idari tabi iḗosin bo tii wu ko mo,

Olohun ti ola Re ga so pe:

﴿وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُن لَّهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَلَمْ يَكُن لَّهُ

وَلِيٌّ مِّنَ الدُّنْيَا وَكَبْرَهُ تَكْبِيرًا﴾ [الإسراء: 111]

{ " Kí o sì sọ pé: "Gbogbo ọpé n jẹ ti Allāhu, Ẹni tí kò fi ẹnì kan ẹ ọmọ. Kò sì ní akegbé nínú ìjọba. Kò yẹpẹyẹ ámbòsibòsì pé Ó máa wá bùkátà sí olùrànlọwọ." Gbé títóbi fún Un gan-an. } [Suratul Israa: 111]

Allāhu ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُن لَّهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ

وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدَرَهُ تَقْدِيرًا﴾ [الفرقان: 2]

{ (Òun ni) Ẹni tí Ó ni ìjọba àwọn sánmò àti ilẹ. Kò mú ẹnì kan kan ní ọmọ. Kò sí akegbé fún Un nínú ìjọba (Rẹ). Ó dá gbogbo ǹnkan. Ó sì yan òdìwòn (írísí, ìṣẹmí àti àyànmọ) fún un níwòn-níwòn.} [Suratul Furqan: 2]

Oun nikan ni O ni ikapa gbogbo nkan, gbogbo nkan miran yatọ si I si jẹ ẹda ọwọ Rẹ, Oun naa ni O n dari gbogbo یشه ati alamọri. Ẹni ti O ẹ pe bayii ni iroyin Rẹ, Oun gan-an ni o di ọranyan lati maa jọsin fun, beẹ jijọsin fun nkan miran yatọ si I jẹ iwa aipe laakai ati imorogun mọ Ọlọhun eleyi ti yoo ba aye ati orun ẹda jẹ. Allāhu ti ọla Rẹ ga julọ sọ pe Wọn wí pé: "Ẹ jẹ yẹhudi tàbí nasara kí ẹ mọ̀nà." Sọ pé:

﴿وَقَالُوا كُونُوا هُودًا أَوْ نَصْرَى تَهْتَدُوا قُلْ بَلْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ

الْمُشْرِكِينَ﴾ [البقرة: 135]

{ "Rára, ẹsìn (Ànábì) 'Ibrōhīm (lẹ̀sìn), olùdúró-déédé, kò sì sí nínú àwọn ọ̀ṣẹbọ..} [Suratul Bakarar: 135]

Allāhu ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿وَمَنْ أَحْسَنُ دِينًا مِمَّنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ وَاتَّبَعَ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا
وَاتَّخَذَ اللَّهُ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا﴾ [النساء: 125]

{ Ta l'ó dára ní èsìn ju ẹni tí ó jura rẹ sílẹ fún Allāhu, olùṣere-rere sì tún ni, ó tún tẹlé èsìn (Ànábì) 'Ibrōhīm, olùdúró-déédé-nínú-'Islām? Allāhu sì mú (Ànábì) 'Ibrōhīm ní àyànfé..} [Suratu Nisai: 125]

Ọlọhun ododo ti mimọ n bẹ fun Un tun ṣalaye pe ẹnikẹni to ba n tẹle ọna miran yatọ si ilana ẹsin Anọbi Ibrahim aayo Ọlọhun- ki ike ati aanu Allāhu maa ba a- pe iru ẹni bẹẹ lo wu'wa aḡọ si ẹmi ara rẹ. Allāhu ti ọla Rẹ ga julọ sọ pe:

﴿وَمَنْ يَرْعَبْ عَن مِّلَّةِ إِبْرَاهِيمَ إِلَّا مَن سَفِهَ نَفْسَهُ وَلَقَدِ اصْطَفَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا
وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ﴾ [البقرة: 130]

{ Ta sì ni ó máa kọẹsìn (Ànábì) 'Ibrōhīm sílẹ àfi ẹni tí ó bá ḡọẹmí ara rẹ. A kúkú ti ṣà á lẹṣà n'ílé ayé. Dájúdájú ó tún wà nínú àwọn ẹni rere ní ọrun.} [Suratul Bakarar: 130]

9. Ati pe Allāhu Oba ti mimo n be fun Un, ko bi ọmọ, wọn ko si bi I, ko si si akegbe ati alafijo Kankan fun Un.

Ati pe Alloohu Oba ti mimo n be fun Un, ko bi ọmọ, wọn ko si bi I, ko si si akegbe ati alafijo Kankan fun Un, Oba Ododo ti ọla Rẹ ga ti mimọ si n bẹ fun Un sọ pe:

﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ۝ اللَّهُ الصَّمَدُ ۝ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ۝ وَلَمْ يَكُن لَّهُ كُفُوًا
أَحَدٌ ۝﴾ [الإخلاص: 4-1]

{ Sọ pé: "Ọun ni Allāhu, Ọkan ṣoṣo. Allāhu ni Aṣíwájú (tí èdà ní bùkátà sí, tí Ọun kò sì ní bùkátà sí wọn). Kò bímọ. Wọn kò sì bí I. Kò sì sí ẹni kan tí ó jọ́. [Suuratul Ikhlāas: 1-4]

Allāhu ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَاعْبُدْهُ وَاصْطَبِرْ لِعِبَادَتِهِ هَلْ تَعْلَمُ

لَهُ سَمِيًّا﴾ [مریم: 65]

{ Olúwa àwọn sánmọ àti ilẹ̀ àti ohun tí nì bẹ̀ láààrin àwọn méjèjèjì. Nítorí náà, jọsìn fún Un, kí ó sì ẹ̀ sùúrù lórí ijọsìn Rẹ̀. Njẹ́ o mọ̀eni tí ó tún nì jẹ́ orúkọ Rẹ̀?} [Suuratu Maryam: 65]

Ọba Ododo ti ipo Rẹ gbọn-un-gbọn sọ pe:

﴿فَاطِرُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ جَعَلَ لَكُمْ مِّنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا وَمِنَ الْأَنْعَامِ أَزْوَاجًا

يَذَرُوكُمْ فِيهِ لِيُبَيِّنَ لَكُمْ فِيهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ﴾ [الشورى: 11]

{ (Ọun ni) Olùpilẹ̀dá àwọn sánmọ àti ilẹ̀. Ó ẹ̀dà àwọn obìnrin fun yín láti ara yín. Ó tún ẹ̀dà àwọn abo ẹ̀ran-ọ̀sìn láti ara àwọn akọ̀eran-ọ̀sìn. Ó nì mu yín pọ̀ sí i (nìpa ẹ̀dà yín nì akọ̀-abo). Kò sí kiní kan bí irú Rẹ̀. Ọun sì ni Olùgbọ̀, Olùrírán.} [Suuratu Shuuroh: 11]

10. Ati pe Allāhu ti mimọ n bẹ fun Un ti ọla Rẹ si tun ga O ki n sọkalẹ si inu nkankan, ko si ki n di abara si inu nkankan ninu ẹda Rẹ.

Ati pe Allāhu ti mimọ n bẹ fun Un ti ọla Rẹ si tun ga O ki n sọkalẹ si inu nkankan, ko si ki n di abara si inu nkankan ninu eda Re, ko si di ẹyọkan pelu nkankan; iyen sele nitori pe dajudaju Allāhu ni Ọba adẹda, ati pe nkan ti o ba yatọ si I ẹda ni, ati pe Oun ni Ọba ti yoo ẹşku, ti nkan ti o ba si yatọ si I yoo pada di titan. Nitori naa Allāhu O ki n sọkalẹ si inu nkankan ninu ẹda Rẹ, ati pe nkankan o le sọkalẹ si inu paapa Rẹ, mimọ fun Un, ati pe Ọba Allāhu ti mimọ n bẹ fun Un tobi ju gbogbo nkan lọ, O si tun kanka ju gbogbo nkan lọ, Ọba Allāhu ti ọla Rẹ ga sọ ni Ẽni ti n tako ẹni ti o ba n lero wipe Allāhu sọkalẹ si inu Al-Masiih (Eesa): Wọ̀n kúkú ti di kẹ̀fèrì, àwọn ti wọ̀n wí pé:

﴿لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ قُلْ فَمَنْ يَمْلِكُ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا
 إِنْ أَرَادَ أَنْ يُهْلِكَ الْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَأُمَّهُ وَفِي الْأَرْضِ جَمِيعًا وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ
 وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٧﴾﴾ [المائدة: 17]

{ Dájúdájú Allāhu ni Mōsih ọmọ Moryam.” Sọ pé: “Ta si l’ó ní ikápá kiní kan lódò Allāhu tí (Allāhu) bá fẹ pa Mōsih ọmọ Moryam, àti iyá rẹ àti àwọn t’ó n bẹ lórí ilẹ ayé run pátápátá?” Ti Allāhu ni ijoba àwọn sánmò, ilẹ àti ohunkóhun tí n bẹ láààrin àwọn méjèjì. (Allāhu) n sẹdàá ohunkóhun tí Ó bá fẹ. Allāhu sì ni Alágbára lórí gbogbo ǹ̀nkan..} [Suuratul Maaidah: 17]

Allāhu ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿وَلِلَّهِ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ فَأَيْنَمَا تُوَلُّوا فَتَمَّ وَجْهُ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ وَسِعَ عِلْمَهُ ﴿١١٧﴾ وَقَالُوا
 أَخَذَ اللَّهُ لَدًّا سُبْحٰنَهُ بَلْ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلُّ لَّهُ قٰنِثُونَ ﴿١١٨﴾ بَدِيعُ
 السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿١١٩﴾﴾ [البقرة: 115-117]

{ Ti Allāhu ni ibùyo ò̀̀rùn àti ibùwò ò̀̀rùn. Nítorí nàà, ibikíbi tí ẹ bá dojú kọ ibẹ yẹn nàà ni kiblah Allāhu. Dájúdájú Allāhu ni Olùgbàà̀̀yè, Onímò. Wọn wí pé: “Allāhu sọ̀̀nì kan di ọmọ.” Mímò ni fún Un! Ọ̀̀rò kò rí bẹ̀̀, (àmò) tiRẹ ni ohunkóhun t’ó wà nínú àwọn sánmò àti ilẹ. Ẹ̀̀nì kò̀̀òkan sì ni olùtèlẹ̀̀-à̀̀şẹ Rẹ. Olùpilẹ̀̀dá àwọn sánmò àti ilẹ ni (Allāhu). Nígbà tí Ó bá sì pè̀̀bù̀̀bù kiní kan, Ó kàn máa sọ̀̀ fún un pé: “Jẹ̀̀ bẹ̀̀.” Ó sì máa jẹ̀̀ bẹ̀̀..} [Suuratul Bakorah: 115-117]

Allāhu ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿وقالوا اخذ الرحمن لدا ﴿١١٨﴾ لقد جئتم شيئا ادا ﴿١١٩﴾ تكاد السموات يتفطرن منه
 وتدشق الارض ونحز الجبال هدا ﴿١٢٠﴾ ان دعوا للرحمن ولدا ﴿١٢١﴾ وما يتبعي للرحمن ان
 يتخذ ولدا ﴿١٢٢﴾ ان كل من في السموات والارض الا عاتي الرحمن عبدا ﴿١٢٣﴾ لقد احصلهم
 وعدهم عدا ﴿١٢٤﴾ وكلهم عاتيه يوم القيامة فردا ﴿١٢٥﴾﴾ [مريم: 88-95]

{ Wọn wí pé: "Àjoké-ayé fi ẹ̀nì kan ẹ̀ ọ̀mọ." (88). Dájúdájú ẹ̀ ti mú ǹnkan aburú wá. Àwọn sánmò fẹ̀rẹ̀ fàya pẹ̀rẹ̀pẹ̀rẹ̀ nítorí rẹ̀, ilẹ̀ fẹ̀rẹ̀ fàya pẹ̀rẹ̀pẹ̀rẹ̀, àwọn àpáta sì fẹ̀rẹ̀ dà wó lulẹ̀ gbì fún wí pé wọn pe ẹ̀nì kan ní ọ̀mọ̀ Àjoké-ayé. (91). Kò sì yẹ̀ fún Àjoké-ayé láti fi ẹ̀nì kan ẹ̀ ọ̀mọ̀. Kò sí ẹ̀nì kan nínú àwọn sánmò àti ilẹ̀ àyàfi kí ó wá bá Àjoké-ayé ní ipò ẹ̀rúsìn. Dájúdájú (Allāhu) mò wọn. Ó sì ka òǹkà wọn tààrà. Gbogbo wọn yó sì wá bá A ní Ọ̀jọ̀ Àjíǹde ní ikò̀dòkan. [Suuratu Maryam: 88-95]

Allāhu tun sọ pe:

﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ﴾ [البقرة: 255]

{ Allāhu, kò sí ọ̀lọ̀hun kan tí ijòsìn tọ̀ sí àfi Ọ̀un, Alààyè, Alámòjùútó-ẹ̀dà. Ọ̀ògbé kì í ta Á. Àti pé oorun kì í kùn Ụ̀n. TiRẹ̀ ni ohunkóhun t'ó wà nínú àwọn sánmò àti ohunkóhun t'ó wà nínú ilẹ̀. Ta ni ẹ̀ni tí ó máa sìpẹ̀ lòdò Rẹ̀ àfi pẹ̀lú iyònda Rẹ̀? Ó mọ̀ ohun tí ń bẹ̀ níwájú wọn àti ohun tí ń bẹ̀ léyìn wọn. Wọn kò sì ní ìmò àmòtán nípa kiní kan nínú ìmò Rẹ̀ àfi ohun tí Ó bá fẹ̀ (fi mò wọn). Àga Rẹ̀ gbààyè ju àwọn sánmò àti ilẹ̀. Sísò sánmò àti ilẹ̀ kò sì dá A lágara. Allāhu ga, Ó tóbi.} [Suuratul Baqorah: 255]

Nitori naa, Eni ti O ba ri bayii, ti ẹ̀da Rẹ̀ naa si ri báyií, bawo ni yoo se wa sokale si ara okan ninu won? Tabi ki o mu un ni omo? Tabi ki o se e ni olujosin fun pelu Re?

11. Allāhu ti mimo n be fun Un ti oḷa Re si tun ga je Aláàánú Onike si awon eru Re, fun idi eyi O ran awon ojise, O si tun so awon tira kale.

Allāhu ti mimo n be fun Un ti oḷa Re si tun ga ni Alaaanu Onike awon eru Re, ati pe ninu ike Re si awon eru Re ni pe O ran awon ojise si won, O si tun so awon tira kale; lati fi yo won kuro nibi awon okunkun aigbagbo ati imaa se orogun, lo si ibi imole sise Olohun lōkan ati imona, Allāhu ti oḷa Re ga so pe:

﴿هُوَ الَّذِي يُنَزِّلُ عَلَىٰ عَبْدِهِ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ لِّيُخْرِجَكُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَإِنَّ

اللَّهَ بِكُمْ لَرَءُوفٌ رَّحِيمٌ ﴿٩﴾ [الحديد: 9]

{ Oun ni Eni t'Ó n so awon ayah t'ó yanju kale fun erusin Re nitori ki o le mu yin kuro ninu awon okunkun wa sinu imole. Dajudaju Allahu ni Alaaanu, Asake-erun fun yin..} [Suuratul Hadiid: 9]

Allāhu ti oḷa Re ga julọ tun so pe:

﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ ﴿٣٧﴾﴾ [الأنبياء: 107]

{ A ko si fi ise imisi ran o bi ko se pe ki o le je ike fun gbogbo eda..} [Suuratul Anbiyaah: 107]

Ati pe Oba Allāhu tun pa anabi Re lasẹ ki o fun awon erusin ni iro wipe Oun ni Oba Alaforijin Onike, nitori naa, Oba Allāhu ti oḷa Re ga so pe:

﴿*نَبِيُّ عِبَادِي أَنِّي أَنَا الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿٤٩﴾﴾ [الحجر: 49]

{ Fun awon erusin Mi ni iro pe dajudaju Emi ni Alaforijin, Asake-erun..} [Suuratul Hija: 49]

Ati pe ninu aanu Re ati ike Re ni pe Oun naa ni O maa n mu inira kuro ti O si maa n so oore kale fun awon eru Re,

Ọba Allāhu ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿وَإِنْ يَمْسَسْكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ وَإِنْ يُرِدْكَ بِخَيْرٍ فَلَا رَادَّ لِفَضْلِهِ﴾

﴿يُصِيبُ بِهِ مَن يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَهُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ﴾ [يونس: 107]

{ " Tí Allāhu bá mú ìnira bá ọ, kò sí ẹni tí ó lè mú un kúrò àfi Òun. Tí Ó bá sì gbèrò oore kan pèlú rẹ, kò sí ẹni tí ó lè dá oore Rẹ padà. Ó n ọore fún ẹni tí Ó bá fẹ nínú àwọn ẹrúsìn Rẹ. Òun ni Aláforíjìn, Àṣàké-òrun.."} [Suuratu Yuunus: 107]

12. Allāhu Oun ni Oluwa Onikẹ, Oun nikan ni Ẹni tí yóò ẹe işiro gbogbo ẹda ni ojo igbende nigba ti Yóò gbe gbogbo wọn dide lati inu saare wọn, ti Yíò sí san èyàn koṣkan ní ẹsan pẹlu nkan ti o ba ẹe ninu dáadáa tàbí aidara, ẹni ti o ba sì ẹe àwọn işe olóore ti o si je Mu'mini, idẹkun gberere n be fún un, ati pe ẹni ti o ba ẹe aigbagbo ti o si tun ẹe awọn işe aburu, iya ti o tobi n be fún un ni ojo ikehìn.

Allāhu Oun ni Oluwa Onikẹ, Oun nikan ni Ẹni tí yíò ẹe işiro gbogbo ẹda ni ojo igbedide nigba ti Yóò gbe gbogbo dide lati inu saare wọn, ti Yíò sí san èyàn koṣkan ní ẹsan pẹlu nkan ti o ba ẹe ninu dáadáa tàbí aidara, ẹni ti o ba sì ẹe àwọn işe olóore ti o si je Mu'mini, idẹkun gberere n be fún un, ati pe ẹni ti o ba ẹe aigbagbo ti o si tun ẹe awọn işe aburu, iya ti o tobi n be fún un ni ojo ikehìn. Ati pe ninu pipe déédéé Olohun ti mimọ n be fún Un ti ọla Rẹ sì tún ga ati oṣun Rẹ ati ike Rẹ pẹlu awọn ẹda Rẹ ni wipe O ẹe ayé yí ni ilé işe, ti O sí ẹe ilé keji ni nkan ti ẹsan ati işiro máa wáyé ni ibe; titi ti olusedaadaa o fi gba ẹsan dáadáa rẹ, ti olùşe aidaa, alabosi ati olukoja àlà o si je iyá ikoja àlà ati abosi rẹ; ati pe dajudaju àlámorí yí awọn ẹmi kan le máa ro wipe ko sunmọ ki o ẹle,

nitori naa, Ọlọhun ti fi awọn ẹri ti o pọ lele ti wọn toka sí wipe dajudaju igbedide òdodo ni ko si iyemeji ni inú rẹ, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ تَرَى الْأَرْضَ خَاشِعَةً فَإِذَا أَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ اهْتَزَّتْ وَرَبَّتْ ۖ إِنَّ
الَّذِي أَحْيَاهَا لَمُحِي الْمَوْتِ إِنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿39﴾﴾ [فصلت: 39]

{ Nínú àwọn àmì Rẹ tún ni pé dájúdájú iwọ yòò rí ilẹ ní asálẹ. Nígbà tí A bá sì sọ omi kalẹ lé e lórí, ó máa rúra wá, ó sì máa ga (fún híhu irúgbìn jáde). Dájúdájú Ẹni tí Ó jí i, Òun mà ni Ẹni tí Ó máa sọ àwọn òkú di aláàyè. Dájúdájú Allāhu ni Alágbára lórí gbogbo ǹnkan..} [Suuratun Fussilat: 39]

Allāhu ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿يَتَأْتِيهَا النَّاسُ إِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّنَ الْبَعْثِ فَإِنَّا خَلَقْنَاهُ مِن نُّطْفَةٍ ثُمَّ مِنْ عَلَقَةٍ ثُمَّ مِنْ مُضْغَةٍ مُخَلَّقَةٍ وَغَيْرِ مُخَلَّقَةٍ لِّنُبَيِّنَ لَكُمْ وَنُقِرُّ فِي الْأَرْحَامِ مَا نَشَاءُ لِإِتِّ
أَجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ نُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِتَبْلُغُوا أَشُدَّكُمْ وَمِنْكُمْ مَّن يُّتَوَفَّىٰ وَمِنْكُمْ مَّن يُّرَدُّ
إِلَىٰ أَرْذَلِ الْعُمُرِ لِكَيْلَا يَعْلَمَ مِن تَبَعِدِ عِلْمِ شَيْئًا وَتَرَى الْأَرْضَ هَامِدَةً فَإِذَا أَنْزَلْنَا عَلَيْهَا
الْمَاءَ اهْتَزَّتْ وَرَبَّتْ وَأُنْتَبِثَتْ مِنْ كُلِّ رَوْحٍ بِهِجٍ ﴿5﴾﴾ [الحج: 5]

{ Ẹyin èniyàn, tí ẹ bá wà nínú iyèméjì nípa àjìnde, dájúdájú Àwa şedá yín láti inú erupẹ, léyìn nàà láti inú àtò, léyìn nàà láti inú ẹjẹ dídì, léyìn nàà láti inú bááşì ẹran tí ó pé ní ẹdá àti èyí tí kò pé ní ẹdá nítorí kí A lẹ şàlàyé (agbára Wa) fun yín. A sì n mú ohun tí A bá fẹ dúró sínú àpò ìbímọ títí di gbèdẹke àkókò kan. Léyìn nàà, A òò mu yín jáde ní òpònló. Léyìn nàà, (ẹ òò máa şemí lọ) nítorí kí ẹ lẹ sánngun dópín agbára yín. Ẹni tí ó máa kú (ní kékeré) wà nínú yín. Ó sì wà nínú yín ẹni tí A òò dá (ìşemí) rẹ sí di àsìkò ogbó kùjókùjọ nítorí kí ó má lẹ mọ ǹnkan kan mọ léyìn tí ó ti mọ̀n. Àti pé o máa rí ilẹ ní gbígbe. Nígbà tí A bá sì sọ òjò

kalè lé e lórí, ó máa yíra padà. Ó máa gbèrú. Ó sì máa mú gbogbo oríṣiríṣi irúgbìn t'ó dára jáde..} [Suuratul Hajj: 5]

Allāhu Ọba Ododo sọ ninu āyah yíí awọn ẹri làákàyè meta ti n tọka sí igbedide, awọn naa ni:

Dajudaju oṣoṣoṣo Ọlọhun da a ni igba àkókó lati ara erupe, Ẹni tí O da a lati ara erupe Oun naa ni Olukapa lati da a pada si aaye nigba ti o ba di erupe.

Ẹni tí O da eeyan lati ara omi lógbólógbó, O kapa lati da oṣoṣoṣo pada si aaye léyìn iku re.

Dajudaju Ẹni tí Ó ye ilẹ̀ pèlú òjò léyìn iku re, O ni ikapa lori jiji àwọn eeyan léyìn iku won, ati pe o wa ninu aaya yii ẹrí ti o tobi lori ikagara Kuraani bá ẹni tí ó bá fẹ́ mú irú rẹ́ wá. Ati pe bawo ni aaya yii se ko sinu - ti ko si kii se nkan ti o gun-àwọn ẹrí laakaye meta ti o han lori ọrọ kan ti o tobi.

Allāhu ti ọla Re ga julọ tun sọ pe:

﴿يَوْمَ نَطْوِي السَّمَاءَ كَطَيِّ السِّجِلِّ لِلْكُتُبِ كَمَا بَدَأْنَا أَوَّلَ خَلْقٍ نُعِيدُهُ

وَعَدَّا عَلَيْنَا إِنَّا كُنَّا فَاعِلِينَ ﴿١٠٤﴾ [الأنبياء: 104]

{(Ọjọ nàà ni) ọjọ tí A máa ká sánmò bí kíkà ewé tírà. Gégé bí A ti se bèrè ìṣẹ̀dá ẹ̀dá ní ìbèrè pèpè (ìbè nàà ni) A òd dá a padà sí. (Ó jẹ) àdéhùn tí A se. Dájúdájú Àwa máa se bẹ̀è..} [Suuratul Anbiyaah: 104]

Allāhu ti ọla Re ga julọ tun sọ pe:

﴿وَضَرَبَ لَنَا مَثَلًا وَنَسِيَ خَلْقَهُ قَالَ مَنْ يُعِى الْعِظْمَ وَهِيَ رَمِيمٌ ﴿٧٨﴾ فَلْيُحْيِيهَا الَّذِي

أَنْشَأَهَا أَوَّلَ مَرَّةٍ وَهُوَ بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيمٌ ﴿٧٩﴾ [يس: 78-79]

{ Àti pé ó fi àkàwé lélè nípa Wa. Ó sì gbàgbé ìṣẹ̀dá rẹ́. Ó wí pé: "Ta ni Ó máa sọ egungun di alààyè nígbà tí ó ti kẹfun?" Sọ pé: "Ẹni tí Ó ṣẹ̀dá rẹ́ nígbà àkókó l'Ó máa sọ di alààyè. Ọun sì ni Onímò nípa gbogbo ẹ̀dá..} [Suuratu yāsīn: 78-79]

Allāhu ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿أَنْتُمْ أَشَدُّ خَلْقًا أَمَ السَّمَاءُ بَنَاهَا ﴿٢٧﴾ رَفَعَ سَمَكَهَا فَسَوَّيْنَاهَا ﴿٢٨﴾ وَأَغْطَشَ لَيْلَهَا وَأَخْرَجَ ضُحَاهَا ﴿٢٩﴾ وَالْأَرْضَ بَعْدَ ذَلِكَ دَحَاهَا ﴿٣٠﴾ أَخْرَجَ مِنْهَا مَاءَهَا وَمَرْعَاهَا ﴿٣١﴾ وَالْجِبَالَ أَرْسَلْنَا ﴿٣٢﴾﴾ [النازعات: 27-32]

{ Şé èyin lẹ lágbára jùlọ ní iṣẹ́dá ni tàbí sánmọ tí Allāhu mọ? Allāhu gbé àjà rẹ ga sókè. Ó sì ṣe é ní pípé t'ó gún régé. Ó ṣe òru rẹ ní dúdú. Ó sì fa iyálẹta rẹ yọ jáde. Àti ilẹ, Ó tẹẹ pẹrẹṣe léyìn iyeṅ (30). Ó mú omi rẹ àti irúgbìn rẹ jáde láti inú rẹ. Àti àwọn àpáta, Ó fi idí wọn múlẹṣinṣin (32). [Suuratun Nāziāt: 27-30.]

Ọba Ododo sí ṣe alaye wipe dajudaju isẹda èyẹ̀n ko ni agbara to isẹda sanmọ ati ilẹ ati nkan ti o wa laarin mejeeji. Nitori naa, Èni ti o kapa lati da awọn sanmọ ati ilẹ ko lee kagara lati da ọmọ̀niyàn pada ni eekeji.

13. Allāhu ti mimọ n bẹ fún Un ti ọla Rẹ Si tun ga da Anọbi Ādam lati ara eruṣe, O wa je ki awọn arọmọdọmọ rẹ o maa pọ si lẹyin rẹ. Nitori naa, awọn èyẹ̀n patapata bakan náà ni wọn ni ipilẹ wọn, ko sì ọlá fún iran kan lori iran kan, ko sì tun sí fún ijọ kan lori ijọ kan ayaafi peḷu ìberù Allāhu

Allāhu ti mimọ n bẹ fún Un ti ọla Re Si tún ga da Anobi Ādam lati ara eruṣe, O wa je ki awọn arọmọdọmọ rẹ o maa pọ si lẹyin rẹ. Nitori naa, awọn èniyàn patapata bakan náà ni wọn ni ipilẹ wọn, ko sì ọlá fún iran kan lori iran kan, ko sì tun sí fún ijọ kan lori ijọ kan ayaafi peḷu ìberù Allāhu. Allāhu ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿يَتَأْتِيهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاهُمْ مِّنْ ذَكَرٍ وَأُنثَىٰ وَجَعَلْنَاهُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتَقْوَاهُ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ﴿١٣﴾﴾ [الحجرات: 13]

{ Èyin èniyàn, dájúdájú Àwa şèdá yín láti ara ọkùnrin àti obìnrin. A sì şe yín ní orílẹ̀-èdè orílẹ̀-èdè àti ìran-ìran nítorí kí ẹ̀ lè dára yín mò. Dájúdájú alápòn-ònlé jùlọ́ nínú yín lọ̀dò Allāhu ni ẹ̀ni t'ó bẹ̀rù (Rẹ̀) jùlọ́. Dájúdájú Allāhu ni Onímò, Alámòtán.} [Suuratul Hujirōt: 13]

Allāhu ti ọ̀la Rẹ̀ ga jùlọ́ tun sọ pe:

﴿وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ مِّن تُّرَابٍ ثُمَّ مِّن نُّطْفَةٍ ثُمَّ جَعَلَكُمْ أَزْوَاجًا وَمَا تَحْمِلُ مِن أُنثَىٰ وَلَا تَضَعُ إِلَّا بِعِلْمِهِ وَمَا يُعَمَّرُ مِن مُّعَمَّرٍ وَلَا يُنْقِصُ مِن عُمُرِهِ إِلَّا فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ﴾ [فاطر: 11]

{ Allāhu da yín láti ara erùpẹ̀. Lẹ̀yìn nàà, (Ó tún da yín) láti ara àtò. Lẹ̀yìn nàà, Ó şe yín ní akọ-abo. Obìnrin kan kò níí lóyún, kò sì níí bímọ̀ àfi pẹ̀lú ìmọ̀ Rẹ̀. Àti pé A ò níí fa ẹ̀mí ẹ̀lẹ̀míí-gígùn gùn, A ò sì ní şe àdínkù nínú ọ̀jọ́ orí (ẹ̀lòmîrà̀n), àfi kí ó ti wà nínú tírà kan. Dájúdájú ìyẹ̀n rọ̀rùn fún Allāhu.} [Suuratu Fātir: 11]

Allāhu ti ọ̀la Rẹ̀ ga jùlọ́ tun sọ pe:

﴿هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِّن تُّرَابٍ ثُمَّ مِّن نُّطْفَةٍ ثُمَّ مِّن عَلَقَةٍ ثُمَّ يُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِتَبْلُغُوا أَشُدَّكُمْ ثُمَّ لِتَكُونُوا شُيُوخًا وَمِنْكُمْ مَّن يُتَوَفَّىٰ مِن قَبْلٍ وَلِتَبْلُغُوا أَجَلًا مُّسَمًّىٰ وَلَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ﴾ [غافر: 67]

{ Òun ni Ẹ̀ni tí Ó şèdá yín láti inú erùpẹ̀, lẹ̀yìn nàà láti inú àtò, lẹ̀yìn nàà láti inú ẹ̀jẹ̀ dídí, lẹ̀yìn nàà Ó mu yín jáde ní òpònló. Lẹ̀yìn nàà, (Ó da yín sí) nítorí kí ẹ̀ lè sánngun dópín agbára yín. Lẹ̀yìn nàà (Ó tún da yín sí) nítorí kí ẹ̀ lè di àgbàlágba. Ó wà nínú yín ẹ̀ni tí A òò ti gba ẹ̀mí rẹ̀şíwájú (ipò àgbà). Àti pé (Ó da yín sí) nítorí kí ẹ̀ lè dàgbà dé gbèdéke àkókò kan àti nítorí kí ẹ̀ lè şe làákàyè.} [Suuratu Gāfir: 67]

Ati pe Allāhu ti ọla Rẹ ga sọ ni Ẹni tí n ẹ se alaye wipe dajudaju Oun da Al-Masīh pẹlu aṣẹ wí bẹ̀ẹ̀ jẹ bẹẹ, gẹgẹ bi O se da Ādam pẹlu aṣẹ wí bẹ̀ẹ̀ jẹ bẹẹ, Allāhu ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿إِنَّ مَثَلَ عِيسَىٰ عِنْدَ اللَّهِ كَمَثَلِ ءَادَمَ ۖ خَلَقَهُ مِن تُرَابٍ ثُمَّ قَالَ لَهُ كُنْ

فَيَكُونُ﴾ [آل عمران: 59]

{ : Dájúdájú irú ‘Īsā lóḍò Allāhu dà bí irú Ādam; (Allāhu) dá a láti ara erùpẹ. Léyìn nàà, Ó sọ pé: “Jẹ̀ bẹ̀ẹ̀.” Ó sì jẹ̀ bẹ̀ẹ̀.} [Aal Im’raan/59]

Ati pe mo ti sọ saaju nibi ìpínrọ keji (2) wipe dajudaju Anabi - kí ike ati ola Olohun máa bá a - ẹ se alaye wipe dajudaju oṃoṃiyàn b́ákan nàà ni wọ̀n ti ko sì ọ́lá fún ẹnikan lori ẹnikan ayaafi pẹlu ìbẹ̀rù Allāhu..

14. Ati pe gbogbo ọmọ kọọkan ní wọ̀n bi sí inú adamọ (Ẹsin Isilaamu).

Ati pe gbogbo ọmọ kọọkan ní wọ̀n bi sí inú adamọ (Ẹsin Isilaamu), Allāhu ti ola Rẹ ga sọ pe:

﴿فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا فِطْرَتَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ

اللَّهِ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ﴾ [الروم: 30]

{ Nítorí nàà, dojú rẹ kọ̀ẹ̀sìn nàà, (kí o jẹ) olùdúró-déédé-nínú-ẹ̀sìn, ẹ̀sìn àdámọ Allāhu èyí tí Ó dá mọ̀ àwọ̀n ènìyàn. Kò sì sí iyípadà fún èdá Allāhu. Iyẹn ni ẹ̀sìn t’ó fẹ̀sẹ̀rinlẹ̀, sùgbọ̀n ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ àwọ̀n ènìyàn kò mọ̀.} [Suuratur Rūm: 30]

Ati pe Al-Haneefiyah oun ni ilana Anabi Ibraheem Ààyò Olohun - kí ọla ko máa bá a - Allāhu ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿ثُمَّ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ أَنْ اتَّبِعْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ

الْمُشْرِكِينَ﴾ [النحل: 123]

{ Láyìn náà, A fi ìmísí ránşé sí ọ pé kí o tẹlé ẹ̀sìn (Ànábì) 'Ibrōhīm, olùdúró-déédé-nínú-ẹ̀sìn. Kò sì wà lára àwọn ọ̀şẹ̀bọ.} [Suuratun Nahl: 123]

Ojişẹ Ọlọhun - ki ike ati ọla Ọlọhun maa ba a - sọ pe: "Ko si omọ Kankan ti wọn bi ayaafi ki wọn o bi i si ori adamọ (Esin Isilaamu), obi re mejeeji ni wọn yóò sọ ọ di Yahudi, tabi ki wọn o sọ ọ di Nasorah, tabi ki wọn o sọ ọ di Majuusiyy, gege bi eranko se maa n bi eranko ti gbogbo eyà ara re pe, ti e ko si nii ri adinku kankan ni ara re:

﴿فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا فِطْرَتَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ﴾ [الروم: 30]

{ " Leyin náà Abu Uroyrah - ki Ọlọhun ọ yónú sí i - n sọ pé: ẹ̀sìn àdámọ Allāhu èyí tí Ó dá mó àwọn èniyàn. Kò sì sí iyípadà fún ẹ̀dá Allāhu. Iyẹn ni ẹ̀sìn t'ó fẹşerínlẹ, şugbón ọ̀pọ̀lọpọ àwọn èniyàn kò mò." } [Suuratur Rūm: 30]

Sohiihu ti Al-Bukhaar 4775

Ojişẹ Ọlọhun - ki ike ati ọla Ọlọhun maa ba a - sọ pe: "E teti, dajudaju Oluwa mi pa mi ni aşe ki n fi mo yin nkan ti e se aimokan nipa re ninu nkan ti O fi mo mi ni oní mi, gbogbo dukia ti Mo ba fi tore fun eru kan eto ni fun un, ati pe dajudaju Mo da awon eru Mi ni Musulumi, ni awon esu ba wa ba won ti won si mu won lo kuro ninu esin won, ti won si se nkan ti Mo se ni eto ni eewo fun won, ti won si tun pa won ni ase ki won o mu nkan ti Mi o so eri kankan kale fun ni orogun pelu Mi. Muslim ni o gba a wa 2865.

15. Ko sí ẹnikení ninu awon eeyan ti won bi ni eleşe, tabi ẹní ti n jogun eşe ẹní tí ọ yato sí i:

Ko sí ẹnikení ninu awon èniyàn ti wọn bi ni eleşe, tabi ẹní ti n jogun eşe ẹní tí ọ yato sí i, ati pe Oba Allāhu ti ọla Re ga ti

fún wa ní ìrò nipa wipe dajudaju Anabi Ādam - kí ọ̀la ko máa bá a - nigba ti o yapa àṣẹ Ọ̀lọ̀hun ti oun pẹ̀lu iyawo rẹ̀ Awahu sí je ninu èso igi, o ka abamọ̀ o si tuuba o si beere aforijin Ọ̀lọ̀hun, Ọ̀lọ̀hun wa fi mọ̀ ọ̀n ki o maa wí awọ̀n gbólólhùn kan ti o daa, o si wí i, Ọ̀lọ̀hun si gba tuuba awọ̀n mejeeji, Ọ̀lọ̀hun ti ọ̀la Rẹ̀ ga sọ pe:

﴿وَقُلْنَا يَا آدَمُ اسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ وَكُلَا مِنْهَا رَغَدًا حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٣٥﴾ فَأَزَلَّهُمَا الشَّيْطَانُ عَنْهَا فَأَخْرَجَهُمَا مِمَّا كَانَا فِيهِ وَقُلْنَا اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ ﴿٣٦﴾ فَتَلَقَىٰ آدَمُ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ فَتَابَ عَلَيْهِ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿٣٧﴾ قُلْنَا اهْبِطُوا مِنْهَا جَمِيعًا فِيمَا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَنْ تَبِعَ هُدَايَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٣٨﴾﴾ [البقرة: 35-38]

{ A sì sọ pé: “Ādam, iwọ̀ àti iyàwó rẹ̀, ẹ̀ máa gbé nínú Ọ̀gbà Ìdèrà. Kí ẹ̀ máa jẹ̀ nínú rẹ̀ ní gbèdẹ̀mukẹ̀ ní ibikíbi tí ẹ̀ bá fẹ̀. Kí ẹ̀ sì má ẹ̀ sún mọ̀ igi yìí, kí ẹ̀ má baà wà nínú àwọ̀n alá bọ̀sí.” Àmọ̀ Èṣù yẹ̀ àwọ̀n méjèèjì lésẹ̀ kúrò nínú Ọ̀gbà Ìdèrà, ó sì mú wọ̀n jáde kúrò nínú ibi tí wọ̀n wà. A sì sọ pé: “È sọkalẹ̀, ọ̀tá ní apá kan yín jẹ̀ fún apá kan. Ibùgbé àti nńkan ìgbádùn sì n bẹ̀ fun yín lórí ilẹ̀ fún ìgbà (díẹ̀).” Lẹ̀yìn náà, (Ànábì) Ādam rí àwọ̀n ọ̀rọ̀ kan gbà láti ọ̀dọ̀ Olúwa rẹ̀. Ó sì gba ìronú pìwàdà rẹ̀. Dájúdájú Allāhu, Ọ̀un ni Olùgbà-ìronú pìwàdà, Àṣàkẹ̀-ọ̀run. A sọ pé : “Gbogbo yín, ẹ̀ sọkalẹ̀ kúrò nínú rẹ̀. Nígbà tí ìmọ̀nà bá dé ba yín láti ọ̀dọ̀ Mi, ẹnì tí ó bá tẹ̀lé ìmọ̀nà Mi, ipáyà kò ní sí fún wọ̀n. Wọ̀n kò sì ní banújé..} [Suuratul Baqorah, 35-38]

Ati pe nigbati Ọ̀lọ̀hun ti gba tuuba Anabi Ādam - kí ọ̀la ko máa bá a - wọ̀n o ka a sì ẹnì tí o ni ẹ̀ṣẹ̀ mọ̀, lati igba yẹn, arọ̀mọ̀dọ̀mọ̀ rẹ̀ o le jogún ẹ̀ṣẹ̀ ti o ti yẹ̀ kuro pẹ̀lu tituubah. Ati

pe ipilẹ ni wipe ọmọ̀nìyàn o le ru ẹ̀ṣẹ ẹ̀nì tí o yato sí i, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿قُلْ أَعْيَرَ اللَّهُ أَبْعَى رَبًّا وَهُوَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ وَلَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ إِلَّا عَلَيْهَا وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ مَرْجِعُكُمْ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿١٦٤﴾﴾ [الأنعام: 164]

{ Ẹ̀mí kan kò sì nìí ẹ̀ṣẹ kan àfi fún ẹ̀mí ara rẹ. Ẹ̀lẹ̀rù-ẹ̀ṣẹ kan kò sì nìí ru ẹ̀ṣẹ̀lòmíṛàn. Lẹ̀yìn nàà, ọ̀dọ Olúwa yín ni ibùpadàsí yín. Ó sì máa fun yín ní ìró ohun tí ẹ̀ n yapa ẹnu sí} [Suuratul Anām: 164.]

Allāhu ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿مَنْ أَهْتَدَىٰ فَأِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ ۗ وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ۗ وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّىٰ نَبْعَثَ رَسُولًا ﴿١٥﴾﴾ [الإسراء: 15]

{ Ẹ̀nikẹ̀ni t'ó bá mọ̀nà, ó mọ̀nà fún ẹ̀mí ara rẹ. Ẹ̀nikẹ̀ni t'ó bá sì ẹ̀nà, ó n ẹ̀nà fún ẹ̀mí ara rẹ. Ẹ̀lẹ̀rù-ẹ̀ṣẹ kan kò nìí ru ẹ̀ṣẹ̀lòmíṛàn. A ò sì nìí jẹ àwọ̀n ẹ̀dá níyà tí títí A fi máa gbé ọ̀jìṣẹ kan dídẹ (sí wọ̀n)..} [Suuratul Isrāi: 15]

Allāhu ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ۗ وَإِن تَدْعُ مُثْقَلَةٌ إِلَىٰ جَمِيلِهَا لَا يُحْمَلُ مِنْهُ شَيْءٌ وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ ۗ إِنَّمَا تُنذِرُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ ۗ وَمَن تَزَكَّىٰ فَإِنَّمَا يَتَزَكَّىٰ لِنَفْسِهِ ۗ وَإِلَىٰ اللَّهِ الْمَصِيرُ ﴿١٨﴾﴾ [فاطر: 18]

{ Ẹ̀lẹ̀rù ẹ̀ṣẹ kan kò nìí ru ẹ̀rù ẹ̀ṣẹ̀lòmíṛàn. Kódà kí ẹ̀nì kan tí ẹ̀rù ẹ̀ṣẹ wọ̀ lọ̀rùn ké sí (ẹ̀lòmíṛàn) fún àbàrù ẹ̀rù ẹ̀ṣẹ rẹ, wọ̀n kò nìí bá a ru kiní kan nínú rẹ, ìbáà jẹ ìbátan. Àwọ̀n tí ò n ẹ̀kìlọ̀ fún ni àwọ̀n t'ó n páyà Olúwa wọ̀n ní ìkọ̀kọ̀, tí wọ̀n sì n kírun. Ẹ̀nì tí ó bá ẹ̀ṣẹ̀mọ̀ (ara rẹ kúrò nínú ìwà ẹ̀ṣẹ), ó ẹ̀ṣẹ̀mọ̀ fún ẹ̀mí ara rẹ ni. Ọ̀dọ Allāhu sì ni àbọ̀dẹ̀dá.} [Suuratu Fātir: 18]

16. Ati pe n̄kan ti a torí rẹ dá àwọn ènìyàn naa ni: Jijọsin fún Ọlọhun ni Oun nikan:

Ati pe n̄kan ti a torí rẹ dá àwọn ènìyàn naa ni: Jijọsin fún Ọlọhun ni Oun nikan ọso. Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾ [الذاريات: 56]

{ Ati wipe mi o da awọn alijannu ati awọn eeyan (fun nkan miran) bi kii ẹ ki wọn le maa sin Mi.} [Suuratudh Dhāriyāt: 56]

17. Isilaamu ọn ọmọniyan le- ati ọkunrin ati obinrin- o si ẹ agbateru fun un nibi gbogbo iwọ rẹ, o si ẹ e ni ẹni tí wọn o bi leere nípa gbogbo awọn nkan ti o ẹsa rẹ fúnra rẹ àti àwọn iṣe rẹ ati awọn iwà rẹ, o si tun n dī ru u abajade eyikeyi iṣe ti o ba le fi ko inira ba ẹmi ara rẹ tabi ti o le ko inira ba elomiiran.

Ẹsin Isilaamu ọn ọmọniyàn le - ọkunrin ati obinrin - nitori naa, Ọba Allāhu ti ọla Rẹ ga da ọmọniyàn ki o le je arole lori ilẹ, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلٰٓئِكَةِ اِنِّيْ جَاعِلٌ فِى الْاَرْضِ خَلِيْفَةً...﴾ [البقرة: 30]

{ (Rántí) nígbà tí Olúwa rẹ sọ fún àwọn mọlāika pé: “Dájúdájú Èmi yòd fi àrólé kan sórí ilẹ.} [Suuratul Baqorah: 30]

Aponle yí kò gbogbo ọmọ Anọbi Ādam sinu, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿* وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِى الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنَاهُمْ مِّنَ الطَّيِّبٰتِ

وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَىٰ كَثِيْرٍ مِّمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيْلًا﴾ [الإسراء: 70]

{ Dájúdájú A ẹ àpónlé fún àwọn ọmọ (Ānábì) Ādam; A gbé wọn rìn lóri ilẹ àti lóri omi; A fún wọn ní iṣe-ìmu nínú àwọn n̄kan dáadáa; A sì ọore àjùlọ fún wọn gan-an lóri ọpọlọpọ nínú àwọn tí A dá.} [Suuratul Isrāi: 70]

Allāhu ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ﴾ [التين: 4]

{ Dájúdájú A şèdá èniyàn pèlú irisí t'ó dára jùlọ. } [Suuratur Tīn: 4]

Ọlọhun kọ fún ọmọniyàn kuro nibi ki o sọ ara rẹ di ọmọleyin eniyeperẹ fún olujosin fún kan tabi ẹni ti wọn n tẹlé kan, tabi ẹni tí wọn n tẹlé àşẹ rẹ kan leyin Allāhu, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿وَمِنَ النَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِن دُونِ اللَّهِ أَنْدَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ وَلَوْ يَرَى الَّذِينَ ظَلَمُوا إِذْ يَرُونَ الْعَذَابَ أَنَّ الْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا وَأَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعَذَابِ﴾ [البقرة: 165-166]

{ Ó sì n bẹ nínú àwọn èniyàn, ẹni tí n jọsin fún àwọn òrişà leyìn Allāhu. Wọn nífẹẹ wọn gégé bí ifẹ (tó yẹ kí wọn ní sí) Allāhu. Àwọn t'ó gbàgbọ ní òdodo sì le jùlọ nínú ifẹ sí Allāhu. Tí ó bá jẹ pé àwọn t'ó şàbòsì lè rí igbà tí wọn máa rí Ìyà náà ni, (wọn ìbá mọ pé) dájúdájú gbogbo agbára n jẹ ti Allāhu. Àti pé dájúdájú Allāhu le (níbi) iyà. (Rántí) nígbà tí àwọn tí wọn tẹlé (nínú àìgbàgbọ) máa yọwọ yọşè kúrò nínú òrò àwọn t'ó tẹlé wọn; (nígbà tí) wọn bá fojú rí Ìyà, tí ohun t'ó so wọn pọ sì já pátápátá..} [Suuratul Baqorah: 165-166]

Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ ti O fi n şe alaye işesi awọn ọmọleyin ati awọn ti wọn n tẹlé pẹlu ibajẹ ni ojo igbende: Àwọn ti wọn şègbéraga yoo sì wí fún àwọn tí wọn sọ di òlẹ pé:

﴿قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا لِلَّذِينَ اسْتَضَعِفُوا لَوْلَا أَن نَّكْفُرُوا بِاللَّهِ وَنَجْعَلَ لَهُ أَنْدَادًا وَأَسْرُوا النَّدَامَةَ لَمَّا رَأَوُا الْعَذَابَ وَجَعَلْنَا الْأَعْتَابَ فِي آعْتَابِ الَّذِينَ كَفَرُوا هَلْ يُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ [سبأ: 32-33]

{ Şé àwa l'a şe yín lóri kúrò nínú ìmòná lẹyìn tí ó dé ba yín? Rárá o! Ọdaràn ni yín ni." Àwọn tí wọn sọ di ọlẹ yó sì wí fún àwọn t'ó şègbéraga pé: "Rárá! Ète ọru àti ọsán (láti ọdọ yín lókó bá wa) nígbà tí ẹ ní pa wá ní àşẹ pé kí á şàì gbàgbọ nínú Allāhu, kí á sì sọ (àwọn kan) di ẹgbé Rẹ." Wọn fi àbámọ wọn pamọ nígbà tí wọn rí iyà. A sì kó ẹwọn sí ọrùn àwọn t'ó şàì gbàgbọ. Şé A ọò san wọn ní ẹsan kan bí kò şe ohun tí wọn n şe níşé?} [Suuratu Sabai: 32 - 33]

Ati pe ninu pípé deede Ọlọhun ti mimọ n bẹ fún Un ti ọla Re sì tún ga ni ọjọ igbedide ni ki awọn olupepe ati awọn asiwaju asoninu o ru awọn eşe wọn ati awọn eşe awọn ti wọn şì lónà ti ko sì ìmọ fún wọn, Ọlọhun ti ọla Re ga sọ pe:

﴿لِيَحْمِلُوا أَوْزَارَهُمْ كَامِلَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَمِنْ أَوْزَارِ الَّذِينَ يُضِلُّونَهُمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ أَلَا سَاءَ

مَا يَزُرُونَ﴾ [النحل: 25]

"... (Wọn sọ bẹẹ) nítórí kí wọn lè ru ẹrù ẹşẹ tiwọn ní pípé pérépéré ní Ọjọ Àjínde àti (nítórí kí wọn lè rù) nínú ẹrù ẹşẹ àwọn tí wọn n şì lónà pẹlú ànímọ. Gbọ, ohun tí wọn yòò rù ní ẹşẹ, ó burú.} [Suuratun Nahl: 25]

Ati pe Isilaamu ti şe agbateru fún ọmọniyàn gbogbo iwò re ní ayé àti ní ọjọ ìkẹhìn, ati pe eyi ti o tobi julọ ninu awọn iwò ti Isilaamu şe agbateru re ti o si şe alaye re fún ọmọniyàn ni: Iwò Ọlọhun lori ọmọniyàn ati iwò ọmọniyàn lori Ọlọhun. Nitori naa, wọn gba a wa lati ọdọ Muādh - ki Ọlọhun yonu sí i - pe o sọpe: Mo wa lẹyin Anọbi - kí ike ati ọla Ọlọhun máa bá a - lori nkan ọgùn, o wá sọ pe: Ire Muādh, mo sọ pe: Mo n je ipe re oriire sì ni ti ẹ, lẹyin náà o sọ nkan ti o jọ bẹ ni ẹmẹta: "Njé o mọ iwò Ọlọhun lori awọn ẹru?", mo sọ pé: Rárá, o sọ pe: "Iwò Ọlọhun lori awọn ẹru ni ki wọn o maa jọsin fún Un ki wọn o si ma mu nkankan mii mọ Ọn ni orogun", lẹyin náà

o rin fun wákàtí kan, ni o wá sọ pe: "Ire Muādh", mo sọ pé: Mo n je ipe re oriire si ni ti e, o sọ pe: Njé o mo iwò awon eru lori Olohun ti won ba ti se iyen: Oun naa ni ki O ma fi iya je won".
Sohihu ti Buhari 6840

Isilaamu se agbateru fun omoniyàn esin re ti o je ododo ati aromodomọ re ati dukia re ati omoluabi re. O sọ – ki ike ati o la Olohun maa ba a- pe: "Dajudaju Olohun se ni eewo le yin lori, awon eje yin, ati awon dukia yin, ati awon omoluabi yin, gege bii jije eewo ojo yin yii, ni oşu yin yii, ni ilu yin yii.
Sohihu ti Buhari 6501

Ati pe dajudaju Ojise Olohun - ki ike ati o la Olohun maa ba a - ti kede adehun ti o tobi yii nibi haji idagbere eleyi ti awon ti won le ni egbèrún lona ogórùn-ún ninu awon saabe gaani re, o si tun paara itumọ yii, o si tun kanpa mo on ni ojo igúnran ninu haji idagbere.

Isilaamu se omoniyàn ni eni ti won o bi leere nipa gbogbo awon nkan ti o sesa re funra re ati awon ise re ati awon iwà re, Olohun ti o la Re ga sọ pe:

﴿وَكُلِّ إِنْسَانٍ أَلْزَمْنَاهُ طَائِرَهُ فِي عُنُقِهِ ۗ وَنُخْرِجُ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كِتَابًا يَلْقَاهُ مَنشُورًا﴾ [الإسراء: 13]

{ Èniyàn kòḍokan ni A ti la àyànmọ ati iwé ise re bọ lórùn. A si máa mú iwé kan jáde fun un ní Ojọ Àjìnde. Ó máa pàdé re ní sísí sílẹ.} [Suuratul Isrāi: 13]

Iyen ni wipe nkan ti o ba se ninu daadaa tabi aburu Olohun a je ki o wa pelu re ti ko si ni tayo re lo si odo eni ti o yatọ si i, nitori naa won o nii se isiro re pelu ise eni ti o yatọ si i, won o si ni se isiro eni ti o yatọ si i pelu ise re. Olohun ti o la Re ga sọ pe:

﴿يَأْتِيهَا الْإِنْسَانُ إِنَّكَ كَادِحٌ إِلَىٰ رَبِّكَ كَدْحًا فَمُلَاقِيهِ﴾ [الانشقاق: 6]

{ Ìwo ènìyàn dájúdájú ìwo n ɛ ɛ ɛ kárakára ní ɛ ɛ àɛpàdè Olúwa rẹ. O sì máa mú un pàdé Rẹ.} [Suuratul Inshiqōq: 6]

Allāhu tun sọ pe:

﴿مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ ۖ وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا وَمَا رَبُّكَ بِظَلَّامٍ

لِّلْعَبِيدِ﴾ [فصلت: 46]

{ Ènikèni tí ó bá ɛ ɛ rere, ó ɛ é fún èmí ara rẹ. Ènikèni tí ó bá sì ɛ aburú, ó ɛ é fún èmí ara rẹ. Olúwa rẹ kò sì ní ɛ àbòsí sí àwọn ẹrúsìn.} [Fussilat:46]

Ati pe Isilaamu n dì ru ọmọ̀nìyàn abajade eyikeyi ɛ ɛ ti o ba le fi ko inira ba èmi ara rẹ tabi ti o le ko inira ba elomiiran, Olohun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿وَمَنْ يَكْسِبْ إِثْمًا فَإِنَّمَا يَكْسِبُہُ عَلَىٰ نَفْسِهِ ۚ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا

حَكِيمًا﴾ [النساء: 111]

{ Ènikèni tí ó dá dá ẹ̀sẹ kan, ó dá a fún èmí ara rẹ. Allāhu sì ní jẹ Onímọ, Ologbọ̀n } [Suuratun Nisāi: 111]

Allāhu ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿مِنْ أَجْلِ ذَٰلِكَ كَتَبْنَا عَلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ أَنَّهُ مَن قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ
أَوْ فَسَادٍ فِي الْأَرْضِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ جَمِيعًا وَمَنْ أَحْيَاهَا فَكَأَنَّمَا أَحْيَا
النَّاسَ جَمِيعًا وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُنَا بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ إِنَّ كَثِيرًا مِّنْهُمْ بَعَدَ ذَٰلِكَ
فِي الْأَرْضِ لَمُسْرِفُونَ﴾ [المائدة: 32]

{ Nítorí iyẹn, A sì ɛ é ní òfin fún àwọn ọmọ 'Isrō'íl pé dájúdájú ènikèni tí ó bá pa èmí (ènìyàn) kan láìjẹ nítorí pípa èmí (ènìyàn) kan tàbí ɛ ɛ ibàjẹ kan lórí ilẹ, ó dà bí ẹni tí ó pa gbogbo ènìyàn pátápátá. Ènikèni tí ó bá sì mú èmí (ènìyàn) ɛmí, ó dà bí ẹni tí ó mú gbogbo ènìyàn ɛmí pátápátá.} [Suuratul Māidah: 32.]

Ojiṣe Ọlọhun - ki ike ati ọla Ọlọhun maa ba a - so pe: Wọn o nii pa ẹmi kan ni ti abosi ayaafi ki ipin kan ninu ẹjẹ rẹ o maa be lori omọ Anabi Ādam alakoko, toripé oun ni ẹni akoko ti o fi ilana pipa èyàn leḗ. Sohiihu Muslim: 5150.

18. Isilaamu ṣe ọkunrin ati obinrin ni deede ara wọn nibi iṣe ati ojuṣe ati ẹsan.

Isilaamu ṣe ọkunrin ati obinrin ni deede ara wọn nibi iṣe ati ojuṣe ati ẹsan, Ọlọhun ti ọla Re ga so pe:

﴿وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ

وَلَا يُظْلَمُونَ نَقِيرًا﴾ [النساء: 124]

{ " Ẹnikẹni tí ó bá ṣiṣe rere, yálà ọkùnrin tàbí obinrin, onígbaḡbó òdodo sì ni, àwọn wònyẹn l'ó máa wọ inú Ọgbà Ìdẹra. A ò sì níí ṣàbòsì éékán kóró dàbínù fún wọn.} [Suuratun Nisāi: 124]

Allāhu ti ọla Re ga julọ tun so pe:

﴿مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّن ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيٰوةً طَيِّبَةً

وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُم بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ [النحل: 97]

{ Ẹnikẹni tí ó bá ṣe iṣe rere, ọkùnrin ni tàbí obinrin, ó sì jẹ onígbaḡbó òdodo, dájúdájú A óò jẹ kí ó lo igbésí ayé t'ó dára. Dájúdájú A ó sì fi èyí t'ó dára jùlọ sí ohun tí wọn ní ṣe níṣe san wọn ní ẹsan wọn.} [Suuratun Nahl: 97]

Allāhu ti ọla Re ga julọ tun so pe:

﴿مَنْ عَمِلَ سَيِّئَةً فَلَا يُجْزَىٰ إِلَّا مِثْلَهَا وَمَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّن ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ وَهُوَ

مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ يُرْزَقُونَ فِيهَا بِغَيْرِ حِسَابٍ﴾ [غافر: 40]

{ Ẹni tí ó bá ṣe aburú kan, Wọn kò níí san án ní ẹsan kan àyàfi irú rẹ. Ẹni tí ó bá sì ṣe iṣe rere ní ọkùnrin tàbí ní obinrin, tí ó sì jẹ onígbaḡbó òdodo, àwọn wònyẹn ni wọn máa wọ inú

Ogbà Ìdèra. Wọn yóò máa pèsè àrísìkí fún wọn nínú rẹ láì la ìsírò lọ.} [Suuratu Qāfir: 40]

Allāhu ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْقَانِتِينَ وَالْقَانِتَاتِ
وَالصَّادِقِينَ وَالصَّادِقَاتِ وَالصَّابِرِينَ وَالصَّابِرَاتِ وَالْخَاشِعِينَ وَالْخَاشِعَاتِ
وَالْمُتَصَدِّقِينَ وَالْمُتَصَدِّقَاتِ وَالصَّالِحِينَ وَالصَّالِحَاتِ وَالْحَافِظِينَ فُرُوجَهُمْ
وَالْحَافِظَاتِ وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتِ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُم مَّغْفِرَةً
وَأَجْرًا عَظِيمًا﴾ [الأحزاب: 35]

{ Dájúdájú àwọn mùsùlùmí lókùnrin àti mùsùlùmí lóbìnrin, àwọn onígbagbó òdodo lókùnrin àti àwọn onígbagbó òdodo lóbìnrin, àwọn olùtẹlẹ-àṣẹ Allāhu lókùnrin àti àwọn olùtẹlẹ-àṣẹ Allāhu lóbìnrin, àwọn olódodo lókùnrin àti àwọn olódodo lóbìnrin, àwọn onísùúrù lókùnrin àti àwọn onísùúrù lóbìnrin, àwọn olùpáyà Allāhu lókùnrin àti àwọn olùpáyà Allāhu lóbìnrin, àwọn olùtọrẹ lókùnrin àti àwọn olùtọrẹ lóbìnrin, àwọn aláàwẹ lókùnrin àti àwọn aláàwẹ lóbìnrin, àwọn t'ó n sọ abẹ wọn lókùnrin àti àwọn t'ó n sọ abẹ wọn lóbìnrin, àwọn olùrántí Allāhu ní ọpọlọpọ lókùnrin àti àwọn olùrántí Allāhu (ní ọpọlọpọ) lóbìnrin; Allāhu ti pèsè àforíjìn àti ẹsan nílá sílẹ dè wọn..} [Suuratul A'azāb: 35]

19. Isilaamu pọn obìnrin le, o si ka wọn kun pe bákan náà ni wọn ẹ ri pẹlú awọn ọkunrin, o si ẹ inawo ni dandan lori ọkùnrin ti o ba ni ikapa, ináwó ọmọbìnrin jẹ dandan lori bàbá rẹ, ti iyá si jẹ dandan lórí ọmọkùnrin rẹ tí ó bá ti bàlágà ti o si ni ikapa, ti iyàwó si jẹ dandan lori ọkọ rẹ.

Isilaamu ka àwọn obìnrin kun pe bákan náà ni wọn ẹ ri pẹlú awọn ọkunrin OjìṣẹỌlọhun - ki ike ati ọla Ọlọhun maa ba a-

sọ pe: "Dajudaju awọn obinrin ri bakan náà pèlú àwọn ọkùnrin" Tirmiziy ni o gba a wa (113)

Ninu aponle Isilaamu fún obinrin ni wipe Isilaamu ɛ inawo iyá ni dandan lori omọ rẹ ti o ba jẹ ẹni tí o ni ikapa. Ojiṣe Ọlọhun - ki ike ati ọla Ọlọhun maa ba a - sọ pe: "Ọwọ tí ba n fún ni òkè ni máa n gbe, bèrè láti orí àwọn ti ninawo le wọn lórí kàn ọ: Iya rẹ, ati baba rẹ, ati omọ'ya rẹ l'obinrin, ati omọ'ya l'okunrin, ati awọn ẹbí rẹ ti wọn sunmọ ọ jù, léyìn náà àwọn ti wọn tun sunmọ ọ tẹlé wọn". Imaamu Ahmad lo gba a wa. Ati pe alaye ipo awọn òbí mejeeji sí n bọ pẹlu iyonda Ọlọhun ni ipínro ẹlẹkọkandinlọgbòn (29).

Ati pe ninu aponle Isilaamu fún obinrin ni wipe o ɛ e ni dandan fún ọkọ láti maa nájó lórí iyàwó rẹ ti o ba jẹ ẹni tí o ni ikapa, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿لِيُنْفِقَ ذُو سَعَةٍ مِّن سَعَتِهِ وَمَن قَدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُنْفِقْ مِمَّا آتَاهُ اللَّهُ لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا مَاءً آتَاهَا سَيِّجَعُلُ اللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا﴾ [الطلاق: 7]

{Kí ọlórò ná nínú ọrò rẹ. Ẹni tí A sì díwòn arísìkí rẹ fún (nítwònba), kí ó ná nínú ohun tí Allāhu fún un. Allāhu kò làbòtẹmí kan lórùn àyàfi nńkan tí Ó fún un. Allāhu yó sì mú iròrùn wá léyìn ìnira} [Suuratut Tolāq: 7]

Arakunrin kan bi Anabi - kí ike ati ọla Ọlọhun máa bá - leere wipe: Kí ni iwọ iyàwó lórí ọkọ rẹ? O sọ pe: "kí ọ maa fún ùn ni óúnjẹ nígbà tí o ba n jẹun, kí o si tun máa fún ùn ni aṣọ wọ nígbà tí o ba n wọ aṣọ, ati pe oo gbọḍo gba a ni oju, oo sì gbọḍo s'ọrọ burúkú sí i. Imaamu Ahmad lo gba a wa. Ojiṣe Ọlọhun- kí ike ati ọla Ọlọhun máa bá a- sọ l'eni ti n ɛ alaye díẹ ninu awọn iwọ awọn obinrin lórí àwọn ọkọ wọn. O pọn dandan le yin lori fun awọn iyawo yin jijẹ mimu wọn ati aṣọ wiwọ wọn ni abamu pẹlu aṣa (ohun ti e ti ba saaba) Sohiihu ti Muslim O tun sọ – ki

ike ati ọla Ọlọhun maa ba a – pe: O ti to ni èşè fun ọmọniyan ki o fi ẹni ti o n fun ni ounjẹ rare. Imaamu Ahmad ni o gba a wa. Al khatoobiy sọ wipe: Gbolohun rẹ ti o sọ pe: “mon yaquut” ohun ti o gba lero ni ẹni ti jijẹ-mimu rẹ jẹ dandan le e ni ori, ati pe itumọ rẹ dabi wipe o sọ fun olutọrẹ wipe: Ma ẹ tọrẹ pelu nkan ti ko to awọn ara ile rẹ jẹ ni ajeseku l’eni ti o n reti ẹsan pelu rẹ; iyẹn le pada di ẹşẹ ti o ba fi wọn rare.

Ninu aponle ti Isilaamu ẹ fun obinrin ni wipe o ẹ inawo ọmọbinrin ni dandan lori baba rẹ, Ọba Allāhu ti ọla Re ga sọ pe:

﴿* وَالْوَالِدَاتُ يُرْضَعْنَ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ لِمَنْ أَرَادَ أَنْ يُنَمِّمَ الرِّضَاعَةَ وَعَلَى الْمَوْلُودِ لَهُ رِزْقُهُنَّ وَكِسْوَتُهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ لَا تُكَلَّفُ نَفْسٌ إِلَّا وُسْعَهَا...﴾ [البقرة: 233]

{ Àwọn abiyamọ yòò máa fún àwọn ọmọ wọn ní ọyàn mu fúnọdún méjì gbáko, fún ẹni tí ó bá fẹ parí (àsìkò) ifọmọlọyàn. Ojúşẹ ni fún ẹni tí wọn bímọ fún láti máa ẹ (ètò) ijẹ-ìmu wọn àti aşọ wọn ní ọnà t’ó dára." [Suuratul Baqorah: 233]

Allāhu wa se alaye wipe o je dandan lori baba ti wọn bi ọmọ fun un, fifun ọmọ rẹ ni ounjẹ ati aşọ ni ibamu pelu aşá (nkan ti wọn ti ba saaba):

﴿...فَإِنْ أَرْضَعْنَ لَكُمْ فَكَاتِبُوهُنَّ أَجُورَهُنَّ...﴾ [الطلاق: 6]

{ Ti won ba ba yin fun omo ni oyan, ki e ya fun won ni awon owo oya won.} [Suuratut Tolaq: 6]

Allāhu wa ẹ owo ọya ifun ọmọ ni ọyan ni dandan lori baba; o wa tọka si wipe inawo ọmọ lori baba lo wa, ati wipe gbolohun Alwaladu (ọmọ) o ko ọkunrin ati obinrin sinu. Ati pe o n bẹ ninu hadith ti o n bọ yii itọka lori jijẹ dandan inawo iyawo ati ọmọ rẹ lori baba. Lati ọdọ Aaisha – ki Allāhu yonu si i -: Dajudaju arabinrin Hindu sọ fun Anabi – ki ike ati ọla Ọlọhun maa ba a – pe: Dajudaju baba Sufyaan jẹ ẹnikan ti o ni

ahun, ti mo si maa n bukaata si ki n mu ninu owo re, o so pe (Anabi): “Mu ninu owo re nkan ti yòò to iwọ ọ̀lu ọ̀mọ re ni ibamu si nkan ti ẹ ti ba saaba. Bukhaari ni o gba a wa. Anabi ti o ẹ ọ̀lọre naa si se alaye ọla ti n be fun nina owo lori awon ọ̀mọbinrin ati awon ọ̀mọ-iyá lobinrin, Ojise Ọ̀lọhun – ki ike ati ọla Ọ̀lọhun maa ba a – wa so pe: “Enikeni ti o ba toju ọ̀mọbinrin meji tabi meta, tabi ọ̀mọ-iyá lobinrin meji tabi meta titi ti won fi ja kuro l’odo re (boya won ku ni tabi won ni oko), tabi ki o ku saaju won, emi ọ̀lu re o wa bayii. O (Anabi) wa se apejuwe wiwapo won ọ̀lu ika ifabela re ati ti aarin. As silsilah As sohiha 296

20. Iku kii se titan gbere, ati pe iku a maa pa ara ati emi, iku emi si ni pipinya re kuro ni ara, leyin naa yoo pada si ara leyin igbedide ojo Alukiyaamo, ati pe emi o ni bo si ara miran leyin iku ko si nii pada sinu ara mii (akudaaya).

Iku kii se titan gbere, Ọ̀lọhun ti ọla Re ga so pe: So pe:

﴿*قُلْ يَتَوَفَّكُم مَّلَكُ الْمَوْتِ الَّذِي وُكِّلَ بِكُمْ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ﴾

﴿تُرْجَعُونَ﴾ [السجدة: 11]

{ Molaika ikú eyí tí A fi tí yín máa gba emí yín. Léyìn náà, òdò Olúwa yín ni wón máa da yín padà sí.} [Suuratus Sajdah: 11]

Atipe iku a maa pa ara ati emi, iku emi si ni pipinya re kuro ni ara, leyin naa yoo pada si ara leyin igbedide ojo Alukiyaamo, Ọ̀lọhun ti ọla Re ga so pe:

﴿اللَّهُ يَتَوَفَّى الْأَنْفُسَ حِينَ مَوْتِهَا وَالَّتِي لَمْ تَمُتْ فِي مَنَامِهَا فَيُمْسِكُ الَّتِي قَضَىٰ عَلَيْهَا الْمَوْتَ وَيُرْسِلُ الْأُخْرَىٰ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ

﴿يَتَفَكَّرُونَ﴾ [الزمر: 42]

{ Allāhu l'Ó n gba àwọn ẹmí ní àkókò ikú wọn àti (àwọn ẹmí) tí kò kú sójú oorun wọn. Ó n mú (àwọn ẹmí) tí Ó ti pèbùbù ikú lé lórí mólẹ. Ó sì n fi àwọn yòókù sílẹ tí tí di gbèdéke àkókò kan. Dájúdájú àwọn àmì wà nínú ìyẹn fún ìjọ t'ó ní àròjinlẹ..} [Suuratuz Zumar: 42]

Ojiṣe Ọlọhun - ki ike ati ọla Ọlọhun maa ba a - so pe: “Dajudaju ti won ba ti gba emi irina naa maa n tele e”. Muslim ni o gba a wa pelu egbawa re mejeeji. Ati pe leyin iku, omoniyan o kuro ni ile ise lo si ile esan, Ọlọhun ti ọla Re ga so pe:

﴿إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا وَعَدَّ اللَّهُ حَقًّا إِنَّهُ يَبْدُوُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَلِيَجْزِيَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ بِالْقِسْطِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ شَرَابٌ مِّنْ حَمِيمٍ وَعَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ﴾ [يونس: 4]

{ Ọdọ Rẹ ni ibùpadàsí gbogbo yín. (Ó jẹ) àdéhùn Allāhu ní òdodo. Dájúdájú Ọun l'Ó n pilẹ dídá ẹdá. Lẹyìn náà, Ó máa da á padà (sọdọ Rẹ) nítorí kí Ó lè fi déédé san ẹsan fún àwọn t'ó gbàgbọ ní òdodo, tí wọn sì se ise rere. Àwọn t'ó sì sàì gbàgbọ, ohun mímu gbígbóná àti iyà ẹlẹta-eléro n bẹ fún wọn nítorí pé wọn sàì gbàgbọ.} [Suuratu Yuunus: 4]

Ati pe ẹmí o ni bo si ara miran leyin iku ko si da (akudaaya), pipe apemora akudaaya si je nkan ti laakaye ati igbonmo ko toka si i, ati pe ko si egbawa kankan ti o n jerii si adisokan yii lati odo awon anabi Ọlọhun – ki alaafia maa je ti gbogbo won.

21. Isilaamu n pepe lọ si ibi nini igbagbo pẹlu awọn ipilẹ igbagbo ti o tobi, awọn naa ni nini igbagbo si Olohun ati awọn Malaika Re, ati nini igbagbo si awọn iwe Olohun gégé bíi Taoreeta ati Injiila ati Zabuura – siwaju ki wọn o to yi orọ inu wọn pada – ati Alukurani, ati nini igbagbo si gbogbo awọn Anabi ati awọn Ojise - ki o la maa ba gbogbo wọn- ati ki a ni igbagbo si eni ti o keyin wọn, oun naa ni Muhammad ojise Olohun, igbeyin awọn anabi ati awọn ojise, ati nini igbagbo si ojo ikeyin, ki a si tun mo wipe kani isemi ile-aye je opin ni; ere ponbele ni isemi ati bibe o ba je, ati nini igbagbo si kadara

Isilaamu n pepe lọ si ibi nini igbagbo pẹlu awọn ipilẹ igbagbo ti o tobi, eleyi ti gbogbo awọn anabi ati ojise – ki o la o maa ba wọn – pepe si, awọn naa ni:

Alakoko: Nini igbagbo si Allāhu ni Oluwa, Adeda, Olupese-arisiki, Oludari-aye, ati pe Oun nikan ni O létòḍò si ijòsin, ati pe jijosin fun gbogbo nkan ti o ba ti yatọ si I ibaje ni, ati pe gbogbo nkan ti wọn ba n jòsin fun un yatọ si I ibaje ni, ijòsin o si létòḍò ayaafi fun Un, ijòsin o si le daa ayaafi fun Un. Alaye awọn eri orọ yii si ti saaju nibi ipinro kejo (8).

Olohun – mimọ fun Un – daruko awọn ipilẹ ti o tobi yii ninu awọn aaya ti o po ni ààyè òtòḍòtò ninu AL-Quraani ti o tobi, ninu re ni gbólóhùn Olohun ti O so pe:

﴿عَامَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّن رُّسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ﴾ [البقرة: 285]

{ Òjísẹ náà (sollalāhu 'alayhi wa sallam) gbàgbò nínú ohun tí wọn sòkalẹ fún un láti òdò Olúwa rẹ. Àwọn onígbàgbò òdodo náà (gbàgbò nínú rẹ). Ènì kòòkan (wọn) gbàgbò nínú Allāhu, àwọn mọlāika Rẹ, àwọn Tírà Rẹ àti àwọn Òjísẹ Rẹ. A kò ya ènì kan sòtò nínú àwọn Òjísẹ Rẹ. Wọn sì sọ pé: “A gbò (àṣẹ), a sì tẹlé (àṣẹ). À ní tọrọ àforíjìn Rẹ, Olúwa wa. Òdò Rẹ sì ni àbòdédá.} [Suuratul Baqara: 285]

Allāhu ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُوَلُّوا وُجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ وَعَاتَى الْمَالَ عَلَىٰ حُبِّهِ ذَوِي الْقُرْبَىٰ وَأَيْتَمَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَأَبْنَ السَّبِيلِ وَالسَّائِلِينَ وَفِي الرِّقَابِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَعَاتَى الزَّكَاةَ وَالْمُوفُونَ بِعَهْدِهِمْ إِذَا عَاهَدُوا وَالصَّابِرِينَ فِي الْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ وَحِينَ الْبَأْسِ أُولَئِكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ﴾ [البقرة: 177]

{ Kì í ṣe ohun rere ni kí ẹ kojú sí agbègbè ibùyo òdòrùn àti ibùwò òdòrùn, àmọ (olùṣe) rere ni ẹnikẹni t’ó bá gbàgbò nínú Allāhu, Ojọ Ìkẹyìn, àwọn mọlāika, Tírà (al-Kur’ān), àti àwọn Ànábì. Tòhun ti ifẹ tí olùṣe-rere ní sí owó, ó tún n fi owó náà tọrẹ fún àwọn ẹbí, àwọn ọmọ òrukàn, àwọn mẹkúnnù, onírìn-àjò (tí agara dá), àwọn atọrọje àti (itúsílẹ) l’óko ẹrú. (Èni rere) yó máa kírun, yó sì máa yọ Zakāh. (Èni rere ni) àwọn t’ó n mú àdéhùn wọn ṣe nígbà tí wọn bá ṣe àdéhùn àti àwọn onísùúrù nígbà àìríná-àìrílò, nígbà àìlera àti l’ójú ogun ẹsin. Àwọn wònyẹn ni àwọn t’ó ṣe (iṣẹ) òdodo. Àwọn wònyẹn, àwọn sì ni olùbẹrù (Allāhu). } [Suuratul Baqara: 177]

Allāhu si pepe lọ si ibi nini igbagbọ si awọn ipile yii, O si tun ṣe alaye wipe ẹni ti o ba ṣe aigbagbọ si i, o ti sina ni isina ti o jina tefetefe,

Ọba Allāhu ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿يَأْتِيهَا الَّذِينَ آمَنُوا بِاللهِ وَرَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ عَلَيَّ
رَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي أَنْزَلَ مِنْ قَبْلُ وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ
وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا﴾ [النساء: 136]

{Èyin tí ẹ gbàgbọ ní òdodo, ẹ gbàgbọ dáadáa nínú Allāhu àti Òjísẹ̀ Rẹ̀, àti Tírà tí (Allāhu) sòkalẹ̀ fún Òjísẹ̀ Rẹ̀, àti Tírà tí Ó sòkalẹ̀şíwájú. Ẹnikẹni tí ó bá şàì gbàgbọ̀ nínú Allāhu, àwọn mọ̀lāika Rẹ̀, àwọn Tírà Rẹ̀, àwọn Òjísẹ̀ Rẹ̀ àti Ojọ̀ Ìkeyìn, dájúdájú ó ti şìnà ní işìnà t’ó jìnnà tefétefé.} [Suuratun-Nisai: 136]

Ninu Hadith ti o wa lati ọdọ Umar ọmọ Al-Khatọb – ki Allāhu ba wa yonu si i – o sọ pe: Laarin igba ti a jokoo si ọdọ ojişẹ̀ Ọlọhun – ki ikẹ ati ọla Ọlọhun maa ba a – ni ojo kan, ni arakunrin kan ba wọle to wa wa, aşo re si funfun gboo, irun ori re si dudu kirikiri, ko si apepe arinrin-ajo kankan lara re, enikankan o si mo on ninu wa. Titi ti o fi jokoo si ọdọ Anabi – ki ikẹ ati ọla Ọlọhun maa ba a – o wa fi orunkun re mejeeji ti orunkun Anabi mejeeji, o si gbe ọwo re mejeeji le ori itan re mejeeji, o wa sọ pe: Ire Muhammad, fun mi niro nipa Isilaamu. Ojişẹ̀ Ọlọhun – ki ikẹ ati ọla Ọlọhun maa ba a – wa sọ pe: Ohun ti n je Isilaamu ni ki o jeri wipe ko si ọba kankan ayafi Allāhu ati pe Muhammad ojişẹ̀ Allāhu ni, ki o si maa gbe irun duro, ki o si maa yo zakah, ki o si maa gba aawe Ramadan, ki o si maa lo si ile Ọlọhun ti o ba ni ikapa ipese ti o fi le lo. O sọ pe: Ododo lo sọ. O wa ya wa lenu fun un, oun ni n bi i leere ibeere, oun lo tun n sọ fun un wipe ododo lo sọ! O sọ pe: Fun mi niro nipa Al-limaan {Igbagbo}. O sọ pe: Ki o gba Ọlọhun Ọba gbọ ati awon Malaika Re ati awon tira Re ati awon ojişẹ̀ Re ati ojo ikẹhin, ki o si ni igbagbo si kadara daada re ni ati aida re. O sọ pe: Ododo

lo sọ. O sọ pe: Fun mi niro nipa Al-I'isaan {Şişe daada}. O sọ pe: Ki o maa jọsin fun Ọlọhun gẹgẹ bi wipe o n ri I, ti oo ba waa ri I dajudaju Oun n ri o. O sọ pe: Fun mi niro nipa As-saahah {Igbati aye a parẹ}. O sọ pe: Ẹni ti a n bi leere nipa rẹ ko ni imọ ju ẹni ti o n beere lọ. O sọ pe: Fun mi niro nipa awọn amin ti aa maa ri ti aye ba ti fẹ parẹ. O sọ pe: Ki ẹrubinrin maa bi olowo rẹ, ati ki o maa ri awọn arin ma wọ bata ati awọn arin ihoho ati awọn alaini ti wọn a maa fi ile giga se iyanran. Lẹyin naa ni o wa lọ, ni mo wa ko ara ro fun igba diẹ, lẹyin naa ni o wa sọ pe: Irẹ Umar, nje o mọ ẹni ti o n beere ibeere? Mo sọ pe: Ọlọhun ati ojijẹ Rẹ nikan lo mọ ọn, o sọ pe: dajudaju Jubriil ni o wa ba yin lati wa fi ẹsin yin mọ yin. Sohiihu Muslim: 8 Ninu Hadith yii, Jubril – ki ọla maa ba a – wa si ọdọ Ojijẹ Ọlọhun – ki ike ati ọla Ọlọhun maa ba a – o si bi i leere nipa awọn ipo ẹsin, awọn naa si ni: Al-Islaam ati Al-Imaan ati Al-Ihsaan. Ojijẹ ti n še Muhammad – ki ike ati ọla Ọlọhun maa ba a – si fesi fun un, lẹyin naa Anọbi Muhammad – ki ike ati ọla Ọlọhun maa ba a – fun awọn saabe rẹ – ki Ọlọhun yonu si wọn – ni iro wipe Jubril ni ẹni yẹn, o wa lati wa fi ẹsin wọn mọ wọn. Eleyii oun naa ni ẹsin Isilaamu ti o jẹ ọrọ atọrunwa ti Jubril – ki ọla o maa ba a – mu wa, ti Anọbi Muhammad – ki ike ati ọla Ọlọhun maa ba a – si mu un de etigbo awọn eeyan, ti awọn saabe rẹ – ki Ọlọhun yonu si wọn – si ha a, wọn si tun mu un de etigbo awọn eeyan lẹyin rẹ.

Ẹlẹẹkeji: Ninu igbagbo si awọn malaika, ati pe awọn (malaika) agbaye kan ti a ko fi oju ri ni wọn, Allāhu da wọn, O si şe wọn lori aworan kan ti a şe adayanri, O si gbe awọn işe ti o tobi le wọn ni ọwọ, ninu eyi ti o gbọn-un-gbọn julọ ninu awọn işe wọn ni mimu awọn ọrọ atọrunwa de ọdọ awọn ojijẹ ati awọn anabi – ki ọla o maa ba wọn – ẹni ti o si gbọn-un-gbọn julọ ninu awọn malaika ni Jubril – ki ọla o maa ba a – ati pe

ninu ohun ti o n tọka si sisọkalẹ Jubril pẹlu mimu imisi (wah'y) wa ba awọn ojise – ki ike ati ọla o maa ba wọn – ni gbolohun Ọlọhun ti ọla Rẹ ga ti o wi pe: (Allāhu) n fi aṣe Rẹ sọ malāika (Jibrīl) kalẹ lāti máa mú ìmísí wá dídédìè fún ẹnikéni tí Ó bá fé (bèè fún) nínú àwọn ẹrúsìn Rẹ nítorí kí ẹ lè fi ẹ ikilò pé:

﴿يَنْزِلُ الْمَلَكَةُ بِالرُّوحِ مِنْ أَمْرِهِ عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ أَنْ أَنْذِرُوا أَنَّهُ وَلَا

إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاتَّقُونِ﴾ [النحل: 2]

{ Dájúdájú kò sí ọlọhun kan tí ìjọsìn tọ sí àfi Èmi. Nítorí náà, ẹ bèrù Mi!.} [Suuratun Nahl: 2]

Allāhu ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿وَإِنَّهُ لَتَنْزِيلُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٩٢﴾ نَزَلَ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِينُ ﴿١٩٣﴾ عَلَى قَلْبِكَ لِتَكُونَ مِنَ

الْمُنذِرِينَ ﴿١٩٤﴾ بِلِسَانٍ عَرَبِيٍّ مُبِينٍ ﴿١٩٥﴾ وَإِنَّهُ لَفِي زُبُرِ الْأَوَّلِينَ ﴿١٩٦﴾﴾ [الشعراء: 196-192]

{ Dájúdájú al-Kur’ān, wọn sọọ kalẹ ni lāti òdò Olúwa gbogbo ẹdá. Mọlāika Jibrīl, olùfọkàntán l’ó sọọ kalẹ sínú ọkàn rẹ nítorí kí o lè wà nínú àwọn olùkilò pẹlú èdè Lárúbáwá pónnbélé. Dájúdájú (òrò nípa rẹ) ti wà nínú ìpín-ìpín Tírá àwọn ẹni àkọkọ.} [As-Shuaraa' 192-196]

Eleṣẹṣẹ: Nini igbagbo si awọn tira Ọlọhun (atọrunwa) geṣe bi At-Taorah ati Al-Injiil ati Az-Zabuur – siwaju ki wọn to yi orọ inu rẹ pada – ati Al-Quraan, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ءَامِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ءَ وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ عَلَى رَسُولِهِ

ءَ وَالْكِتَابِ الَّذِي أَنْزَلَ مِنْ قَبْلُ ءَ وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ ءَ وَكُتُبِهِ ءَ وَرُسُلِهِ ءَ ءَ وَالْيَوْمِ

ءَ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا ﴿١٣٦﴾﴾ [النساء: 136]

{Èyin tí ẹ gbàgbò ní òdodo, ẹ gbàgbò dáadáa nínú Allāhu àti Ọjísẹ Rẹ, àti Tírá tí (Allāhu) sọkalẹ fún Ọjísẹ Rẹ, àti Tírá tí Ó sọkalẹsìwájú. Ẹnikéni tí ó bá ẓàì gbàgbò nínú Allāhu, àwọn

molaika Rẹ, àwọn Tírà Rẹ, àwọn Òjísẹ Rẹ àti Ojọ Ìkẹyìn, dájúdájú ó ti sìnà ní isìnà t’ó jìnnà tefétefé.} [Suuratun-Nisai: 136]

Allāhu ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿نَزَّلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَأَنْزَلَ التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ ﴿٣﴾ مِنْ قَبْلِ هُدَىٰ لِلنَّاسِ وَأَنْزَلَ الْفُرْقَانَ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ ﴿٤﴾ وَاللَّهُ عَزِيزٌ ذُو انتِقَامٍ ﴿٥﴾﴾ [آل عمران: 3-4]

{ Ó sọ Tírà (al-Kur’ān) kalẹ fún ọ pèlú òdodo, tí ó n fi ohun t’ó jẹ òdodo rinlẹ nípa èyí t’ó wà síwájú rẹ. Ó sì sọ Taorāh àti ‘Injil kalẹ ní isàájú. Ìmòná sì ni fún àwọn èniyàn.1 Ó tún sọrò-ìpínyà (òrò t’ó n sẹpínyà láààrin òdodo àti iró) kalẹ.2 Dájúdájú àwọn t’ó sàì gbàgbọ nínú àwọn àyah Allāhu, iyà t’ó le n bẹ fún wọn. Allāhu sì ni Alágbára, Olùgbèsan..} [Suuratu Al Imraan: 3-4]

Allāhu ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿ءَامَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نُفِرُّ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا ءُفْرَأَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ ﴿٢٨٥﴾﴾ [البقرة: 285]

{ Òjísẹ náà (sollalāhu 'alayhi wa sallam) gbàgbọnínú ohun tí wọn sọkalẹ fún un láti òdò Olúwa rẹ. Àwọn onígbàgbọ òdodo náà (gbàgbọ nínú rẹ). Ènì kòḍokan (wọn) gbàgbọ nínú Allāhu, àwọn molaika Rẹ, àwọn Tírà Rẹ àti àwọn Òjísẹ Rẹ. A kò ya ènì kan sọtò nínú àwọn Òjísẹ Rẹ. Wọn sì sọ pé: “A gbọ (àṣẹ), a sì tẹlẹ (àṣẹ). À n tọrọ àforíjìn Rẹ, Olúwa wa. Òdò Rẹ sì ni àbòḍedá.”} [Suuratul Baqara: 285]

Allāhu tun sọ pe:

﴿قُلْ ءَامَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ عَلَيْنَا وَمَا أُنزِلَ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ وَالنَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا نُفِرُّ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُمْ مُسْلِمُونَ ﴿٨٤﴾﴾ [آل عمران: 84]

{ Sọ pé “A gbàgbọ́ nínú Allāhu àti ohun tí Wọn sòkalẹ́ fún wa pèlú ohun tí Wọn sòkalẹ́ fún (Ànábì) ‘Ibrōhīm, ‘Ismō‘il, ‘Ishāk, Ya‘kūb, àti àwọn àrómọdómọ (rẹ. A gbàgbọ́ nínú) ohun tí Wọn fún (Ànábì) Mūsā àti ‘Īsā àti àwọn Ànábì láti ọ̀dọ̀ Olúwa wọn; A kò ya ẹ̀nì kan kan sọtò nínú wọn. Àwa sì ni mùsùlùmí (olùjuwọ́-jusẹ̀-sílẹ̀) fún Un.} [Aal Im’raan/84]

Èlẹ̀kẹ̀rìn: Nini igbagbo si gbogbo awon anabi ati awon ojiṣe – ki ọ̀lẹ́ o maa ba wọn – ati nini adisọkan pẹ̀lu wipe dajudaju gbogbo wọn ojiṣe ni wọn lati ọ̀dọ̀ Ọ̀lọ̀hun ti wọn n mu awon afiranse Ọ̀lọ̀hun ati ẹ̀sin Rẹ́ ati ofin Rẹ́ de etigbo awon ijo wọn, Ọ̀lọ̀hun ti ọ̀lẹ́ Rẹ́ ga sọ pe: È sọ pé:

﴿قُولُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنزِلَ إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ وَمَا أُوتِيَ النَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ﴾ [البقرة: 136]

{ “A gbàgbọ́ nínú Allāhu àti ohun tí Wọn sòkalẹ́ fún wa àti ohun tí Wọn sòkalẹ́ fún (àwọn Ànábì) ‘Ibrōhīm, ‘Ismō‘il, ‘Ishāk, Ya‘kūb àti àwọn àrómọdómọ Ya‘kūb. (A gbàgbọ́ nínú) ohun tí Wọn fún (àwọn Ànábì) Mūsā àti ‘Īsā, àti ohun tí Wọn fún àwọn Ànábì (yòókù) láti ọ̀dọ̀ Olúwa wọn. A kò ya ẹ̀nì kan sọtò nínú wọn. Àwa sì ni mùsùlùmí (olùjuwọ́-jusẹ̀ sílẹ̀) fún Un } [Suuratul Baqorah: 136]

Allāhu ti ọ̀lẹ́ Rẹ́ ga julọ́ tun sọ pe:

﴿آمَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّن رُّسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ﴾ [البقرة: 285]

{ Ọ̀jísẹ́ náà (sollalāhu 'alayhi wa sallam) gbàgbọ́ nínú ohun tí wọn sòkalẹ́ fún un láti ọ̀dọ̀ Olúwa rẹ́. Àwọn onígbagbo

òdodo náà (gbàgbọ́ nínú rẹ̀). Ẹ̀nì kòḍòkan (wọ̀n) gbàgbọ́ nínú Allāhu, àwọ̀n mọ̀lāika Rẹ̀, àwọ̀n Tírà Rẹ̀ àti àwọ̀n Òjísẹ̀ Rẹ̀. A kò ya ẹ̀nì kan sọ̀tò nínú àwọ̀n Òjísẹ̀ Rẹ̀. Wọ̀n sì sọ̀ pé: “A gbọ́ (àṣẹ̀), a sì tẹ̀lé (àṣẹ̀). À ní tọ̀rọ̀ àfọríjìn Rẹ̀, Olúwa wa. Ọ̀dò Rẹ̀ sì ni àbòḗḗdà.” [Suuratul Baqara: 285]

Allāhu ti ọ̀lẹ̀ Rẹ̀ ga julọ̀ tun sọ̀ pe: Ẹ̀ sọ̀ pé:

﴿قُلْ ءَامَنَّا بِاللّٰهِ وَمَا أُنزِلَ عَلَيْنَا وَمَا أُنزِلَ عَلَىٰٓ إِبْرٰهِيْمَ وَإِسْمٰعِيْلَ وَإِسْحٰقَ وَيَعْقُوْبَ وَالْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ وَالنَّبِيُّوْنَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُمْ مُّسْلِمُونَ﴾ [آل عمران: 84]

{ “A gbàgbọ́ nínú Allāhu àti ohun tí Wọ̀n sọ̀kalẹ̀ fún wa àti ohun tí Wọ̀n sọ̀kalẹ̀ fún (àwọ̀n Ànábì) ‘Ibrōhīm, ‘Ismō‘il, ‘Ishāk, Ya‘kūb àti àwọ̀n àrómọ̀dọ̀mọ̀ Ya‘kūb. (A gbàgbọ́ nínú) ohun tí Wọ̀n fún (àwọ̀n Ànábì) Mūsā àti ‘Īsā, àti ohun tí Wọ̀n fún àwọ̀n Ànábì (yòókù) láti ọ̀dò Olúwa wọ̀n. A kò ya ẹ̀nì kan sọ̀tò nínú wọ̀n. Àwa sì ni mùsùlùmí (olùjuwọ̀-jusẹ̀ sílẹ̀) fún Un.” [Aal Im’raan/84]

Ati pe ki o si ni igbagbọ̀ pẹ̀lu ikẹhin wọ̀n, oun naa ni Muhammad ojìṣẹ̀ Ọ̀lọhun, igbeyin awọ̀n anabi ati awọ̀n ojìṣẹ̀ – ki ikẹ ati ọ̀lẹ̀ o maa ba wọ̀n – Ọ̀lọhun ti ọ̀lẹ̀ Rẹ̀ ga sọ̀ pe:

﴿وَإِذْ أَخَذَ اللّٰهُ مِيثَاقَ النَّبِيِّنَ لَمَا ءَاتَيْنٰكُمْ مِّنْ كِتٰبٍ وَحِكْمَةٍ ثُمَّ جَآءَكُمْ رَسُوْلٌ مُّصَدِّقٌ لِّمَا مَعَكُمْ لَتُؤْمِنُنَّ بِهٖ وَلَتَنْصُرُنَّهُۥ قَالَ ءَاَقْرَرْتُمْ وَاَخَذْتُمْ عَلٰٓى ذٰلِكُمْ اِصْرِيْٓ ط قَالُوْٓا اَقْرَرْنَا قَالَ فَاَشْهَدُوْٓا وَاَنَا مَعَكُمْ مِّنَ الشّٰهِيْدِيْنَ﴾ [آل عمران: 81]

{ “(Ẹ̀ lo) èyí tí Mo bá fun yín nínú Tírà àti ijìnlẹ̀ ọ̀yẹ (iyẹ̀n, sunnah ẹ̀nì kòḍòkan wọ̀n). Léyìn náà, Òjísẹ̀ kan (iyẹ̀n, Ànábì Muhammad s.a.w.) yòò dé ba yín; ó maa fi èyí t’ó jẹ̀ òdodo rinlẹ̀ nípa èyí t’ó wà pẹ̀lú yín. Nítorí náà, ẹ̀ gbọ̀dò gbà á gbọ̀, ẹ̀ sì gbọ̀dò ràn án lọ̀wọ̀.” (Allāhu) sọ̀ pé: “Njẹ́e gbà? Ẹ̀ ẹ̀ sì maa lo àdéhùn Mi yìi?” Wọ̀n sọ̀ pé: “A gbà.” (Allāhu) sọ̀ pé: “Nítorí

nàà, ẹ jẹrìí sí (àdéhùn náà). Èmi n bẹ pẹlú yín nínú àwọn Olùjẹrìí } [Aal Im'raan/81]

Èsin Isilaamu ẹ ni dandan nini igbagbo si gbogbo awon Anabi ati awon Ojise lapapo, o si tun ẹ e ni dandan nini igbagbo si ikehin won, oun naa ni Ojise ti n se Muhammad – ki ike ati oia Olohon maa ba a – Olohon ti oia Re ga so pe: So pe:

﴿قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَسْتُمْ عَلَىٰ شَيْءٍ حَتَّىٰ تُقِيمُوا التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ وَمَا أُنزِلَ

إِلَيْكُمْ مِّن رَّبِّكُمْ...﴾ [المائدة: 68]

{ “Èyin ahlul-kitāb, ẹ ò rí kiní kan ẹ (nínú ẹsin) tí tí ẹ máa fi lo at-Taorāh àti al-'Injil àti ohun tí A sòkalẹ fun yín láti òdò Olúwa yín (iyen, al-Kur'ān).” } [Suuratul Ma'idah: 68]

Allāhu ti oia Re ga julọ tun so pe: So pe:

﴿قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَىٰ كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَلَا

نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِّن دُونِ اللَّهِ فَإِن تَوَلَّوْا فَقُولُوا اشْهَدُوا

بِأَنَّا مُسْلِمُونَ﴾ [آل عمران: 64]

{ So pe: “Èyin ahlu-l-kitāb, ẹ wá síbí òrò kan t'ó dọgba láààrin àwa àti ẹyin, pé a ò ní jòsìn fún ẹnì kan àfi Allāhu. A ò sì ní fi kiní kan wá akegbẹ fún Un. Àti pé apá kan wa kò ní so apá kan di olúwa lẹyìn Allāhu.” Tí wọn bá sì gbúnrí, ẹ so pé: “È jẹrìí pé dájúdájú mùsùlùmí ni àwa!.” } [Aal Im'raan/64]

Ati pe ẹnìkẹni ti o ba ẹ aigbagbo si Anabi kan, o ti ẹ aigbagbo si gbogbo awon Anabi ati awon Ojise – ki oia o maa ba won – tori naa ni Olohon fi so ni Ẹni ti O n fun wa ni iro nipa idajo Re lori ijo Anabi Nuuh – ki oia o maa ba a:

﴿كَذَّبَتْ قَوْمُ نُوحٍ الْمُرْسَلِينَ﴾ [الشعراء: 105]

{ Ijo (Ānābī) Nūh pe àwọn Òjísẹ ní òpùrò. } [Suuratush Shuarah: 105]

Ohun ti a si mọ ni wipe Anabi Nuuh – ki ọla o maa ba a – ojiṣe kan ko saaju re, toun ti beḡ nigbati awon ijo re pe e ni iro, ipe e ni iro won yii je ipe gbogbo awon Anabi ati Ojiṣe ni iro; nitoripe ipepe won eyokan ni ogongo ti won si n pepe si eyokan ni.

Eleḡkarun: Nini igbagbo si ojo ikehin, oun naa ni ojo igbedide, ni ipari ile-aye yii, Olohun yoo pa Malaika to n je Isroofiil – ki ọla o maa ba a- ni aṣe ki o fun feere kíkú, ti gbogbo nkan ti Olohun ba si fe yoo si ku, Olohun ti ọla Re ga so pe:

﴿وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَصَعِقَ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ نُفِخَ

فِيهِ أُخْرَىٰ فَإِذَا هُمْ قِيَامٌ يَنْظُرُونَ ﴿٦٨﴾ [الزمر: 68]

{ Wọn á fọn fèrè oníwo fún ikú. Àwọn t’ó wà nínú àwọn sánmọ àti ilẹ̀ sì máa kú àfi ẹnì tí Allāhu bá fẹ́. Lẹ́yìn nàà, wọn máa fọn ọ́n ní ẹ̀ẹ̀ kejì, nígbà nàà wọn máa wà ní ìdìde. Wọn yó sì máa wò sùn..} [Suuratu Zumar: 68]

Ati pe ti gbogbo awon ti o wa ni awon sanmo ati awon ti won wa ni ile ba ti ku, dajudaju Olohun Yoo ka awon sanmo ati ile ko gege bi o se wa ninu gbolohun Re ti O wipe:

﴿يَوْمَ نَطْوِي السَّمَاءَ كَطَيِّ السِّجْلِ لِلْكِتَابِ كَمَا بَدَأْنَا أَوَّلَ خَلْقٍ نُعِيدُهُ وَعَدَّا عَلَيْنَا

إِنَّا كُنَّا فَعَلِينَ ﴿١٠٤﴾ [الأنبياء: 104]

{...(Ojo naa ni) ojo ti A maa ka sanmo bi kika ewe tira. Ggege bi A ti se bere iseda eda ni ibere pepere (ibe naa ni) A o da a pada si. (O je) adahun ti A se. Dajudaju Awa maa se bere.} [Suuratul Anbiyaah: 104]

Allāhu ti ọla Re ga julọ tun so pe:

﴿وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ وَالْأَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتُهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَالسَّمَوَاتُ

مَطْوِيَّاتٌ بِيَمِينِهِ ۗ سُبْحٰنَهُ وَتَعٰلٰى عَمَّا يُشْرِكُوْنَ ﴿٦٧﴾ [الزمر: 67]

{ Wọn kò bu iyì fún Allāhu bí ó ẹ̀ tọ́ láti bu iyì fún Un. Gbogbo ilẹ̀ pátápátá sì ni (Allāhu) máa fọwọ́ ara Rẹ̀ gbámú ní Ọjọ́ Àjìndẹ̀. Ó sì máa fi ọwọ̀tún Rẹ̀ ká sánmọ́ kóróbójó. Mímọ́ ni fún Un. Ó sì ga tayọ̀ ǹnkan tí wọn ní fi ẹ̀bọ́ sí I.} [Suuratuz Zumar: 67]

Ojiṣẹ Ọlọhun - ki ike ati ọla Ọlọhun maa ba a - so pe: Allāhu - ti O biyi ti O gbọn-un-gbọn - Yoo ka awọn sanmọ ni ojo igbedide kóróbójó, leyin naa Yoo gba wọn mu pelu ọwọ ọtun Rẹ, leyin naa ni Yoo wa so pe: Emi ni Ọba Onikapa gbogbo nkan, nibo ni awọn afipamuni-aye wa? Nibo ni awọn oluṣe-igberaga wa? Leyin naa Yoo gba awọn ilẹ mu pelu ọwọ alaafia Rẹ, leyin naa Yoo wa so pe: Emi ni Ọba Onikapa gbogbo nkan, nibo ni awọn afipamuni-aye wa? Nibo ni awọn oluṣe-igberaga wa? Muslim ni o gba a wa.

Leyin naa Ọlọhun yoo pa Malaika ni aṣe ki o fọn feere ni eekeji, nigba naa ni wọn yoo dide ti wọn yoo si maa wo sun, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga so pe:

﴿... تَمَّ نَفْعَ فِيهِ أُخْرَىٰ فَإِذَا هُمْ قِيَامٌ يَنْظُرُونَ ﴿٦٨﴾﴾ [الزمر: 68]

{.. Léyìn nàà, wọn máa fọn ọ̀n ní è̀ kejì, nígbà nàà wọn máa wà ní ìdìde. Wọn yó sì máa wò sùn } [Suuratu Zumar: 68]

Nigbati Ọlọhun ba gbe awọn ẹda dide, Yoo ko wọn jo fun isiro. Ọlọhun ti ọla Rẹ ga so pe:

﴿يَوْمَ تَشَقَّقُ الْأَرْضُ عَنْهُمْ سِرَاعًا ذَلِكَ حَشْرٌ عَلَيْنَا يَسِيرٌ ﴿٤٤﴾﴾ [ق: 44]

{ (Rántí) ọjọ́ tí ilẹ̀ yóò fàya pẹ̀rẹ̀pẹ̀rẹ̀ mọ́ wọn lára, (tí wọn yóò máa) yára (jáde láti inú ilẹ̀). Iyẹn ni àkójọ́ t'ó rọ̀rùn fún Wa..} [Suuratu Qof: 44]

Allāhu ti ọla Rẹ ga julọ tun so pe:

﴿يَوْمَ هُمْ بَرْزُونَ لَا يَخْفَىٰ عَلَى اللَّهِ مِنْهُمْ شَيْءٌ لِّمَنِ الْمُلْكُ الْيَوْمَ لِلَّهِ الْوَاحِدِ

﴿الْقَهَّارِ ﴿١٦﴾﴾ [غافر: 16]

{... Ní oṣo tí wọ̀n yóò yọ́ jáde (láti inú sàrèè), kiní kan kò sì níí pamọ́ nípa wọ̀n fún Allāhu. (Allāhu yó sì sọ pé): Ti ta ni iṣọba ní oṣo òní? Ti Allāhu, Ọkan ọ̀so, Olùborí ni.} [Suratu Ghafir: 16]

Ati pe ni oṣo yii, Ọlọhun yóò ẹ́e iṣiro gbogbo eniyan patapata, Yoo si gba ẹ́san fun ẹni ti wọ̀n bosí l'ọwọ́ ẹni ti o bo o si, Yoo wa san gbogbo eniyan ni ẹ́san pẹlu nkan ti o ẹ́e, Ọlọhun ti ọ́la Rẹ ga sọ pe:

﴿الْيَوْمَ تُجْزَىٰ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ لَا ظُلْمَ الْيَوْمَ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعٌ

الْحِسَابِ﴾ [غافر: 17]

{ Ní òní ni A òò san ẹ́mí kọ̀ọ́kan ní ẹ́san ohun tí ó ẹ́e níşé. Kò sì sí àbòsí kan ní òní. Dájúdájú Allāhu ni Olùyára níbi iṣírò-işé.} [Suuratu Gaafir: 17]

Allāhu ti ọ́la Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ وَإِن تَكُ حَسَنَةً يُضْعِفْهَا وَيُؤْتِ مِنْ لَدُنْهُ أَجْرًا

عَظِيمًا﴾ [النساء: 40]

{ Dájúdájú Allāhu kò níí şàbòsí òdíwọ̀n ọ̀mọ́ iná-igún. Tí ó bá ẹ́e işé rere, Ó máa şàdìpèlé (ẹ́san) rẹ. Ó sì máa fún (olùşe rere) ní ẹ́san nílá láti òdò Rẹ.} [Suuratu Nisai: 40]

Ọlọhun ti ọ́la Rẹ ga tun sọ pe:

﴿فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ ﴿٧﴾ وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا

يَرَهُ ﴿٨﴾﴾ [الزلزلة: 7-8]

{ (Nítorí náà, ẹni tí ó bá ẹ́e işé rere ní òdíwọ̀n ọ̀mọ́ iná-igún, ó máa rí i.) Ẹni tí ó bá sì ẹ́e işé aburú ní òdíwọ̀n ọ̀mọ́ iná-igún, ó máa rí i.} [Suuratu Zalalah: 7-8]

Allāhu ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿وَنَضَعُ الْمَوَازِينَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيَامَةِ فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَإِنْ كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ

مِنْ خَرْدَلٍ أَتَيْنَا بِهَا وَكَفَى بِنَا حَاسِبِينَ ﴿٤٧﴾﴾ [الأنبياء: 47]

{A máa gbé àwọn òṣùwọn déédéé kalẹ ní Ọjọ Àjìṅde. Nítorí nàà, wọn kò níí ẹ̀ ẹ̀ àbòsí kiní kan fún ẹ̀mí kan. Kí (iṣẹ́) jẹ̀ iwọn ẹ̀so kardal (bín-íntín), A máa mú un wá. A sì tó ní Olùṣírò.} [Suuratul Anbiyaah: 47]

Lẹyin igbedide ati iṣiro, ẹsan yoo ẹlẹ, ẹni ti o ba ẹ daadaa, idekun gbere ti ko nii kúrò ni n bẹ fun un, ẹni tí o ba ẹ aburu ati aigbagbọ, iya n be fun un. Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿الْمَلِكُ يَوْمَئِذٍ لِلَّهِ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فِي جَنَّاتِ التَّعِيمِ ﴿٥٦﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَاُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿٥٧﴾﴾ [الحج: 56-57]

{Gbogbo iṣọbaọjọ yẹn n jẹ ti Allāhu tí Ó máa ẹ̀dájọ láààrin wọn. Nítorí nàà, àwọn t'ó gbàgbọ ní òdodo, tí wọn sì ẹ̀ ẹ̀ àwọn iṣẹ̀ rere, (wọn yòò wà) nínú àwọn Ọgbà Ìdẹ̀ra. Àwọn t'ó sì ẹ̀ ẹ̀ gbàgbọ̀, tí wọn tún pe àwọn àyah Wa nírọ̀; àwọn wònyẹn ni iyà tí í yẹ̀pẹ̀rẹ̀dà sì wà fún.} [Suuratul Hajj: 56-57]

Ati pe a maa lọ mọ wipe kani iṣemi ile-aye jẹ opin ni; iṣemi ati bibẹ o ba jẹ iranu ọn-n-bele. Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ ﴿١١٥﴾﴾ [المؤمنون: 115]

Şẹ ẹ lérò pé A kàn ẹ̀dà yín fún iranù ni, àti pé dájúdájú wọn ò níí da yín padà sòdò Wa??"} [Suuratul Muh'minuun: 115]

Èlẹ̀kẹ̀fa: Nini igbagbọ si kadara, oun ni wipe o jẹ dandan nini igbagbọ wipe Ọlọhun ti ni imọ nipa nkan ti o ti ẹlẹ, ati nkan ti n ẹlẹ lọwọ, ati nkan ti yoo pada ẹlẹ ninu aye yii, ati pe Ọlọhun ti kọ gbogbo nkan siwaju ki O to da awọn sanmọ ati ilẹ.

Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿*وَعِنْدَهُ مَفَاتِحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَا تَسْقُطُ
مِنَ وَرَقَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا حَبَّةٍ فِي ظِلْمَتِ الْأَرْضِ وَلَا رَطْبٍ وَلَا يَابِسٍ إِلَّا فِي كِتَابٍ
مُّبِينٍ ﴿٥٩﴾﴾ [الأنعام: 59]

{ Ọdọ Rẹ sì ni àwọn kọkọrọ ìkọkọ wà. Kò sí ẹnì t'ó nímọ rẹ àfi Ọun. Ó nímọ ohun tí n bẹ nínú ilẹ àti odò. Ewé kan kò sì níí já bọ àfi kí Ó nímọ rẹ. Kò sì sí kóró èso kan nínú òkùnkùn (inú) ilẹ, kò sí ohun tútù tàbí gbígbe kan àfi kí ó wà nínú àkọsilẹ t'ó yanjú..} [Suuratul An'aam: 59.]

Ati pe dajudaju imọ Ọlọhun ti rọkirika gbogbo nkan. Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ وَمِنَ الْأَرْضِ مِثْلَهُنَّ يَتَنَزَّلُ الْأَمْرُ بَيْنَهُنَّ لِتَعْلَمُوهُنَّ
أَنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَأَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا﴾ [الطلاق: 12]

{ Allāhu ni Ẹni tí Ó ẹ̀dà àwọn sánmọ méje àti ilẹ ní (òhà) irú rẹ. Àṣe n sòkalẹ láààrin wọn nítorí kí ẹ lè mò pé dájúdájú Allāhu ni Alágbára lórí gbogbo ǹnkan. Àti pé dájúdájú Allāhu fi imọ rọgbà yí gbogbo ǹnkan ká.} [Suuratu Tolaq: 12]

Ati pe dajudaju alamọri kankan o ni ẹlẹ ni aye yii ayaafi ki Ọlọhun ti gbero rẹ ki O si ti fẹ ẹ, ki O si ti sẹda rẹ, ki O si ti ẹ awọn okunfa rẹ ni irọrun. Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُن لَّهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ
وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدَرَهُ تَقْدِيرًا﴾ [الفرقان: 2]

{ (Ọun ni) Ẹni tí Ó ni ijọba àwọn sánmọ àti ilẹ. Kò mú ẹnì kan kan ní ọmọ. Kò sí akegbẹ fún Un nínú ijọba (Rẹ). Ó dá gbogbo ǹnkan. Ó sì yan òdíwọ̀n (írísí, iṣẹmí àti àyànmọ) fún un níwọ̀n-níwọ̀n.} [Suratul Furqan: 2]

O si n bẹ fun Un nibi iyeṅ ijinlẹ oye ti o peye, eleyi ti imo omọniyan o le de ibẹ. Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿حِكْمَةٌ بَلِغَةٌ فَمَا تُغْنِ الْأَثْرُ﴾ [القمر: 5]

{ "... Ijìnlẹ̀ òye t'ó péye ni; sùgbón àwọn ikilò náà kò rọ̀ wọ̀n lórò. } [suuratul Qomar: 5]

Allāhu ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿وَهُوَ الَّذِي يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَهُوَ أَهْوَنُ عَلَيْهِ وَلَهُ الْمَثَلُ الْأَعْلَىٰ فِي السَّمَوَاتِ

وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ [الروم: 27]

{ Ọun ni Ẹni tí Ó n bẹ̀rẹ̀dà dídá. Lẹ̀yìn náà, Ó máa dá a padà (sípò aláàyè fún àjìnde). Ó sì rọ̀rùn jùlọ̀ fún Un (láti ẹ̀ bẹ̀). TiRẹ̀ ni iròyìn t'ó ga jùlọ̀ nínú àwọn sánmọ̀ àti ilẹ̀. Ọun sì ni Alágbára, Ọlọgbón. } [Suuratu Ruum: 27]

Ọlọhun Ọba si tun royin ara Rẹ pelu ogbón, O si pe ara Rẹ ni Ọlọgbón. Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُوا الْعِلْمِ قَابِئًا بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا

هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ [آل عمران: 18]

{ Allāhu jẹ́rìí pé dájúdájú kò sí ọlọhun kan tí ijọ̀sìn tọ̀ sí àfi Ọun. Àwọn mọ̀lāika àti onímọ̀dẹ̀sìn (tún jẹ́rìí bẹ̀). Allāhu ni Onídéédé. Kò sí ọlọhun kan tí ijọ̀sìn tọ̀ sí àfi Ọun, Alágbára, Ọlọgbón. } [Aal Im'raan/18]

Ọlọhun ti ọla Rẹ ga si tun sọ ni Ẹni ti O n fun wa ni iro nipa Anabi Eesa – ki ọla Ọlọhun ki o maa ba a – wipe yòd ba Ọlọhun sọrọ ni ojo igbedide l'eni ti yoo maa sọ pe:

﴿إِنْ تَعَذَّبْتَهُمْ فَإِنَّهُمْ عَبَاذُكَ وَإِنْ تَغْفِرْ لَهُمْ فَإِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ

الْحَكِيمُ﴾ [المائدة: 118]

{ Tí O bá jẹ̀ wọ̀n níyà, dájúdájú ẹ̀rú Rẹ̀ ni wọ̀n. Tí O bá sì forí jìn wọ̀n, dájúdájú Ìwọ̀, Ìwọ̀ ni Alágbára, Ọlọgbón. } [Suuratul Maa'idah: 118]

Ọlọhun ti ọla Rẹ ga tun sọ fun Anabi Musa – ki ọla Ọlọhun maa ba a – nígbà ti O (Allāhu) pe e (Musa) ti o (Musa) wa ni ẹgbẹ òkè Tuur:

﴿يَمُوسَىٰ إِنَّهُ أَنَا اللَّهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ [النمل: 9]

{ Mūsā, dájúdájú Èmi ni Allāhu, Alágbára, Ọlọgbón! } [Suuratu Naml: 9]

O si tun royin Al-Quraani ti o tobi pẹlu oḡbón. Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿الرَّ كِتَابٌ أَحْكَمْتُ آيَاتُهُ ثُمَّ فَصَّلْتُ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ خَيْرٍ﴾ [هود: 1]

{ 'Alif lām rō. (Èyí ni) Tírà tí wọn ti to àwọn āyah inú rẹ ní àtògún régé, lẹyìn nàà wọn sàlàyé rẹ yékéyéké láti ọdọỌlọgbón, Alámòtán. } [Suuratu Huud: 1]

Allāhu ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿ذَلِكَ مِمَّا أَوْحَىٰ إِلَيْكَ رَبُّكَ مِنَ الْحِكْمَةِ وَلَا تَجْعَلْ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا ءآخَرَ فَتُلْقَىٰ فِي

جَهَنَّمَ مَلُومًا مَّدْحُورًا﴾ [الإسراء: 39]

Ìyẹn wà nínú ohun tí Olúwa rẹ fi ránṣé sí ọ nínú ìjìnlẹ̀oḡbón (al-Kur'ān). Má ṣe mú ọlọhun mìíràn mọ Allāhu kí wọn má baà jù ọ sínú iná Jahanamọ ní ẹnì àbùkù, ẹnì èkò.} [Suuratul Is'raah: 39]

22. Àti pé awọn Anabi Ọlọhun wọn ti sọ wọn kuro nibi ṣiṣe aṣiṣe – ki ọla o maa ba wọn – nibi nkan ti wọn n mu de etigbo awọn eeyan nipa Ọlọhun, wọn si tun sọ wọn kuro nibi gbogbo nkan ti o ba ti tako laakaye tabi nkan ti iwa to dáa ba tako, ati pe awọn Anabi Ọlọhun wọn jẹ ẹnì tí a tí la mimu awọn aṣẹ Ọlọhun de ọdọ awọn ẹrú Rẹ bọ lọrun, ati pe awọn Anabi Ọlọhun ko si nkankan fun wọn ninu awọn iròyìn jijẹ oluwa tabi ẹnì tí ó létòṣ si ijòsìn; bi kii ṣe pe abara ni wọn gẹgẹ bi awọn abara yoku ti Ọlọhun si n mu imisi awọn ọrọ Rẹ wa ba wọn.

Àti pé awọn Anabi Ọlọhun wọn ti sọ wọn kuro nibi ṣiṣe aṣiṣe – ki ọla o maa ba wọn – nibi nkan ti wọn n mu de etigbo awọn

eeyan nipa Ọlọhun; toripe dajudaju Ọlọhun maa n ẹṣa àwọn ti o ba dáa jù nínú àwọn èdá Rẹ lati mu ọrọ Rẹ de etigbo awon eeyan. Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿اللَّهُ يَصْطَفِي مِنَ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا وَمِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ﴾ [الحج: 75]

{ Allāhu l'Ó n ẹṣa àwọn kan lẹṣà (láti jẹ) Ọjísẹ nínú àwọn mọlāika àti nínú àwọn èniyàn. Dájúdájú Allāhu ni Olùgbọ, Olùríran.} [Suuratul Hajj: 75]

Allāhu tun sọ pe:

﴿*إِنَّ اللَّهَ أَصْطَفَىٰ آدَمَ وَنُوحًا وَعِيسَىٰ ابْنَ مَرْيَمَ وَآلَ عِمْرَانَ عَلَى

الْعَالَمِينَ﴾ [آل عمران: 33]

{ Dájúdájú Allāhu ẹṣa Ādam, Nūh, ará ilé 'Ibrōhīm àti ará ilé 'Imrōn lẹṣà lóri àwọn èdá (àsìkò tiwọn)....} [Aal-Imraan 33.]

Allāhu tun sọ pe: (Allāhu) sọ pé:

﴿قَالَ يَمُوسَىٰ إِنِّي أُصْطَفِيْتُكَ عَلَى النَّاسِ بِرِسَالَتِي وَبِكَأَلْمِي فَخُذْ مَاءً آتَيْتُكَ وَكُن

مِنَ الشَّاكِرِينَ﴾ [الأعراف: 144]

{ Mūsā, dájúdájú Èmi ẹṣa ọ lẹṣà lóri àwọn èniyàn pẹlú àwọn iṣẹ Mi àti ọrọ Mi. Nítorí náà, gbá ohun tí Mo fún ọ mú. Kí o sì wà nínú àwọn olùdúpẹ.} [Suuratul A'arof: 144]

Ati pe awon Ojise – ki ike ati ọla maa ba won – mo wipe nkan ti o n sọ kale wa ba won, imisi ti Ọlọhun ni, won si tun maa n ri awon Malaaika nigba ti won ba n sokale pelu imisi naa. Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿عَلِمَ الْغَيْبِ فَلَا يُظْهِرُ عَلَىٰ غَيْبِهِ أَحَدًا﴾ إِلَّا مَن أَرْتَضَىٰ مِن رَّسُولٍ فَإِنَّهُ

يَسْأَلُكَ مِن بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِن خَلْفِهِ رَصَدًا ﴿٧٧﴾ لِيَعْلَمَ أَن قَدِ ابْلَغُوا رِسَالَاتِ رَبِّهِمْ وَأَحَاطَ

بِمَا لَدَيْهِمْ وَأَحْصَىٰ كُلَّ شَيْءٍ عَدَدًا ﴿٧٨﴾ [الحجن: 26-28]

{ Onímò-ìkòkò, kò sì fi (ìmò) ìkòkò Rẹ han ẹnì kan àyàfi ẹnì tí Ó şàlẹ̀şà t'ó jẹ Òjísẹ. Dájúdájú Ó n mú ẹşọ kan rìn níwájú Òjísẹ náà àti léyìn rẹ nítorí kí Ó lè şàfi hàn pé wọn ti jẹ àwọn işẹ Olúwa wọn. Àti pé Allāhu fi ìmò rọkiri ká ohun tí n bẹ lọdò wọn. Ó sì şọ ònàkà gbogbo ǹnkan.} [Suuratul Jinn: 26-28]

Ọlọhun si tun pa wọn ni aşẹ peḷu mimu ọrọ Rẹ de etigbo awọn eeyan. Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿يَأْتِيهَا الرُّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ﴾ [المائدة: 67]

[المائدة: 67]

{ Ẹwọ Òjísẹ, fi gbogbo ohun tí wọn sọkalẹ fún ọ láti ọdò Olúwa rejíşẹ. Tí o ò bá sì şe bẹ̀ẹ̀, o ò jíşẹ pé. Allāhu yó sì dáàbò bọ ọ lọdò àwọn ẹnìyàn. Dájúdájú Allāhu kò ní fi ọnà mọ ijo aláìgbàgbọ (láti şe ọ ní aburú)...} [Al-Maaidah 67]

Allāhu tun sọ pe:

﴿رُسُلًا مُبْتَلِينَ وَمُنذِرِينَ لئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ وَكَانَ اللَّهُ

عَزِيزًا حَكِيمًا﴾ [النساء: 165]

{ (A şe wọn ní) Òjísẹ, oníròdò ìdùnnú àti olùkìlò nítorí kí àwíjàrẹ má lè wà fún àwọn ẹnìyàn lọdò Allāhu léyìn (tí) àwọn Òjísẹ (ti jíşẹ). Allāhu sì n jẹ Aláìgbára, Ọlọgbọ̀n.} [Suuratun Nisai: 165]

Awọn Ojísẹ Ọlọhun – ki ikẹ ati ọla maa ba wọn – maa n beru Ọlọhun ni iberu ti o ni agbara, wọn si maa n paya Rẹ, wọn n o lee fi kun awọn ọrọ Rẹ, wọn o si yọ kuro ninu rẹ, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿وَلَوْ تَقَوَّلَ عَلَيْنَا بَعْضَ الْأَقَاوِيلِ لَأَخَذْنَا مِنْهُ بِالْيَمِينِ ثُمَّ لَقَطَعْنَا مِنْهُ

الْوَتِينَ ﴿٤٦﴾ فَمَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ عَنْهُ حَاجِزِينَ﴾ [الحاقة: 44-47]

{ Tí ó bá jẹ pé (Ànábì) dá àdápá apá kan ọrò náà mọ Wa ni, Àwa ìbá gbá a mú lọwọ̀tún. Léyìn náà, Àwa ìbá já isan ọrùn

rè. Kò sì sí ẹ̀ni kan nínú yín tí ó máa gbà á sílẹ̀ lẹ̀wọ̀ (Wa)...} [Suuratul Aaqqah: 44-47]

Ibnu Katheer – ki Ọlọhun kẹ ẹ – sọ pe: Ọlọhun ti ọla Rẹ ga n sọ pe: Tí ó bá jẹ pé (Ànábì) dá àdápá apá kan mọ Wa ni {iyẹn ni wipe: Muhammad – ki ike ati ọla Ọlọhun maa ba a – ti o ba ri bi wọn se n lero ni, pe o jẹ ẹni ti n parọ mọ Wa, ti o wa ẹ alekun nibi iṣe ti A fi ran an tabi o yọ kuro ni inu rẹ, tabi ki o sọ nkankan lati ọdọ ara rẹ, ki o wa ẹ afiti rẹ si ọdọ Wa – l’eyi ti ko si ri bi wọn ẹ lero – A ko ba kanju fi iya jẹ ẹ, iyẹn ni o faa ti O fi sọ pe}: Àwa ìbá gbà a mú lẹ̀wọ̀dùn. { wọn sọ pe: itumọ rẹ ni wipe, A maa fi iyà jẹ ẹ pèlú apa ọtun; toripe iyẹn le gan ni ifiyajeni, awọn kan ni: Itumọ rẹ ni wipe A máa gba a mu pẹlu ọwọ ọtun rẹ. Allāhu tun sọ pe: (Rántí) nígbà tí Allāhu sọ pé:

﴿وَأُذِ قَالَ اللَّهُ يٰعِيسَىٰ ابْنَ مَرْيَمَ ءَأَنْتَ قُلْتَ لِلنَّاسِ اتَّخِذُونِي وَأُمَّيَ إِلٰهَيْنِ مِن دُونِ اللَّهِ قَالَ سُبْحٰنَكَ مَا يَكُونُ لِيْ أَنْ أَقُولَ مَا لَيْسَ لِيْ بِحَقِّقٍ إِن كُنتَ قُلْتُهُ فَقَدْ عَلِمْتَهُ تَعَلَّمَ مَا فِي نَفْسِيْ وَلَا أَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِكَ ؕ إِنَّكَ أَنْتَ عَلٰمُ الْغُيُوبِ ﴿١٧﴾ مَا قُلْتَهُمْ إِلَّا مَا أَمَرْتَنِيْ بِهِ ؕ أَنْ أَعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّيْ وَرَبَّكُمْ ؕ وَكُنْتَ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا مَّا دُمْتُ فِيهِمْ فَلَمَّا تَوَفَّيْتَنِي كُنْتَ أَنْتَ الرَّقِيبَ عَلَيْهِمْ وَأَنْتَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿١٨﴾﴾ [المائدة: 116-

[117

{ “Īsā ọmọ Moryam, ẹ́ iwọ l’o sọ fún àwọn ẹ̀niyàn pé: "E mú ẹ̀mi àti iyá mi ní ọlọhun méjì tí ẹ́ ódò máa jòsìn fún lẹ̀yìn Allāhu?" Ó sọ pé: "Mímọ ni fún Ọ, kò tọ fún mi láti sọ ohun tí ẹ̀mi kò lẹ̀tọ̀ (sí láti sọ). Tí mo bá sọ bẹ̀ẹ̀, O kúkú ti mọ. O mọ ohun tí n bẹ nínú ẹ̀mí mi. Nǵ ò sì mọ ohun tí n bẹ nínú ẹ̀mí Rẹ. Dájúdájú Ìwọ ni Onímọ nípa àwọn ìkọkọ. Ẹ̀mi kò sọ ohun kan fún wọn bí kò ẹ́ ohun tí O pa mí láṣẹ̀ rẹ̀ pé: "E jòsìn fún Allāhu, Olúwa mi àti Olúwa yín." Mo sì jẹ̀lẹ̀rìí lórí wọn níwọn ìgbà tí

mò ní bẹ láààrin wọn. Sùgbọn nígbà tí O gbà mí kúrò lówó wọn, Ìwọ ni Olùṣọ lórí wọn. Ìwọ sì ni Arínú-róde gbogbo..} [Suuratul Maaidah 116-117]

Ninu ọ̀la Ọ̀lọ̀hun ti o ẹ̀ fun awọ̀n Anabi Rẹ̀ ati awọ̀n Ojise Rẹ̀ – ki ike ati ọ̀la ki o maa ba wọ̀n – ni pe Ọ̀lọ̀hun fi ẹ̀se wọ̀n rinle nibi mimu awọ̀n ọ̀rọ̀ Rẹ̀ de etigbọ̀ awọ̀n eeyan. Ọ̀lọ̀hun ti ọ̀la Rẹ̀ ga sọ pe: Ó sọ pé:

﴿إِن نَّقُولُ إِلَّا أَعْتَرْنَاكَ بِبَعْضِ آيَاتِنَا بِسُوءٍ ۗ قَالَ إِنِّي أَشْهَدُ اللَّهَ وَأَشْهَدُوا أَنِّي بَرِيءٌ مِّمَّا تُشْرِكُونَ ﴿٥٤﴾ مِنْ دُونِهِ فَكَيْدُونِي جَمِيعًا ثُمَّ لَا تُنظِرُونِ ﴿٥٥﴾ إِنِّي تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ رَبِّي وَرَبِّكُمْ مَا مِنْ دَابَّةٍ إِلَّا هُوَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا إِنَّ رَبِّي عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٥٦﴾﴾ [هود: 54-56]

{ Ó sọ pé: "Dájúdájú èmi ní fi Allāhu ẹ̀ Ẹ̀lẹ̀rìí àti pé kí ẹ̀yin nàà jẹ̀rìí pé dájúdájú èmi yowó yosè nínú ohun tí ẹ̀ ní fi ẹ̀bo (54) dípò jíjósìn fún Allāhu. Nítorí nàà, ẹ̀ parapọ̀ déte sí mi. Lẹ̀yin nàà, kí ẹ̀ má ẹ̀ lọ̀ mi lára (55). Dájúdájú èmi gbáralé Allāhu, Olúwa mi àti Olúwa yín. Kò sí ẹ̀dá kan àfi kí (ó jẹ̀ pé) Ọ̀un l'Ó máa fi àásó orí rẹ̀ mú un. Dájúdájú Olúwa mi wà lórí ọ̀nà tààrà.} [Huud 54-56]

Allāhu ti ọ̀la Rẹ̀ ga julọ̀ tun sọ pe:

﴿وَإِنْ كَادُوا لَيَفْتِنُونَكَ عَنِ الَّذِي أُوحِيَ إِلَيْكَ لِتَفْتَرِيَ عَلَيْنَا غَيْرَهُ وَإِذًا لَا تُخْذَوُكَ خَلِيلًا ﴿٧٣﴾ وَلَوْلَا أَنْ ثَبَّتْنَاكَ لَقَدْ كِدْتَ تَرْكُنُ إِلَيْهِمْ شَيْئًا قَلِيلًا ﴿٧٤﴾ إِذَا لَأَذَقْنَاكَ ضِعْفَ الْحَيَاةِ وَضِعْفَ الْمَمَاتِ ثُمَّ لَا تَجِدُ لَكَ عَلَيْنَا نَصِيرًا ﴿٧٥﴾﴾ [الإسراء: 73-75]

{ Wọ̀n fẹ̀ẹ̀ kó ìyọ̀nu bá ọ̀ nípa n̄nkan tí A mú wá fún ọ̀ ní ìmísí nítorí kí o lè hun n̄nkan m̄íràn t'ó yàtò sí i nípa Wa. Nígbà nàà, wọ̀n ìbá mú ọ̀ ní ọ̀rẹ̀ àyò. Tí kò bá jẹ̀ pé A fi ẹ̀sẹ̀ rẹ̀ rinlẹ̀ ni, dájúdájú o fẹ̀ẹ̀ fi n̄nkan díẹ̀ tẹ̀ sí ọ̀dò wọ̀n. Nígbà nàà, Àwa ìbá

jé kí o tọ ilọpo (iyà) iṣẹmí ayé àti ilọpo (iyà lẹyìn) ikú wò. Lẹyìn náà, iwọ kò ní rí olùrànlọwọ kan tí ó máa gbà ọ sílẹ níbi iyà Wa.} [AL-ISROO 73-75]

Àwọn aaya yii ati awọn eyi ti o siwaju re n jeri, o si n tọka si pe Kuraani nkan ti o sọkalẹ láti ọdọ Olúwa gbogbo agbalaye ni; toripe ti o ba je pe ọdọ Anọbi Muhammad – ki ike ati ọla Ọlọhun máa bá a- ni o ti wa ni, i ba ti fi iru ọrọ ti o da oju re kọ ọ yii sinu re. Ọlọhun Ọba ti ọla Re ga maa n sọ àwọn ojise Re kuro nibi aburu àwọn eeyan, Ọlọhun ti ọla Re ga sọ pe:

﴿يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ﴾ [المائدة: 67]

{ Iwọ Ọjísé, fi gbogbo ohun tí wọn sọkalẹ fún ọ láti ọdọ Olúwa re jíṣé. Tí o ò bá sù ṣe bẹ̀ẹ̀, o ò jíṣé pé. Allāhu yó sì dáàbò bọ ọ lọdọ àwọn èniyàn. Dájúdájú Allāhu kò ní fi ọnà mọ ijọ aláìgbàgbọ (láti ṣe ọ ní aburú). } [Al-Maaidah 67]

Allāhu ti ọla Re ga julọ tun sọ pe: Ka iròyìn (Ānábì) Nūh fún wọn. Nígbà tí ó sọ fún ijọ rẹ pé:

﴿وَأْتَلْ عَلَيْهِمْ نَبَأَ نُوحٍ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ يٰقَوْمِ إِن كَانَ كَبُرَ عَلَيْكُمْ مَقَامِي وَتَذَكِيرِي بِآيَاتِ اللَّهِ فَعَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْتُ فَأَجْمِعُوا أَمْرَكُمْ وَشُرَكَاءَكُمْ ثُمَّ لَا يَكُنْ أَمْرَكُمْ عَلَيْكُمْ عُمَّةً ثُمَّ اقْضُوا إِلَيَّ وَلَا تُنظِرُونِ﴾ [يونس: 71]

{ Èyin èniyàn mi, tí ó bá jé pé idúró mi (pèlú yín) àti bí mo ṣe ní fi àwọn àyah Allāhu ṣe iṣítí fun yín bá lágbara lára yín, nígbà náà Allāhu ni mo gbáralé. Nítorí náà, ẹ pa ìmòràn yín pò, (kí ẹ sì ké pe) àwọn òrìṣà yín. Lẹyìn náà, kí ìpinnu ọrọ yín má ṣe wà ní bònkẹlẹ láààrin yín. Lẹyìn náà, kí ẹ yanjú ọrọ mi. Kí ẹ sì má ṣe ló mi lára mó!'.} [Yunus 71]

Ọlọhun Ọba ti ola Rẹ ga sọ nípa anọbi Musa – ki àlàáfíà Ọlọhun maa ba a- pe: Àwọn méjèjèì sọ pé:

﴿قَالَ رَبَّنَا إِنَّنا نَخَافُ أَنْ يَفْرُطَ عَلَينَا أَوْ أَنْ يَطْغَى﴾ [46-45]

[طه: 45-46] ﴿أَسْمَعُ وَأَرَى﴾

{ “Olúwa wa, dájúdájú àwa n páyà pé ó má yára jẹ wá níyà tàbí pé ó má tayọenu-àlà.” Allāhu) sọ pé: “È má ẹ páyà. Dájúdájú Èmi wà pẹlú ẹyin méjèjèì; Mò n gbọ (yín), Mo sì n ri (yín).” } [Too'haa 45-46]

Ọlọhun Ọba ti ola Rẹ ga şàlàyé pe Oun maa sọ àwọn ojişẹ Rẹ kúrò lówó àwọn ọtá wọn ti wọn ko nii ri aburu kankan fi ẹ wọn, O tun sọ pe Oun maa dáàbò bo imisi Rẹ, wọn ko ni i le e kun, wọn ko si nii din in ku, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿إِنَّا نَحْنُ نَزَّرْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ وَلِحَافِظُونَ﴾ [الحجر: 9]

{ Dajudaju Awa (Ọlọhun Allāhu) ni a sọ Iranti (Alukurani) kale, dajudaju awa naa ni Oludaabo bo o!} [Al-Hijr 9]

Àwọn anọbi – ki ikẹ Ọlọhun máa bá wọn- ẹni tí a sọ kúrò níbi nkan ti o ba yapa làákàyè àti iwà ni wọn, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ ni Ẹni ti n fọ anọbi Muhammad mọ wipe:

﴿وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقِي عَظِيمٍ﴾ [القلم: 4]

{“... Dájúdájú iwọ sì wà lórí iwà àpónlé..} [Al-Qalam 4]

O tun sọ bakan náà nípa rẹ pé:

﴿وَمَا صَاحِبُكُمْ بِمَجْنُونٍ﴾ [التكوير: 22]

{ Àti pé ẹni yín (Ànábì Muhammad s.a.w.) kì í ẹ wèrè...} [At-Takwiir 22]

Ìyẹn ri bẹẹ tori ki wọn le jẹ iṣẹ ti wọn ran wọn dáadáa, àwọn anọbi Ọlọhun si nìyí, A la jijiṣe àwọn àṣe ti Ọlọhun ba pa fun awọn erú Rẹ bọ wọn lọrun, wọn ko ni nkankan ninu iròyìn jije Oluwa tabi jije ẹni tí o leto si ijòsìn, abara ni wọn gégé bí àwọn abara to ku, Ọlọhun maa n fi iṣẹ iranṣe Rẹ ranṣe si wọn, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: Àwọn Ọjísẹ wọn sọ fún wọn pé:

﴿قَالَتْ لَهُمْ رُسُلُهُمْ إِنْ نَحْنُ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَمُنُّ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَمَا كَانَ لَنَا أَنْ نَأْتِيَكُمْ بِسُلْطَانٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ﴾ [إبراهيم: 11]

{ Àwa kò jẹ kiní kan bí kò ṣe abara bí irú yín. Şugbón Allāhu n ṣoore fún ẹni tí Ó bá fẹ nínú àwọn erúsìn Rẹ. Kò sì létòdò fún wa láti fun yín ní ẹrí kan àfi pèlú iyònda Allāhu. Àti pé, Allāhu ni kí àwọn onígbagbọ òdodo gbáralé..} [Ibrahim 11]

Ọlọhun tun sọ ni Ẹni ti n pa ojìṣe Rẹ Muhammad (ki ike ati ọla Ọlọhun máa bá a) láṣe pe ki o sọ fún àwọn ijo rẹ pe: Sọ pé:

﴿قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ إِلَهٌُ وَاحِدٌ فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ ۗ أَحَدًا﴾ [الكهف: 110]

{ Abara ni èmi bí irú yín. Wọn n fí ìmísí ránṣe sí mi pé Ọlọhun yín, Ọlọhun Ọkan ṣoṣo ni. Nítorí náà, ẹnikẹni tí ó bá n retí ipàdé Olúwa rẹ, kí ó ṣe iṣẹ rere. Kò sì gbodò fi ẹni kan kan ṣe akegbé níbi jíjòsìn fún Olúwa rẹ.} [Al-Kahf 110]

23. Isilaamu n pepe si ijòsìn fun Ọlọhun nìkan ọ̀so ọ̀so pẹ̀lú àwọn ipilẹ̀ ijòsìn nílá bii: IRUN ti o se pe oun naa ni diduro ati titẹ̀ kọ̀kọ̀ro ati fifi ori kanlẹ̀, ati iranti Ọlọhun ati yiyin In ati adua, ọ̀mọ̀niyan yoo maa ki irun naa ni ẹ̀marun-un ni ojoojumọ̀, ko si si opinya kankan laarin awọn ti wọn n ki i, ati olówò ati talika, adarí ati ẹ̀ni tí wọn n dari, gbogbo wọn maa to ni saafu kan naa ninu irun. Bákan náà ni ZAKAT tii ẹ̀ odiwọn kékeré ninu dukia ni ibamu si awọn májẹ̀mú ati ipebubu tí Ọlọhun ti pebubu rẹ̀, ti o jẹ̀ dandan ninu dúkìá àwọn ọ̀lọ̀rọ̀, ti wọn maa yọ̀ fun awọn alaini ati awọn m̀íràn ni ẹ̀ẹ̀kan ni ọ̀dún. Bákan náà ni AAWẸ̀ tí í ẹ̀ kiko ẹ̀nu ro nibi awọn nkan tii ba aawẹ̀ jẹ̀ ninu oṣu Ramadan, ni eyi ti o maa n re erongba ati sùúrù ninu ẹ̀mí. Bákan náà ni HAJJ tii ẹ̀ lílọ̀ si ilé Oluwa ni ilu Mèka ni ẹ̀ẹ̀kan ni igbésí ayé fun ẹ̀ni tí ó bá ni ikapa. Ninu hajj yii, gbogbo èyèyàn maa ri bákan náà nibi ìdojúkọ̀ Ọlọhun Adẹ̀da, ti ko si nii si pe ẹ̀nikan wa ni ipò tí o ga ju ẹ̀lòmíràn lọ.

Isilaamu n pepe si ijòsìn fun Ọlọhun pẹ̀lu awọn ijòsìn nílá ati nkan ti o yàtò sí i nínú àwọn ijòsìn. Àwọn ijòsìn nílá yii, Ọlọhun ẹ̀ wọn ni ọ̀ranyan lori gbogbo àwọn anọ̀bi ati awọn ojìṣẹ̀- ki ikẹ̀ ati ọ̀la Ọlọhun máa bá wọn - eyi ti o tobi ju nínú àwọn ijòsìn náà ni:

1. Akọ̀kọ̀: Irun, Ọlọhun ẹ̀ e ni ọ̀ranyan lori awọn Musulumi gégé bí ó ẹ̀ ẹ̀ e ni ọ̀ranyan lori awọn anọ̀bi ati awọn ojìṣẹ̀ (ki ikẹ̀ ati ọ̀la Ọlọhun máa bá wọn). Ọlọhun pa anọ̀bi Ibrahim tii ẹ̀ aayo Rẹ̀ láṣẹ̀ pe ki o fọ̀ ilé naa mọ̀ fun àwọn tí wọn fẹ̀ ẹ̀

tawaf ati awon olukirun ti won n te kọkọrọ ti won si n fi ori bale, Ọlọhun ti ọla Re ga so pe:

﴿وَإِذْ جَعَلْنَا الْبَيْتَ مَثَابَةً لِّلنَّاسِ وَأَمْنَا وَآخِذُوا مِن مَّقَامِ إِبْرَاهِيمَ مُصَلِّينَ وَعَهْدِنَا إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ أَنَّ طَهْرًا بَيْتِي لِلطَّآئِفِينَ وَالْعَاكِفِينَ وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ﴾ [البقرة: 125]

{(E ranti) nigba ti A se Ile (Kaaba) ni ayeye ti awon eniyàn yoo máa wa ati ayeye ifayabalẹ. Ki e si mu ibuduro 'Ibrōhīm ni ibukirun. A si pa (Anabi) 'Ibrōhīm ati (Anabi) 'Ismō'il laṣe pe "Eṣe Ile Mi ni mimọ fun awon oluyipo re, awon olukoraro sinu re ati awon oludawote-orunkun, awon oluforikanle (lori irun)..} [Al-Baqara 125]

Ọlọhun tun se e ni oranyan fun Musa nibi ipepe akokọ ti Ọlọhun pe Musa, Ọlọhun ti ọla Re ga so pe:

﴿إِنِّي أَنَا رَبُّكَ فَاخْلَعْ نَعْلَيْكَ إِنَّكَ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طَوًى﴾ وَأَنَا أَخْتَرْتُكَ فَاسْتَمِعْ لِمَا يُوحَىٰ ﴿١٣﴾ إِنِّي أَنَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدْنِي وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي ﴿١٤﴾ [طه: 12-14]

{ Dajudaju Emi ni Oluwa re. Nitari naa, bo bata re mejeyi silẹ. Dajudaju iwọ wa ni afonifoji mimọ, Tuwa. Ati pe Emi sa o lesa. Nitari naa, fi eti si ohun ti A máa fi ranse si o ninu imisi. Dajudaju Emi ni Allahu. Ko si ọlọhun ti ijosin to si afe Emi. Nitari naa, josin fun Mi. Ki o si kirun fun iranti Mi} [Suratu Ta-ha: 12-14]

Anabi Isa- ki ike Ọlọhun máa ba a- so pe Ọlọhun pa oun laṣe irun ati zakat, o wa so gegẹ bi Ọlọhun se fun wa ni iro pe:

﴿وَجَعَلَنِي مُبَارَكًا أَيْنَ مَا كُنْتُ وَأَوْصَانِي بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ مَا دُمْتُ حَيًّا﴾ [مريم: 31]

{ "... Ó ẹ mí ní ẹnì ìbùkún ní ibikíbi tí mo bá wà. Ó pa mí láṣe ìrun kíkí àti Zakāh yíyọ lódiwọ̀n ìgbà tí mo bá wà ní pò aláàyè (lórí ilẹ̀ ayé).... } [Maryam 31]

Irun ninu Isilaamu naa ni diduro ati titẹ kọkọrọ, ati iforikanlẹ ati iranti Ọlọhun ati yiyin In ati adua, oṣoṣo yoo maa ki i ni ẹmarun ni ojoojumọ, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿حَفِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَىٰ وَقُومُوا لِلَّهِ قَانِتِينَ﴾ [البقرة: 238]

{ Eṣọ àwọ̀n ìrun (wákàtì máraàrún) àti (ní pàápàá jùlọ) ìrun ààrin. Kí ẹ̀ sì dúró (kírún gẹ́gẹ́ bí) olùtẹ̀rìba fún Allāhu, lài ní sọ̀rọ̀ (mìràn lórí ìrun)..} [Al-Baqara 238]

Allāhu ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿اقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِ الشَّمْسِ إِلَىٰ عَسَقِ اللَّيْلِ وَقُرْءَانَ الْفَجْرِ إِنَّ قُرْءَانَ الْفَجْرِ كَانَ

مَشْهُودًا﴾ [الإسراء: 78]

{ Gbé ìrun kíkí dúró ní (ìgbà tí) òòrùn bá yẹ̀tàrí tí tí di ìgbà tí alẹ̀ yòò fi lẹ̀. Àti pé ìrun Subh, dájúdájú ìrun Subh jẹ̀ ohun tí (àwọ̀n mọ̀lāika alẹ̀ àti ọ̀sán) yòò jẹ̀rì sí...} [AL-ISROO 78]

O tun so – ki ike ati ọla Ọlọhun maa ba a – pe: “Ti ẹ ba ti wa ni rukuu ki ẹ gbe Oluwa tobi nibẹ, ti ẹ ba wa ni iforikanlẹ, ki ẹ gbìyànjú láti ẹ adua nibẹ, nkan ti o tọ ni ki wọ̀n gba adua yin Sohiihu ti Muslim.

2. Eṣeṣe: Zakat, Ọlọhun ẹ e ni ọranyan lórí àwọ̀n Musulumi gẹ́gẹ́ bí O ẹ ẹ e ni ọranyan fún àwọ̀n anọ̀bi ati awọ̀n ojìṣe ti wọ̀n síwájú (ki ike ati ọla Ọlọhun máa bá wọ̀n), oun naa ni odiwọ̀n kékeré nínú dúkìá ni ibamu si awọ̀n májẹmú ati awọ̀n ipebubu ti Ọlọhun pebubu rẹ, ti o jẹ dandan ninu dúkìá àwọ̀n ọ̀lọ̀rọ̀, ti wọ̀n maa fun àwọ̀n aláìní àti àwọ̀n tí wọ̀n yàtò si wọ̀n ni ẹ̀kan ni ọ̀dun,

Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿خُذْ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكِّيهِمْ بِهَا وَصَلِّ عَلَيْهِمْ إِنَّ صَلَاتَكَ سَكَنٌ

لَهُمْ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾ [التوبة: 103]

{ Gba ọrẹ (Zakāh) nínú dúkiá wọn, kí o fi sọ wọn di ẹni mímọ, kí o sì fi ẹ àfọmọ fún wọn. Ẹ àdúà fún wọn. Dájúdájú àdúà rẹ ni ifayàbalẹ fún wọn. Allāhu sì ni Olùgbọ, Onímọ.} [At-Taobah 103]

Nígbà tí Anọbi – ki ike ati ọla Ọlọhun máa bá a – ran Muazki Ọlọhun yonu si i- lo si Yemen, o sọ fun un pe: "Dájúdájú ìwo yóò wa ba àwọn ijọ kan ti a fun ni tira, pe wọn lo sibi ijeri pe ko si ẹni kankan ti o leto si ijọsin ni ododo ayafi Allaah, ati pe emi o, ojiṣe Ọlọhun ni mi, ti wọn ba ti wa tele o fun iyẹn, je ki wọn mo pe Ọlọhun ti O biyi ti O gbọnngbọn ẹ irun wákàtí maarun ni ọranyan le wọn lori ni ojoojumọ, ti wọn ba ti wa tele o fun iyẹn, je ki wọn mo pe Ọlọhun ẹ zakaat yíyo ninu dúkiá wọn ni ọranyan le wọn lori, wọn maa gba a lówọ àwọn olowo wọn, wọn maa fun àwọn talika wọn, ti wọn ba ti wa tele o fun iyẹn, sọra fun eyi ti o ba níye lórí ninu awọn dúkiá wọn, wa sọra fun ipepe ẹni tí a ẹ abosi fun, tori ko si gaga kankan laarin rẹ ati Ọlọhun " Tirmiziy ni o gba a wa (625).

3. Eḷeḷeḷe: Aawe, Ọlọhun ẹ e ni ọranyan fun àwọn Musulumi gégé bí ó ẹ ẹ e ni ọranyan fun àwọn anọbi ati awọn ojiṣe ti wọn síwájú, kí ike ati ọla Ọlọhun máa bá wọn, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ

لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾ [البقرة: 183]

{ Èyin tí ẹ gbàgbọ ní òdodo, A ẹ ààwẹ nàà ní ọran-anyàn fun yín, gégé bí A ti ẹ é ní ọran-anyàn fún àwọn t'ó síwájú yín, nítorí kí ẹlè bẹrù (Allāhu).} [Al-Baqara 183]

Oun naa ni kiko ara ro kuro nibi awon nkan to n ba aawe je ni osan oshu Ramadan. Aawe si niyi, o maa n re erongba ati suuru sinu emi ni o so - ki ike ati ola Olohun maa ba a- pe: "Olohun ti O biyi ti O gbongbon n so wipe: Emi ni mo ni aawe, Emi naa si ni maa sesan re, yoo fi adun re sila, ati ji re, ati mimu re, nitori Mi, aawe si niyii, gaga ni o je, idunnu meji si ni o n be fun alaawe: ikini niga ti o ba fesu, ikeji ni niga ti o ba maa pade Oluwa re" Sohiihu ti Al-Bukhaar 7492.

4. Elekerin: Al-Hajj, Olohun se e ni oranyan fun awon Musulami gegge bi O se se e ni oranyan fun awon anobi ati awon ojise ti won shwaju - ki ike ati ola Olohun maa ba won - Olohun wa pa Anobi Ibrahim lase pe ki o pepe fun hajj, Olohun ti ola Re ga so pe:

﴿وَأَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالًا وَعَلَى كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ

عَمِيقٍ ﴿٣٧﴾ [الحج: 27]

{ Ki o si pe ipa fun awon eniyan fun ise Hajj. Won yoo wa ba o pelu rin ese. Won yo si maa gun awon rakunmi wa lati awon onaji jin..} [Al-Hajj 27]

Olohun wa pa a lase pe ki o fo Kaaba mo fun awon alalaji, Olohun ti ola Re ga so pe:

﴿وَإِذْ بَوَّأْنَا لِإِبْرَاهِيمَ مَكَانَ الْبَيْتِ أَنْ لَا تُشْرِكْ بِي شَيْئًا وَطَهَّرَ بَيْتِي لِلطَّائِفِينَ

وَالْقَائِمِينَ وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ ﴿٢٦﴾ [الحج: 26]

{ (E ranti) niga ti A shafi han aye ile naa fun (Anabi) 'Ibrahim (A si pa a lase) pe o o gbodo so kinikan di akegbu fun Mi. Ati pe ki o se ile Mi ni mimu fun awon oluyipo re, olukiran, oludawote-orunkun ati oluforikanle..} [Al-Hajj 26]

Hajj: Oun naa ni lílò si ile Olúwa ni Mēka Alapọn-ọnlẹ fun àwọn işe kan ti a mọ ni ẹẹkan ni igbésí ayé fún ẹnì tí ó bá ni ikapa. Ọlọhun ti ọlẹ Rẹ ga sọ pe:

﴿فِيهِ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ مِّمَّا قَامُوا بِهِمْ ۗ وَمَنْ دَخَلَهُ كَانَ آمِنًا ۗ وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ

مِنْ أَسْطِطَاعٍ إِلَيْهِ سَبِيلًا ۗ وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ﴾ [آل عمران: 97]

{ Allāhu ẹ ẹ̀bẹ̀wò sí Ilé náà ní dandan fún àwọn ẹ̀nìyàn, t'ó lágbára ọ̀nà tí ó máa gbà débẹ̀. Ẹ̀nikẹ̀ni tí ó bá sì ọ̀lẹ̀ gbàgbọ̀, dájúdájú Allāhu ni Ọ̀lórò tí kò b̀kátà sí gbogbo ẹ̀dá. Aal.} [Im'raan/97]

Ni hajj ni àwọn alalaaaji musulumi ti maa n kójo ni àyẹ̀ kan soşo l'ẹnì ti wọn n ẹ ẹ̀fọ̀mọ̀ ijọ̀sìn fun Adẹ̀da. Gbogbo àwọn alalaaaji maa n şişẹ hajj wọn ni ọ̀nà ti o jọ̀ra ti ko si iyàtò agbegbe ati ọ̀laju ati işẹ̀mi níbẹ̀.

24. Lara àwọn nkan ti o maa n jẹ ki ijọ̀sìn o da yàtò ju nínú Isilaamu ni àwọn ọ̀nà ti a n gba ẹ ẹ̀, àti àwọn à̀sìkò rẹ, àti àwọn májẹ̀mú rẹ, Ọlọhun ẹ ẹ̀ ni ọ̀fin, O si mu u de ọ̀dọ ojişẹ Rẹ, abara kankan ko si le e kun tabi din in ku titi di ọ̀nì, gbogbo àwọn ijọ̀sìn nílá nílá yi ni gbogbo àwọn Anọ̀bi naa pepe si, ki ọ̀lẹ̀ Ọlọhun lẹ máa bá wọn.

Lara àwọn nkan ti o maa n jẹ ki ijọ̀sìn o da yàtò ju nínú Isilaamu ni àwọn ọ̀nà ti a n gba ẹ ẹ̀, àti àwọn à̀sìkò rẹ, àti àwọn májẹ̀mú rẹ, Ọlọhun ẹ ẹ̀ ni ọ̀fin, O si mu u de ọ̀dọ ojişẹ Rẹ, abara kankan ko si le e kun tabi din in ku titi di ọ̀nì, Ọlọhun ti ọlẹ Rẹ ga sọ pe:

﴿...الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيْتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ

دِينًا...﴾ [المائدة: 3]

{ Mo parí ẹ̀sìn yín fun yín lónìí. Mo sì ẹ̀ ẹ̀sẹ̀pé ìdẹ̀ra Mi fun yín. Mo sì yónú sí 'Islām ní ẹ̀sìn fun yín.} [Al'Maa'idah 3]

Allāhu ti ọ̀la Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿فَأَسْتَمْسِكْ بِالَّذِي أُوحِيَ إِلَيْكَ إِنَّكَ عَلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ﴾ [الزخرف: 43]

{ Nítorí náà, di ohun tí A fi ránṣẹ̀ sí ọ mú ṣinṣin. Dájúdájú iwọ wà lójú ọ̀nà tààrà ('Islām)..} [Az-Zukhruf 43]

Ọ̀lọhun Ọ̀ba ti ọ̀la Rẹ ga sọ nípa irun pé:

﴿فَإِذَا قَضَيْتُمُ الصَّلَاةَ فَادْكُرُوا اللَّهَ قِيَمًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِكُمْ فَإِذَا اطْمَأْنَنْتُمْ

فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَىٰ الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَّوْقُوتًا﴾ [النساء: 103]

{ Nígbà tí ẹ̀ bá parí irun, kí ẹ̀ṣe (gbólóhùn) ìrántí Allāhu ní ìdúró, ìjókòò àti ìdùbúlẹ̀ yín. Nígbà tí ẹ̀ bá sì fọ̀kàn balẹ̀ (iyẹn nígbà tí ẹ̀ bá wọ̀nú ilú), kí ẹ̀ kírun (ní pípé). Dájúdájú irun kíkí jẹ̀ọ̀ran-anyàn tí A fi àkókò sí fún àwọ̀n onígbàgbọ̀ òdodo..} [An-Nisa 103]

Ọ̀lọhun Ọ̀ba ti ọ̀la Rẹ ga sọ nípa àwọ̀n ibi tí a maa yọ zakat si wipe:

﴿* إِنَّمَا الصَّدَقَتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسْكِينِ وَالْعَمِلِينَ عَلَيْهَا وَالْمَوْلَاةِ

قُلُوبُهُمْ وَفِي الرِّقَابِ وَالْغَرَمِينَ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ وَأَبْنِ السَّبِيلِ فَرِيضَةً مِّن

اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ﴾ [التوبة: 60]

{Àwọ̀n tí ọ̀rẹ̀ (Zakāh) wà fún ni àwọ̀n aláìní, àwọ̀n mẹ̀kúnnù, àwọ̀n ọ̀ṣiṣẹ̀ Zakāh, àwọ̀n tí ọ̀kàn wọ̀n fẹ̀ gba 'Islām, àwọ̀n ẹ̀rú (fún gbígba òmìnira), àwọ̀n onígbèsè, àwọ̀n t'ó wà lójú ogun (ẹ̀sìn) Allāhu àti onírìn-àjò (tí agara dá). Ọ̀ran-anyàn ni láti òdò Allāhu. Allāhu sì ni Onímọ̀, Ọ̀lọgbọ̀n} (At-Taobah 60)

Ọlọhun Ọba ti ọla Rẹ ga sọ nípa aawẹ pe:

﴿شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَىٰ وَالْفُرْقَانِ
فَمَن شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ ۖ وَمَن كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ
يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ وَلِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَىٰ مَا
هَدَىٰكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ﴾ [البقرة: 185]

{Oṣù Rọmọdọ̀n èyí tí A sọ al-Kur’ān kalẹ̀ nínú rẹ̀ 1 (tí ó jẹ) ìmọ̀nà, àwọ̀n àlàyé pọ̀nńbélé nípa ìmọ̀nà àti ọ̀rọ̀-ìpínýà 2 fún àwọ̀n ènìyàn; nítorí nàà, ẹ̀nikẹ̀ni tí ó bá wà nínú ilú rẹ̀ nínú yín nínú oṣù nàà, 3 kí ó gba ààwẹ̀ oṣù nàà. Ẹ̀nikẹ̀ni tí ó bá jẹ̀ alàìsàn tàbí tí ó bá wà lórí ìrìn-àjò, (ó máa san) ò̀nka (gbèsè ààwẹ̀ rẹ̀) ní àwọ̀n ọ̀jọ̀ mìíràn. Allāhu fẹ̀ ìrọ̀rùn fun yín, kò sì fẹ̀ ìnira fun yín. Ẹ̀ pé ò̀nka (ọ̀jọ̀ ààwẹ̀), kí ẹ̀ sì gbé títóbi fún Allāhu nítorí pé Ó fi ọ̀nà mò yín àti nítorí kí ẹ̀ lè dúpẹ̀ fún Un.} [Al-Baqara 185]

Ọlọhun Ọba ti ọla Rẹ ga sọ nípa hajj pé:

﴿الْحَجُّ أَشْهُرٌ مَّعْلُومَاتٌ فَمَن فَرَضَ فِيهِنَّ الْحَجَّ فَلَا رَفَثَ وَلَا فُسُوقَ وَلَا جِدَالَ فِي الْحَجِّ وَمَا تَفَعَّلُوا مِنْ خَيْرٍ يَعْلَمُهُ اللَّهُ وَتَزُودُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَىٰ وَاتَّقُونِ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ﴾ [البقرة: 197]

{ Hajj ṣiṣe (wà) nínú àwọ̀n oṣù tí A ti mò. Nítorí nàà, ẹ̀nikẹ̀ni tí ó bá ṣe é ní ọ̀ran-anyàn lórí ara rẹ̀ láti ṣe Hajj nínú àwọ̀n oṣù nàà, kò gbọ̀dọ̀ sí oorun ìfẹ̀, èṣẹ̀ dídá àti àrìyànjiyàn nínú iṣẹ̀ Hajj. Ohunkóhun tí ẹ̀ bá ṣe ní rere, Allāhu mòdọ̀n. Ẹ̀ mú èsè ìrìn-àjò lọ̀wọ̀. Dájúdájú èsè ìrìn-àjò t’ó lóore jùlọ̀ ni iṣọ̀ra (níbi èsè ẹ̀lòmíran àti agbe ṣiṣe l’ásìkò iṣẹ̀ Hajj). Ẹ̀ bẹ̀rù Mi, ẹ̀yin onílàákàyè.} [Al-Baqara 197]

Gbogbo àwọ̀n ijọ̀sìn nílá yii ni gbogbo àwọ̀n Anọ̀bi pátá pepe si, ki ọ̀là Ọlọ̀hun maa ba wọ̀n.

25. Ojiṣe Ẹsin Isilaamu naa ni Muhammad ọmọ Abdullaah ti o wa nínú àwọn arọmọdọmọ Ismail ọmọ Ibrahim (ki ọlà Ọlọhun maa ba wọn). Wọn bi i si ilú Meka ni ọdún 571 ti hijra, wọn gbe e dide ni ojiṣe nibẹ, o ṣi ṣe hijra lati ibẹ lọ sí ilú Mędina. Ko ba àwọn ijọ rẹ kópa nibi alamọri oosa, ṣùgbọn ó máa n ba wọn kópa nibi àwọn iṣe ti o gbọnngbọn. Ìwà rẹ dara síwájú ki o to di ojiṣe ti àwọn ijọ rẹ si maa n pe e ni olufokantan. Ọlọhun gbe e dide ni ojiṣe nigba ti o pe ọmọ ogoji ọdún, O si kun un lówó pẹlú àwọn nkan iyanu nlá, eyi ti o tobi ju nínú rẹ naa ni Alukurani Alapọn-ọnle, oun si ni o tobi ju ninu awọn àmì àwọn Anọbi, oun naa ṣi ni àmì ti o n ṣeku ninu awọn àmì àwọn Anọbi tí tí di òní. Nígba tí Ọlọhun pe ẹsin fun un, ti ojiṣe- ki ike ati ọlọ Ọlọhun máa bá a- nàà si jẹẹ bi o ṣe tọ ati bí ó ṣe yẹ, o kú ni ọmọ ọdún męta-lé-ni-ogota, wọn sin in sí ilú Mędina, oun si ni igbeyin àwọn Anọbi ati awọn ojiṣe, Ọlọhun gbe e dide pẹlú imona àti ẹsin ọdodo, lati mu àwọn ènìyàn kúrò nínú òkùnkùn ibọrisa, aigbagbo, ati aimokan, lọ sibi imọlẹ imọ Ọlọhun lọkan ati igbàgbọ, Ọlọhun si jẹri si i pe Oun ni Oun gbe e dide láti maa pepe sibẹ pẹlú iyonda Rẹ.

Ojiṣe Ẹsin Isilaamu naa ni Muhammad ọmọ Abdullaah ti o wa nínú àwọn arọmọdọmọ Ismail ọmọ Ibrahim (ki ọlà Ọlọhun maa ba wọn). Wọn bi i si ilú Meka ni ọdún 571 ti hijra, wọn gbe e dide ni ojiṣe nibẹ, o ṣi ṣe hijra lati ibẹ lọ sí ilú Mędina. Àwọn eeyan rẹ máa n pe e ni olufokantan, ko ba àwọn ijọ rẹ kópa nibi alamọri oosa, ṣùgbọn ó máa n ba wọn

kópa nibi àwọn iṣé ti o gbọngbọn, o si ni iwà ti o dara gan ṣíwájú ki o to di ojiṣe, Olúwa re royin re pèlú iwà ti o dára gan, O so nípa re pe:

﴿وَأَنَّكَ لَ عَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ﴾ [القلم: 4]

{ "... Dájúdájú iwọ̀ sì wà lórí iwà àpònlé. } [Al-Qalam 4]

Ọlọhun gbe e dide ni ojiṣe nígbà tí ó pé ọmọ ogójì ọdún, O si kun un lówọ̀ pèlú àwọn àmì nílá, èyí tí ó tóbi jù nínú rẹ̀ nàà ni Kuraani **Alapọ̀n-ọ̀nle**. Ojiṣe Re- ki ike ati ọ̀lẹ Ọlọhun máa bá a- sọ pé: "Ko si Anọ̀bi kan nínú àwọn Anọ̀bi Ọlọhun afi kí Ọlọhun fun un ni àmì tí àwọn èyàn a torí irú re gba a gbọ, àmọ̀ nkan ti wọn fún èmi ni imisi tí Ọlọhun mi i si mi, mo wa n ni ìrètí pé ki n je ẹni tí olutele re yóò pò ju nínú àwọn Anọ̀bi ni ojo igbende alukiyaamọ" Sohiihul-Bukhaariy Alukurani ni imisi Ọlọhun si ojiṣe Re- kí ike ati ọ̀lẹ Ọlọhun máa bá a- Ọlọhun so nípa re pe:

﴿ذَلِكَ الَّذِي كَتَبْنَا لَكَ فِيهِ هُدًى لِلْمُتَّقِينَ﴾ [البقرة: 2]

{ Èyí ni Tírà nàà, tí kò sí iyèméjì nínú rẹ̀. Ìmọ̀nà ni fún àwọn olùbèrù (Allāhu)... } [Al-Baqara 2]

Ọlọhun ti ọ̀lẹ Re ga so nípa re pé:

﴿أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْفُرْعَانَ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا﴾

﴿كَبِيرًا﴾ [النساء: 82]

{ Ṣé wọn kò ronú nípa al-Kur'ān ni? Tí ó bá jẹ pé ó wá láti ọ̀dọ̀lòmîràn yàtò sí Allāhu, wọn ibá rí ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ itakora nínú rẹ̀. } [An-Nisaa 82]

Ọlọhun pe àwọn alujannu ati awọn ènìyàn nija lati mu irú re wa, Ọlọhun so pe:

﴿قُلْ لَئِنْ اجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَىٰ أَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هَذَا الْفُرْعَانِ لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ﴾

﴿وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا﴾ [الإسراء: 88]

{ Sọ pé: “Dájúdájú tí àwọn ènìyàn àti àlùjànnú bá para pọ̀ láti mú irú al-Kur’ān yí wá, wọn kò lè mú irú rẹ̀ wá, apá kan wọn ìbáà jẹ̀ olùrànlọ̀wọ̀ fún apá kan } [AL-ISROO 88]

Ọlọhun tún pe wọn nija lati mu suura mewa ninu irú rẹ wa, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَيْنَاهُ قُلْ فَأْتُوا بِعَشْرِ سُوْرٍ مِّثْلِهِ مُفْتَرِيْنَ وَأَدْعُوا مَنِ اسْتَضَعْتُم مِّنْ

دُونِ اللّٰهِ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿۳۱﴾ [هود: 13]

{ Tàbí wọn n wí pé: “Ó hun ún ni.” Sọ pé: “È mú sūrah mewaà adahun bí irú rẹ̀ wá, kí ẹ̀ sì ké sí ẹ̀ni tí ẹ̀ bá lè ké sí lẹ̀yìn Allāhu tí ẹ̀ bá jẹ̀ olódodo } [Hud 13]

Ọlọhun tun pe wọn nija lati mu suura eyokan bii irú rẹ wa, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿وَإِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّمَّا نَزَّلْنَا عَلٰى عَبْدِنَا فَأْتُوا بِسُوْرَةٍ مِّن مِّثْلِهِ

وَأَدْعُوا شُهَدَاءَكُمْ مِّنْ دُونِ اللّٰهِ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿۳۲﴾ [البقرة: 23]

{ Tí ẹ̀ bá wà nínú iyèmèjì nípa ohun tí A sòkalẹ̀ fún ẹ̀rúsin Wa, nítorí náà, ẹ̀ mú sūrah kan wá bí irú rẹ̀, kí ẹ̀ sì pe àwọn ẹ̀lẹ̀rì yín, yàtò sí Allāhu, tí ẹ̀ bá jẹ̀ olódodo.} [Al-Baqara 23]

Alukurani nìkan ni àmì ti o ẹ̀ku nínú àwọn àmì àwọn Anòbi tí tí di òní, nígbà tí Ọlọhun pé ẹ̀sin fun ojise Rẹ ti ojise naa si je bi o se to ati bi o se ye, lẹ̀yìn náà ni o ku ni omọ ọdún mēta-lé-ni-ogota, wọn sì sin in si ilú Mēdina, ki ike ati ọla Ọlọhun máa bá a.

Anòbi Muhammad- kí ike ati ọla Ọlọhun máa bá a- ni igbeyin àwọn anòbi ati awon ojise, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿مَا كَانَ مُحَمَّدٌ اَبًا اَحَدٍ مِّنْ رِّجَالِكُمْ وَلٰكِنْ رَّسُوْلَ اللّٰهِ وَخَاتَمَ النَّبِيّٰتِؕ وَكَانَ اللّٰهُ

بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيْمًا ﴿۴۰﴾ [الأحزاب: 40]

{ (Ànábì) Muhammad kì í ẹ̀ se bàbá ẹnì kan kan nínú àwọn òkùnrin yín, ẹ̀gbón (ó jẹ) Òjísẹ̀ Allāhu àti òpin àwọn Ànábì. Allāhu sì n jẹ Onímò nípa gbogbo ǹnkan.} [Suratul Ahzab: 40]

Lati ọ̀dọ Abu Huraira- ki Ọ̀lọhun yónú si i- wípé ojişẹỌ̀lọhun- ki ike ati ọ̀la Ọ̀lọhun máa bá a- sọ pé: "Dájúdájú àpèjúwe mi ati àpèjúwe àwọn Anọbi ti wọn şíwájú mi, o da gege bi àpèjúwe arákùnrin kan ti o kọ ilé kan dáadáa, ti o wa ku síbi ààyè bíríkì kan ni origun kan lára ilé náà, ti àwọn èyàn wa bere si nii rokirika ilé náà ti wọn si n se eemo latara re, ti wọn wa n sọ pé se wọn ko nii gbé bíríkì yii síbẹ ni? O sọ pe: Èmi ni bíríkì náà, èmi ni òpin àwọn Anọbi" Sohiihul-Bukhaariy Nínú Bíbèlì, Anọbi Isa- ki ọ̀là Ọ̀lọhun maa ba a- sọ l'eni ti n fun ni ni iro idùnnú nípa Anọbi Muhammad (ki ike ati ọ̀la Ọ̀lọhun máa bá a) Òkúta naa ti àwọn imole kọ silẹ ni o wa di orí igun ilé náà, ẹ̀ ẹyin ko ka nínú àwọn tira naa pe: Anọbi Isa sọ fun wọn pe láti ọ̀dọ Olúwa ni èyí tí wá, eemo si ni ó jẹ ni ojú wa. Ninu iwé Taoreeta to n be ni oni, o wa nínú e pe Ọ̀lọhun sọ fún Anọbi Musa pe: Maa gbé Anọbi kan bíi iwọ̀ dide ni aarin àwọn omọ iyá wọn, Maa fi ọ̀rọ Mi si i lenu, yóó máa ba wọn sọ̀rọ̀ pèlú gbogbo nkan ti Mo ba pa a láşẹ ki o sọ Ọ̀lọhun gbe Anọbi Muhammad- ki ike ati ọ̀la Ọ̀lọhun máa bá a- dide pèlú imona ati esin ọ̀dodo, Ọ̀lọhun si jeri si i pe orí ọ̀dodo ni o wa, ati pe Oun gbe e dide ni olupepe si ọ̀dodo pèlú iyonda Re, Ọ̀lọhun ti ọ̀la Re ga sọ pe:

﴿لَكِنَّ اللَّهَ يَشْهَدُ بِمَا أَنْزَلَ إِلَيْكَ أَنْزَلَهُ بِعِلْمِهِ ۗ وَالْمَلَائِكَةُ يَشْهَدُونَ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ

شَهِيدًا ﴿٣٦﴾ [النساء: 166]

{ Şùgbọ̀n Allāhu n jẹ̀rì sí ohun tí Ó sọ̀kalẹ̀ fún ọ. Ó sọ̀ kalẹ̀ pẹ̀lú ìmọ̀ Rẹ̀. Àwọn mọ̀lāika náà n jẹ̀rì (sí i). Allāhu sì tó ní Elẹ̀rìí.} [An-Nisaa 166]

Allāhu ti ọ̀la Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ

شَهِيدًا﴾ [الفتح: 28]

{ (Allāhu) Òun ni Ẹni tí Ó fi ìmọ̀nà àti ẹ̀sìn òdodo ('Islām) rán Òjìşẹ̀ Rẹ̀ nítorí kí Ó lè fi borí ẹ̀sìn (mìíràn), gbogbo rẹ̀ pátápátá. Allāhu sì tó ní Elẹ̀rìí ".} [Al-Fat'h 28 Ọ̀lọ̀hun]

Ọ̀lọ̀hun gbe e dide pẹ̀lú imọ̀na láti mu àwọn èniyàn kúrò nínú àwọn òkùnkùn ibọ̀risa àti aigbagbọ̀ ati aimọkan bọ̀ sínú imọ̀le imọ̀-Ọ̀lọ̀hun-ọ̀kan ati ìgbàgbọ̀, Ọ̀lọ̀hun ti ọ̀la Rẹ ga sọ pe:

﴿يَهْدِي بِهِ اللَّهُ مَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَهُ سُبُلَ السَّلَامِ وَيُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى

النُّورِ بِإِذْنِهِ وَيَهْدِيهِمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ﴾ [المائدة: 16]

{ Allāhu n fi (al-Kur'ān) şe ìmọ̀nà fún ẹ̀nikẹ̀ni tí ó bá tẹ̀lẹ̀ (àwọn ǹnkan) tí Allāhu yọ̀nú sí, àwọn ọ̀nà àlàáfìà. (Allāhu) yó sì mú wọ̀n jáde láti inú àwọn òkùnkùn wá sínú imọ̀lẹ̀ pẹ̀lú iyò̀nda Rẹ̀. Ó sì máa tọ̀ wọ̀n sí ọ̀nà tààrà ('Islām)..} [Al-Maa'ida 16]

Allāhu ti ọ̀la Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿الرَّ كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ لِتُخْرِجَ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِ رَبِّهِمْ إِلَى صِرَاطٍ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ﴾ [إبراهيم: 1]

﴿الرَّ كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ لِتُخْرِجَ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِ رَبِّهِمْ إِلَى صِرَاطٍ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ﴾ [إبراهيم: 1]

{ 'Alif lām rō. (Èyí ni) Tírà kan tí A sọ̀kalẹ̀ fún ọ nítorí kí o lè mú àwọn èniyàn kúrò láti inú àwọn òkùnkùn wá sínú imọ̀lẹ̀ pẹ̀lú iyò̀nda Olúwa wọ̀n. (Wọ̀n yó sì bọ̀) sí ọ̀nà Alágbára, Ọ̀lọ̀pẹ̀ (tí ọ̀pẹ̀ tọ̀ sí),} [Ibrahim 1]

26. Sheria Isilaamu ti Anḡbi Muhammad- ki ike ati ọla Ọlọhun máa bá a- mu wa naa ni òpin àwọn iṣẹ-riran ti Ọlọhun ati awọn òfin Rẹ, oun si ni òfin ti o pe ti dídára ẹsin ọmọniyan ati ayé rẹ n bẹ nibe, o si n sọ: Ẹsin àwọn èyàn, ati eḡe wọn, ati dúkiá wọn, ati làákàyè wọn, àti àwọn ọmọ wọn, o si ti pa gbogbo òfin ti o ṣíwájú rẹ rẹ, gégé bí àwọn òfin tí ó ṣíwájú naa ẹ pa ara wọn rẹ.

Sheria Isilaamu ti Anḡbi Muhammad- ki ike ati ọla Ọlọhun máa bá a- mu wa naa ni òpin àwọn iṣẹ-riran ti Ọlọhun ati awọn òfin Rẹ, Ọlọhun si fi iṣẹ-riran yii pe ẹsin, ti idera si pari lóri àwọn ènìyàn pèlú gbígbé Anḡbi Muhammad- ki ike ati ọla Ọlọhun máa bá a- dide ni Ojiṣe, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿...الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ

دِينًا...﴾ [المائدة: 3]

{ Mo parí ẹsin yín fun yín lónìí. Mo sì ẹ àṣepé idera Mi fun yín. Mo sì yónú sí 'Islām ní ẹsin fun yín.} [Al'Maa'idah 3]

Òfin Isilaamu ni òfin pípé ti dídára ẹsin ọmọniyan ati ayé wọn n bẹ nínú ẹ; torí pé ó kó gbogbo nkan to n bẹ nínú àwọn òfin tí ó ṣíwájú sínú ti o si pé wọn, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ

الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا﴾ [الإسراء: 9]

{ Dájúdájú al-Kur'ān yìí, ó ní finì mọ̀nà sí ọ̀nà tààrà, ó sì ní fún àwọn onígbaḡbọ̀ òdodo t'ó ní ẹ àwọn iṣẹ rere ní ìrọ̀ idùnnú pé dájúdájú ẹsan t'ó tóbi wà fún wọn.} [AL-ISROO 9]

Òfin Isilaamu wa gbe ẹrù wúwo ti wọn di ru àwọn iḡe tí wọn saaju kúrò fún àwọn ènìyàn, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ ۗ فَالَّذِينَ ءَامَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنزِلَ مَعَهُ ۗ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٥٧﴾﴾ [الأعراف: 157]

{... Àwọn t'ó n tẹlẹ̀ Òjìsẹ̀ náà, Ànábì aláìmòḍònkòḍònkà, ẹni tí wọn yòò bá àkòsílẹ̀ nípa rẹ̀ lódò wọn nínú at-Taoràh àti al-'Injìl, tí ó n pa wọn láṣẹ̀ ohun rere, tí ó n kọ ohun burúkú fún wọn, tí ó n ṣe àwọn nṅkan dáadáa létòḍò fún wọn, tí ó sì n ṣe àwọn nṅkan àìdàá léèwò fún wọn, tí ó tún máa gbé ẹrù (àdéhùn t'ó wúwo) àti àjàgà t'ó n bẹ̀ lórùn wọn kúrò fún wọn; àwọn t'ó gbàgbò nínú rẹ̀, tí wọn bu iyì fún un, tí wọn ràn án lówò, tí wọn sì tẹlẹ̀ ìmólẹ̀ náà (ìyẹn, al-Kur'ān) tí A sòkalẹ̀ fún un, àwọn wònyẹn ni olùjèrè.} [Al-A'rōḍ 157]

Òfin Isilaamu ni o pa gbogbo òfin tí ó síwájú rẹ̀, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ الْكِتَابِ وَمُهَيِّمًا عَلَيْهِ ۗ فَاحْكُم بَيْنَهُم بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ عَمَّا جَاءَكَ مِنَ الْحَقِّ لِكُلِّ جَعَلْنَا مِنْكُمْ شِرْعَةً وَمِنْهَاجًا وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَٰكِن لِّيَبْلُوَكُمْ فِي مَا آتَاكُمْ ۗ فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿٤٨﴾﴾ [المائدة: 48]

{A sọ Tírà (al-Kur'ān) kalẹ̀ fún ọ̀ pẹ̀lú òdodo. Ó n jẹrì sí èyí t'ó jẹ̀ òdodo nínú èyí t'ó síwájú rẹ̀ nínú Tírà. Ó n wá ààbò fún àwọn òfin inú rẹ̀. Nítórí náà, fi ohun tí Allāhu sòkalẹ̀ dájò láààrin wọn. Má ṣe tẹlẹ̀ ìfẹ̀-inú wọn t'ó yapa sí ohun tí ó dé bá

ọ nínú òdodo. Olúkùlùkù nínú yín ni A ti ẹ òfin àti ìlà nà fún. Àti pé tí ó bá jẹ pé Allāhu bá fẹ, ìbá ẹ yín ní ìjọ kan ọso (sínú 'Islām), ẹgbọn nítorí kí Ó lè dan yín wò nínú ohun tí Ó fun yín ni. Nítorí náà, ẹ gbawájú níbi ẹ ẹ rere. Ọdò Allāhu ni ibùpadàsí gbogbo yín pátápátá. Ó sì máa fun yín ní ìró nípa ohun tí ẹ ní yapa ẹnu sí.} [Suratul Maidat: 48]

Alukurani ti o ko òfin sínú wa láti jẹrii si èyí tí ó jẹ òdodo ninu awọn tira Ọlọhun ti o síwájú, ati lati dajọ le wọn lori, ati lati pa wọn re..

27. Ọlọhun ti ọla Rẹ ga ko nii tẹwọ gba ẹsin kankan yàtò sí Isilaamu ti Anọbi Muhammad- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- mu wa, ẹni tí ó bá gba ẹsin míràn yàtò sí Isilaamu, wọn ko lee gba a lówọ rẹ lailai

Ọlọhun ti ọla Rẹ ga ko nii tẹwọ gba ẹsin kankan yàtò sí Isilaamu ti Anọbi Muhammad- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- mu wa lẹyìn tí Ọlọhun ti gbe e dide ni Ojiş, ẹni tí ó bá wa ẹsin míràn yàtò sí Isilaamu, wọn kò nii gba a lówọ rẹ lailai Ọlọhun Oba ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ﴾ [آل عمران: 85]

{ Ẹnikẹni tí ó bá wá ẹsìn kan ẹ yàtò sí 'Islām, A ò ní gbà á lówọ rẹ. Ní Ọjọ Ìkẹyìn, ó sì máa wà nínú àwọn ẹni òfò.} [Aal-Imraan 85]

Allāhu ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ وَمَا اخْتَلَفَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَعْثًا بَيْنَهُمْ وَمَنْ يَكْفُرْ بِآيَاتِ اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ﴾ [آل عمران: 19]

{Dájúdájú ẹsìn t'ó wà lódò Allāhu ni 'Islām. Àwọn tí A fún ní Tíra (àwọn yehudi àti kristiẹni) kò yapa ẹnu (sí ẹsìn náà) àfi

lẹyìn tí ìmò dé bá wọ̀n. (Wọ̀n ẹ̀ bẹ̀) nípasẹ̀tẹ̀ ààrin wọ̀n (sì àwọ̀n Ànábì). Ẹ̀ni t'ó bá ọ̀sàì gbàgbọ̀ nínú àwọ̀n àyah Allāhu, dájúdájú Allāhu ni Olùyára níbi ọ̀sírò-ọ̀sẹ̀.} [Aal-Imraan 19]

Isilaamu yii ni ẹ̀sin Anọ̀bi Ibrahim tii ẹ̀ ààyò Ọ̀lọ̀hun, ki ọ̀lọ̀ Ọ̀lọ̀hun maa ba a, Ọ̀lọ̀hun ti ọ̀lọ̀ Rẹ̀ ga sọ pe:

﴿وَمَنْ يَّرْغَبْ عَنِ الْآخِرَةِ لِمَنِ الصَّالِحِينَ﴾ [البقرة: 130]

﴿وَمَنْ يَّرْغَبْ عَنِ الْآخِرَةِ لِمَنِ الصَّالِحِينَ﴾ [البقرة: 130]

{ Ta sì ni ó máa kọ̀ẹ̀sìn (Ànábì) 'Ibrōhīm sílẹ̀ àfi ẹ̀ni tí ó bá goẹ̀mí ara rẹ̀. A kúkú ti ọ̀ à lẹ̀sà n'ílẹ̀ ayé. Dájúdájú ó tún wà nínú àwọ̀n ẹ̀ni rere ní ọ̀run.} [Suratul Bakarar: 130]

Allāhu ti ọ̀lọ̀ Rẹ̀ ga julọ̀ tun sọ pe:

﴿وَمَنْ أَحْسَنُ دِينًا مِمَّنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ وَاتَّبَعَ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا﴾

﴿وَاتَّخَذَ اللَّهُ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا﴾ [النساء: 125]

{ Ta l'ó dára ní ẹ̀sìn ju ẹ̀ni tí ó jura rẹ̀ sílẹ̀ fún Allāhu, olùṣere rere sì tún ni, ó tún tẹ̀lẹ̀ ẹ̀sìn (Ànábì) 'Ibrōhīm, olùdúró-déédé-nínú-'Islām? Allāhu sì mú (Ànábì) 'Ibrōhīm ní àyànfẹ̀.} [Suratu Nisai: 125]

Ọ̀lọ̀hun wa pa Anọ̀bi Muhammad- ki ikẹ̀ ati ọ̀lọ̀ Ọ̀lọ̀hun máa bá a- láṣẹ̀ ki o sọ pe:

﴿قُلْ إِنِّي هَدَانِي رَبِّيَ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ دِينًا قِيمًا مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ

مِنَ الْمُشْرِكِينَ﴾ [الأنعام: 161]

{ Sọ pé: “Dájúdájú Olúwa mi ti fi ọ̀nà tààrà ('Islām) mò mí, ẹ̀sìn t'ó fẹ̀sẹ̀ rinlẹ̀, ẹ̀sìn (Ànábì) 'Ibrōhīm, olùdúró-déédé-nínú-ẹ̀sìn, kò sì sí nínú àwọ̀n ọ̀ṣẹ̀bọ̀ } [Al-An'aam 161]

28. Alukurani Alap̄on-̄onle ni tira ti Ọl̄ohun fi r̄ánṣ̄é si An̄obi Muhammad- ki ik̄e ati ọla Ọl̄ohun máa bá a- oun si ni ọr̄ọ Olúwa gbogbo àgbáyé, Ọl̄ohun pe àw̄on èȳyàn ati alujannu nija lati mu irú r̄e wa, tabi suura kan nínú irú r̄e, ipenija naa ṣ̄i n b̄e titi di òní. Alukurani si n fesi fun àw̄on ìbèèrè p̄àtàkì ti o p̄o ti o n ko idamudaabo ba ẹgb̄eẹgb̄erún ninu aw̄on èȳyàn. Alukurani yii nkan ti a ṣ̄o ni titi di òní p̄elú èdè Lárúbáwá ti o fi s̄okalẹ, ti arafi kankan ko si dinku n̄ib̄e, w̄on t̄e j̄áde, w̄on s̄i f̄on ọn ka, tira nla ni tii ko agara ba ẹni tí ó bá f̄e mu irú r̄e wa, n̄nkan ti o lét̄òṣ̄i kíkà ni tabi kika ongbif̄o àw̄on ìtumò r̄e. Gégé b̄e naa ni ìlànà An̄obi Muhammad- ki ik̄e ati ọla Ọl̄ohun máa bá a- ati ẹk̄o r̄e ati ìtàn ìgbésí ayé r̄e, gbogbo ẹ ni w̄on ṣ̄o tí w̄on si gbe de ọd̄o wa ni ibamu si sis̄ent̄e lati ọd̄o àw̄on ti w̄on maa n gba ẹgbawa ti w̄on ṣ̄ee fi ọkan tan. W̄on t̄e oun naa j̄áde p̄elú èdè Lárúbáwá tii ṣ̄e èdè An̄obi Muhammad (ki ik̄e ati ọla Ọl̄ohun máa bá a), w̄on si t̄úmò r̄e si ọp̄òl̄ọp̄ò nínú àw̄on èdè. Alukurani ati Sunna ni ipilẹ kan ṣ̄oṣo fun àw̄on idaj̄o Isilaamu ati aw̄on òfin r̄e. W̄on kii mu Isilaamu latara ìwà àw̄on ti w̄on n pe apem̄ora r̄e, bi ko ṣ̄e wipe w̄on maa n mu u latara imisi ti Ọl̄ohun tii ṣ̄e Alukurani ati Sunna.

Alukurani Alap̄on-̄onle ni tira ti Ọl̄ohun fi r̄ánṣ̄é si An̄obi Muhammad- ki ik̄e ati ọla Ọl̄ohun máa bá a- ti o j̄e ọm̄o Lárúbáwá p̄elú èdè Lárúbáwá, oun naa si ni ọr̄ọ Olúwa gbogbo àgbáyé,

Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿وَإِنَّهُ لَتَنْزِيلُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٩٢﴾ نَزَلَ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِينُ ﴿١٩٣﴾ عَلَى قَلْبِكَ لِتَكُونَ مِنَ

الْمُنذِرِينَ ﴿١٩٤﴾ بِلِسَانٍ عَرَبِيٍّ مُبِينٍ ﴿١٩٥﴾﴾ [الشعراء: 192-195]

{ : Dájúdájú al-Kur'ān, wọn sọọ kalẹ ni láti ọdọ Olúwa gbogbo ẹdá. Mọlāika Jibrīl, olùfọkántán l'ó sọọ kalẹ sínú ọkàn reńítorí kí o lè wà nínú àwọn olùkílọ pẹlú ẹdè Lárúbáwá pọńńbélé } [As-Shuaraa' 192-195]

Allāhu ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿وَإِنَّكَ لَلْأَلْفَافُ أَنْ تُفْتَرَى مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ تَصْدِيقُ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ

{... Dájúdájú ọ́ n gba al-Kur'ān láti ọdọỌlọgbọń, Onímọ.} [An-Nam'l 6]

Alukurani yii wọn sọọ kalẹ láti ọdọ Ọlọhun, o si n jẹrii si ọdodo àwọn tira Ọlọhun ti o síwájú rẹ, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿وَمَا كَانَ هَذَا الْقُرْآنُ أَنْ يُفْتَرَى مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ تَصْدِيقُ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ

وَتَفْصِيلَ الْكِتَابِ لَا رَيْبَ فِيهِ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٣٧﴾﴾ [يونس: 37]

{ Al-Kur'ān yìi kì í ẹ̀ ẹ̀ ǹnkan tí ó ẹ̀ é dáhun (láti ọdọẹlòmîlran) lẹyìn Allāhu, ẹ̀g̀bọń ó n jẹrìí sí èyí t'ó jẹ ọdodo nínú èyí t'ó síwájú rẹ, ó n ẹ̀ àlàyé (àwọn) Tírà nàà. Kò sí iyèméjì nínú rẹ. (Ó wá) láti ọdọ Olúwa gbogbo ẹdá.} [Yunus 37]

Alukurani tun maa n şàlàyé ọpọlọpọọọ ti àwọn yehudi àti nasara yapa le lórí nínú ẹsin wọn, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَفُصِّلُ عَلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ أَكْثَرَ الَّذِي هُمْ فِيهِ

يَخْتَلِفُونَ ﴿٧٦﴾﴾ [النمل: 76]

{ Dájúdájú al-Kur'ān yìi yòò maa şàlàyé ọrọ́ fún àwọn omọ 'Isrā'īl nípa ọpọlọpọ ohun tí wọn n yapa ẹnu sí.} [An-Nam'l 76]

Alukurani ko àwọn ẹ̀rì sínú, ni ẹ̀yí tí yòò jẹ ki àwíjàrẹ̀ wa lóri àwọn ẹ̀nìyàn pátápátá nibi mímọ̀ àwọn òdodo nípa Ọlọhun ti ọ̀lẹ̀ Rẹ̀ ga, àti ẹ̀sìn Rẹ̀ ati ẹ̀san Rẹ̀, Ọlọhun ti ọ̀lẹ̀ Rẹ̀ ga sọ pe:

﴿وَلَقَدْ ضَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ لَعَلَّهُمْ

يَتَذَكَّرُونَ ﴿٢٧﴾ [الزمر: 27]

{ A sì ti ẹ̀ gbogbo àkàwé fún àwọn ẹ̀nìyàn nínú al-Kur'ān yìí nítorí kí wọn lè lo ìrántí. } [Az-Zumar 27]

Allāhu tun sọ pe:

﴿... وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تِبْيَانًا لِكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً وَبُشْرَى

لِلْمُسْلِمِينَ ﴿٨٩﴾ [النحل: 89]

{ A sọ Tírà kalẹ̀ fún ọ; (ó jẹ) àlàyé fún gbogbo ǹnkan, ìmọ̀nà, ìkẹ̀ àti ìrò ìdùnnú fún àwọn mùsùlùmí. } [An-Nah'1 89]

Alukurani Alapọ̀n-ọ̀nle maa n fèsì fún àwọn ìbèèrè pàtàkì ti o pọ̀ ti o maa n ko idamudaabo ba ẹ̀gbẹ̀ẹ̀gbẹ̀rún nínú àwọn ẹ̀nìyàn. Alukurani Alapọ̀n-ọ̀nle maa n şàlàyé bi Ọlọhun ẹ̀ da sanmọ̀ àti ilẹ̀, Ọlọhun ti ọ̀lẹ̀ Rẹ̀ ga sọ pe:

﴿أُولَئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ كَانَتَا رَتْقًا فَفَتَقْنَاهُمَا وَجَعَلْنَا مِنَ

الْمَاءِ كُلِّ شَيْءٍ حَيٍّ أَفَلَا يُؤْمِنُونَ ﴿٣٠﴾ [الأنبياء: 30]

{ Şé àwọn t'ó şàì gbàgbọ̀ kò rí i pé dájúdájú àwọn sánmọ̀ lẹ̀ pọ̀ àti ilẹ̀ nàà lẹ̀ pọ̀ tẹ̀lẹ̀ ni, A sì yà wọn sí ọ̀tọ̀tọ̀, A sì ẹ̀ gbogbo ǹnkan ní abẹ̀mí láti inú omi? Nítorí nàà, şé wọn kò níí gbàgbọ̀ ni?" } [Al-Anbiyaa 30]

Báwo wá ni Ọlọhun ẹ̀ da ọ̀mọ̀niyan, Ọlọhun ti ọ̀lẹ̀ Rẹ̀ ga sọ pe:

﴿يَتَأْتِيهَا النَّاسُ إِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّنَ الْبَعْثِ فَإِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِّن تُّرَابٍ ثُمَّ مِّن نُّطْفَةٍ ثُمَّ مِّن عَلَقَةٍ ثُمَّ مِّن مُّضْغَةٍ مُّخَلَّقَةٍ وَغَيْرِ مُخَلَّقَةٍ لِّئُبَيِّنَ لَكُمْ وَنُقِرُّ فِي الْأَرْحَامِ مَا نَشَاءُ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ نُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِتَبْلُغُوا أَشَدَّكُمْ وَمِنْكُمْ مَّن يُتَوَفَّىٰ وَمِنْكُمْ مَّن يُرَدُّ إِلَىٰ أَرْذَلِ الْعُمُرِ لِكَيْلَا يَعْلَمَ مِن بَعْدِ عِلْمٍ شَيْئًا وَتَرَىٰ الْأَرْضَ هَامِدَةً فَإِذَا أَنزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ اهْتَزَّتْ وَرَبَتْ وَأُنْتَبَتْ مِن كُلِّ زَوْجٍ بَهِيجٍ ﴿٥﴾ [الحج: 5]

{Èyin èniyàn, tí ẹ bá wà nínú iyèméjì nípa àjìnde, dájúdájú Àwa şedá yín láti inú erùpè, léyìn nàà láti inú àtò, léyìn nàà láti inú èjè dídì, léyìn nàà láti inú bááşí ẹran tí ó pé ní ẹdá àti èyí tí kò pé ní ẹdá nítorí kí A lè şàlàyé (agbára Wa) fun yín. A sì n mú ohun tí A bá fẹ dúró sínú àpò ìbímọtítí di gbèdéke àkókò kan. Léyìn nàà, A óò mu yín jáde ní òpònlò. Léyìn nàà, (ẹ óò máa şemí lo) nítorí kí ẹ lè sánngun dópín agbára yín. Èni tí ó máa kú (ní kékeré) wà nínú yín. Ó sì wà nínú yín èni tí A óò dá (işemí) rẹ sí di àsikò ogbó kùjòkùjò nítorí kí ó má lè mọ nńkan kan mọ léyìn tí ó ti mọ̀n. Àti pé o máa rí ilẹ ní gbígbe. Nígba tí A bá sì sọ òjò kalẹ lé e lórí, ó máa yíra padà. Ó máa gbèrú. Ó sì máa mú gbogbo oríşiríşì irúgbìn t'ó dára jáde.} [Al-Hajj 5]

Ibo ni oṣoṣo ni maa şeri padà sí, kini ẹsan oluşe-rere àti alaburu léyìn isemi yii, a ti dárúko àwọn ẹri lórí oṣo yii şíwájú nínú ipinro ti nọmbà rẹ jẹ (20), nẹ ayé yí kan wà lásán nípasẹ anfaani ni abi bibẹ rẹ ni idí pàtàkì kan? Olohun Oba ti oṣa Re ga sọ pe:

﴿أَوَلَمْ يَنْظُرُوا فِي مَلَكُوتِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ مِن شَيْءٍ وَأَنْ عَسَىٰ أَن يَكُونَ قَدِ اقْتَرَبَ أَجَلُهُمْ فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ ﴿١٨٥﴾ [الأعراف: 185]

{ Şe wọn kò wo ijọba àwọn sánmọ àti ilẹ pẹlú gbogbo nńkan tí Allāhu dá? Àmọ sá ó lè jẹ pé Àkókò ikú wọn ti súnmọ. Nígba nàà, òròwo ni wọn yòò gbàgbọ léyìn rẹ?" } [Al-A'roof: 185]

Allāhu tun sọ pe:

﴿أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ﴾ [المؤمنون: 115]

{ Şé ẹ lérò pé A kàn şèdá yín fún ìranù ni, àti pé dájúdájú wọn ò ní da yín padà sòdò Wa? } [Suuratul Muh'minuun: 115]

Alukurani je nkan ti a sọ titi di òní pèlú èdè ti o fi sọkalẹ, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ﴾ [الحجر: 9]

{ Dajudaju Awa (Ọlọhun Allāhu) ni a sọ Iranti (Alukurani) kalẹ, dajudaju awa naa ni Oludaabo bo o! } [Al-Hijr 9]

Arafi kan ko dínkù ninu ẹ, o si soro ki itakora wa nínú ẹ, tàbí adinku tabi jijirò, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ وَلَوْ كَانُ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا

كَثِيرًا﴾ [النساء: 82]

{ "Şé wọn kò ronú nípa al-Kur'ān ni? Tí ó bá jẹ pé ó wá láti òdòḗlòmîràn yàtò sí Allāhu, wọn ìbá rí òpòlópò ìtakora nínú rẹ. } [An-Nisaa 82]

Nkan ti wọn tẹ jáde ti wọn si pin káàkiri ni. Tira nílá ni tii ko agara ba ẹni tí ó bá fẹ mú irú rẹ wá, o leṭọ si láti maa ka a tàbí láti máa tẹti si i tabi lati máa ka ìtumò rẹ ti wọn tu si èdè míràn. Gégé bẹẹ naa ni a şe sọ sunna Anọbi Muhammad- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- ati ẹkọ rẹ ati ìtàn ìgbésí ayé rẹ, ti wọn si gbe e de ọdọ wa ni ìbámu si sisẹntẹle àwọn ti wọn maa n gba ìtàn wa ti a le fi ọkàn tan. Wọn tẹ oun naa jáde pèlú èdè Lárúbáwá ti Anọbi Muhammad- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- sọ, wọn si túmò rẹ si èdè tí ó pọ. Alukurani ati Sunna, méjèjèì naa ni ipilekan soşo fun àwọn ìdájọ ati ofin Isilaamu, a kii mu Isilaamu latara ìwà àwọn Musulumi, ibi ti a ti maa n mu u naa ni imisi ti ọdọ Ọlọhun ti ko le si àşişe níbẹ, oun naa

ni Kuraani ati Sunna Anṓbi Muhammad (kí ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a). Ọlọhun sọ nípa Kuraani pe:

﴿إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالذِّكْرِ لَمَّا جَاءَهُمْ وَإِنَّهُ لَكِتَابٌ عَزِيزٌ ﴿٤١﴾ لَا يَأْتِيهِ الْبَطْلُ مِنْ

بَيْنِ يَدَيْهِ وَلَا مِنْ خَلْفِهِ تَنْزِيلٌ مِّنْ حَكِيمٍ حَمِيدٍ ﴿٤٢﴾﴾ [فصلت: 41-42]

{"Dájúdájú àwọn t'ó Ẹ̀sàì gbàgbọ̀ nínú Tírà Ìràntí nàà (ìyẹn, al-Kur'ān) nígbà tí ó dé bá wọn (ẹnì ìparun ni wọn.) Dájúdájú òhun mà ni Tírà t'ó lágbara. Ìbàjẹ̀ kò ní kàn án láti iwájú rẹ̀ àti láti èyìn rẹ̀. Ìmísí tí wọn sọkalẹ̀ ni láti ọ̀dọ̀Ọlọ̀gbọ̀n} [Èlẹ̀yìn Fussilat: 41 42]

Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ nípa Sunna pe Imisi lati ọdọ Ọlọhun ni:

﴿...وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدٌ

الْعِقَابِ ﴿٧﴾﴾ [الحشر: 7]

{... Ohunkóhun tí Ọ̀jísẹ̀ bá fun yín, ẹ̀ gbà á. Ohunkóhun tí ó bá sì kọ fun yín, ẹ̀ jáwọ̀ nínú rẹ̀. Kí ẹ̀ sì bẹ̀rù Allāhu. Dájúdájú Allāhu le níbi ìyà.} [Al-Hash'r: 7]

29. Isilaamu n pàṣẹ ṣíṣẹ dáadáa sí àwọn òbí méjèjì kòdà ki wọn ma jẹ Musulumi, o si tun pàṣẹ ṣíṣẹ dáadáa si awọn ọmọ náà pèlú.

Isilaamu n pàṣẹ ṣíṣẹ dáadáa sí àwọn òbí méjèjì, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: Olúwa rẹ pàṣẹ pé:

﴿* وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا ۖ إِمَّا يَبْلُغَنَّ

عِنْدَكَ الْكِبَرَ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا أُفٍّ وَلَا تَنْهَرْهُمَا وَقُلْ لَهُمَا

قَوْلًا كَرِيمًا ﴿٢٣﴾﴾ [الإسراء: 23]

{È má ṣẹ jọsìn fún ẹnì kan àyàfi Ọ̀un. Kí ẹ̀ sì ṣẹ dáadáa sí àwọn òbí (yín) méjèjì. Tí ọ̀kan nínú àwọn méjèjì tàbí ìkíní

kejì wọn bá dàgbà sí ọ lódò, má ẹẹ sí ọ sí wọn, má ẹẹ jágbe mó wọn. Mára bá àwọn méjèjèì sọrò àpónlé.} [Al-Isroo: 23]

Allāhu ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُ وَهَيَّا عَلَىٰ وَهْنًا عَلَىٰ وَهْنٍ وَفَصَّلَهُ فِي عَامَيْنِ أَنِ اشْكُرْ

لِي وَلِوَالِدَيْكَ إِلَيَّ الْمَصِيرُ﴾ [لقمان: 14]

{Àti pé A pa á ní àṣẹ fún ènìyàn nípa àwọn òbí rẹ méjèjèì - ìyá rẹ gbé e ká (nínú oyún) pèlú àìlera lórí àìlera, ó sì gba ọmú lẹnu rẹ láààrin ọdún méjì - (A sọ) pé: "Dúpẹ fún Èmi àti àwọn òbí rẹ méjèjèì." Ọdò Mi sì ni àbòdèdá.} [Luqman: 14]

Allāhu ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ إِحْسَانًا حَمَلَتْهُ أُمُّهُ كُرْهًا وَوَضَعَتْهُ كُرْهًا وَحَمَلُهُ وَوَفَصَّلَهُ

وَنَلَأُونُ شَهْرًا حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ أَشُدَّهُ وَبَلَغَ أَرْبَعِينَ سَنَةً قَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ

الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَصْلِحْ لِي فِي ذُرِّيَّتِي إِنِّي تُبْتُ

إِلَيْكَ وَإِنِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ﴾ [الأحقاف: 15]

{" A pa á ní àṣẹ fún ènìyàn pé kí ó máa ẹẹ dáadáa sí àwọn òbí rẹ méjèjèì. Ìyá rẹ ní oyún rẹ pèlú wàhálà. Ó sì bí i pèlú wàhálà. Oyún rẹ àti gbígba ọmú lẹnu rẹ jéogbọn oṣù. (Ó sì n tọ) tí tí ó fi dàgbà, tí ó fi di ọmọ ogójì ọdún, ó sì sọ pé: Olúwa mi, fi mọ mí kí ñg máa dúpẹ ìdèra Rẹ, èyí tí Ó fi ẹẹ ìdèra fún mi àti fún àwọn òbí mi méjèjèì, kí ñg sì máa ẹẹ iṣẹ rere, èyí tí O yónú sí. Kí O sì ẹẹ rere fún mi lórí àwọn àrọmọdọmọ mi. Dájúdájú èmi ti ronú pìwàdà sí ọdò Rẹ. Dájúdájú èmi sì wà nínú àwọn mùsùlùmí."} [Al-Ah'qoof: 15]

Lati ọdọ Abu Huraira- ki Ọlọhun yónú si i- o sọ pe: Arákùnrin kan wa ba Ojiṣẹ Ọlọhun- kí ike ati ọla Ọlọhun máa bá a- o ba sọ pe: Ire Ojiṣẹ Ọlọhun, tani o lẹto si ki n maa fi dáadáa ba a lo pọ jù nínú àwọn èyàn? O sọ pe: "Iya rẹ", o sọ

pe: Leyin naa tani? O so pe: "Leyin naa iya re", o so pe: Léyìn náà tani? O so pe: "Léyìn náà iya re", o so pe: Léyìn náà tani? O so pe: "Léyìn náà bàbá re". Sohiihu ti Muslim

Àşęşişe dáadáa si awon obí yii wa fun gbogbo obí, bóyá won je Musulumi ni abi won kii se Musulumi. Lati odo Asmaa omobinrin Abubakr, o so pe: "Iya mi ti o jeosebo wa ba mi pelu omokunrin re ni asiko ti awon Kureesi gbe adahun pelu Anabi Muhammad- ki ike ati olo Olohun máa bá a- mo wa bi OjiseOlohun- ki ike ati olo Olohun máa bá a- léere pe:" Iya mi wa ba mi, o si n fe ki n se dáadáa si oun, se ki n se e si i? O so pe:" Beeni, se dáadáa si i". Sohiihul-Bukhaariy

Ti awon obí re ba wa gbiyanju lati je ki o fi Isilaamu sila bo sinu Keferi, Isilaamu n pa a lase pe ko gbodo tele won nibi iyen, amo ki o si maa se dáadáa si won. Olohun ti olo Re ga so pe:

﴿وَأَنْ جَاهِدَكَ عَلَىٰ أَنْ تُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا ۗ وَصَاحِبُهُمَا فِي الدُّنْيَا مَعْرُوفًا ۗ وَاتَّبِعْ سَبِيلَ مَنْ أَنَابَ إِلَيَّ ثُمَّ إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَأُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٥﴾﴾ [لقمان: 15]

{ Ti awon mejèjè) bá si ja o lógun pé kí o fi ohun tí iwọ̀ kò ní imọ̀ nípa rẹ̀şẹ̀bo sí Mi, má se tẹ̀lẹ̀ awon mejèjè).1 Fi dáadáa bá awon mejèjè) ló pọ̀ ní ilé ayé. Kí o sì tẹ̀lẹ̀ ojú ọ̀nà ẹ̀ni tí ó bá ş́erí padà sí ọ̀dọ̀ Mi (ní ti ìronúpiwàdà). Léyìn náà, ọ̀dọ̀ Mi ni ibùpadàsí yín. Nítorí náà, Mo máa fun yín ní ìrò ohun tí ẹ̀ n se níşé.} [Luqman: 15]

Isilaamu ko ko fun Musulumi lati máa se daadaa si molebi re ti won jeosebo tabi awon ti won kii se molebi re lopin igba ti won ko ba ti gbogun ti i. Olohun ti olo Re ga so pe:

﴿لَا يَنْهَكُمُ اللَّهُ عَنِ الدِّينِ لَمْ يُقْتُلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَلَمْ يُخْرِجُوكُمْ مِّن دِيَارِكُمْ أَن تَبَرُّوهُمْ وَتُقْسِطُوا إِلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ ﴿٨﴾﴾ [الممتحنة: 8]

{ Allāhu kò kò fun yín nípa àwọn tí kò gbé ogun tí yín nípa èsìn, tí wọn kò sì lè yín jáde kúrò nínú ilú yín, pé kí ẹṣe dáadáa sí wọn, kí ẹ sì ẹ déédé sí wọn. Dájúdájú Allāhu fẹràn àwọn olùṣe-déédé..} [Al-Mum'tahanah: 8]

Isilaamu n pàṣẹṣiṣe dáadáa si awọn ọmọ, àṣe ti o tóbi ju ti Islām n pa bàbá nàà ni ki o fi iwọ ti Ọlọhun ni lori awọn ọmọ re mọ won, gege bi Ojise- ki ike ati ọla Ọlọhun máa bá a- se so fun ọmọọmọ-iyá baba re tii se Abdullaah ọmọ Abbaas- ki Ọlọhun yonu si i- pe: "Ire ọmọdekunrin yi, tabi ire ọmọdekunrin kékeré yi, se ki n ko ni awọn gbólóhùn kan ti Ọlọhun a je ki o se ànfààni fun e? Ni mo ba so pe: Beeni, o so pe:"SoỌlọhun, Ọlọhun yoo so iwọ naa, soỌlọhun, waa ri I ni iwájú re, je ki Ọlọhun mo ni igba ti ara ba de, Oun náà yóò mo nígbà ilekoko, ti o ba fe béèrè nkan, Ọlọhun ni ki o bi, ti o ba fe wa iranlowo, Ọlọhun ni ki o wa iranlowo Re". Ahmad ni o gba a wa 4/287

Ọlọhun pa awọn òbí méjèèjì láṣe pé ki wọn ko awọn ọmọ wọn ni nkan ti yóò se wọn ni anfaani ninu alamori èsìn wọn ati ayé wọn. Ọlọhun ti ọla Re ga sope:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا قُوا أَنفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ عَلَيْهَا

مَاتِكُمْ غَلاظٌ شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ ﴿٦﴾﴾ [التحریم: 6]

{ Èyin tí ẹ gbàgbó ní òdodo, ẹṣọmí ara yín àti àwọn ará ilé yín níbi Iná. Ènìyàn àti òkúta ni nńkan ikoná re. Àwọn molāika t'ó rorò, tí wọn le ni ẹsọ re. Wọn kò ní yapa àṣe Allāhu níbi ohun tí Ó bá pa láṣe fún wọn. Wọn sì n se ohun tí wọn bá pa láṣe fún wọn..} [Suuratut-Tah'riim: 6]

Lati ọdọ Aliy- ki Ọlọhun yónú si i- nibi gbólóhùn Ọlọhun ti ọla Re ga ti O so pe: {e so emí ara yín àti àwọn ará ilé yín níbi Iná} O n so pe: "E ko won ni eko, e fi imo mo won" Anobi- ki ike ati ọla Ọlọhun máa bá a- pa bàbá láṣe láti ko ọmọ re ni irun;

ki o le gba rírè lórí ẹ. Anọbi- kí ike ati ọla Ọlọhun máa bá a- so pé: (Ẹ maa pa àwọn ọmọ yin láṣẹ láti maa kírun ti wọn ba ti pé ọmọdún méje) Abu Daud ni o gba a wa. O tun so – ki ike ati ọla Ọlọhun maa ba a – pe: "Gbogbo yin ni alamojuto, gbogbo yin si ni a maa bi leere nípa nkan ti a ni ki ẹ mojuto. Alamojuto ni adarí, a si maa bi i léèrè nipa àwọn ti o mojuto, alamojuto ni ọkùnrin jẹ fun awọn ará-ilé rẹ, a si maa bi i léèrè nípa àwọn ti o n mojuto, alamojuto ni obìnrin jẹ ni ilé ọkọ rẹ, a si maa bi i léèrè nípa nkan ti o mojuto, alamojuto ni ọmọ- ọdọ jẹ fun dúkiá olówó rẹ, a si maa bi i léèrè nípa nkan ti o mojuto, gbogbo yin pátá ni alamojuto, a si maa bi yin léèrè nípa nkan ti e mojuto" Sohiihu Ibnu Hibbaan 4490

Isilaamu pa bàbá láṣẹ láti maa nájó lórí àwọn ọmọ rẹ ati awọn ará-ilé rẹ, a si ti sọ nkan ti o jẹ mọ bayen nibi ipinrọ (18), Anọbi Muhammad- ki ike ati ọla Ọlọhun máa bá a- ṣàlàyé ọlá ti o n bẹ fun ninawo lórí ọmọ, o sọ pe: "Diinaari ti o lola ju ti ọmọkùnrin maa n na ni: Diinaari ti o n na fun àwọn ti o n bó, ati diinaari ti o n ná fun nkan-ògùn rẹ ni ojú ọ̀nà Ọlọhun, ati diinaari ti o n ná fún àwọn ọ̀rẹ rẹ ni ojú ọ̀nà Ọlọhun". Abu Qilaaba wa sọ pe: O bèrẹ pèlú àwọn tí èyàn n bó, léyìn náà Abu Qilaaba wa sọ pé: Ọkùnrin wo wa ni laada rẹ yóò tóbi ju ti ẹni tí n nájó fún àwọn ọmọ kéékèèké ti o n bó ti wọn ko fi nii maa ṣe nkan ti kò tọ, tabi ki Ọlọhun jẹ ki wọn fi wúlò, tabi ki o rọ wọn lórọ Sohiihu Muslim: 994

30. Isilaamu n pàṣẹ déédéé nibi ọ̀rọ ati iṣẹ pèlú àwọn èyàn tí tí ó fi dé orí àwọn ọ̀tá.

Ìròyìn déédéé n bẹ fun Ọlọhun níbi iṣe ati ṣíṣètò Rẹ láàrin àwọn ẹrú Rẹ, O si wa ni oju ọ̀nà tí o tọ nibi nkan ti O pàṣẹ rẹ

ati nibi nkan ti O kò, ati nibi nkan ti O dá, ati nibi nkan ti O kádàrá, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُو الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ [آل عمران: 18]

[18]

{ Allāhu jẹrìí pé dájúdájú kò sí ọlọhun kan tí ijòsìn tọ sí àfi Ọun. Àwọn molāika àti onímòdèsìn (tún jẹrìí bèbẹ.), Allāhu ni Onídéédé. Kò sí ọlọhun kan tí ijòsìn tọ sí àfi Ọun, Alágbára, Ọlọgbón.} [Aal Im'raan/18]

Ọlọhun n pàşẹ déédéé, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: Sọ pé:

﴿قُلْ أَمَرَ رَبِّي بِالْقِسْطِ...﴾ [الأعراف: 29]

{ Olúwa mi p'àşẹşise déédéé.} [Al-A'roof: 29]

Gbogbo àwọn Ojìşẹ ati àwọn Anọbi pátá- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá wọ- ni wọ mu déédéé wá, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ...﴾ [الحديد: 25]

[25]

{ Dájúdájú A fi àwọn èrì t'ó yanjú rán àwọn Ọjìşẹ Wa. A sọ Tíra kalẹ fún wọ àti ọşùwọn nítorí kí àwọn ènìyàn lè rí déédéé şe (láààrin ara wọ)..} [Al-Hadiid: 25]

Ọşùwọn náà ni déédéé nibi ọrọ àti işẹ:

﴿*يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ بِالْقِسْطِ شُهَدَاءَ لِلَّهِ وَلَوْ عَلَىٰ أَنفُسِكُمْ أَوِ الْوَالِدِينَ وَالْأَقْرَبِينَ إِن يَكُنْ غَنِيًّا أَوْ فَقِيرًا فَاللَّهُ أَوْلَىٰ بِهِمَا فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىَٰ أَن تَعْدِلُوا وَإِن تَلَوْتُمْ أَوْ نَعَسْتُمْ فَاِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا﴾ [النساء: 135]

[135]

{Isilaamu n pàşẹ ki a şe déédéé si gbogbo àwọn ènìyàn níbi ọrọ àti işẹ, kòdà ti o fi dórí àwọn ọtá. Èyin tí ẹ gbàgbó ní

òdodo, ẹ jẹ olùdúró ẹ̀sin ẹ̀sin lórí òdodo nígbà tí ẹ bá ń jẹrì nítorí ti Allāhu, kòdà kí (ẹ̀rì jíjẹ náà) tako ẹ̀yin fúnra yín tàbí àwọn òbí méjèjèjì àti àwọn ẹbí; yálà ó jẹ̀lórò tàbí aláìní. Allāhu súnmọ̀ (yín) ju àwọn méjèjèjì lọ. Nítorí náà, ẹ má ẹ̀ tẹ̀lé ifẹ̀-inú láti má ẹ̀ déédé. Tí ẹ bá yí ojú-òrò sódì tàbí tí ẹ bá gbúnrí kúrò (níbì déédé), dájúdájú Allāhu ń jẹ Alámọ̀tán nípa ohun tí ẹ ń ẹ̀ níşé.} [An-Nisaa: 135]

Allāhu ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿... وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاٰنُ قَوْمٍۭ اَنْ صَدُّوْكُمْ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ اَنْ تَعْتَدُوْا وَتَعَاوَنُوْا عَلٰى الْبِرِّ وَالْتَقَوْا وَلَا تَعَاوَنُوْا عَلٰى الْاِثْمِ وَالْعُدُوْنِ وَاَتَّقُوا اللّٰهَ اِنَّ اللّٰهَ شَدِيْدُ الْعِقَابِ﴾ [المائدة: 2]

{ Ẹ má ẹ̀ jẹ̀ kí ìkórira àwọn ènìyàn kan tì yín láti tayọenu-àlà nítorí pé wọn ẹ̀ yín lórí kúrò ní Mọ̀sálásí Haram. Ẹ ran ara yín lówó lórí işẹ̀ rere àti ìbèrù Allāhu. Ẹ má ẹ̀ ran ara yín lówó lórí (iwà) ẹ̀şẹ̀ àti ìtayọenu-àlà. Ẹ bèrù Allāhu. Dájúdájú Allāhu le (níbì) ìyà} [Al-Maa'ida: 2]

Allāhu ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ ءَامَنُوْا كُوْنُوْا قَوْمِيْنَ لِلّٰهِ شُهَدَآءَ بِالْقِسْطِ وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاٰنُ قَوْمٍۭ عَلٰى اَلَّا تَعْدِلُوْا اَعْدِلُوْا هُوَ اَقْرَبُ لِلتَّقْوٰى وَاَتَّقُوا اللّٰهَ اِنَّ اللّٰهَ خَبِيْرٌۭ بِمَا تَعْمَلُوْنَ﴾ [المائدة: 8]

{ Ẹ̀yin tí ẹ̀ gbàgbọ̀ ní òdodo, nítorí ti Allāhu ẹ̀ jẹ̀ olùdúró ẹ̀sin ẹ̀sin lórí òdodo nígbà tí ẹ̀ bá ń jẹ̀rì. Ẹ̀ má ẹ̀ jẹ̀ kí ìkórira àwọn ènìyàn kan tì yín láti má ẹ̀ déédé. Ẹ̀şẹ̀ déédé, òhun l'ó súnmọ̀ ìbèrù Allāhu jùlọ.} [Al-Maa'ida: 8]

Ẹ̀jẹ̀ o le ri iru pipaşẹ̀ jíjẹ̀rì òdodo ati ọ̀rọ̀ òdodo yii nínú àwọn òfin àwọn ìjọ̀ òde òní tabi nínú àwọn ẹ̀sin ti àwọn èyàn n sìn bí, kòdà kí o jẹ̀ pe èyàn maa jẹ̀rì le ara rẹ̀ lórí tabi lórí

àwọn òbí rẹ tàbí lori awọn mọlẹbí rẹ, nje o tun le ri pipase déédéé pèlú òtá àti òrẹ nínú wọn bi.

Anoobi Muhammad- ki ike ati oia Olohun máa bá a- pase déédéé láàárín àwọn omọ. Lati odo Aamir, o so pe: Mo gbo ti An-Nu'maanomọ Basheer- ki Olohun yónú si awọn méjèjè- n so lori munbari pe: Bàbá mi fun mi ni ebun kan, ni Amrat omobinrin Rowaahat wa so pé: Mi o nii yónú si i titi ti wáa fi fi Ojise Olohun- ki ike ati oia Olohun máa bá a- jeri si i. Ni o ba wa ba Ojise Olohun- ki ike ati oia Olohun máa bá a- o wa so pe: Mo fun omọ mi ti Amrat omobinrin Rowaahat bi fun mi ni ebun, ni Amrat wa pa mi lase pe ki n fi iwọ Ojise Olohun jeri si i, Ojise Olohun wa so pé: "Nje gbogbo awọn omọ re to seku ni o fun ni irú eyi?" O so pe: Rara, O so pe: "E paya Olohun, ki e si se déédéé láàárín àwọn omọ yin". O so pe: O pada, o si da ebun re pada. Sohiihu ti Al-Bukhaar 2587

Iyen ni pe odo awọn eeyan ati ilu ko le ni ojutu ayafi pelu déédéé, awọn enyan ko le ni ifayabale lori esin won, ati eje won, ati awọn omọ won, ati omoluwabi won, ati dukia won, ati awọn ilu won, ayafi pelu déédéé, tori e ni o se je pe nigba ti awọn Keferi Mekà fun ile mo awọn Musulumi ninu ilu Mekà, Anoobi- ki ike ati oia Olohun máa bá a- pa won lase latise hijira lo si ilu Abasa, o si so idi ti o fi ni ki won lo si ilu naa, toripe oba onidédéé wa nibe ti kii gba ki won se abosi fun eni kankan ni odo re.

31. Isilaamu n pasesise daadaa si gbogbo eda patá, o si n pepè lo sibi awon iwà daadaa ati awon isé rere.

Isilaamu n pasesise daadaa si gbogbo eda patá, Olohun ti oia Re ga so pe:

﴿إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَىٰ...﴾ [النحل: 90]

{ Dájúdájú Allāhu n pàşęşişe déédé, şişe rere àti fífún ębí (nì ñ̀nkan)..} [An-Nah'1 90]

Allāhu ti ọ̀la Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالصَّرَّاءِ وَالْكُظُمِينَ الْعَظِيمِ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ

يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ﴾ [آل عمران: 134]

{ "... Àwọ̀n t'ó n ná owó wọ̀n nígbà ìdèra àti nígbà ìnira, àwọ̀n tí n gbé ìbínú m̀ì, àwọ̀n aláamòjùúkùrò fún àwọ̀n ènìyàn nìbí àşişe; Allāhu nífẹ̀ẹ̀ àwọ̀n olùşe-rere.} [Aal Im'raan/134]

Ojįşę Ọ̀lọ̀hun – ki ike ati ola Olohun maa ba a – so pe: "Dájúdájú Ọ̀lọ̀hun ti şe şişe dáadáa ni ọ̀ranyan lóri gbogbo nkan, ti ẹ ba fẹ pa nkan, ki ẹ pa a dáadáa, ti ẹ ba fẹ dú nkan, ki ẹ du u dáadáa, ki ẹni kọ̀ọkan yin jẹ ki ọ̀bẹ rẹ mú dáadáa, ki o si tètè kó ìsinmi bá nkan ti o fẹ dú" Sohiihu Muslim: 1955

Isilaamu n pepe si ìwà dáadáa àti işẹ rere, Ọ̀lọ̀hun ti ọ̀la Rẹ ga sọ nínú ìròyìn Ojįşę Ọ̀lọ̀hun - ki ike ati ọ̀la Ọ̀lọ̀hun máa bá a- nínú àwọ̀n Tírà ti o şíwájú pé:

﴿الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ فَالَّذِينَ آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنزِلَ مَعَهُ تَأْوَلْتِمْ هُمْ

الْمُفْلِحُونَ﴾ [الأعراف: 157]

{ "...Àwọ̀n t'ó n tẹ̀lẹ̀ Ọ̀jįşę náà, Ànábì aláìmòjọnkọmòjọnkà, ẹnì tí wọ̀n yóò bá àkọsílẹ̀ nípa rẹ̀ lọ̀dò wọ̀n nínú at-Taoràh àti al-'Injil, tí ó n pa wọ̀n láşę ohun rere, tí ó n kọ ohun burúkú fún wọ̀n, tí ó n şe àwọ̀n ñ̀nkan dáadáa létòjọ fún wọ̀n, tí ó s̀ì n şe àwọ̀n ñ̀nkan àìdáa léèwòjọ fún wọ̀n, tí ó tún máa gbé ẹ̀rù

(àdéhùn t'ó wúwo) àti àjàgà t'ó ní bẹ lórùn wọn kúrò fún wọn; àwọn t'ó gbàgbò nínú rẹ, tí wọn bu iyì fún un, tí wọn ràn án lówó, tí wọn sì tẹlẹ ìmólẹ náà (ìyẹn, al-Kur'ān) tí A sòkalẹ fún un, àwọn wònyẹn ni olùjèrè.) [Al-A'rōṣ 157]

Ojiṣe Ọlọhun - ki ike ati ọla Ọlọhun maa ba a - sọ pe: "Ire Aishat, dájúdájú Ọba ti O rọ ni Ọlọhun, O si nífẹẹ si rírọ, O si maa n fún ni ní nkan látàrí rírọ nkan ti Ko le fún ni látàrí líle ati nkan ti Ko nii fún ni lórí nkan ti o ba ti yàtò si i" Sohiihu Muslim: 2593 Ojiṣe Ọlọhun - ki ike ati ọla Ọlọhun maa ba a - sọ pe: "Dájúdájú Ọlọhun ẹ ni eewọ fun yin: Síse àwọn iyá, àti sísin àwọn ọmọ̀b̀nrin láàyè, ati kíkọ nkan ti Ọlọhun ni ki á ná, ati bíbéèrè fun nkan ti èyàn ko ni ètọ nínú ẹ, O si tun ẹ ni eewọ fún yin: Gboyi-soyi, ati apoju íbèèrè, ati rira owó láre" Sohiihu ti Buhari 2408 Ojiṣe Ọlọhun - ki ike ati ọla Ọlọhun maa ba a - sọ pe: "È o nii wọ Alujanna tí tí ẹ fi máa gbagbo, ẹ o nii gbagbo tí tí ẹ fi maa nífẹẹ ara yín, ẹ ki n tọka yin si nkankan ti ẹ ba ti ẹ e, ẹ maa nífẹẹ ara yín? È maa fọn salamo ka láàrin ara yín" Sohiihu ti Muslim 54.

32. Isilaamu n pàṣe ki a ní àwọn iwà ẹleyìn bíi òdodo, ati pípé àmàánnà, ati ikóraró nibi nkan ti ko dára, ati ìtìjù, ati ìgboyà, ati ninawo, ati títọrẹ, ati ríran ẹni tí ó ní bukaata lówó, àti ríran ẹni tí ó wa nínú ibanuje lówó, àti bíbọeni tí ebi ní pa, ati jíjẹ alamuleti rere, ati dida ẹbí pọ, ati ki káàánú àwọn ẹranko.

Isilaamu n pàṣe ki a ní àwọn iwà ẹleyìn, Ojiṣe Ọlọhun- ki ike ati ọla Ọlọhun máa bá a- sọ pé: (Wọn gbé mi dide láti pé àwọn iwà tí ó dára) Sohiihul Adabil Mufrad 207 Ojiṣe Ọlọhun - ki ike ati ọla Ọlọhun maa ba a - sọ pe: Dájúdájú nínú àwọn ti mo nífẹẹ si ju nínú yín, ti ibùjókòó wọn yoo si sunmọ mi ju ni ojo

igbende, àwọn naa ni àwọn ti ìwà wọn dára jù nínú yín, àwọn ti mo sì korira ju nínú yín, ti ibùjókòó wọn yóò si jìnà si mi ju ni ojú igbende, àwọn naa ni àwọn ẹlẹjọ-wẹwẹ, ati awọn alasotan-orọ, ati awọn al-mutafay'hiquun, wọn sọ pé: Ire Ojiṣe Ọlọhun, a ti mọ àwọn ẹlẹjọ-wẹwẹ ati awọn alasotan-orọ, àwọn wo wa ni al-mutafay'hiquun? O sọ pe: Àwọn naa ni àwọn onigberaga. As-Silsilatu As-Sohiiha 791

Lati ọdọ Abdullah ọmọ Amr- ki Ọlọhun yónú si awọn méjèjì-o sọ pe: "Anọbi- ki ike ati ọla Ọlọhun máa bá a- kii ṣe onisokuso, kii sii mọ-ón-mọ sọ isokuso", o maa n sọ pé: "Dájúdájú ninu awọn ti wọn lóore jù nínú yín náà ni àwọn ti ìwà wọn dára jù nínú yín". Sohiihu ti Al-Bukhaar 3559 Àti àwọn nkan ti o yàtò si yẹn nínú àwọn Aaya ati Hadiisi ti o n tọka si pé Isilaamu n ṣeni lojukokoro ìwà rere àti iṣe rere lapapo.

Nínú nkan ti Isilaamu n pàṣe rẹ náà ni: Ododo, Ojiṣe Ọlọhun- ki ike ati ọla Ọlọhun máa bá a- sọ pé: "Òdodo di ọwọ yin, tori pé òdodo máa n tóni sọ̀nà lọ sí dáadáa ni, dáadáa si máa n tóni sọ̀nà lọ sí Alijanna ni, ọmọniyan ko nii yé má sọ òdodo tí yóò sì máa wá òdodo kiri tí tí wọn fi máa kọ sí ọdọ Ọlọhun pé olódodo ni i" Sohiihu Muslim: 2607

Nínú nkan ti Isilaamu pàṣe rẹ náà ni

﴿ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا... ﴾ [النساء: 58]

{ Pípé àmòṣnà, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: Dájúdájú Allāhu n pa yín ní àṣe pé kí ẹ dá àgbàfipamọ padà fún àwọn olówó wọn....} [An-Nisaa: 58]

Nínú nkan ti Isilaamu pàṣe rẹ náà ni: Kikoraró níbi nkan ti ko bójú mu, Ojiṣe Ọlọhun- ki ike ati ọla Ọlọhun máa bá a- sọ pé: "Àwọn méta kan n bẹ, ẹtọ ni fun Ọlọhun ki O ràn wọn lówó: O dárúkọ nínú wọn: Ẹni tí ó fẹṣe igbéyàwó ti o n gbèrò láti kóra ró

níbi nkan ti ko bójú mu" Sunanu Tirmiziy 1655 Nínú àdúrà ti Anḡbi Muhammad- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- máa n ẹ ni pe: "Ire Ọlọhun, mo n toṛo lówo Re, imona, ati ipayà, àti kíkóraró níbi nkan ti ko bójú mu, àti rírọrò" Sohiihu Muslim: 2721.

Nínú nkan ti Isilaamu n pàşẹ re náà ni ìtìjú, Ojişẹ Ọlọhun- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- sọ pé: "Ìtìjú ko nii mu nkankan wá ayafi oore" Sohiihu ti Al-Bukhaar 6117 Ojişẹ Ọlọhun - ki ikẹ ati ọla Ọlọhun maa ba a - sọ pe: "Gbogbo ẹsin ni o ni iwà tiẹ, iwà Isilaamu náà ni ìtìjú" Al-Bayhaqiy ni o gbe e jáde nínú SHUABUL IIMAAN 6/2619

Nínú nkan ti Isilaamu pàşẹ re naa ni igboya, láti ọdọ Anas- ki Ọlọhun yonú si i- o sọ pe: "Anḡbi- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- je ẹni tí ó dáa jù nínú àwọn ènìyàn ti o si tun gboya jù nínú àwọn ènìyàn ti o si tun n toṛe ju nínú àwọn ènìyàn, ẹru ba àwọn ará Məđina ni ọjọ kan ti Anḡbi- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- si gbawájú wọn lóri ẹşin" Sohiihu ti Al-Bukhaar 2820 Ojişẹ Ọlọhun- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- maa n wa işora pèlú Ọlọhun kúrò níbi ojo, o maa n sọ pé: "Ire Ọlọhun, mo n sádi Ọ kúrò níbi ojo" Sohiihu ti Al-Bukhaar 6374

Nínú nkan ti Isilaamu n pàşẹ re náà ni ninawo àti titore, Ọlọhun ti ọla Re ga sọ pe:

﴿مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلٍ فِي كُلِّ سُنبُلَةٍ مِائَةٌ حَبَّةٌ وَاللَّهُ يُضْعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ﴾ [البقرة: 261]

{Àpèjúwe àwọn t'ó n ná owó wọn fún ẹsin Allāhu dà bí àpèjúwe kóró ẹso kan tí ó hu şiri méje jáde, tí oğorùn-ún kóró sù wà lára şiri kòðkan. Allāhu yó ẹ àdìpèlé fún ẹni tí Ó bá fẹ. Allāhu ni Olùgbààyè, Onímọ.} [Al-Baqara 261]

Ìwà Ojişẹ Ọlọhun- kí ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- náà ni titore, láti ọdọ Ibnu Abbaas- ki Ọlọhun yonu si awọn méjèjì-

o sọ pe: "Anṣibi- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- ni o n tọrẹ jù nínú àwọn èyàn, igrà ti o tun maa n tọrẹ ju ni inu Ramadan, nígrà tí Jibríl ba wa pàdé rẹ, Jibríl si maa n pàdé rẹ ni gbogbo ọru Ramadan tí tí ti yóò fi tán, Anṣibi- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- máa n ka Kuraani fún un, ti Jibríl ba ti wa pàdé rẹ, o je ẹni tí máa n tọrẹ pèlú oore ju atẹgun ti a rán nişẹ lọ" Sohiihu ti Al-Bukhaar 1902

Nínú nkan ti Isilaamu n pàşẹ rẹ naa ni ríran ẹni tí ó ní bukaata lówó, àti ríran ẹni tí ó wa nínú ibanujẹ lówó, àti bíbó ẹni tí ebi n pa, ati jíjẹ alamuleti rere, ati dida ẹbí pọ, ati ki kááánú àwọn ẹranko. Láti ọdọ Abdullah ọmọ Amr- ki Ọlọhun yónú si awọn méjèjè- o wi pe arákùnrin kan bi Anṣibi- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- léèrè pé: "Èwo nínú Isilaamu ni o lóore jù?", o sọ pe: "Ki o máa fún ni ni oúnjẹ je, ki o si maa salamọ si ẹni ti o mọ àti ẹni tí oo mọ". Sohiihu ti Al-Bukhaar 12

Ojişẹ Ọlọhun - ki ikẹ ati ọla Ọlọhun maa ba a - sọ pe: "Lààrin igrà tí arákùnrin kan n rìn ni ojú ọ̀nà, ni òògbẹ wa n gbẹẹ gidigan, ni o wa ri kànngà kan, ni o wa ko sínú rẹ, o si mu omi, léyìn náà ni o jáde kúrò nínú rẹ, ni o ba rí ajá kan ti o yọ ahọn síta ti o n je erupe tutu látàrí ò̀ngbẹ. Arákùnrin náà wa sọ pé: "Bi ò̀ngbẹ şe gbẹ mi tó náà ni o şe gbẹ ajá yii náà, ni o ba ko sínú kanngà, o wa bu omi kún inú bàtà aláwọ rẹ, o wa fi ẹnu rẹ di i mú, o si fun ajá náà ni omi mu, Ọlọhun si dupe fun un, O si fi orí jin in". Wọn sọ pé: "Ire Ojişẹ Ọlọhun, ò̀jẹ a ó tun maa gba láádá latara àwọn ẹranko ni bí? O sọ pé:" Beeni, gbogbo nkan ti o ba ti ni ẹ̀dọ tútù ni láádá bẹ nibẹ". Sohiihu Ibnu Hibbaan 544 Ojişẹ Ọlọhun - ki ikẹ ati ọla Ọlọhun maa ba a - sọ pe: "Ẹni ti ba n şişẹ láti pèsè fun opó àti aláìní da gégé bí ẹni tí n jagun sí ojú ọ̀nà Ọlọhun tàbí ẹni tí n dide kírun ní ọru tàbí ẹni tí n gba aawẹ ni ọ̀sán" Sohiihu ti Buhari 5353

Isilaamu n kan iwòḗbí ní pá, o si n ṣe dída ẹbí pò ní dandan, Ọlòhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿الَّتِي أُولَىٰ بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنفُسِهِمْ وَأَزْوَاجُهُ أُمَّهَاتُهُمْ وَأُولُوا الْأَرْحَامِ بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللَّهِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُهَاجِرِينَ إِلَّا أَنْ تَفْعَلُوا إِلَىٰ أَوْلِيَآئِكُمْ مَعْرُوفًا كَانَ ذَٰلِكَ فِي الْكِتَابِ مَسْطُورًا﴾ [الأحزاب: 6]

{Ànábì ní ẹ̀tọ sí àwọn onígbaḡbọ̀ òdodo ju ẹ̀mí ara wọn lọ (nípa ifé rẹ̀ àti idájọ̀ rẹ̀). Àwọn aya rẹ̀ sì ni iyá wọn. Nínú Tírà Allāhu, àwọn ẹbí, apá kan wọn ní ẹ̀tọ̀ sí ogún jíjẹ ju apá kan lọ. (Àwọn ẹbí tún ní ẹ̀tọ̀ sí ogún jíjẹ) ju àwọn onígbaḡbọ̀ òdodo àti àwọn t'ó kúrò nínú ilú Mọkkah fún ààbò ẹ̀sìn, àfi tí ẹ̀ bá máa ṣe dáadáa kan sí àwọn ọ̀rẹ̀ yín (wònyí ni ogún lè fi kàn wọn pẹ̀lú àsoólẹ̀). Iyẹn wà nínú Tírà (Laahul-Mahfūḥ) ní àko sílẹ̀.} [Al-Ah'zaab: 6]

O kílò kúrò níbí jíjá okùn ẹbí, o si so o papọ̀ mọ̀ síṣe ibajẹ̀ ni orílẹ̀, Ọlòhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿فَهَلْ عَسَيْتُمْ إِنْ تَوَلَّيْتُمْ أَنْ تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ وَتُقْطِعُوا أَرْحَامَكُمْ ۗ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فَأَصَمَّهُمْ وَأَعَمَّىٰ أَبْصَارَهُمْ﴾ [محمد: 22-23]

{ Njẹ̀ kò súnmọ̀ tí ẹ̀yin (aláìsàn ọkàn wònyí) bá dé'pò àṣẹ̀, pé ẹ̀ ò ní ṣẹ̀bàjẹ̀ lórí ilẹ̀ àti pé ẹ̀ ò ní jíjá okùn-ìbí yín? Àwọn wònyẹn ni àwọn tí Allāhu ti ṣẹ̀bi lé. Nítorí náà, Ó di wọn létí pa. Ó sì fọ̀ ìríràn wọn.} [Muhammad: 22-23]

Ojiṣe Ọlòhun- ki ike ati ọla Ọlòhun máa bá a- sọ pé: "Eni ti ba n ja okùn-ìbí ko nii wọ Alujanna". Sohiihu Muslim: 2556 Àwọn ẹbí ti o di dandan ki a so wọn pọ̀ náà ni: Àwọn ọ̀bí méjèjì, àwọn ọ̀mọ̀-iyá lókùnrin, àti àwọn ọ̀mọ̀-iyá lóbìnrin, ati awọn ọ̀mọ̀-iyá bàbá lókùnrin, àti àwọn ọ̀mọ̀-iyá bàbá lóbìnrin, àti àwọn ọ̀mọ̀-iyá iyá lókùnrin, àti àwọn ọ̀mọ̀-iyá iyá lóbìnrin.

Isilaamu n kan iwò alamuleti nípa kódà kí ó jé Kèfèrí, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿*وَأَعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَبِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَالْجَارِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَالْجَارِ الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ بِالْجَنبِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَن كَانَ مُخْتَالًا فَخُورًا﴾ [النساء: 36]

{E jòsìn fún Allāhu, ẹ má ẹ fi n̄nkan kan ẹbọ sí I. Ẹṣe dáadáa sí àwọn òbí méjèèjì àti ẹbí àti àwọn ọmọ òrukàn àti àwọn mẹkúnnù àti aláduúgbò t'ó súnmọ àti aláduúgbò t'ó jìnnà àti ọrẹ alábaàrìn àti ẹni tí agara dá lórí ìrìn-àjò àti àwọn ẹrú yín. Dájúdájú Allāhu kò nífẹẹ onígbeéraga, afónnu.} [An-Nisaa: 36]

Ojiṣe Ọlọhun - ki ike ati ọla Ọlọhun maa ba a - sọ pe: (Jibríl kò yẹ kò gbò ní ẹni tí n pa mí láṣe láti máa ẹe dáadáa sí aláduúgbò tí tí mo fi lérò pé yòò sọọ di ẹni tí yòò jogún) Sọhiihu ti Abu Daa'ud 5152.

33. Isilaamu ẹe nkan ti ó dára nínú nkan jíjẹ ati nkan mímu ní ẹtọ, o si tun pàṣe mimọọkàn àti ara àti ilé, torí ẹ ni o ẹe ẹe igbéyàwó ní ẹtọ gégé bí àwọn Anọbi-ki ọlà máa bá wọn- ẹe pàṣe rẹ, gbogbo nkan ti o dara ni wọn máa n pàṣe rẹ.

Isilaamu ẹe nkan ti ó dára nínú nkan jíjẹ ati nkan mímu ní ẹtọ, Ojiṣe Ọlọhun- ki ike ati ọla Ọlọhun máa bá a- sọ pé: "Mo pe ẹyin èniyàn, dájúdájú Ọlọhun Ọba ti O dára ni, Ko si nii gba nkankan ayafi nkan ti o ba dára, dájúdájú Ọlọhun pa àwọn Mumini láṣe pèlú nkan ti O fi pa àwọn Ojiṣe láṣe, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:" Ẹyin Ọjísé, ẹ je nínú àwọn n̄nkan dáadáa, kí ẹ sì ẹe isẹ rere. Dájúdájú Èmi ni Onímò nípa ohun tí ẹ ní ẹe níṣé". Ọlọhun ti ọla Rẹ ga tun sọ pé: "Ẹyin tí ẹ gbàgbó ní òdodo, ẹ je

nínú àwọn ǹnkan dáadáa tí A pèsè fun yín, kí ẹ̀ sì dúpẹ̀ fún Allāhu tí ó bá jẹ̀ pé Òun ǹnkan soṣo ni ẹ̀ ní jòsìn fún". O sọ pe: Lẹ̀yìn náà ni o wa dárúkọ arákùnrin náà ti o máa ẹ̀ ìrìn-àjò gan, ti irun orí rẹ̀ rí wúruwùru, ti ara rẹ̀ jẹ̀ kíkì eruku, o wa n tẹ̀wọ̀ rẹ̀ méjèjèì si sanmọ̀ pe: Irẹ̀ Olúwa mi, Irẹ̀ Olúwa mi, èèwọ̀ si ni nkan ti o n jẹ̀, eewọ̀ ni nkan ti o wọ̀, eewọ̀ ni nkan ti o n mu, wọn tún tọ̀ ọ̀ dàgbà pẹ̀lú nkan eewọ̀, báwo ni wọn o ẹ̀ gba adua irú ẹ̀ni bẹ̀ẹ̀ Sohiihu Muslim: 1015.

Allāhu ti ọ̀la Rẹ̀ ga julọ̀ tun sọ pe:

﴿قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللَّهِ الَّتِي أَخْرَجَ لِعِبَادِهِ عَوَالِطِيَّبَتٍ مِنَ الرِّزْقِ قُلْ هِيَ لِلَّذِينَ ءَامَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا خَالِصَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ كَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ﴾ [الأعراف: 32]

{ Sọ pé: “Ta l’ó ẹ̀ ọ̀sọ̀ Allāhu, tí Ó mú jáde fún àwọn ẹ̀rúsin Rẹ̀ àti àwọn ǹnkan dáadáa nínú arísíkí ní èèwọ̀?” Sọ pé: “Ó wà fún àwọn t’ó gbàgbọ̀ lódodo nínú ìṣẹ̀mí ayé. Tiwọn ǹnkan sì ni l’Ọ̀jọ̀ Àjínde.” Báyan ni A ẹ̀ ní ṣàlàyé àwọn àyah fún ìjọ̀ t’ó nímọ̀.} [Al-A'roof: 32]

Isilaamu pàṣẹ̀ mimọ̀kàn àti ara àti ilé, torí ẹ̀ ni o ẹ̀ ẹ̀ ẹ̀ ìgbéyàwó ní ẹ̀tọ̀ gégé bí àwọn Anọ̀bi- ki ọ̀là máa bá wọn- ẹ̀ pàṣẹ̀ rẹ̀, gbogbo nkan ti o dara ni wọn máa n pàṣẹ̀ rẹ̀. Ọ̀lọhun ti ọ̀la Rẹ̀ ga sọ pe:

﴿وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا وَجَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ بَنِينَ وَحَفَدَةً وَرَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ أَفَبِالْبَاطِلِ يُؤْمِنُونَ وَبِعِمَّتِ اللَّهُ هُمْ يَكْفُرُونَ﴾ [النحل: 72]

{ Àti pé Allāhu ẹ̀ àwọn ìyàwó fun yín láti ara yín. Ó fun yín ní àwọn ọ̀mọ̀ àti ọ̀mọ̀mọ̀ láti ara àwọn ìyàwó yín. Ó sì pèsè arísíkí

fun yín nínú àwọn ǹnkan dáadáa. Šé irò (ìyẹn, òrìšà) ni wọn yóò gbàgbò, wọn yó sì šàì gbàgbò nínú ìdèra Allāhu} [An-Nahl: 72]

Allāhu ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿وَتِيَابِكَ فَطَهَّرَ ﴿٤﴾ وَالرُّجْزَ فَأَهْجُرُهُ﴾ [المذثر: 4-5]

{ Aşọ rẹ ni kí o fọ mọ. Òrìšà ni kí o jinnà sí!" } [Al-Muddathir: 4-5]

Ojişẹ Ọlọhun - ki ike ati ọla Ọlọhun maa ba a - sọ pe: (Eni tí odiwọn ọmọ iná-igún nínú ìgbéraga ba n bẹ nínú ọkàn rẹ ko nii wọ Alijana. Arákùnrin kan sọ pé: Èyàn ti o ba wa nífẹ́ sí ki aşọ rẹ dáa àti ki bàtà rẹ dáa nkó. O sọ pe: Ọlọhun Ọba ti O rẹwà ni, O si nífẹ́ si ewà, ìgbéraga ni kíko òdodo àti yiyepere àwọn ènìyàn) Sohiihu Muslim: 91

34. Isilaamu şe àwọn ipilẹ àwọn nkan ti a şe ni eewọ ni eewọ, gege bii ebo pẹlú Ọlọhun, àti şişe Kèfèrí, ati sísin àwọn ooşa, ati sisọ ohun ti èyàn ò mọ nípa Ọlọhun, àti pípa àwọn ọmọ, ati pípa emí ti a pọnle, àti şişe ibaje ni orílẹ, àti idán, ati iwà ibaje ti o fi ojú hàn ati èyí tí ó pamọ, àti şíná, ati ki ọkùnrin maa ba ọkùnrin egbé rẹ ni aşepọ, o şe èlé ni eewọ àti jíje okunbete, àti àwọn nkan ti wọn ba dú fún àwọn ooşa, o şe ẹran elédè ni eewọ, àti àwọn egin ti o şékù, o şe jíje dúkiá ọmọ orukan ni eewọ, ati didin ọşùwọn kù, o şe jija okùn-ìbí ni eewọ. Àwọn Anọbi pátá- ki ọla maa ba wọn- ni wọn fi ẹnu ko lori şişe àwọn nkan eewọ yii ni eewọ.

Isilaamu şe àwọn ipilẹ àwọn nkan ti a şe ni eewọ ni eewọ, gege bii ebo pẹlú Ọlọhun, àti şişe kèfèrí, ati sísin àwọn ooşa,

ati sisọ ohun ti èyàn ò mò nípa Ọlọhun, àti pípa àwọn ọmọ, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: Sọ pé:

﴿قُلْ تَعَالَوْا أَتْلُ مَا حَرَّمَ رَبِّي عَلَيْكُمْ أَلَّا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ مِنْ إِمْلَاقٍ نَحْنُ نَرْزُقُكُمْ وَإِيَّاهُمْ وَلَا تَقْرُبُوا الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَّنَ وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ ذَلِكُمْ وَصَّيْتُكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿١٥١﴾ وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَشُدَّهُ رُوُوفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ بِالْقِسْطِ لَا تُكَلِّفُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا وَإِذَا قُلْتُمْ فَاعْدِلُوا وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ وَبِعَهْدِ اللَّهِ أَوْفُوا ذَلِكُمْ وَصَّيْتُكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَذَكَّرُونَ ﴿١٥٢﴾﴾ [للأنعام:

[152-151

{ E wá kí ñg ka ohun tí Olúwa yín ẹ ní èwọ fun yín; pé kí ẹ má ẹ fí ñnkan kan ẹbọ sí I, (kí ẹ sì ẹ) dáadáa sí àwọn òbí (yín) méjèjè, kí ẹ sì má ẹ pa àwọn ọmọ yín nítorí (ibẹ̀rù) ọ̀sì, - Àwa ni À n pèsè fun ẹyin àti àwọn - kí ẹ sì má ẹ súnmọ àwọn iwà ibájé - èyí t'ó hàn nínú rẹ àti èyí t'ó pamọ, - àti pé kí ẹ sì má ẹ pa ẹmí (ènìyàn) tí Allāhu ẹ ní èwọ àyàfi ní ọ̀nà ẹ̀tọ. Ìyẹn l'Ó pa láṣẹ fun yín nítorí kí ẹ lè ẹ làákàyè. E má ẹ súnmọ dúkiá ọmọ òrukàn àyàfi ní ọ̀nà t'ó dára jùlọ tí tí ó fi máa dàgbà. E wọn kónḡò àti ọ̀ṣùwọn pé dáadáa. A kò làbọ̀mí kan lórùn àyàfi iwọ̀n agbára rẹ. Tí ẹ bá sọ̀rò, ẹṣe déédé, ibáà jé ibátan. Kí ẹ sì pé àdéhùn Allāhu. Ìyẹn l'Ó pa láṣẹ fun yín nítorí kí ẹ lè lo ìrántí.} [Al-An'aam 151-152]

Allāhu ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe: Sọ pé:

﴿قُلْ إِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّي الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَّنَ وَالْأِثْمَ وَالْبَغْيَ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَأَنْ تُشْرِكُوا بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنَزَّلْ بِهِ سُلْطَانًا وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٣٣﴾﴾ [الأعراف: 33]

{Ohun tí Olúwa mi ɣe ní èèwò ni àwọn ìwà ìbàjẹ – èyí t’ó fojú hàn nínú rẹ àti èyí t’ó pamó –, ìwà èṣẹ, ọ̀tẹ̀ṣiṣe láí létọ̀, bíbá Allāhu wá akẹgbẹ – èyí tí kò soṣerí kan kalẹ́ fún – àti ɣiṣe àfiti ohun tí ẹ̀ ò nímọ̀ nípa rẹ̀ sọ̀dọ̀ Allāhu.} [Al-A'roof: 33]

Isilaamu ɣe pípa ẹ̀mí ti a pónlẹ̀ ni eewo, Ọ̀lọhun ti ọ̀la Rẹ ga sọ pe:

﴿وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَمَنْ قُتِلَ مَظْلُومًا فَقَدْ جَعَلْنَا لَوْلِيهِ

سُلْطَنًا فَلَا يُسْرِفُ فِي الْقَتْلِ إِنَّهُ كَانَ مَنْصُورًا﴾ [الإسراء: 33]

{ Ẹ má pa ẹ̀mí tí Allāhu ɣe (pípa rẹ) ní èèwò àyàfi ní ọ̀nà ẹ̀tọ̀. Ẹni tí wọn bá pa ní ìpa àbòsí, dájúdájú A ti fún alámdòjúútó rẹ ní agbára (láti gbẹsan). Nítorí náà, kí ẹnikẹni má ɣe tayọenu-àlà níbi ìpàniyàn (nítorí pé) dájúdájú A máa ran (ẹbí òkú) lọwọ̀ (láti gbẹsan)..} [Al-Isroo: 33]

Allāhu ti ọ̀la Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا

بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَمًا﴾ [الفرقان: 68]

{...(Àwọn ni) àwọn tí kò pe ọ̀lọhun míràn mọ̀ Allāhu. Wọn kò pa ẹ̀mí tí Allāhu ɣe (pípa rẹ) ní èèwò àfi ní ọ̀nà ẹ̀tọ̀. Àti pé wọn kò ɣe zinā. Ẹnikẹni tí ó bá ɣe (aburú) yẹn, ó máa pàdẹ̀ (ìyà) èṣẹ̀.} [Al-Furqaan: 68]

Isilaamu ɣe ibajẹ lórí ilẹ̀ ni eewo, Ọ̀lọhun ti ọ̀la Rẹ ga sọ pe:

﴿وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا...﴾ [الأعراف: 56]

{ Ẹ sì má ɣe ìbàjẹ lórí ilẹ̀ léyìn àtúnṣe rẹ.} [Al-A'roof 56]

Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ nípa Anọbi Shuaib- ki ọlà Ọlọhun maa ba a- wípé o sọ fún àwọn ijọ rẹ pé:

﴿وَالِى مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا قَالَ يٰقَوْمِ اعْبُدُوا اللّٰهَ مَا لَكُمْ مِّنْ اِلٰهٍ غَيْرُهُ ۗ قَدْ جَاءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِّنْ رَبِّكُمْ ۗ فَارْزُقُوا الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ اَشْيَاءَهُمْ وَلَا تُفْسِدُوا فِى الْاَرْضِ بَعْدَ اِصْلٰحِهَا ۗ ذٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ اِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ﴿۸۵﴾﴾ [الأعراف: 85]

{Èyìn ijọ mi, ẹ jọsìn fún Allāhu. Èẹ ní ọlọhun miiṛàn léyìn Rẹ. Dájúdájú ẹrì t'ó yanjú ti dé ba yín láti ọdọ Olúwa yín. Nítorí naà, ẹ wọn kóngò àti ọ̀sùwọ̀n kún. Ẹ má ẹe dín ǹnkan àwọn ènìyàn kù. Ẹ sì má ẹe ìbàjẹ lórí ilẹ̀ léyìn àtúnṣe rẹ. Ìyẹn sì lóore jùlọ fun yín tí ẹ bá jẹ onígbagbọ̀ ọ̀dodo.} [Suratul A'raf: 85]

Isilaamu ẹe idán ni eewọ, Ọba Ọ̀dodo ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿وَأَلْتِ مَا فِى يَمِيْنِكَ تَلْقَفْ مَا صَنَعُوْا اِنَّمَا صَنَعُوْا كَيْدٌ سَجِرٌ وَلَا يُفْلِحُ السَّاجِرُ حَيْثُ اَتٰى ﴿۶۹﴾﴾ [طه: 69]

{Ju ohun tí ǹ bẹ ní ọ̀wọ̀tún rẹ sílẹ̀. Ó sì máa gbé ohun tí wọn ẹe kalẹ̀ mì káló. Dájúdájú ohun tí wọn ẹe kalẹ̀, ète ọ̀pídán ni. Ọ̀pídán kò sì ní jẹ̀rẹ̀ ní ibikíbi tí ó bá dé.} [TOO'HAA 69]

Ojiṣe Ọlọhun - ki ike ati ọla Ọlọhun maa ba a - sọ pe: "Ẹ jìnà sí nkan méje ti o maa n fa ìparun, wọn sọ pé: Irẹ Ojiṣe Ọlọhun, kini àwọn nkan naa? O sọ pe: Iwa orogun pẹ̀lú Ọlọhun, ati idán, ati pípa èmí ti Ọlọhun ẹe ni eewọ afi pẹ̀lú ẹto, ati jíje riba, ati jíje dúkiá ọmọ orukan, ati sisalọ fun ogun jíjà, ati pípa irọ̀ṣina mọ̀ àwọn ọ̀mòluabi l'obinrin, àwọn ti wọn gbagbọ̀ l'ododo, àwọn ti sina ko si lórí ọkàn wọn Sohiihu ti Al-Bukhaar 6857

Isilaamu ẹe iwà ìbàjẹ ti o hàn àti èyí tí o pamọ̀ ni eewọ, ati sina, ati ki ọkùnrin méjì maa ba ara wọn ẹe lọkọ-laya, a si ti

sọ síwájú ni ìbèrè ipinrọ yii àwọn aaya ti o tọka si ìyẹn, Ililaamu si ẹ̀riba ni eewọ, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَذَرُوا مَا بَقِيَ مِنَ الرِّبَا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿۲۷۸﴾ فَإِن لَّمْ تَفْعَلُوا فَأْذَنُوا بِحَرْبٍ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَإِن تُبْتُمْ فَلَكُمْ رُءُوسُ أَمْوَالِكُمْ لَا تَظْلِمُونَ وَلَا تُظْلَمُونَ ﴿۲۷۹﴾﴾ [البقرة: 278-279]

{Èyin tí ẹ̀ gbàgbọ̀ ní òdodo, ẹ̀ bẹ̀rù Allāhu, kí ẹ̀ sì fi ohun t’ó ẹ̀kù nínú èlẹ̀ sílẹ̀, tí ẹ̀ bá jẹ̀ onígbàgbọ̀ òdodo. Tí ẹ̀ ò bá ẹ̀ bẹ̀, ẹ̀ lọ̀ mò pé ogun kan láti òdò Allāhu àti Ọ̀jísẹ̀ Rẹ̀ (ń̀ bọ̀ wá ba yín). Tí ẹ̀ bá sì ronú pìwàdà, tiyín ni ojú-owó yín. Ẹ̀ ò níí ẹ̀bòsì (sí wọn). Wọn kò sì níí ẹ̀bòsì si yín.} [Al-Baqara 278-279]

Ọlọhun ko ẹ̀ ìlérí ìyà pẹ̀lú ogun fun ẹ̀lẹ̀ẹ̀ kankan gégé bí O ẹ̀ ẹ̀ e fún ẹ̀ni tí o n gba èlẹ̀; toripe o n bẹ̀ nibi èlẹ̀ iba ẹ̀sìn jẹ̀, ati ìlú, ati dúkìá, ati ẹ̀mí. Ililaamu ẹ̀ jíjẹ̀ okunbete ni eewọ, ati nkan ti wọn ba du fun oosa, o si ẹ̀ ẹ̀ran ẹ̀lẹ̀de ni eewọ, Ọlọhun tiọla Rẹ ga sọ pe:

﴿حُرِّمَتْ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةُ وَالْدَّمُ وَلَحْمُ الْخَنزِيرِ وَمَا أُهِلَّ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ - وَالْمُنْخَنِقَةُ وَالْمَوْقُوذَةُ وَالْمُتَرَدِّيَةُ وَالنَّطِيحَةُ وَمَا أَكَلَ السَّبْعُ إِلَّا مَا ذَكَّيْتُمْ وَمَا ذُبِحَ عَلَى النُّصَبِ وَأَن تَسْتَقْسِمُوا بِالْأَزْلَمِ ذَٰلِكُمْ فِسْقٌ... ﴿۳﴾﴾ [المائدة: 3]

{A ẹ̀ é ní è̀wò fun yín ẹ̀ran òkúnbete, àti ẹ̀jẹ̀, àti ẹ̀ran ẹ̀lẹ̀de, àti ẹ̀yí tí wọn pa pẹ̀lú orúkọ tí kì í ẹ̀ Allāhu, àti ẹ̀ran tí wọn fún lórùn pa, àti ẹ̀ran tí wọn lù pa, àti ẹ̀ran tí ó ré lulẹ̀ kú, àti ẹ̀ran tí wọn kàn pa àti ẹ̀yí tí ẹ̀ranko abijàwàrà jẹ̀ kù àfi ẹ̀yí tí ẹ̀ bá rí dú (síwájú kí ó tó kú) àti ẹ̀yí tí wọn pa sídìlì òrìṣà. È̀wò sì ni fun yín láti yẹ̀şẹ̀ wò. Ìwònyí ni ìbàjẹ̀} [Al'Maa'idah 3]

Isilaamu ɓe mímu ɓtí ni eewo ati awon nkan egin to ku, Olohun ti o la Re ga so pe:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّمَا الْحُمُرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَمُ رِجْسٌ مِّنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٩١﴾ إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقِعَ بَيْنَكُمْ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ فِي الْحُمُرِ وَالْمَيْسِرِ وَيُضِدَّكُمْ عَنِ ذِكْرِ اللَّهِ وَعَنِ الصَّلَاةِ فَهَلْ أَنْتُمْ مُنْتَهُونَ ﴿٩٢﴾﴾ [المائدة: 90-91]

{ Eyin tí e gbàgbò ní òdodo, dájúdájú ɓtí, tèté, àwọn òrìṣà àti iṣe yiyèwò, egin nínú iṣe Èṣù ni. Nítorí nàà, e jìnnà sí i nítorí kí e lè jèrè. Ohun tí Èṣù n fẹ ni pé ó máa dá ọtá àti ìkórira sílẹ láààrin yín níbi ɓtí àti tèté. Ó sì fẹṣe yín lórí kúrò níbi ìrántí Allāhu àti níbi ìrun kíkí. Ẹ eyin kò ní jáwó (níbi iṣe Èṣù) ni} [Al-Maa'ida 90-91]

A ti so síwájú ninu ipinro ti nomba re je (31) wípe Olohun so pe lara awon iròyin Ojise Olohun- ki ike ati o la Olohun máa bá a- ninu Taoreeta ni pe yòò se awon nkan àidáa ni eewo, Olohun ti o la Re ga so pe:

﴿الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ...﴾ [الأعراف: 157]

{ Awon t'ó n tèle Ojise nàà, Anabi aláimòṅkòmòṅkà, eni tí wọn yòò bá àkòsilẹ nípa re lódò wọn nínú at-Taorāh àti al-'Injil, tí ó n pa wọn láṣe ohun rere, tí ó n kọ ohun burúkú fún wọn, tí ó n se awon nṅkan dáadáa létòṅ fún wọn, tí ó sì n se awon nṅkan àidáa léèwò fún wọn, tí ó tún máa gbé erù (àdéhùn t'ó wúwo) àti àjàgà t'ó n bẹ lórùn wọn kúrò fún wọn.} [Al-A'roṣ 157]

Isilaamu ɓe jije dúkiá ɔmɔ orukan ni eewo, Ọlọhun ti ọla Re ga sọ pe:

﴿وَأَتُوا أَلْيَتَمَىٰ أَمْوَالَهُمْ وَلَا تَتَبَدَّلُوا الْخَبِيثَ بِالطَّيِّبِ وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَهُمْ إِلَىٰ أَمْوَالِكُمْ إِنَّهُ كَانَ حُوبًا كَبِيرًا﴾ [النساء: 2]

{ E fún àwọn ɔmɔ òrukàn ní dúkiá wọn. E má ɓe fi ñnkan burúkú pààrò ñnkan dáadáa. E sì má ɓe je dúkiá wọn mó dúkiá yín; dájúdájú ó jẹ̀èṣe nílá.} [An-Nisaa 2]

Allāhu ti ọla Re ga julọ tun sọ pe:

﴿إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ أَلْيَتَمَىٰ ظُلْمًا إِنَّمَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَارًا وَسَيَصْلُونَ سَعِيرًا﴾ [النساء: 10]

{ Dájúdájú àwọn t'ó n je dúkiá ɔmɔ òrukàn pèlú àbòsí, Iná kúkú ni wón n je sínú ikùn wọn. Wón sì máa wọ inú Iná t'ó n jò.} [An-Nisaa 10]

Isilaamu ɓe didin òṣùwòṅ ku ni eewo, Ọlọhun ti ọla Re ga sọ pe:

﴿وَيْلٌ لِّلْمُطَفِّفِينَ﴾ الَّذِينَ إِذَا أَكْتَالُوا عَلَى التَّالِسِ يَسْتَوْفُونَ ﴿٤﴾ وَإِذَا كَالُوهُمْ أَوْ وَزَنُوهُمْ يُخْسِرُونَ ﴿٥﴾ أَلَا يَظُنُّ أُولَٰئِكَ أَنَّهُمْ مَبْعُوثُونَ ﴿٤﴾ [المطففين: 1-4]

{ Ègbé ni fún àwọn olùdín-òṣùwòṅ-kù àwọn (òntajà) t'ó jé pé nígbà tí wón bá wón ñnkan lódò àwọn èniyàn, wón á gbà á ní èkún, nígbà tí àwọn (òntajà nàà) bá sì lo iwón fún àwọn (òntajà) tàbí lo òṣùwòṅ fún wón, wón yòò dín in kù. Ẹ́ àwọn wònyen kò mò dájú pé dájúdájú A máa gbé wón dide " } [Al-Mutaffifiin 1-4]

Isilaamu ɓe jija okun ebi ni eewo, a ti sọ síwájú nínú ipinro tí nòmbà rẹ̀ jẹ̀ (31) àwọn aaya ati hadiisi to n tóka si iyen, àwọn Anọbi ati awon Ojise patapata- ki ike ati ọla Ọlọhun máa bá wón- ni wón fi enu ko lori siṣe àwọn nkan eewo yii ni eewo

35. Isilaamu n ko àwọn iwà burúkú bii iró, irejẹ, ijànbá, ẹtanjẹ, keeta, ète aburú, olè-jíjà, tenbelekun, ati àbòsí, Isilaamu ko gbogbo iwà ti ko dára.

Isilaamu n ko àwọn iwà burúkú ni àpapò, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿وَلَا تُصَعِّرْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ﴾

[لقمان: 18] ﴿١٨﴾

{ Má ẹe ko párikẹ rẹ sí ènìyàn. Má sì ẹe rìn lórí ilẹ̀ pèlú fáàrí. Dájúdájú Allāhu kò fẹràn gbogbo onígbèéraga, onífáàrí.} [Luqman 18]

Ojiṣẹ Ọlọhun - ki ikẹ ati ọla Ọlọhun maa ba a - sọ pe: Dájúdájú nínú àwọn ti mo nífẹ̀ẹ̀ si ju nínú yín, ti ibùjókòó wọn yoo si sunmọ mi ju ni ojo igbende, àwọn naa ni àwọn ti iwà wọn dára jù nínú yin, àwọn ti mo sì korira ju nínú yín, ti ibùjókòó wọn yóó si jìnà si mi ju ni ojo igbende, àwọn naa ni àwọn ẹlejo-wẹwẹ, ati awọn alasotan-orọ, ati awọn al-mutafay'hiquun, wọn sọ pé: Ire Ojiṣẹ Ọlọhun, a ti mọ àwọn ẹlejo-wẹwẹ ati awọn alasotan-orọ, àwọn wo wa ni al-mutafay'hiquun? O sọ pe: Àwọn naa ni àwọn onigberaga. As-Silsilatu As-Sohiha 791.

﴿... إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ كَذَّابٌ﴾ [غافر: 28]

Isilaamu ko iró pípa, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:.

{ Dájúdájú Allāhu kò níí fi ọ̀nà mọ̀eni tí ó jẹ̀ aláṣejù, ọ̀pùrọ̀.} [Gaafir 28]

Ojiṣẹ Ọlọhun - ki ikẹ ati ọla Ọlọhun maa ba a - sọ pe: Ẹṣọra fun iró pípa, torí pé iró maa n sun ni lọ sibi ẹ̀ṣẹ̀ ni, ẹ̀ṣẹ̀ si nìyí, o maa n sun ni lọ inú iná ni, ọ̀mọ̀niyan ko nii yẹ ko nii gbo l'eni ti yoo maa pa iró, ti yoo tun maa wa gbogbo ọ̀na láti pa iró, tí tí wọn yóò fi kojo ni ọ̀dọ Ọlọhun pé opurọ ni. Sohihu Muslim: 2607

Ojiṣe Ọlọhun - ki ike ati ọla Ọlọhun maa ba a - so pe: Àmì ti a fi n da munafiki mo meta ni: Ti o ba soṣo yòò parò, ti o ba se àdéhùn yòò yapa, ti won ba gbára le e yòò janba Sohihu ti Buhari 6095

Isilaamu ko ireje O wa ninu Hadiisi pe Ojiṣe Ọlọhun- ki ike ati ọla Ọlọhun máa bá a- kojá níbi tí òkìtì oúnjẹ kan wa, o wa ki ọwó re bo inú oúnjẹ naa, ni ọwó re wa tutù, o wa so pé: Kini eléyíí, ire oluta-ounje? O so pe: Òjó ni o pa a ire Ojiṣe Ọlọhun, o so pe: I ba dára ki o je ki èyí ti ojo pa yíí wa lókè ki awon èyàn lè ri i, enikeni ti o ba ti wuwa ireje ki i se ara ijo mi. Sohihu Muslim: 102

Isilaamu ko ijambá ati etanje, Ọlọhun ti ọla Re ga so pe:

﴿يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَخُونُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ وَتَخُونُوا أَمَنَتِكُمْ وَأَنْتُمْ

تَعْلَمُونَ ﴿٢٧﴾ [الأَنْفَال: 27]

{ Èyin tí e gbàgbò ní òdodo, e má se jànbá (òran-anyàn) Allāhu àti (sunnah) Òjìṣé; e má se jànbá àwọn àgbàfipamó yín, e sì mo (ijànbá). } [Al-Anfaal 27]

Allāhu tun so pe:

﴿الَّذِينَ يُؤْفُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَلَا يَنْقُضُونَ الْعَيْثُقَ﴾ [الرعد: 20]

{ "... (Àwọn ni) àwọn t'ó ní mú àdéhùn Allāhu se. Àti pé won kí í tú àdéhùn. } [Ar-Ra'd 20]

Ojiṣe Ọlọhun- ki ike ati ọla Ọlọhun máa bá a- máa n so fún àwọn omọ ogun re ti won ba jáde pe: E lo jagun, e o gbodo ji mu nínú ọrò ogun síwájú ki won o tó pin in, e o gbódò jànbá àdéhùn, e o gbódòse eni tí e bá pa ni išekúse, e o gbódò pa omọ ti ko bai tii bàlágà. Sohihu ti Muslim 1731

Ojiṣe Ọlọhun - ki ike ati ọla Ọlọhun maa ba a - so pe: Nkan meerin kan n be, eni tí won ba ti wà lára re, o ti di munafiki ponbele, eni ti iròyìn kan nínú e ba ti wa lára re, o ti ni iròyìn nínú iwà munafiki lára niyẹn tíí yòò fi fi í sílè: Ti won ba fi okàn

tan an yóò jànbá, ti o ba sọọ yoo parọ, ti o ba ẹ àdéhùn yóò yapa, ti o ba ba èyàn ja yóò pa irọ Sohiihu ti Al-Bukhaar 34

Isilaamu kọ keeta, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿أَمْ يَحْسُدُونَ النَّاسَ عَلَىٰ مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ فَقَدْ آتَيْنَا آلَ إِبْرَاهِيمَ
الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَآتَيْنَاهُمْ مُلْكًا عَظِيمًا﴾ [النساء: 54]

{ Tàbí wọn n ẹ ilara àwọn èniyàn lórí ohun tí Allāhu fún wọn nínú oore àjùlọ Rẹ ni? Dájúdájú A fún àwọn ẹbí (Ànábì) 'Ibrōhīm ní Tírà àti ijìnlẹ̀ òye (sunnah). A sì fún wọn ní ijọba t'ó tóbi.} [An-Nisaa 54]

Allāhu ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿وَدَّ كَثِيرٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ يَرُدُّونَكُمْ مِن بَعْدِ إِيمَانِكُمْ كُفَّارًا حَسَدًا مِّنْ عِنْدِ
أَنْفُسِهِمْ مِّنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْحَقُّ فَأَعْرِضُوا وَأَصْفَحُوا حَتَّىٰ يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرٍ إِنَّ اللَّهَ
عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾ [البقرة: 109]

{Ọpòlọpò nínú àwọn tí A fún ní Tírà n fẹ̀ láti da yín padà sípò kèfèrì léyìn tí ẹ ti ní ìgbàgbọ̀ òdodo, ní ti kèeta láti inú ẹmí wọn, (àti) léyìn tí òdodo ('Islām) ti fojú hàn sí wọn. Nítorí náà, ẹ forìjìn wọn, kí ẹşàmójú kúrò fún wọn (nípa ìnira tí wọn n fi kàn yín) títi Allāhu yó fi mú àşẹ Rẹ wá (láti ja wọn lógun). Dájúdájú Allāhu ni Alágbára lórí gbogbo ǹnkan} [Al-Baqara 109]

Ojişẹ Ọlọhun - ki ike ati ọla Ọlọhun maa ba a - sọ pe: Àrùn àwọn ijọ ti wọn şíwájú yín ti rìn wọ ààrin yín: Ìlara ati ikorira, oun naa si ni olufa-nkan, mi o sọ pe o maa fa orí o, şùgbọn ẹsin ni o maa fa, mo fi Ẹni ti ẹmí mi n bẹ lówọ Rẹ búra, ẹ o le wọ alujanna titi ti ẹ maa fi ni ìgbàgbọ̀, ẹ o si le nii gbagbo títi ti ẹ o fi nífẹ̀ ara yín, ẹ ki n fun yin ni iro nípa nkan ti yóò fi iye rinlẹ fun yin? Ẹ maa fọn salamọ ka láàrin yin. Sunanu Tirmiziy 2510

Isilaamu kọ ètè aburu, Ọlọhun ti ọlā Rẹ ga sọ pe:

﴿وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا فِي كُلِّ قَرْيَةٍ أَكْبَرًا مُجْرِمِيهَا لِيَمْكُرُوا فِيهَا وَمَا يَمْكُرُونَ إِلَّا

بِأَنْفُسِهِمْ وَمَا يَشْعُرُونَ﴾ [الأنعام: 123]

{ Báyeṅ ni A ẹ sọ àwọn àgbà kan di ọdaràn ilú nínú ilú kòòkan, nítorí kí wọn lè máa dète níbẹ. Wọn kò sì dète sí ẹnikẹni bí kò ẹ sí ara wọn, wọn kò sì fura.} [An-Aam 123]

Ọlọhun ti ọlā Rẹ ga sọ pe àwọn yehudi gbìyànjú láti pa Anọbi Isa- ki ọlā Ọlọhun maa ba a- wọn da ètè, Ọlọhun naa si da ètè si wọn, Ọlọhun wa ẹ àlàyé pé iya ètè aburú ko nii ko le ẹnikan lóri afi oniṣe aburu, Ọlọhun ti ọlā Rẹ ga sọ pe:

﴿* فَلَمَّا أَحَسَّ عَيْسَىٰ مِنْهُمُ الْكُفْرَ قَالَ مَنْ أَنْصَارِي إِلَى اللَّهِ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ نَحْنُ

أَنْصَارُ اللَّهِ ءَامَنَّا بِاللَّهِ وَأَشْهَدُ بِأَنَّا مُسْلِمُونَ﴾ رَبَّنَا ءَامَنَّا بِمَا أَنْزَلْتَ وَاتَّبَعْنَا الرَّسُولَ

فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ﴾ وَمَكُرُوا وَمَكَرَ اللَّهُ وَاللَّهُ خَيْرُ الْمَكْرِينَ﴾ إِذْ قَالَ اللَّهُ

يَعِيسَىٰ إِنِّي مُتَوَفِّيكَ وَرَافِعُكَ إِلَيَّ وَمُطَهِّرُكَ مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَجَاعِلُ الَّذِينَ اتَّبَعُوكَ

فَوْقَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ ثُمَّ إِلَىٰ مَرْجِعِكُمْ فَأَحْكُمُ بَيْنَكُمْ فِيمَا كُنْتُمْ فِيهِ

تَخْتَلِفُونَ﴾ [آل عمران: 52-55]

{ Nígba tí (Ànábì) ‘Īsā fura sí àìgbàgbọ̀ lọ̀dọ̀ wọn (pé wọn fé pa òun), ó sọ pé: “Ta ni olùrànlọ̀wọ̀ mi sí ọ̀dọ̀ Allāhu?” Àwọn ọ̀mọ̀lẹ̀yìn (rẹ̀) sọ pé: “Àwa ni olùrànlọ̀wọ̀ fún (ẹ̀sìn) Allāhu. A gba Allāhu gbọ̀. Kí o sì jẹ̀rìí pé dájúdájú mùsùlùmí ni wá. Olúwa wa, a gbàgbọ̀ nínú ohun tí O sọkalẹ̀. A sì tẹ̀lé Ọ̀jìṣẹ̀. Nítorí nàà, kọ̀ wá mọ̀ àwọn olùjẹ̀rìí.” Wọn déte, Allāhu sì déte. Allāhu sì l’óore jùlọ̀ nínú àwọn adéte. (Ẹ̀ rántí) nígbà tí Allāhu sọ pé: “‘Īsā, dájúdájú Mo máa gbà ọ̀ (kúrò lọ̀wọ̀ wọn).1 Mo máa gbé ọ̀ wá sókè lọ̀dọ̀ Mi. Mo sì máa fọ̀ mọ̀ lọ̀dọ̀ àwọn t’ó sàì gbàgbọ̀.2 Mo sì máa fi àwọn t’ó tẹ̀lé ọ̀ borí àwọn t’ó sàì gbàgbọ̀ tí tí di Ọ̀jọ̀

Àjìnde. Léyìn náà, ọ̀dọ̀ Mi ni ibùpadàsí yín. Mo sì máa ẹ̀ ìdájú láààrin yín nípa ohun tí ẹ̀ yapa ẹ̀nu sí..} [Aal-Imraan 52-55.]

Ọ̀lọ̀hun ti ọ̀la Rẹ̀ ga sọ pe àwọ̀n ijọ̀ Anọ̀bi Solih gbèrò láti pa a, wọ̀n da ète, Ọ̀lọ̀hun naa si da ète si wọ̀n, O si pa wọ̀n run ati ijọ̀ wọ̀n lapapọ̀, Ọ̀lọ̀hun ti ọ̀la Rẹ̀ ga sọ pe:

﴿قَالُوا تَقَاسَمُوا بِاللَّهِ لَنُبَيِّتَنَّهُ وَأَهْلَهُ ثُمَّ لَنَقُولَنَّ لِوَلِيِّهِ مَا شَهِدْنَا مَهْلِكَ أَهْلِهِ
وَإِنَّا لَصٰدِقُونَ ﴿٤٩﴾ وَمَكْرُؤًا مَّكْرًا وَمَكْرًا مَّكْرًا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٥٠﴾ فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ
عَاقِبَةُ مَكْرِهِمْ أَنَا دَمَّرْنَاهُمْ وَقَوْمَهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٥١﴾﴾ [النمل: 49-51]

{ Wọ̀n wí (fúnra wọ̀n) pé: “Kí á dìjọ̀ fí Allāhu búra pé dájúdájú a máa pa ọ̀n àti àwọ̀n ènìyàn rẹ̀ ní ọ̀ru. Léyìn náà, dájúdájú a máa sọ̀ fún ẹ̀bí rẹ̀ pé ìparun àwọ̀n ènìyàn rẹ̀ kò sọ̀jú wa. Dájúdájú olódodo sì ni àwa.” Wọ̀n déte gan-an, Àwa náà sì déte gan-an, wọ̀n kò sì fura. Wo bí àtubòtán ète wọ̀n ti rí. Dájúdájú A pa àwọ̀n àti ijọ̀ wọ̀n run pátápátá..} [An-Nam'l 49-51]

Isilaamu kọ̀ olè-jíjà, Ojìşẹ̀ Ọ̀lọ̀hun- ki ike ati ọ̀la Ọ̀lọ̀hun máa bá a- sọ̀ pé: Onìşina ko nii maa ẹ̀ şina nígbà tí ó bá n ẹ̀ e ki o tun maa jẹ̀ onigbagbọ̀, olè ko nii maa jalè nígbà tí ó bá n jalè ki o tún máa jẹ̀ onigbagbọ̀, ọ̀muti naa ko nii maa jẹ̀ onigbagbọ̀ nígbà tí ó bá n mu ọ̀tí lówọ̀, şùgbọ̀n ààyè şì wa fun ẹ̀ni tí o ẹ̀ àwọ̀n nkan wọ̀nyi lati tuuba leyin ti o ba ẹ̀ e tan. Sọ̀hiihu ti Buhari 6810

Isilaamu kọ̀ ìkoj́à-ààlà, Ọ̀lọ̀hun ti ọ̀la Rẹ̀ ga sọ̀ pe:

﴿إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَايَ ذِي الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ
وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿٩٠﴾﴾ [النحل: 90]

{ Dájúdájú Allāhu n pàşẹ̀şise déédé, şise rere àti fífún ẹ̀bí (ní nńkan). Ó sì n kọ̀ ìwà ìbàjẹ̀, ohun burúkú àti rúkèrúddò. Ó n ẹ̀ waàsí fun yín nítorí kí ẹ̀ lè lo ìrántí.} [An-Nah'l 90]

Ojiṣe Ọlọhun - ki ike ati ọla Ọlọhun maa ba a - so pe: Dájúdájú Ọlọhun ránṣe si mi pe ki e maa teri ba fun ara yin ti eni kankan ko fi nii maa se abosi fun elomiran, ti eni kankan ko si tun nii maa se faari si elomiran Sohiihu ti Abu Daaud 4895

Isilaamu ko abosi, Ọlọhun ti ọla Re ga so pe:

﴿...وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ﴾ [آل عمران: 57]

{ Allāhu kò si fẹràn àwọn alábòsí.} [Aal-Imraan 57]

Allāhu tun so pe:

﴿...إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ﴾ [الأنعام: 21]

{ Dájúdájú àwọn alábòsí kò ní jèrè.!"} [Al-An'aam 21]

Allāhu tun so pe:

﴿... وَالظَّالِمِينَ أَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا﴾ [الإنسان: 31]

{"...(Ní ti) àwọn alábòsí, Ó sì pèsè iyà elẹta-eléro sílẹ dè wọn.} [Al-In'saan 31]

Ojiṣe Ọlọhun - ki ike ati ọla Ọlọhun maa ba a - so pe: Àwọn méta kan n be ti won ko nii da ipepe won pada: Aṣiwaju ti o je onideede, ati alaawe titi yode fi sinu, ati ipepe eni ti a se abosi si, tori pe ipepe re won yode gbe e gori esujo, won yoo wa si awon ilekun sanmọ fun un, Olúwa ti O ni agbara ti O gbongbong yode wa so pe: Mo fi agbara Mi bura, bo pe bo ya Maa ran e lowo. Muslim ni o gbe e jade (2749) ni soki pelu iyato diẹ, ati Tirmiziy (2526) pelu iyato diẹ, ati Ahmad (8043) ti si ni gbolohun naa. Nigba ti Anabi Muhammad- ki ike ati ọla Ọlọhun maa ba a- ran Muaz lo si Yemen, lara nkan ti o so fun un ni pe: Sora fun ipepe eni ti a se abosi si, tori pe ko si gaga laarin re ati aarin Ọlọhun Sohiihu ti Al-Bukhaar 1496 Ojiṣe Ọlọhun - ki ike ati ọla Ọlọhun maa ba a - so pe: E teti e gbọ, enikeni ti o ba se abosi fun eni ti a se adahun fun ninu

àwọn Kèfèrí, tabi o din ẹto re ku, tabi o la nkan ti ko lágbára bo o lorun, tàbí o gba nkankan lówó rẹ ti inú re ko dun si, èmi (Anọbi) gan ni màá ba onítòhún ja ni ojo igbende alukiyaamo. Sunanu Abu Daaud 3052 Isilaamu- gégé bí iwọ naa ti ri i- o n ko gbogbo iwà ti ko dára tàbí ibalopo ti àbòsí.

36. Isilaamu n ko ibalopo ti owó ti èlé ba wa ninu ẹ, tabi ìnira, tabi ẹtanje, tabi àbòsí, tàbí ireje, tàbí nkan ti o ba le se okunfa inira ti o maa kárí àwùjọ ati awọn omọ ilú ati ẹni koọkan.

Isilaamu n ko ibalopo ti owó ti èlé ba wa ninu ẹ, tabi ìnira, tabi ẹtanje, tabi àbòsí, tàbí ireje, tàbí nkan ti o ba le se okunfa inira ti o maa kárí àwùjọ ati awọn omọ ilú ati ẹni koọkan. A ti dárúko síwájú ni ìbèrè ipinro yii àwọn Aaya ati Hadiisi ti o n se èlé ni eewo, tabi àbòsí, tabi ireje, tabi ibaje ni orile, Olohun ti o la Re ga so pe:

﴿وَالَّذِينَ يُؤَدُّونَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بغيرِ مَا اكْتَسَبُوا فَقَدِ احْتَمَلُوا بُهْتَانًا

وَإِنَّمَا مُبِينًا ﴿٥٨﴾ [الأحزاب: 58]

{ Àwọn t’ó ní fi ìnira kan àwọn onígbagbọ òdodo lókúnrin àti onígbagbọ òdodo lóbínrin nípa ǹnkan tí wọn kò se, dájúdájú wọn ti ru ẹrù (òràn) ìparómọni àti ẹ̀sẹ̀ pọ̀nńbél.} [Al-Ah'zaab 58]

Allāhu ti o la Re ga julọ tun so pe:

﴿مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا وَمَا رَبُّكَ بِظَلَمٍ

لِّلْعَبِيدِ ﴿٤٦﴾ [فصلت: 46]

{ Ẹnikẹni tí ó bá se işe rere, ó se é fún ẹmí ara rẹ. Ẹnikẹni tí ó bá sì se aburú, ó se é fún ẹmí ara rẹ. Olúwa re kò sì ní se àbòsí sí àwọn ẹrúsin.} [Fussilat:46]

O wa ninu Sunna pe: "Ojiṣe Ọlọhun- ki ike ati ọla Ọlọhun máa bá a- ṣe ìdájọ pe ki èyàn ma ṣe nkan ti o le mu ìnira wa, ki èyàn ma ṣe fi ara ni ẹni ti o ba fi ara ni èyàn pada Sunanu Abu Daaud Ojiṣe Ọlọhun - ki ike ati ọla Ọlọhun maa ba a - sọ pe: Ẹni ti o ba gba Ọlọhun gbọ ati ọjọ ìkẹyìn, ki o ma ṣe fi suta kan alamuleti re, ẹni ti o ba gba Ọlọhun gbọ ati ọjọ ìkẹyìn, ki o yaa maa pọn àlejò re le, ẹni ti o ba gba Ọlọhun gbọ ati ọjọ ìkẹyìn, ki o yaa maa sọ dáadáa jáde ni ẹnu tabi ki o dake. Ninu ẹgbawa miran, o wa nibe pe: Ki o yaa maa ṣe dáadáa si alamuleti re. Sohiihu Muslim: 47

Ojiṣe Ọlọhun - ki ike ati ọla Ọlọhun maa ba a - sọ pe: Wọn fi iyà je arábinrin kan látàrí onlongbo kan ti o ti mọ ẹwọn titi o fi kú, o si ti ara re wọ iná, ko fun un ni oúnje, ko si fun un ni nkan mu, o de e mọle, ko si tu u silẹ ki o maa je nínú kòkòrò ilẹ. Sohiihu ti Al-Bukhaar 3482

Eleyii nipa ẹni tí ó fi suta kan onlongbo, ka mai tii sọ ẹni tí o fi suta kan omọniyan. Lati ọdọ Ibnu Umar, o sọ pe: Ojiṣe Ọlọhun- ki ike ati ọla Ọlọhun máa bá a- gun minbari, o wa pe pẹlú ohun òkè l'ẹni ti o sọ pe: Mo pe ẹyin ti ẹ gba Isilaamu pẹlú ahọn ti igbàgbọ koi tii de ọkàn yin, ẹ o gbọdọ fi suta kan àwọn Musulumi, ẹ o si gbọdọ bu wọn, ẹ o si gbọdọ maa wa ọna lati fi àléébù wọn han, torí pé ẹni tí ó bá n wa ọna láti fi àléébù omọ iyá re ti o je Musulumi han, Ọlọhun yóò fi àléébù tiẹ náà hàn, ẹni tí Ọlọhun ba si fi àléébù re hàn, yóò dójú ti i, kódà ki o wa nínú yàrá re, o sọ pe: Ibnu Umar wo Kaaba ni ọjọ kan ni o wa sọ pe: O ma tobi o! Ọwọ re naa si tobi! Şùgbọn onigbagbọ ni ọwọ ju ọ lọ ni ọdọ Ọlọhun. Tirmiziy ni o gbe e jade (2032), ati Ibnu Hibbaan (5763)

Ojiṣe Ọlọhun - ki ike ati ọla Ọlọhun maa ba a - so pe: Ẹnikéni ti o ba gba Ọlọhun gbọ ati ọjó ìkẹyìn, ko gbọdọ fi suta kan alamuleti re, ẹnikéni ti o ba gba Ọlọhun gbọ ati ọjó ìkẹyìn, ki o maa pọn àlejò re le, ẹnikéni ti o ba gba Ọlọhun gbọ ati ọjó ìkẹyìn, ki o maa so dáadáa jáde lenu tabi ki o dake. Sohiihu ti Al-Bukhaar 6018

Lati ọdọ Abu Huraira, lati ọdọ Anṣi- ki ike ati ọla Ọlọhun máa bá a- o so pé: Njé eyin mọ tani oloṣi? Wọn so pé oloṣi ninu wa, ire Ọjiṣe Ọlọhun, oun naa ni ẹni tí ko ni owó ti ko si ni dúkiá. O so pe: "Dájúdájú oloṣi ninu ijo mi ni ẹni tí yòò wa ni ọjó igbende pèlú aawe àti irun ati saka, yòò tun wa wá pèlú pe o ti bu eléyí, o parọṣina mọ eléyí, o je dukia eléyí ni ọna aito, wọn yòò wa da a jokoo sílẹ, eleyii yòò gba ninu iṣe-rere re, toun naa yòò gba ninu iṣe-rere re, ti iṣe-rere ba ti wa tan síwájú ki o to san gbese gbogbo èṣe ti o wa lorun re, wọn yòò mu nínú èṣe wọn, wọn yòò da a le e lóri, wọn yòò wa ju u sínú iná" Muslim ni o gbe e jade (2581), ati Tirmiziy (2418), ati Ahmad (8029), ti ẹ si ni gbólóhùn náà.

Ojiṣe Ọlọhun- ki ike ati ọla Ọlọhun máa bá a- so pé: "Ẹka igi kan n be ni ojú ọna ti o n ko suta ba àwọn èyàn, arákùnrin kan si mu u kúrò lónà, o si ti ara re wọ alujanna" Buhari ni o gbe e jade (652) pèlú ìtumọ re, ati Muslim (1914) pèlú nkan ti o jo bẹ, ati Ibnu Maajah (3682), ati Ahmad (10432) ti àwọn méjèjì si ni gbólóhùn náà, mímú suta kuro lona maa n mu èyàn wọ alujanna, kini o wa lérò pe o maa ṣelẹ si ẹni tí n fi suta kan àwọn èyàn, ti o si n ba ayé wọn je

37. Isilaamu wa lati wa da aabo bo làákàyè ati lati še gbogbo nkan ti o ba le ba a jẹ ni eewọ gégé bí mímu ọtí, o pàtàkì làákàyè, o še e ni okunfa lila nkan ọni ọrun, o si la a kúrò nibi àjàgà itankitan ati ibọrisa. Ko si si awọn àşírí ikọkọ kankan ninu Isilaamu, bẹẹ si ni ko si awọn idajọ kankan ti o wa fun àwọn ipò kan nikan ti ko kan òmíràn, gbogbo àwọn ìdájọ rẹ ati òfin rẹ pátá ni o ba làákàyè ti o ni alaafia mu, o si wa ni ibamu si nkan ti déédéé ati oğbọn n tọka si.

Isilaamu wa pèlú dídá ààbò bo làákàyè, o si pàtàkì rẹ, Olohun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿... إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولَئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا ﴾ [الإسراء: 36]

{ Dájúdájú igbọrò, ìríran àti ọkàn; ikòòkan ìwọnyẹn ni A óò bẹèrè nípa rẹ..} [Al-Isroo 36]

Dandan ni fun ọmọniyan ki o dáàbò bo làákàyè rẹ, torí ẹ ni Isilaamu še še ọtí àti oogun olóró ni eewọ, mo si ti sọ nípa şíşe ọtí ni eewọ ni ipinrọ ti nọmbà rẹ jẹ (34), ti ọpọlọpọ nínú àwọn aaya Kuraani si maa n parí pèlú gbólóhùn Olohun ti ọla Rẹ ga pe:

﴿...لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ﴾ [البقرة: 242]

{... nítorí kí ẹ lè še làákàyè." } [Al-Baqara 242]

Allāhu ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَعِبٌ وَلَهُوَ وَاللَّذَّارُ الْأَخِرَةُ خَيْرٌ لِلَّذِينَ يَتَّقُونَ أَفَلَا

تَعْقِلُونَ﴾ [الأنعام: 32]

{ Ìşemí ayé kò sì jẹ kiní kan bí kò še eré àti ìranù. Ogbà Ìkẹyìn sì lóore jùlọ fún àwọn t'ó n bẹrù (Allāhu). Şé ẹ ò še làákàyè ni?" } [Al-An'aam 32]

Allāhu ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ قُرْءَانًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ﴾ [يوسف: 2]

{ Dájúdájú Àwa sọọ kalẹ ní ǹnkan kíkẹ ní èdè Lárúbáwá nítorí kí ẹ̀ lè ẹ̀ lè àákàyè.} [Yuusuf: 2]

Ọlọhun ti ọla Rẹ ga wa ẹ̀làyé pe imona ati oḡbọn, ko si ẹni ti yóò ẹ̀ ẹ̀nfaàní latara méjèjèjì ju àwọn oni làákàyè lọ, àwọn naa si ni àwọn ọlọḡbọn, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿يُؤْتِي الْحِكْمَةَ مَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا

أُولُو الْأَلْبَابِ﴾ [البقرة: 269]

{ Ó ní fún ẹni tí Ó bá fẹ ní òye ijìnlẹ. Ẹni tí A bá sì fún ní òye ijìnlẹ, A kúkú ti fún un ní oore púpọ. Ẹni kan kò ní lo ìrántí àfi àwọn onílàákàyè.} [Al-Baqara: 269]

Fun ìdí eyi ni Isilaamu ẹ̀ ẹ̀ làákàyè ni okùnfa lila nkan bọni lorum, Ojişẹ Ọlọhun- ki ike ati ọla Ọlọhun máa bá a- sọ pé: "Wọn ti gbe kálámù sókè nibi nkan méta kan: Ẹni ti o n sun tí tí yóò fi jí, ati ọmọkekere titi yóò fi balága, ati weere titi yóò fi ni làákàyè" Buhari gbe e jade l'ẹni ti o ti parẹ ninu awọn ti wọn gba a wa pẹlú gbólóhùn amọdaju síwájú hadiisi (5269) pẹlú nkan ti o jọ bẹ. Abu Daaud gbe e jade lai pa ẹni kankan rẹ ninu awọn ti wọn gba a wa (4402), tiẹ si ni gbólóhùn naa, ati Tirmiziy (1423), ati An-Nasaa'i ninu (As-Sunanul Kubro) (7346), ati Ahmad (956) pẹlú iyàtò díẹ, ati Ibnu Maajah (2042) ni şókí O la a kúrò nibi àjàgà itankitan ati iborisa, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ nipa işesi àwọn ijọ bi wọn ẹ̀ dirọ mọ àwọn itankitan, ati bi wọn ẹ̀ kọ òdodo ti o wa lati ọdọ

Ọlọhun: Bákan náà, Àwa kò rán olùkìlò kan sí ilú kan síwájú rẹ, àyàfi kí àwọn onígbedemuke ilú náà wí pé

﴿وَكَذَلِكَ مَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي قَرْيَةٍ مِّنْ تَذِيرٍ إِلَّا قَالَ مُتْرَفُوهَا إِنَّا وَجَدْنَا

ءَابَاءَنَا عَلَىٰ أُمَّةٍ وَإِنَّا عَلَىٰ آثَرِهِمْ مُّقْتَدُونَ ﴿٢٣﴾﴾ [الزخرف: 23]

{ Dájúdájú àwa bá àwọn bàbá wa lórí èsìn kan. Dájúdájú àwa sì ni olùtẹ̀lé wọn lórí orípa wọn..} [Az-Zukhruf: 23]

Ọlọhun ti ọ̀lẹ̀ Rẹ ga sọ nípa Anọ̀bi Ibrahim- ki ọ̀lẹ̀ Ọlọhun maa ba a- wipe o sọ fun àwọn ìjọ rẹ pe:

﴿إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَا هَذِهِ التَّمَائِيلُ الَّتِي أَنْتُمْ لَهَا عَاكِفُونَ ﴿٥٢﴾﴾ قَالُوا

﴿وَجَدْنَا آبَاءَنَا لَهَا عَابِدِينَ ﴿٥٣﴾﴾ [الأنبياء: 52-53]

{ Kí ni àwọn ère wònyí tí ẹ̀ n dún tì lẹ̀rùn ẹ̀ jẹ̀ ná? ” Wọn wí pé: “A bá àwọn bàbá wa tí wọn n jòsìn fún wọn ni } [Al-Anbiyaa 52-53]

Isilaamu wa, o si pa àwọn èyàn láṣẹ̀ pe ki wọn fi jijosin fun àwọn ooṣa silẹ̀, ki wọn si bọpa-bọṣẹ kuro nibi awọn itankitan ti wọn jogún lati ọ̀dọ̀ àwọn bàbá wọn ati awọn baba-baba wọn, ki wọn si tele ojú ọ̀nà àwọn Ojìṣẹ̀ (ki ikẹ̀ ati ọ̀lẹ̀ Ọlọhun máa bá wọn).

Àwọn àṣírí ikọ̀kọ kankan ko si nínú Isilaamu, bẹ̀ẹ̀ si ni ko si awọn idajọ ti o wa fun eeyan ti won wa ni ipò kan nìkan ti ko kan òmíràn ninu ẹ̀. Wọn bi Aliy ọ̀mọ̀ Abu Toolib- ki Ọlọhun yónú si i- léèrè, oun si ni ọ̀mọ̀ ọ̀mọ̀-iya baba Anọ̀bi Muhammad- ki ikẹ̀ ati ọ̀lẹ̀ Ọlọhun máa bá a- o si tun jẹ ọ̀kọ ọ̀mọ̀ rẹ, wọn bi i léèrè pé: Njẹ̀ Ojìṣẹ̀ Ọlọhun- ki ikẹ̀ ati ọ̀lẹ̀ Ọlọhun máa bá a- da yin sa lẹ̀sa pẹ̀lú nkankan bi? O sọ pé: Ko da wa sa lẹ̀sa pẹ̀lú nkankan ti ko wa kan gbogbo àwọn èyàn pátápátá àyàfi nkan ti n bẹ̀ ninu apo idà mi yí, o sọ pe: O ba mu iwé kan jáde ti wọn kọ sínú rẹ̀ pé: Ọlọhun ẹ̀ ibi le ẹ̀ni ti o ba du nkan fun nkan ti o yatọ̀ si Ọlọhun, Ọlọhun tun ẹ̀ ibi le ẹ̀ni tí o ba paarọ̀ àmì ààlà ilẹ̀, Ọlọhun

tun ẹ bi le ẹni tí ó bá ẹ bi le bàbá rẹ, Ọlọhun tun ẹ bi le ẹni tí o ba n dáàbò bo ọdaràn" Sohiihu Muslim: 1978

Gbogbo àwọn ìdájọ́ Isilaamu ati ọfin rẹ pátá ni o ba làákàyè ti o ni alaafia mu, o si wa ni ibamu si nkan ti déédéé ati oḡbọn n tọka si.

38. Àwọn ẹ̀sìn irọ, ti àwọn ti wọn n ẹ e ko ba ni agbọye àwọn àtakò ti o wa ninu ẹ, ati awọn nkan ti o tako làákàyè, àwọn àlùfáà ẹ̀sìn naa yoo jẹ ki awọn olutele wọn lérò pe ẹ̀sìn ju làákàyè lọ ni, ati pe ko si igbalaaye fun làákàyè lati gbọ ẹ̀sìn ye. Àmọ́ Isilaamu ka ẹ̀sìn kun imọlẹ ti o maa tan si ojú ọna fun làákàyè, ti àwọn ti wọn n ẹ ẹ̀sìn irọ n fẹ ki awọn èyàn pa làákàyè ti ki wọn si maa tele àwọn, ti Isilaamu si n fẹ ki oḡmọniyan ta làákàyè rẹ ji lati mọ pátó bi àwọn ọrọ ẹ jẹ gan.

Àwọn ẹ̀sìn irọ, ti àwọn ti wọn n ẹ e ko ba ni agbọye àwọn àtakò ti o wa ninu ẹ, ati awọn nkan ti o tako làákàyè, àwọn àlùfáà ẹ̀sìn naa yoo jẹ ki awọn olutele wọn lérò pe ẹ̀sìn ju làákàyè lọ, ati pe ko si igbalaaye fun làákàyè lati gbọ ẹ̀sìn ye. Àmọ́ Isilaamu ka ẹ̀sìn kun imọlẹ ti o maa tan si ojú ọna fun làákàyè, ti àwọn ti wọn n ẹ ẹ̀sìn irọ n fẹ ki awọn èyàn pa làákàyè ti ki wọn si maa tele àwọn, ti Isilaamu si n fẹ ki oḡmọniyan ta làákàyè rẹ ji lati ronú jinlẹ, ati lati mọ pátó bi àwọn ọrọ ẹ jẹ gan. Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ رُوحًا مِّنْ أَمْرِنَا مَا كُنْتَ تَدْرِي مَا الْكِتَابُ وَلَا الْإِيمَانُ وَلَكِن جَعَلْنَاهُ نُورًا نَّهْدِي بِهِ مَن نَّشَاءُ مِنْ عِبَادِنَا وَإِنَّكَ لَتَهْدِي إِلَى صِرَاطٍ

مُسْتَقِيمٍ ﴿٥٢﴾ [الشورى: 52]

{ Báyeń sì ni A ẹ fi ìmísí ránşé sí ọ nínú àşẹ Wa. Ìwọ kò mọ kí ni Tírà àti ìgbàgbọ ọ̀dodo telẹ (şíwájú ìmísí náà),1 şùgbọń

A ɕe ìmísí nàà ní ìmòlẹ̀ kan tí À ń fi ɕe ìmònà fún ẹnì tí A bá fé nínú àwọn ẹ̀rúsin Wa. Dájúdájú iwọ̀ ń pèpè sí ọ̀nà tààrà (‘Islām). } [As-Shuura: 52]

Imisi ti Olohun ko àwọn ẹ̀ri sínú, ti àwọn ẹ̀ri naa yòò maa to làákàyè ti o ni alaafia sọna lo sibi ododo to n wa lati mo ati lati gba a gbọ. Olohun ti o la Re ga so pe:

﴿يَأْتِيهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُم بُرْهَانٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ نُورًا مُّبِينًا

[النساء: 174]

{ Ẹ̀yin ènìyàn, dájúdájú ẹ̀rí ọ̀rọ̀ ti dé ba yín láti ọ̀dọ̀ Olúwa yín. A sì tún so ìmòlẹ̀ t’ó yanjú kalẹ̀ fun yín.} [An-Nisaa: 174]

Olohun ti o la Re ga n fe ki omoniyana maa semi ninu imole imona ati imo ati ododo, ti awon esu si n fe ki omoniyana maa wa ninu okunkun kiferi ati aimokan ati anu, Olohun ti o la Re ga so pe:

﴿اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ ءَامَنُوا يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَوْلِيَاؤُهُمُ

الظُّلُمَاتُ يُخْرِجُونَهُم مِّنَ النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ...﴾ [البقرة: 257]

{Allāhu ni Alàránṣe àwọn t’ó gbàgbọ̀ ní ọ̀dodo. Ó ń mú wọn jáde kúrò nínú àwọn òkùnkùn wá sínú ìmòlẹ̀. Àwọn t’ó sìsàlì gbàgbọ̀, àwọn ọ̀rìṣà ni aláfẹ̀yìntì wọn. Àwọn ọ̀rìṣà ń mú wọn jáde kúrò nínú ìmòlẹ̀ wá sínú àwọn òkùnkùn.} [Al-Baqara: 257]

39. Isilaamu n babara imo ti o ba ni alaafia, o si n seni ni ojùkòkòrò lati maa se iwadi ti imo ti ko nii si ife-inu ninu e, o si tun n pepe si wiwoye ati ri ronun nipa ara wa ati nipa ayé ni àyíkà wa, àwọn àbájáde iwádiì imò ti o ba si ni àlàáfíà ko le tako Isilaamu.

Isilaamu n babara imo ti o ba ni àlàáfíà, Olohun ti o la Re ga so pe:

﴿...يَرْفَعُ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا مِنكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ

حَبِيرٌ ﴿١١﴾ [المجادلة: 11]

{ Allāhu yóò şàgbéga àwọn ipò fún àwọn t'ó gbàgbò ní òdodo àti àwọn tí A fún ní ìmò nínú yín. Allāhu sì ni Alámòtán nípa ohun tí ẹ ní şe níşé.} [Suratul Mujaadalah :11]

Ọlọhun so ijeri àwọn onimimọ papọ mọ ijeri Re ati ijeri àwọn Malaika lori nkan ti a n jeri si ti o tobi ju Allāhu jérìí pé dájúdájú kò sí ọlọhun kan tí ìjòsìn tọ sí àfi Òun. Àwọn mọlāika àti onímòèsìn (tún jérìí bẹ̀):

﴿شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُو الْعِلْمِ قَابِئًا بِأَلْقِسْطٍ لَا إِلَهَ إِلَّا

هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ [آل عمران: 18]

{ Allāhu ni Onídéédé. Kò sí ọlọhun kan tí ìjòsìn tọ sí àfi Òun, Alágbára, Ọlọgbón.} [Aal Im'raan/18]

Eleyii n şàlàyé ipò ti àwọn onimimọ wa nínú Isilaamu, Ọlọhun ko si pa Anọbi Muhammad- ki ike ati ọla Ọlọhun máa bá a- láşe lati wa alekun nkankan tayọ imọ, Ọlọhun ti ọla Re ga sọ pe: Kí o sì sọ pé:

﴿... وَقُلْ رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا﴾ [طه: 114]

{“ Olúwa mi, şalékún ìmò fún mi!.} (Too'haa: 114)

Ojişẹ Ọlọhun - ki ike ati ọla Ọlọhun maa ba a - sọ pe: “Eni ti o ba tọ oju ọna kan l’eni ti o n wa imọ ni ibe, Ọlọhun a rọ ọna kan fun un loşi AL-Jannah, ati pe awọn Malaika yoo maa te awọn iyẹ wọn silẹ ni eni ti n yonu si eni ti o n wa imọ, ati pe dajudaju eni tí ó n wá ìmò, gbogbo nkan ti n bẹ ni sanmọ ati ile ni yoo maa tọrọ aforijin fun un titi de ori awọn eja ti n bẹ ninu omi, ati pe dajudaju ọla ti n bẹ fun onimimọ lori olusin Ọlọhun da gege bi ọla ti n bẹ fun osupa lori awọn irawo yoku. Dajudaju awọn onimimọ ni wọn jogun awọn Anọbi, awọn Anọbi o si fi diinar peļu dirham silẹ lati jogún, nkan ti wọn fi silẹ naa ni imọ,

eni ti o ba gba a mu, onitoun ti di ipin ti o pe mu". Abu Da'ud ni o gbe e jade (3641), ati Tirmidhiy (2682), ati Ibn Maajah (223) ati pe gbolohun yii tie ni, ati Ahmad (21715)..

Isilaamu n se wa ni ojukokoro lori sişe iwadi ti o je ti mimo eleyi ti o bora kuro nibi ife-inu, ti o si n pepe lo sibi iwoyesi ati rironu nipa emi wa, ati nipa agbaye ti o yi wa ka. Olohun ti o la Re ga so pe:

﴿سُرِّيهِمْ ءَايَاتِنَا فِي الْأَفَاقِ وَفِي أَنْفُسِهِمْ حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُ الْحَقُّ ۗ أَوَلَمْ يَكْفِ

بِرَبِّكَ أَنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿٥٣﴾﴾ [فصلت: 53]

{ A odo ma fi awon amì Wa han won nínú òfurufú àti nínú emí ara won títi ó máa fi hàn kedere sí won pé dájúdájú al-Kur'ān ni òdodo. Njé Olúwa re kò tó kí ó jé pé dájúdájú Òun ni Arínú-róde lóri gbogbo ǹnkan?" } [Suuratu Fussilat: 53]

Allāhu ti o la Re ga julò tun so pe:

﴿أَوَلَمْ يَنْظُرُوا فِي مَلَكُوتِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ وَأَنْ عَسَىٰ

أَنْ يَكُونَ قَدِ اقْتَرَبَ أَجَلُهُمْ فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ ﴿١٨٥﴾﴾ [الأعراف: 185]

{ Se won ko wo ijoba awon sanmo àti ilè pelú gbogbo ǹnkan tí Allāhu dá? Amó sá ó lè jé pé Àkókò ikú won ti sunmò. Nígbà nàà, òrò wo ni won yòò gbàgbò léyìn rẹ?" } [Suuratul Ah'roof: 185]

Allāhu ti o la Re ga julò tun so pe:

﴿أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَانُوا أَشَدَّ

مِنْهُمْ قُوَّةً وَأَنَارُوا الْأَرْضَ وَعَمَرُوهَا أَكْثَرَ مِمَّا عَمَرُوهَا وَجَاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ

فَمَا كَانَ اللَّهُ لِيَظْلِمَهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٩﴾﴾ [الروم: 9]

{Şe wọn kò rìn kiri lórí ilẹ́ kí wọn wo bí ikángun àwọn t'ó síwájú wọn ẹ̀e rí? Wọn ní agbára jù wọn lọ. Wọn fi ilẹ́ dáko. Wọn sì lo ilẹ́ fún ohun tí ó pọ̀ ju bí (àwọn ará Mọ̀kkah) ẹ̀e ló ó. Àwọn Òjìşẹ̀ wọn sì mú àwọn ẹ̀rì t'ó yanjú wá bá wọn. Nítorí náà, Allāhu kò şàbòsì sí wọn, şùgbón ẹ̀mí ara wọn ni wọn n şàbòsì sí.} [Suuratur Ruum: 9]

Atipe awọn abajade (esi) ti o je ti mimọ ti o si ni alaafia ko le wa ni itako peḷu Isilaamu. Ati pe a maa sọ apejuwe kan ti Al-Kuraani ti ẹ awọn alaye ijinḷe nipa re siwaju nkan ti o le ni egbèrún kan ati oḡòrùn-ún meḡerin oḡun, ti imọ ijinḷe ode-oni ẹşẹşẹ fi idi re muḷe ni igbehin-gbehin; awọn abajade imọ wa wa ni ibamu si nkan ti o wa ninu Al-Kuraani ti o tobi julo, oun naa ni siseda oḷe-inu si inu ikun iya re. Oḷohun ti oḷa Re ga sọ pe:

﴿وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ سُلَالَةٍ مِّن طِينٍ ﴿١٣﴾ ثُمَّ جَعَلْنَاهُ نُطْقَةً فِي قَرَارٍ مَّكِينٍ ﴿١٤﴾ ثُمَّ خَلَقْنَا الطُّفْلَةَ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ مُضْغَةً فَخَلَقْنَا الْمُضْغَةَ عِظْمًا فَكَسَوْنَا الْعِظْمَ لَحْمًا ثُمَّ أَنْشَأْنَاهُ خَلْقًا آخَرَ فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ ﴿١٥﴾﴾ [المؤمنون: 12-14]

{ Dájúdájú A ti ẹ̀e òdà ènìyàn láti inú ohun tí A mọ̀ jáde láti inú erupẹ̀ amọ̀. Léyìn náà, A ẹ̀e é ní àtọ̀ sínú àyè ààbò (iyen, ilé-omọ̀). Léyìn náà, A sọ̀ àtọ̀ di èjẹ̀ dídí. Léyìn náà, A sọ̀jẹ̀ dídí di bááşì ẹ̀ran. Léyìn náà, A sọ̀ bááşì ẹ̀ran di eegun. Léyìn náà, A fi ẹ̀ran bo eegun. Léyìn náà, A sọ̀ di òdà mիր̀à.1 Nítorí náà, ìbùkún ni fún Allāhu, Ẹ̀ni t'Ó dára jùlọ̀ nínú àwọn ẹ̀lédàà (oníşẹ̀-ọ̀nà).2 " } [Suuratul Muh'minuun: 12-14]

40. Ati pe Ọlọhun ko nii gba iṣe, Ko si nii se eṣan le e lori ni ojo ikehin ayaafi ti o ba wa lati odo eni ti o ni igbagbo pelu Ọlọhun ti o si tun tele ase Re, ti o si tun gba awon ojiṣe Re – ki ike ati ọla maa ba won – ni ododo, ati pe Ọlọhun ko nii gba ninu awon ijosin ayaafi eyi ti O ba se e lofin, nitori naa bawo wa ni omunyan o se maa se aigbagbo pelu Ọlọhun ti yoo wa maa reti ki O san an ni eṣan? Ati pe Ọlọhun ko nii gba igbagbo enikeni ninu awon eeyan ayaafi ti o ba ni igbagbo si awon Anabi - ki ọla o maa ba gbogbo won lapapo - ti o si tun ni igbagbo si jije ojiṣe Muhammad (ki ike ati ọla Ọlọhun maa ba a).

Ati pe Ọlọhun ko nii gba iṣe, Ko si nii se eṣan le e lori ni ojo ikehin ayaafi ti o ba wa lati odo eni ti o ni igbagbo si Ọlọhun ti o si tun tele ase Re, ti o si tun gba awon ojiṣe Re – ki ike ati ọla maa ba won – ni ododo. Ọlọhun ti ọla Re ga so pe:

﴿مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعَاجِلَةَ عَجَلْنَا لَهُ فِيهَا مَا نَشَاءُ لِمَنْ نُرِيدُ ثُمَّ جَعَلْنَا لَهُ جَهَنَّمَ يَصَلُّهَا مَذْمُومًا مَدْحُورًا﴾ ﴿١٨﴾ وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ وَسَعَىٰ لَهَا سَعْيَهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ كَانَ سَعْيُهُمْ مَشْكُورًا﴾ ﴿١٩﴾ [الإسراء: 18-19]

{ Eni ti o ba ni gbere (oore) ayeyi (nikan), A maa taari ohun ti A ba fe si i ninu re ni kiakia fun eni ti A ba fe. Leyin naa, A maa se ina Jahanamo fun un; o maa wo inu re ni eni yepere, eni ekko. Eni ti o ba si gbere (oore) orun, ti o si se ise re, o si je onigbagbo ododo, awon wonyen, ise won maa je atewogba (pelu eṣan rere)..} [El-Isra', 18-19]

Allahu ti ọla Re ga julọ tun so pe:

﴿مَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا كُفْرَانَ لِسَعْيِهِ وَإِنَّا لَهُ كَاتِبُونَ﴾ ﴿٩٤﴾ [الأنبياء: 94]

{ Nítorí náà, ẹnikẹni tí ó bá ẹe nínú àwọn iṣẹ rere, tí ó sì jẹ onígbaḡbọ òdodo, kò sí kíkọ fún iṣẹ rẹ. Àti pé dájúdájú Àwa máa ẹe àkọsílẹ̀ rẹ fún un.} [Suurtul Anbiyaah: 94]

Ati pe Ọlọhun ko nii gba ninu awon ijosi ayaafi eyi ti O ba se e lofin. Ọlọhun ti ola Re ga so pe:

﴿... فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ﴾

﴿أَحَدًا﴾ [الكهف: 110]

{ Nítorí náà, ẹnikẹni tí ó bá ń retí ìpàdé Olúwa rẹ, kí ó ẹe iṣẹ rere. Kò sì gbọdò fi ẹni kan kan ẹe akẹgbẹ níbi jíjọsìn fún Olúwa rẹ.} [Al-Kahf 110]

O wa ṣalaye wipe dajudaju iṣeko nii jẹ iṣẹ daadaa ayaafi ki o jẹ lati inu nkan ti Ọlọhun ẹe ni ofin, ti ẹni ti ti o ni i si fi imokanga fun Ọlọhun ninu iṣẹ rẹ, ti o si tun ni igbagbọ pelu Ọlọhun ti o si gba awon Anọbi Rẹ ni ododo ati awon ojise Re – ki ọla o maa ba won – amo ẹni ti iṣẹ rẹ ba yatọ si iyen, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga ti so pe:

﴿وَقَدِمْنَا إِلَىٰ مَا عَمِلُوا مِنْ عَمَلٍ فَجَعَلْنَاهُ هَبَاءً مَّنْثُورًا﴾ [الفرقان: 23]

{ Àti pé A máa wá ṣíbi ohun tí wọn ẹe níṣẹ, A sì máa soḡ di eruku àfédànú. } [Suuratul Fur'qaan: 23]

Allāhu ti ọla Rẹ ga julọ tun so pe:

﴿رُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ خَلِيعَةٌ ﴿٢﴾ عَامِلَةٌ نَّاصِبَةٌ ﴿٣﴾ تَصَلَّىٰ نَارًا حَامِيَةً ﴿٤﴾﴾ [الغاشية: 2-4]

{... Àwọn ojú kan yòò wálẹ̀ (ní ti iyẹpẹrẹ) ní oḡọ yẹn. Oníṣẹ̀ àṣekúdírógbó (ni wọn nílé ayé). (3) Wọn máa wọ inú Iná t'ọ gbóná janjan (ní ọrun). (4) } [Suuratul Gooshiyah: 2-4.]

Awon oju yii yoo wale (ni ti iyepere) yoo si se asekedorogbo ise, amọ latari wipe o n sise pelu nkan ti o yatọ si imona lati odọ Ọlọhun; Ọlọhun ẹe ina ni ibuseri si re; nitoripe won ko ẹe

iṣe pẹlu nkan ti o yatọ si nkan ti Ọlọhun ṣe ni ofin nikan, bi ko ṣe wipe wọn tun jọsin pẹlu awọn ijọsin burúkú, wọn si tun tele awọn olori anu awọn ti wọn n da adadaale awọn ẹsin buruku fun wọn. Nitori naa, iṣe daadaa eleyi ti yoo je atewogba ni odo Ọlọhun naa ni eleyi ti o ṣe deede pẹlu nkan ti Ojise – ki ike ati ọla Ọlọhun maa ba a – mu wa. Ati pe bawo ni omọniyan o ṣe maa ṣe aigbagbo si Ọlọhun, ti yoo si maa reti ki O ṣesan fun un.

Ati pe Ọlọhun ko nii gba igbagbo eniken ni ninu awọn eeyan ayaafi ti o ba ni igbagbo si awọn Anabi – ki ọla o maa ba gbogbo wọn lapapo – ti o si tun ni igbagbo si jije ojiṣe Muhammad – ki ike ati ọla Ọlọhun maa ba a - a si ti so awọn eri kan síwájú lori iyen ni ipinro ogun (20). Ọlọhun ti ọla Re ga tun so pe:

﴿عَمَّنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ ۚ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ
وَمَلَائِكَتِهِ ۚ وَرُسُلِهِ ۚ لَمْ يَفِرُّ بَيْنَ أَيْدِي مَنْ رُسُلِهِ ۚ وَقَالُوا سَمِعْنَا
وَأَطَعْنَا ۚ غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ﴾ [البقرة: 285]

{ Ọjise naa (sollalahu 'alayhi wa sallam) gbàgbò nínú ohun tí wón sòkalẹ́ fún un láti ọ̀dọ̀ Olúwa rẹ̀. Àwọn onígbàgbò ọ̀dodo náà (gbàgbò nínú rẹ̀). Ẹ̀ni kọ̀ọ̀kan (wón) gbàgbò nínú Allāhu, àwọn mọ̀lāika Rẹ̀, àwọn Tírà Rẹ̀ àti àwọn Ọ̀jísẹ̀ Rẹ̀. A kò ya ẹ̀ni kan sọ̀tò nínú àwọn Ọ̀jísẹ̀ Rẹ̀. Wón sì sọ̀ pé: “A gbó (àṣẹ̀), a sì tẹ̀lé (àṣẹ̀). À n tọ̀rọ̀ àforíjìn Rẹ̀, Olúwa wa. Ọ̀dọ̀ Rẹ̀ sì ni àbọ̀dẹ̀dá.”} [Suuratul Baqara: 285]

Allāhu ti ọla Re ga julọ tun so pe:

﴿يَأْتِيهَا الَّذِينَ آمَنُوا بِاللهِ وَرُسُولِهِ ۚ وَالَّذِينَ نَزَّلَ عَلَيْنَا
رَسُولِهِ ۚ وَالَّذِينَ نَزَّلَ مِنْ قَبْلُ ۚ وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ
وَرُسُلِهِ ۚ وَالْيَوْمِ الْأَخِيرِ ۚ قَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا﴾ [النساء: 136]

{Èyin tí ẹ gbàgbọ ní òdodo, ẹ gbàgbọ dáadáa nínú Allāhu àti Òjísẹ Rẹ, àti Tírà tí (Allāhu) sòkalẹ fún Òjísẹ Rẹ, àti Tírà tí Ó sòkalẹṣíwájú. Ẹnikẹni tí ó bá ṣàì gbàgbọ nínú Allāhu, àwọn mọlāika Rẹ, àwọn Tírà Rẹ, àwọn Òjísẹ Rẹ àti Ọjọ Ìkẹyìn, dájúdájú ó ti ṣìnà ní ṣìnà t’ó jìnnà teféteféÈyin tí ẹ gbàgbọ ní òdodo, ẹ gbàgbọ dáadáa nínú Allāhu àti Òjísẹ Rẹ, àti Tírà tí (Allāhu) sòkalẹ fún Òjísẹ Rẹ, àti Tírà tí Ó sòkalẹṣíwájú. Ẹnikẹni tí ó bá ṣàì gbàgbọ nínú Allāhu, àwọn mọlāika Rẹ, àwọn Tírà Rẹ, àwọn Òjísẹ Rẹ àti Ọjọ Ìkẹyìn, dájúdájú ó ti ṣìnà ní ṣìnà t’ó jìnnà tefétefé.} [Suuratun-Nisai: 136]

Allāhu ti ọla Rẹ ga julọ tun so pe:

﴿وَإِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ النَّبِيِّينَ لَمَا آتَيْتُكُمْ مِنْ كِتَابٍ وَحِكْمَةٍ ثُمَّ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَكُمْ لَتُؤْمِنُنَّ بِهِءَ وَلَتَنْصُرُنَّهُ قَالَ أَأَقْرَرْتُمْ وَأَخَذْتُمْ عَلَىٰ ذَٰلِكُمْ إِصْرِي قَالُوا أَقْرَرْنَا قَالَ فَاشْهَدُوا وَأَنَا مَعَكُمْ مِنَ الشَّاهِدِينَ﴾

[81: آل عمران]

{ (È rántí) nígbà tí Allāhu gba àdéhùn lówọ àwọn Ànábì pé: “(È lo) èyí tí Mo bá fun yín nínú Tírà àti jìnlẹ òye (iyẹn, sunnah ẹnì kòḍokan wọn). Léyìn nàà, Òjísẹ kan (iyẹn, Ànábì Muhammad s.a.w.) yòdè dé ba yín; ó máa fi èyí t’ó jé òdodo rinlẹ nípa èyí t’ó wà pẹlú yín. Nítorí nàà, ẹ gbòdò gbà á gbọ, ẹ sì gbòdò ràn án lówọ.” (Allāhu) sọ pé: “Njẹẹ gbà? Sẹ ẹ sì máa lo àdéhùn Mi yìí?” Wọn sọ pé: “A gbà.” (Allāhu) sọ pé: “Nítorí nàà, ẹ jẹrì sí (àdéhùn nàà). Èmi n bẹ pẹlú yín nínú àwọn Olùjérìí!} [Aal Im’raan/81]

41. Dajudaju afojusun gbogbo işe ti o je ti Ọlọhun ni pe: Ki ẹsin ododo o mu ọmọniyan ga, yòò wa je ẹru kan ti o mọ ẹsin kanga fun Ọlọhun Ọba gbogbo agbanla-aye, yoo si tun tu u silẹ kuro ni jije ẹru fun ọmọniyan tabi ohun elo tabi itankitan. Nitori naa, ẹsin Isilaamu - gege bi iwọ naa se ri i - kii se afoṃo awon eeyan, ko si ki n gbe won tayọ ipo won, ko si ki n so won di oluwa ati olujosin fun.

Dajudaju afojusun gbogbo işe ti o je ti Ọlọhun ni pe: Ki ẹsin ododo o mu ọmọniyan ga, yòò wa je ẹru kan ti o mọ ẹsin kanga fun Ọlọhun Ọba gbogbo agbanla-aye, yoo si tun tu u silẹ kuro ni jije ẹru fun ọmọniyan tabi ohun elo tabi itankitan. Ojise Ọlọhun - ki ike ati ọla Ọlọhun maa ba a- so pe: “Eru owo diinar ati owo dirham, ati aso qoteefah pelu aso khomiiso ti parun, ti won ba fun un yoo yonu, ti won ko ba fun un ko nii yonu” Sohiihu ti Al-Bukhaar 6435

Nitori naa, ọmọniyan ti o pe ko nii je eni ti yoo maa teriba fun nkankan ayaafi Allāhu. Owo ko si nii so o di eru tabi iyi tabi ipo tabi idile. O si n be ninu itan yii ohun ti yoo maa se afihan fun oluka, nkan ti awon eeyan wa lori re siwaju riran ojise, ati bi won se di leyin re (riran ojise nise). Nigbati awon Musulami akoko se Hijira lo si ilu Abasa, ti o ba Abasa ni igba naa lon - An-Najaasi - si bi won leere, ti o si so fun won pe: “Esin wo ni yii, ti o se wipe e yapa awon ijo yin ninu re, ti e ko si darapo mo esin mi tabi esin okan ninu awon ijo yii? Jahfar omo Abi Toolib so fun un pe: Ire o ba! Awa je ijo kan ti o je alaimokan, a maa n sin awon orisa, a si maa n je okunbete, a maa n se awon ibaje , a si tun maa n ja okun ebi, a si tun maa n se aburu si alabagbe, alagbara inu wa maa n je ole. Ori iyen ni a si wa titi ti Ọlọhun fi

ran Ojiṣe kan si wa laarin wa, a mo iran re, ati ododo re, ati afokantan re, ati kiko ara ro kuro nibi nkan ti ko leto. O wa pe wa lo si odo Olohun ki a le mu Un ni Okan soṣo, ki a si maa josi fun Un, ki a si tun bora kuro nibi nkan ti awa ati awon baba wa n josi fun ninu awon nkan ti o yato si I (Olohun) ninu okuta, ati awon oriṣa. O si pa wa laṣe pelu imaa so ododo, ati imaa pe afunṣo (Amanah), ati imaa da ebi po, ati imaa se daadaa si alabagbe, ati jijawo kuro nibi awon nkan eewo ati tita awon eje silo, o si ko fun wa kuro nibi awon ibaje, ati oro eke ati imaa je owo omo-orukan ati imaa pa iro agbere mo awon obinrin ti won ko ara won ni ijanu. O si tun pa wa laṣe ki a maa sin Olohun ni Oun nikan, ki a si ma mu nkankan mo On ni orogun. O si tun pa wa laṣe pelu irun kiki ati zakah yiyo ati aawe gbigba. O so pe: O wa ka awon alamori esin Isilaamu fun un". A si gba a ni ododo, a si ni igbagbo pelu re, a si tun tele e pelu nkan ti o mu wa, a si tun sin Olohun ni Oun nikan ti a ko si mu nkankan mo On ni orogun, a si se nkan ti o se ni eewo lewa lori ni eewo, a si gba nkan ti o se leto fun wa ni eto". Imam Ahmad lo gbe e jade (1740) pelu iyato die, ati Abu Naheem ninu tira re ((IL'YATUL AOLIYAA))(1/115) ni nkan ti o se ni soki. Esin Isilaamu - gege bi iwona se ri i - kII se afomo awon eeyan, ko si ki n gbe won tayo ipo won, ko si ki n so won di oluwa ati eni ti a maa josi fun:

﴿قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُولُوا اشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ﴾ [آل عمران: 64]

{ "Eyin ahlu-l-kitab, e wa sibi oro kan to dogba laarin awa ati eyin, pe a o ni josi fun eni kan afi Allah. A o si ni fi kin"

kan wá akegbé fún Un. Àti pé apá kan wa kò ní sọ apá kan di olúwa lẹyìn Allāhu.” Tí wọn bá sì gbúnrí, ẹ sọ pé: Ẹ jẹrìí pé dájúdájú mùsùlùmí ni àwa.} [Āl Im’rān/64]

Ọlọhun Ọba ti ọla Rẹ ga sọ pe: Sọ pé:

﴿وَلَا يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَتَّخِذُوا الْمَلَائِكَةَ وَالنَّبِيِّينَ أَرْبَابًا أَيَأْمُرُكُمْ بِالْكُفْرِ بَعْدَ إِذْ أَنْتُمْ

مُسْلِمُونَ﴾ [آل عمران: 80]

{ “Allāhu ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe: (Ànábì kan) kò sì ní pa yín ní àṣẹ pé kí ẹ sọ àwọn mọlāika àti àwọn Ànábì di olúwa. Šé ó máa pa yín ní àṣẹṣiṣe àìgbàgbọ lẹyìn tí ẹ ti jẹ mùsùlùmí ni” } [Suuratu Al-Imraan: 80]

Ojiṣẹ Ọlọhun - ki ike ati ọla Ọlọhun maa ba a - sọ pe: “Ẹ ma se yin mi ni ayinju geṣe bi awon Nasoorah se yin omo Maryam ni ayinju, dajudaju emi o eru Rẹ (Olohun) ni mi; nitori naa ẹ sọ pe: Ẹrú Ọlọhun ati Ojiṣẹ Rẹ”. Sọhiihu ti Buhari 3445.

42. Ọlọhun Ọba ẹ tituuba ni ofin, oun naa si ni: Pipada ọmọniyan si ọdọ Oluwa rẹ, ati gbigbe ẹṣe ju silẹ, ati pe Isilaamu maa n pa nkan ti o ba saaju rẹ rẹ ninu awon ẹṣe. Ati pe tituuba naa maa npa nkan ti o ba ti saaju rẹ rẹ ninu awon ẹṣe. Nitori naa, ọmọniyan o bukaata si ki o maa jẹwọ awon aṣiṣe rẹ ni iwaju awon eeyan abara.

Ọlọhun Ọba ẹ tituuba ni ofin, oun naa si ni: Pipada ọmọniyan si ọdọ Oluwa rẹ, ati gbigbe ẹṣe ju silẹ, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿...وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهَ الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾ [النور: 31]

{ Kí gbogbo yín sì ronú pìwàdà sòdò Allāhu, ẹyin onìgbàgbó òdodo nítorí kí ẹ lè jèrè želite } [suratul Nuur: 31]

Allāhu ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ هُوَ يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَأْخُذُ الصَّدَقَاتِ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ

التَّوَابُ الرَّحِيمُ﴾ [التوبة: 104]

{ Şé wọn kò mò pé dájúdájú Allāhu Òun l'Ó n gba ironúpiwàdà lówọ àwọn ẹrúsin Rẹ, Ó sì n gba àwọn ọrẹ, àti pé dájúdájú Allāhu, Òun ni Olùgba-ironúpiwàdà, Àşàkẹ-òrun?!.} [Suuratut Taobah: 104]

Allāhu ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿وَهُوَ الَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَعْفُو عَنِ السَّيِّئَاتِ وَيَعْلَمُ مَا

تَفْعَلُونَ﴾ [الشورى: 25]

{ Òun ni Ẹni t'Ó n gba ironúpiwàdà àwọn ẹrúsin Rẹ. Ó n ẹ àmójúkùrò níbi àwọn àşìşẹ. Ó sì mọ ohun tí ẹ n ẹ níşẹ.} [Suuratush Shuuroh: 25]

Ojişẹ Ọlọhun - ki ike ati ọla Ọlọhun maa ba a - sọ pe: Inu Ọlọhun maa n dun gidi gan si tituuba (rironu piwada) ẹru Rẹ ti o je Mu'mini ju didunu arakunrin kan lọ, ti arákùnrin naa wa ni inu asale ti o tun je aaye iparun, ti nkan ogun re si wa pelu re, ti jije ati mimu re naa tun wa lori re, ni o ba sun lo, o si taji pada, nkan ogun re si ti lo, o wa bere si n wa a titi ti òùngbẹ fi n gbẹ ẹ. Leyin naa ni o wa sọ pe: Maa pada si aaye mi eleyi ti mo wa tele, maa wa sun titi ti maa fi ku, o wa gbe ori re le apa re ki o le ba ku, ni o ba taji, nkan ogun si ti wa ni odo re, ti ipese, jije ati mimu re si wa lori re. Inu Ọlọhun maa n dun gidi gan si tituuba (rironu piwada) ẹru Rẹ ti o je Mu'mini ju bi inu ẹni yii se dun si riri ti o ri nkan ogun ati ipese re lo". Sohiihu Muslim: 2744

Ati pe Isilaamu maa n pa nkan ti o ba saaju re re ninu awon ese. Ati pe tituuba naa maa n pa nkan ti o ba ti saaju re re ninu

awon eṣe, Olohun ti o la Re ga so pe: So fun awon to saì gbàgbò pé tí wón bá jáwó (nínú àìgbàgbò), A máa ṣàforijìn ohun to ti ré kojá fun wón. Tí wón bá tún padà (síbè, àpèjúwe) iparun awon eni àkókó kúkú ti ré kojá (ní ìkìlò fun wón). Ojise Olohun - ki ike ati o la Olohun maa ba a - so pe: Inu Olohun maa n dun gidi gan si tituuba (rironu piwada) eru Re ti o je Mu'mini ju didunu arakunrin kan lo, ti arakunrin naa wa ni inu asale ti o tun je aaye iparun, ti nkan ogun re si wa pelu re, ti jije ati mimu re naa tun wa lori re, ni o ba sun lo, o si taji pada, nkan ogun re si ti lo, o wa bere si n wa a titi ti òngbè fi n gbè e. Leyin naa ni o wa so pe: Maa pada si aaye mi eleyi ti mo wa tele, maa wa sun titi ti maa fi ku, o wa gbe ori re le apa re ki o le ba ku, ni o ba taji, nkan ogun si ti wa ni odo re, ti ipese, jije ati mimu re si wa lori re. Inu Olohun maa n dun gidi gan si tituuba (rironu piwada) eru Re ti o je Mu'mini ju bi inu eni yii se dun si riri ti o ri nkan ogun ati ipese re lo". Sohihu Muslim: 2744

Ati pe Isilaamu maa n pa nkan ti o ba saaju re re ninu awon eṣe. Ati pe tituuba naa maa n pa nkan ti o ba ti saaju re re ninu awon eṣe, Olohun ti o la Re ga so pe: So fun awon to saì gbàgbò pé tí wón bá jáwó (nínú àìgbàgbò), A máa ṣàforijìn ohun to ti ré kojá fun wón. Tí wón bá tún padà (síbè, àpèjúwe) iparun awon eni àkókó kúkú ti ré kojá (ní ìkìlò fun wón).

﴿قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ يَنْتَهُوا يُعْظَرْ لَهُمْ مَّا قَدْ سَلَفَ وَإِنْ يَعُودُوا فَقَدْ مَضَتْ سُنتُ الْأَوَّلِينَ﴾ [الأنفال: 38]

{ Reci onima koji ne vjeruju: ako se okane, biće im oprošteno ono što je prije bilo; a ako se ne okane – pa, zna se šta je s drevnim narodima bilo.} [Suuratul Anfaal: 38]

Ọlọhun si tun pe awọn Nasoorah si tituuba (rironu piwada),
Ọba ti ipo Re gbọn-n-gbọn sọ pe:

﴿أَفَلَا يَتُوبُونَ إِلَى اللَّهِ وَيَسْتَغْفِرُونَ ۗ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٧٦﴾﴾ [المائدة: 74]

{ Nítorí náà, ẹ wọn kò ní ronú pìwàdà sòdò Allāhu, kí wọn sì tọrọ àforijìn lódò Rẹ? Allāhu sì ni Aláforijìn, Àṣàkẹ-òrun.} [Suuratul Maaidah: 74]

Ọlọhun si tun ẹ gbogbo awọn oluyapa ati awọn elese ni ojukokoro si tituuba (rironu piwada), Ọba ti ọla Re ga sọ pe: Sọ pé:

﴿*قُلْ يَاعِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِن رَّحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ

يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا ۗ إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿٥٣﴾﴾ [الزمر: 53]

{ "Èyin ẹrúsin Mi, tí ẹ ti dẹsẹ púpọ sí ẹmí ara yín lórùn, ẹ má ẹ sọrètí nù nípa ikẹ Allāhu. Dájúdájú Allāhu l'Ó n ẹ sàforijìn gbogbo ẹsẹ pátápátá. Dájúdájú Allāhu, Òun ni Aláforijìn, Àṣàkẹ-òrun.} [Suuratuz Zumar: 53]

Nigbati Amru Bn Al-Aas pinu lati gba Isilaamu, o paya wipe wọn o ni fi ori awọn ẹsẹ rẹ ti o ti ẹ siwaju Isilaamu jin in. Amru sọ l'eni ti o n gba ẹgbawa nkan ti o ẹlẹ yii wa: Nigbati Ọlọhun - Ọba ti O biyi ti O gbọn-n-gbọn - fi Isilaamu si mi ni ọkan, o sọ pe: Mo wa ba Anabi- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun maa ba a- lati gbe àdéhùn fun un, nigba naa ni o wa tẹ ọwọ rẹ si mi, mo wa sọ pe: Mi o ni ẹ adehun fun o ire ojise Ọlọhun titi ti wa fi fi ori ẹsẹ mi ti o ti saaju jin mi, o sọ pe: Ojise Ọlọhun - ki ikẹ ati ọla Ọlọhun maa ba a- wa sọ fun mi pe, ire Am'ru, ẹ oo mọ wipe hijira maa n pa awọn ẹsẹ ti o saaju rẹ rẹ ni, ire Am'ru, ẹ oo mọ wipe Isilaamu maa n pa awọn ẹsẹ ti o saaju rẹ rẹ ni?. Muslim lo gbe e jade (121) ni nkan ti o gun bi iru eleyii, ati Ahmad (17827) atipe gbolohun yii ti e ni.

43. Nitori naa, ninu ẹsin Isilaamu, asopo laarin ọmọniyan ati Olohun maa n wa taara ni, nitori naa, oo bukaata si ẹnikankan lati jẹ alagata laarin iwọ ati Olohun. Ẹsin Isilaamu si tun wa kọ ki a sọ awọn abara di olujọsin fun tabi akegbe fun Olohun nibi jije Oluwa Re ati nibi lileto si ijọsin Re.

Ninu ẹsin Isilaamu, ọmọniyan ko bukaata si ki o maa jẹwọ awọn ẹṣe re ni iwaju awọn eeyan, ati pe ninu ẹsin Isilaamu asopo laarin eeyan ati Olohun maa n wa taara ni, nitori naa, oo bukaata si ẹnikankan lati jẹ alagata laarin iwọ ati Olohun, gege bi o se rekoja ni ipinro (36). Dajudaju Olohun ti o la Re ga pe gbogbo eeyan lo sibi tituuba (rironu piwada) ati siṣeri pada si ọdọ Re, Oun naa bakanna ni O tun kọ fun wọn kuro nibi ki wọn mu awọn Anabi tabi awọn Malaika ni alagata laarin Re ati awọn ẹru Re. Nitori naa, Oba ti o la Re ga sọ pe:

﴿وَلَا يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَتَّخِذُوا الْمَلَائِكَةَ وَالنَّبِيِّينَ أَرْبَابًا أَيَأْمُرُكُمْ بِالْكُفْرِ بَعْدَ إِذْ أَنْتُمْ

مُسْلِمُونَ﴾ [آل عمران: 80]

{ (Ānábì kan) kò sì ní pa yín ní àṣẹ pé kí ẹ sọ àwọn mọlāika àti àwọn Ānábì di olúwa. Šé ó máa pa yín ní àṣẹṣiṣe àìgbàgbọ léyìn tí ẹ ti jẹ mùsùlùmí ni? } [Suuratu Al-Imraan: 80]

Ẹsin Isilaamu - gege bi o se ri i - si tun wa kọ ki a sọ awọn abara di olujọsin fun tabi akegbe fun Olohun nibi jije Oluwa Re ati nibi lileto si ijọsin Re . Olohun ti o la Re sọ nipa awọn Nasoorah pe:

﴿اتَّخِذُوا أَحْبَابَهُمْ وَرُهْبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِّنْ دُونِ اللَّهِ وَالْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا

لِيَعْبُدُوا إِلَهًا وَاحِدًا إِلَّا إِلَهَ إِلَّا هُوَ سُبْحٰنَهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾ [التوبة: 31]

{Wọn mú àwọn àlùfàà wọn (nínú yehudi) àti àwọn àlùfàà wọn (nínú nasara) ní olúwa léyìn Allāhu. (Wọn tún mú) Mọsih ọmọ Moryam (ní olúwa léyìn Allāhu). Bẹ̀ẹ̀ sì ni A ò pa wọn láṣẹ kan tayo jíjọsìn fún Olohun, Ọkan soṣo. Kò sílọ́lọhun tí ijọsìn tọ sí àfi Ọ̀n. Ó mọ tayo ǹnkan tí wọn n fi sebo sí I.} [Suuratu Taobah: 31]

Ati pe Ọlọhun tako awọn keferi latari wipe wọn mu awọn alagata laarin wọn ati Oun (Allāhu). Nitori naa, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ۗ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَمَّارٌ﴾ [الزمر: 3]

{ "Gbọ! Ti Allāhu ni ẹ̀sìn mímọ́. Àwọn tí wọn sì mú àwọn aláfẹ̀yìntì kan yàtò sí Allāhu, (wọn wí pé): A ò jọ̀sìn fún wọn bí kò ẹ̀ pé nítorí kí wọn lè mú wa súnmọ́ Allāhu pẹ̀kípẹ̀kí ni." Dájúdájú Allāhu l'Ó máa dájọ́ láààrin wọn nípa ohun tí wọn n yapa ẹ̀nu nípa rẹ̀ (ìyẹn, ẹ̀sìn 'Islām). Dájúdájú Allāhu kì í fi ònà mọ̀eni tí ó jẹ̀ òpùrọ̀, aláìgbàgbọ̀.} [Suuratuz Zumar: 3]

Ọlọhun si tun salaye wipe dajudaju awọn oloosa - awọn alaimọkan - maa n mu awọn alagata laarin wọn ati Ọlọhun, wọn wa maa n sọ pe: dajudaju awọn (alagata) maa n sun wọn mọ Ọlọhun.

Ati pe ti Ọlọhun ba kọ fun awọn eeyan kuro nibi ki wọn o mu awọn Anabi tabi awọn Malaika ni alagata laarin Rẹ ati awọn ẹru Rẹ; nitori naa, ẹni ti o yatọ si wọn (awọn Anabi ati awọn Malaika) lo fi n lẹto ju láti ma ẹ mu ni alagata. Bawo wa ni, ti awọn Anabi ati awọn Ojiṣe - ki ọla o maa ba wọn - na si maa n tara sàsà láti sunmọ Ọlọhun. Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ ni Ẹni ti O n fun wa ni iro nipa iṣeṣi awọn Anabi ati awọn Ojiṣe - ki ọla o maa ba wọn - pe:

﴿... إِنَّهُمْ كَانُوا يُسْـَٔرِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا رَعَبًا وَرَهَبًا وَكَانُوا لَنَا خَادِعِينَ﴾

[الأنبياء: 90]

{ Dájúdájú wọn n yára gágá níbi àwọn iṣẹ̀ rere. Wọn n pè Wá pèlú irètí àti ipáyà. Wọn sì jẹ̀ olùtẹ̀riba fún Wa.} [Suuratul Anbiyaah: 90]

Allāhu ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿أُولَٰئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَىٰ رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ وَيَرْجُونَ

رَحْمَتَهُ وَيَخَافُونَ عَذَابَهُ...﴾ [الإسراء: 57]

{Àwọn wònyẹn tí wọn n pè (lẹ̀yìn Rẹ̀) n wá àtẹ̀gùn sọ̀dò Olúwa wọn ni! - Èwo nínú wọn l'ó súnmọ́ (Allāhu) jùlọ̀ (báyìí)? - Àwọn

náà ñ retí ikẹ Allāhu, wọn sì ñ páyà ìyà Rẹ. Dájúdájú ìyà Olúwa re jẹ ohun tí wọn gbòdòşóra fún.} [Suuratul Is'raah: 57]

Iyẹn ni wipe: Dajudaju awọn ti ẹ n pe leyin Ọlọhun - ninu awọn anabi ati awọn eniire - awọn naa maa n sunmọ Ọlọhun , wọn si tun maa n rankan ikẹ Re, wọn si tun maa n beru iya Re; bawo wa ni wọn o şe maa pe wọn leyin Ọlọhun .

44. Ni ipari tira yii, a maa ranti wipe awọn èyàn, pèlú bi igba wọn ati awọn eyameya wọn ati awọn ilu wọn ati àwùjọ wọn şe yàtò síra, bẹẹ náà ni wọn şe yàtò síra níbi irori wọn àti erongba wọn, ti àyíká wọn àti işẹ wọn naa si tun yàtò síra, èyí ni o jẹ ki o jẹ dandan fun wọn láti ni afinimona kan ti o maa tọ wọn sọna, ati eto kan ti yoo ko wọn jọ, ati adari kan ti yoo maa dáàbò bo wọn, awọn ojışe alapon-onle - ki ikẹ ati ọla maa ba wọn - maa n şe iyẹn pelu imisi lati ọdọ Ọlọhun, wọn maa n tọ awọn eeyan s'ona lọsi oju-ona daadaa ati imona, wọn si maa n ko wọn jọ si ori ofin Ọlọhun, wọn si tun maa n dajọ laarin wọn pèlú ododo. Nitori naa, alamọri wọn yoo duro deede ni ibamu si jije ipe wọn fun awọn ojışe yii, ati sisunmọ igba wọn si awọn iranşe ti Ọlọhun. Nigba ti anu ti wa pọ, ti aimokan si ti kari, ti wọn si ti josin fun awọn orişa; Ọlọhun gbe anabi Re Muhammad - ki ikẹ ati ọla Ọlọhun maa ba a - dide pelu imona ati esin ododo lati mu awọn eeyan kuro nibi awọn okunkun şişe Kèfèrí, aimokan, ati iborişa, lọ si ibi igbagbọ ati imona.

Ni ipari tira yii, a maa ranti wipe awọn èyàn, pèlú bi igba wọn ati awọn eyameya wọn ati awọn ilu wọn ati àwùjọ wọn şe yàtò síra, bẹẹ náà ni wọn şe yàtò síra níbi irori wọn àti erongba wọn, ti àyíká wọn àti işẹ wọn naa si tun yàtò síra, èyí ni o jẹ ki o jẹ dandan fun wọn láti ni afinimona kan ti o maa tọ wọn sọna, ati eto kan ti yoo

ko wọn jọ, ati adari kan ti yoo maa dáàbò bo wọn, awọn ojiṣe alapọn-onle - ki ikẹ ati ọla maa ba wọn - maa n ṣe iyẹn pẹlu imisi lati ọdọ Ọlọhun, wọn maa n tọ awọn eeyan s'ona lọsi oju-ona daadaa ati imona, wọn si maa n ko wọn jọ si ori ofin Ọlọhun, wọn si tun maa n dajọ laarin wọn pẹlú ododo. Nitori naa, alamọri wọn yoo duro deede ni ibamu si jije ipe wọn fun awọn ojiṣe yii, ati sisunmọ igba wọn si awọn iranṣe ti Ọlọhun. Nigba ti anu ti wa pọ, ti aimọkan si ti kari, ti wọn si ti jọsin fun awọn oriṣa; Ọlọhun gbe anabi Rẹ Muhammad - ki ikẹ ati ọla Ọlọhun maa ba a - dide pẹlu imona ati ẹsin ododo lati mu awọn eeyan kuro nibi awọn okunkun ṣiṣe Kẹfẹrì, aimọkan, ati iboriṣa, lọ si ibi igbagbọ ati imona.

45. Fun idi eyii, mo n pe ọ, iwọ ọmọniyan, ki o duro fun Ọlọhun ni iduro ododo eleyi ti yoo bọra kuro nibi àṣà ati iṣe, ki o si tun lọ mọ wipe waa pada si ọdọ Oluwa rẹ lẹyin iku rẹ, ki o si tun woye si ara rẹ ati awọn agbegbe ti o wa ni ayika rẹ. Nitori naa, gba Isilaamu, ki o le ba ṣe oriire ni aye rẹ ati orun rẹ. Ti o ba wa fe wo inu Isilaamu, ko si nkankan ti o jẹ dandan fun ọ ju ki o jẹri wipe ko si ẹnì ti ijọsin tọ si ni ododo ayaafi Allāhu, ati pe dajudaju Muhammad ojiṣe Rẹ ni, ki o si tun bọpa-bọṣe kuro nibi gbogbo nkan ti wọn ba n jọsin fun yatọ si Ọba Allāhu, waa tun ni igbagbọ wipe dajudaju Ọlọhun yoo gbe awọn ti wọn wa ninu saare dide, ati pe dajudaju isiro ati ẹsan ododo ni, ti o ba ti wa jẹri pẹlu ijẹri yii, o ti di Musulumi. O wa jẹ dandan fun o lẹyin iyẹn ki o maa jọsin fun Ọlọhun pẹlu nkan ti O ṣe ni ofin bii irun, ati zakah, ati aawe, ati hajj ti o ba ni ikapa ọna ati lọ.

Fun idi eyii, mo n pe ọ, iwọ ọmọniyan, ki o duro fun Ọlọhun ni iduro ododo eleyi ti yoo bọra kuro nibi àṣà ati iṣe, gẹgẹ bi Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ ninu gbolohun Rẹ pe:

﴿قُلْ إِنَّمَا أَعِظُكُمْ بِوَحْدَةِ اللَّهِ أَنْ تَقُومُوا لِلَّهِ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ وَإِن تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا تَصَاحِبُكُمْ

مِن جُنَّةٍ إِن هِيَ إِلَّا نَذِيرٌ لَّكُمْ بَيْنَ يَدَيْ عَذَابٍ شَدِيدٍ﴾ [سبأ: 46]

{ Sọ pé: "Ohun Ohun kan soṣo ni mò ní ṣe wáàsí rẹ fun yín pé, ẹ dúró nítorí ti Allāhu ní méjì àti ní ẹyọ kòḍokan. Léyìn náà, kí ẹ ronú jinlẹ. Kò sí àlùjànnú kan láraṣeni yín. Kò sì jẹ kiní kan bí kò ṣe olùkilò fun yín ṣíwájú iyà líle kan.} [Suuratu Saba': 46]

Ki o si tun lọ mọ wipe dajudaju o maa pada si ọḍọ Oluwa re leyin iku re, Ọlọhun ti ọla Re ga sọ pe:

﴿وَأَنْ لَّيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَىٰ ﴿٣٩﴾ وَأَنَّ سَعْيَهُ سَوْفَ يُرَىٰ ﴿٤٠﴾ ثُمَّ يُجْزَاهُ

الْجِزَاءَ الْأَوْفَىٰ ﴿٤١﴾ وَأَنَّ إِلَىٰ رَبِّكَ أَلْمُنْتَهَىٰ ﴿٤٢﴾﴾ [النجم: 39-42]

{ " Àti pé kò sí kiní kan fún ènìyàn àfi ohun t'ó ṣe níṣẹ. Àti pé dájúdájú iṣẹ rẹ, làìpẹ wọn máa fi hàn án. Léyìn náà, wọn máa san án ní ẹsan rẹ, ní ẹsan t'ó kún jùlọ. Àti pé dájúdájú ọḍọ Olúwa re ni ọpin (ìrìn-àjò ẹdà)..} . [Suuratun Najm: 39-42]

Ki o si tun woye si ẹmi re ati awọn agbegbe ti o wa ni ayika re. Ọlọhun ti ọla Re ga sọ pe:

﴿أَوَلَمْ يَنْظُرُوا فِي مَلَكُوتِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ وَأَنْ عَسَىٰ

أَنْ يَكُونَ قَدِ اقْتَرَبَ أَجَلُهُمْ فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ﴾ [الأعراف: 185]

{ Ẹ se wọn kò wo ijọba àwọn sánmọ àti ilẹ pẹlú gbogbo n̄nkan tí Allāhu dá? Àmọ sá ó lè jẹ pé Àkókò ikú wọn ti súnmọ. Nígba náà, ọrọ wo ni wọn yòò gbàgbọ léyìn rẹ?" } [Suuratul Ah'roof: 185]

Gba Isilaamu, ki o le ba ṣe oriire ni aye re ati ọrun re. Ti o ba wa fe wọ inu Isilaamu, ko si nkankan ti o je dandan fun ọ ju ki o jeri wipe ko si ẹni ti ijọsin tọ si ni ododo ayaafi Allāhu, ati pe dajudaju Muhammad ojiṣe Re ni. Nigbati Ojiṣe - ki ikẹ ati ọla Ọlọhun maa ba a - ran Muadh lọ si Yemen l'eni ti n pepe lọ si

inu Eṣin Isilaamu, o sọ fun un pe: “Dadadaju ireṣ o lọ ba ijọ kan ninu awọn ti wọn fun ni tira, yaa pe wọn lọ si ibi jiji wipe ko si ẹni ti ijọsin tọ si ni ododo ayaafi Ọlọhun Allāhu ati wipe dajudaju emi ojiṣe Ọlọhun ni mi, ti wọn ba ti wa tele ọ nibi iyẹn, wa fi mọ wọn wipe dajudaju Ọlọhun ti se irun wakati maarun-un ni ọranyan le wọn lori ni gbogbo oṣọ ati oru, ti wọn ba tun tele ọ nibi iyẹn, wa fi mọ wọn wipe dajudaju Ọlọhun ti se zakah ni ọranyan le wọn lori, wọn o maa gba a lati ọdọ awọn aboro wọn , wọn o si maa da a pada fun awọn olosi wọn , ti wọn ba tun tele ọ nibi iyẹn, wa sọra kuro nibi imaa gba awọn eyi ti o dara julọ ninu awọn dukia wọn ”. Sohiihu Muslim: 19

Ki o si tun bọpa-bọse kuro nibi gbogbo nkan ti wọn ba n jọsin fun yatọ si Ọba Allāhu. Iwa ibọpa-bọse kuro nibi nkan ti wọn n jọsin fun yatọ si Ọlọhun Allāhu naa ni AL-HANEEFIYYAH tii se ilàà Anabi Ibroohim - ki ọla maa ba a-Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe :

﴿قَدْ كَانَتْ لَكُمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي إِبْرَاهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ إِذْ قَالُوا لِقَوْمِهِمْ إِنَّا بُرَاءُ مِنْكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلْعَادُةٌ وَالْبَعْضَاءُ أَبَدًا حَتَّى تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَحَدَهُ...﴾ [الممتحنة: 4]

{“ Dájúdájú àwòkọṣe rere ti wà fun yín ní ara (Ànábì) ’Ibrōhīm àti àwọn t’ó wà pèlú rẹ. Nígbà tí wọn sọ fún ijọ wọn pé: "Dájúdájú àwa yowó-yosè kúrò nínú ọrọ yín àti ohun tí ẹ n jọsìn fún lẹyìn Allāhu. A takò yín. Ọtá àti ìkórira sì ti hàn láààrin wa tí tí láé láé àyàfi ìgbà tí ẹ bá tó gbàgbọ nínú Allāhu nìkan soṣo} [Suuratul Mumtahana: 4]

Waa si tun ni igbagbo wipe dajudaju Ọlọhun yoo gbe awọn ti wọn wa ninu saare dide,

Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّهُ يُحْيِي الْمَوْتَىٰ وَأَنَّهُ رَءُوفٌ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٦﴾ وَأَنَّ

السَّاعَةَ آتِيَةٌ لَا رَيْبَ فِيهَا وَأَنَّ اللَّهَ يَبْعَثُ مَنْ فِي الْقُبُورِ ﴿٧﴾﴾ [الحج: 6-7]

{ Iyẹn nítorí pé dájúdájú Allāhu, Òun ni Òdodo. Dájúdájú Òun l'Ó n sọ àwọn òkú di aláàyè. Dájúdájú Òun sì ni Alágbára lóri gbogbo n̄nkan. Àti pé dájúdájú Àkókò náà n bọ. Kò sí iyémèjì nínú rẹ. Dájúdájú Allāhu yóó gbé àwọn t'ó n bẹ nínú sàrèè dídè." } (7) [Suuratul Hajj: 6-7]

Ati pe dajudaju isiro ati ẹsan ododo ni, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿وَخَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَلِتُجْزَىٰ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا

يُظْلَمُونَ ﴿٢٢﴾﴾ [الجنات: 22]

{ Allāhu ẹ̀dá àwọn sánmò àti ilẹ̀ pẹ̀lú òdodo àti nítorí kí Á lè san ẹ̀mí kòḍokan ní ẹ̀san n̄nkan tí ó ẹ̀ níṣé. A ò sì níí ẹ̀ àbòsí sí wọn.} [Suuratul Jaathiyah: 22]

Ti o ba ti wa jẹrìí pelu ijeri yii, o ti di Musulumi. O wa je dandan fun ọ leyin iyẹn ki o maa jọsin fun Ọlọhun pelu nkan ti O ẹ ni ofin bii Irun, ati Zakah, ati Aawe, ati Hajj ti o ba ni ikapa ọna ati lọ, ati nkan ti o yatọ si iyen

Àwọn Ohun Tó Wà Nínú Ìwé Yìí

1. ÈSIN ISILAAMU NI IŞE NAA TI ALLĀHU FI RANŞE SI GBOGBO ENIYAN. PAAPAAJULO OUN NI IŞE AYERAYE TI O SIJE OPIN AWỌN IRANŞE OLUWA ALLĀHU5
2. ÈSIN ISILAAMU KII ŞE ÈSIN ADAYANRI FUN AWỌN EYA TABI AWỌN IJO KAN PATO. ŞUGBỌN O JE ÈSIN ALLĀHU FUN GBOGBO ENIYAN PATAPATA6
3. ISILAAMU NI IFIRANŞE ALLĀHU, EYI TI O WA LATI PE AWỌN IŞE AWỌN ANỌBI ATI AWỌN OJIŞE TO TI KOJA, EYI TI O FI RAN WỌN SI AWỌN IJO WỌN, KI IKE ATI OLA ALLĀHU MAA BA AWỌN OJIŞE OLOHUN WỌNYII.....7
4. GBOGBO AWỌN ANỌBI PATAPATA- KI IKE ATI AANU ALLĀHU MAA BA WỌN- ÈSIN KAN ŞOŞO NI ÈSIN WỌN, BO TILÉ JE PE ILANA IŞESIN WỌN YA LOŌŌŌŌ.....9
5. GEGE BI GBOGBO AWỌN ANỌBI: NUHA, IBRAHIM, MUSA, SULAYMAN ATI DAWUDA ŞE PEPE, BEŞE NAA NI ISILAAMU ŞE PEPE SI INIGBAGBO PE ENI TO NJE OLUWA NI ALLĀHU, AŞEDA, OLUFUNILARISIKI, AYENI, APANI, OLOLA-GONGO, OUN NAA NI OLUDARI GBOGBO NKAN, OUN NIKAN YII NAA NI ALAANU, ONIKE TO GA JULO.....10
6. OLOHUN ALLĀHU TI MIMO N BE FUN UN TI OLA RE SI GA JULO NI AŞEDA, OUN NAA NI O LETO SI IJOSIN NI OUN NIKAN, ATI WIPE A O GBODO SIN EYIKEYI NKAN MIRAN MO ON.16
7. ALLĀHU NI O DA GBOGBO NKAN TO N BE NINU AYE YALA AWỌN NKAN TI A RI TABI EYI TI A KO RI. GBOGBO NKAN TO TI

YATỌ SI I (ALLĀHU) NI YOO MAA JẸẸDA KAN NINU AWỌN ẸDA RẸ,
O SI DA SANMỌ ATI ILE NI IJỌ MEFA: 23

8. ALLĀHU TI MIMỌ ATI GIGA ỌLA N BẸ FUN UN KO NI IGBAKEJI
YALA NIPA ỌLA TABI IŞEDA TABI IDARI TABI IJOSIN BO TII WU KO
MỌ. 24

9. ATI PE ALLĀHU OBA TI MIMO N BE FUN UN, KO BI ỌMỌ, WỌN
KO SI BI I, KO SI SI AKEGBE ATI ALAFIJO KANKAN FUN UN..... 28

10. ATI PE ALLĀHU TI MIMỌ N BẸ FUN UN TI ỌLA RẸ SI TUN GA
O KI N SỌKALẸ SI INU NKANKAN, KO SI KI N DI ABARA SI INU
NKANKAN NINU ẸDA RẸ..... 29

11. ALLĀHU TI MIMỌ N BẸ FUN UN TI ỌLA RẸ SI TUN GA JẸ
ALĀĀÁNÚ ONIKẸ SI AWỌN ẸRU RẸ, FUN IDI EYI O RAN AWỌN
OJIŞẸ, O SI TUN SỌ AWỌN TIRA KALẸ. 32

12. ALLĀHU OUN NI OLUWA ONIKẸ, OUN NIKAN NI ẸNI TÍ YÓÒ
ŞE IŞIRO GBOGBO ẸDA NI ỌJỌ IGBENDE NIGBA TI YÓÒ GBE
GBOGBO WỌN DIDE LATI INU SAARE WỌN, TI YÍÒ SÍ SAN ÈÈYÀN
KỌKỌKAN NÍ ẸSAN PẸLU NKAN TI O BA ŞE NINU DÁADÁA TÀBÌ
AIDARA, ẸNI TI O BA SÌ ŞE ÀWỌN IŞẸ OLÓÓRE TI O SI JẸ MU'MINI,
IDEKUN GBERE N BẸ FÚN UN, ATI PE ẸNI TI O BA ŞE AIGBAGBỌ TI
O SI TUN ŞE AWỌN IŞẸ ABURU, IYA TI O TOBI N BẸ FÚN UN NI ỌJỌ
ÌKẸHÌN. 33

13. ALLĀHU TI MIMỌ N BẸ FÚN UN TI ỌLA RẸ SI TUN GA DA
ANỌBI ĀDAM LATI ARA ERUPE, O WA JẸ KI AWỌN ARỌMỌDỌMỌ
RẸ O MAA PỌ SI LEYIN RẸ. NITORI NAA, AWỌN ÈÈYÀN PATAPATA
BÁKAN NÁÀ NI WỌN NI IPILE WỌN, KO SÌ ỌLÁ FÚN IRAN KAN
LORI IRAN KAN, KO SÌ TUN SÍ FÚN ÌJỌ KAN LORI IJỌ KAN AYAIFI
PẸLU ÌBẸRÙ ALLĀHU..... 36

14. ATI PE GBOGBO ỌMỌ KỌKỌKAN NÍ WỌN BI SÍ INÚ ADAMỌ (ẸSIN ISILAAMU).38
15. KO SÍ ẸNIKENI NINU AWỌN EEEYAN TI WỌN BI NI ẸLẸŞE, TABI ẸNI TI N JOGUN ẸŞE ẸNI TÍ Ọ YATỌ SÍ I.:.....39
16. ATI PE Ǹ̀KAN TI A TORÍ RẸ DÁ ÀWỌN ÈNÌYÀN NAA NI: JIJỌSIN FÚN ỌLỌHUN NI OUN NIKAN:42
17. ISILAAMU PỌN ỌMỌNIYAN LE- ATI ỌKUNRIN ATI OBINRIN- O SI ŞE AGBATẸRU FUN UN NIBI GBOGBO IWỌ RẸ, O SI ŞE E NI ẸNI TÍ WỌN O BI LEERE NÍPA GBOGBO AWỌN NKAN TI O SĘSA RẸ FÚNRA RẸ ÀTI ÀWỌN IŞE RẸ ATI AWỌN ÌWÀ RẸ, O SI TUN N DÌ RU U ABAJADE EYIKEYI IŞE TI O BA LE FI KO INIRA BA ẸMI ARA RẸ TABI TI O LE KO INIRA BA ELOMIIRAN.....42
18. ISILAAMU ŞE ỌKUNRIN ATI OBINRIN NI DEEDE ARA WỌN NIBI IŞE ATI OJUŞE ATI ẸSAN.47
19. ISILAAMU PỌN OB̀̀NRIN LE, O SI KA WỌN KUN PE BÁKAN NÁÀ NI WỌN ŞE RI PÈLÚ AWỌN ỌKUNRIN, O SI ŞE INAWO NI DANDAN LORI ỌK̀̀NRIN TI O BA NI IKAPA, ÌNÁWÓ ỌMỌB̀̀NRIN JẸ DANDAN LORI BÀBÁ RẸ, TI ÌYÁ SI JẸ DANDAN LÓRÍ ỌMỌK̀̀NRIN RẸ TÍ Ó BÁ TI BÀLÁGÀ TI O SI NI IKAPA, TI ÌYÀWÓ SI JẸ DANDAN LORI ỌKỌ RẸ.48
20. IKU KII ŞE TITAN GBERE, ATI PE IKU A MAA PA ARA ATI ẸMI, IKU ẸMI SI NI PIPINYA RẸ KURO NI ARA, LẸYIN NAA YOO PADA SI ARA LẸYIN IGBEDIDE ỌJỌ ALUKIYAAMỌ, ATI PE ẸMI O NI BỌ SI ARA MIRAN LẸYIN IKU KO SI NII PADA SINU ARA MII (AKUDAAYA)......51

21. ISILAAMU N PEPE LỌ SI IBI NINI IGBAGBỌ PẸLU AWỌN IPILE IGBAGBỌ TI O TOBI, AWỌN NAA NI NINI IGBAGBỌ SI ỌLỌHUN ATI AWỌN MALAAIKA RẸ, ATI NINI IGBAGBỌ SI AWỌN IWE ỌLỌHUN GÉGÉ BÍI TAOREETA ATI INJIILA ATI ZABUURA – SIWAJU KI WỌN O TO YI ỌRỌ INU WỌN PADA – ATI ALUKURANI, ATI NINI IGBAGBỌ SI GBOGBO AWỌN ANABI ATI AWỌN OJIŞE - KI ỌLA MAA BA GBOGBO WỌN- ATI KI A NI IGBAGBỌ SI ẸNI TI O KẸYIN WỌN, OUN NAA NI MUHAMMAD OJIŞE ỌLỌHUN, IGBEYIN AWỌN ANABI ATI AWỌN OJIŞE, ATI NINI IGBAGBỌ SI ỌJO IKEYIN, KI A SI TUN MỌ WIPE KANI IŞEMI ILE-AYE JẸ OPIN NI; ERE PỌNBELE NI IŞEMI ATI BIBẸ O BA JẸ, ATI NINI IGBAGBỌ SI KADARA53

ISILAAMU N PEPE LỌ SI IBI NINI IGBAGBỌ PẸLU AWỌN IPILE IGBAGBỌ TI O TOBI, ELEYI TI GBOGBO AWỌN ANABI ATI OJIŞE – KI ỌLA O MAA BA WỌN – PEPE SI, AWỌN NAA NI: 53

22. ÀTI PÉ AWỌN ANABI ỌLỌHUN WỌN TI ŞỌ WỌN KURO NIBI ŞIŞE AŞIŞE – KI ỌLA O MAA BA WỌN – NIBI NKAN TI WỌN N MU DE ETIGBỌ AWỌN EEPAN NIPA ỌLỌHUN, WỌN SI TUN ŞỌ WỌN KURO NIBI GBOGBO NKAN TI O BA TI TAKO LAAKAYE TABI NKAN TI IWA TO DÁA BA TAKO, ATI PE AWỌN ANABI ỌLỌHUN WỌN JẸ ẸNI TI A TI LA MIMU AWỌN AŞE ỌLỌHUN DE ỌDỌ AWỌN ẸRÚ RẸ BỌ LỌRUN, ATI PE AWỌN ANABI ỌLỌHUN KO SI NKANKAN FUN WỌN NINU AWỌN ÌRÒYÌN JIJẸ OLUWA TABI ẸNI TÍ Ó LẸTỌỌ SI ÌJỌSÌN; BI KII ŞE PE ABARA NI WỌN GEGE BI AWỌN ABARA YOKU TI ỌLỌHUN SI N MU IMISI AWỌN ỌRỌ RẸ WA BA WỌN.68

23. ISILAAMU N PEPE SI ÌJỌSÌN FUN ỌLỌHUN NÌKAN ŞOŞO PẸLÚ ÀWỌN IPILE ÌJỌSÌN NÍLÁ BII: IRUN TI O SE PE OUN NAA NI DIDURO

ATI TITẸ KỌKỌRỌ ATI FIFI ORI KANẸ, ATI IRANTI ỌLỌHUN ATI YIYIN IN ATI ADUA, ỌMỌNIYAN YOO MAA KI IRUN NAA NI ẸẸMARUN-UN NI OJOOJUMỌ, KO SI SI OPINYA KANKAN LAARIN AWỌN TI WỌN N KI I, ATI OLÓWÒ ATI TALIKA, ADARÍ ATI ẸNI TÍ WỌN N DARI, GBOGBO WỌN MAA TO NI SAAFU KAN NAA NINU IRUN. BÁKAN NÁÀ NI ZAKAT TII Ẹ ODIWỌN KÉKERÉ NINU DUKIA NI IBAMU SI AWỌN MÁJẸMÚ ATI IPEBUBU TÍ ỌLỌHUN TI PEBUBU RẸ, TI O JẸ DANDAN NINU DÚKÌÁ ÀWỌN ỌLỌRỌ, TI WỌN MAA YỌ FUN AWỌN ALAINI ATI AWỌN MÌÍRÀN NI ẸẸKAN NI ỌDÚN. BÁKAN NÁÀ NI AAWẸ TÍ Í Ẹ KIKO ẸNU RO NIBI AWỌN NKAN TII BA AAWẸ JẸ NINU OȘU RAMADAN, NI EYI TI O MAA N RE ERONGBA ATI SÙÚRÙ NINU ẸMÍ. BÁKAN NÁÀ NI HAJJ TII Ẹ LÍLO SI ILÉ OLUWA NI ILU MEKA NI ẸẸKAN NI ÌGBÉSÍ AYÉ FUN ẸNI TÍ Ó BÁ NI IKAPA. NINU HAJJ YII, GBOGBO ÈÈYÀN MAA RI BÁKAN NÁÀ NIBI ÌDOJÚKỌ ỌLỌHUN ADEĐA, TI KO SI NII SI PE ẸNIKAN WA NI IPÒ TÍ O GA JU ẸLÒMÍRÀN LỌ..... 76

24. LARA ÀWỌN NKAN TI O MAA N JẸ KI ÌJỌSÌN O DA YÀTỌ JU NÍNÚ ISILAAMU NI ÀWỌN ỌNA TI A N GBA Ẹ E, ÀTI ÀWỌN ÀSÌKÒ RẸ, ÀTI ÀWỌN MÁJẸMÚ RẸ, ỌLỌHUN Ẹ E NI ÒFIN, O SI MU U DE ỌDỌ OJİŞẸ RẸ, ABARA KANKAN KO SI LE E KUN TABI DIN IN KU TITI DI ÒNÍ, GBOGBO ÀWỌN ÌJỌSÌN NÍLÁ NÍLÁ YII NI GBOGBO ÀWỌN ANỌBI NAA PEPE SI, KI ỌLÀ ỌLỌHUN LỌ MÁÁ BÁ WỌN. 81

25. OJİŞẸ ẸSIN ISILAAMU NAA NI MUHAMMAD ỌMỌ ABDULLAAH TI O WA NÍNÚ ÀWỌN ARỌMỌDỌMỌ ISMAIL ỌMỌ IBRAHIM (KI ỌLÀ ỌLỌHUN MAA BA WỌN). WỌN BI I SI ÌLÚ MEKA NI ỌDÚN 571 TI HIJRA, WỌN GBE E DIDE NI OJİŞẸ NIBẸ, O ȘI Ẹ HIJRA LATI IBẸ LỌ SÍ ÌLÚ MEĐINA. KO BA ÀWỌN ÌJỌ RẸ KÓPA NIBI

ALAMŌRI OOSA, ŞŪGBŌN Ó MÁA NÍ BA WŌN KÓPA NIBI ÀWŌN
IŞÉ TI O GBŌNGBŌN. ÌWÀ RẸ DARA ŞÍWÁJÚ KI O TO DI OJIŞÉ TI
ÀWŌN ÌJŌ RẸ SI MAA N PE E NI OLUFŌKANTAN. ỌLŌHUN GBE E
DÌDE NI OJIŞÉ NIGBA TI O PE ỌMŌ OGOJI ỌDÚN, O SI KUN UN
LŌWŌ PÈLÚ ÀWŌN NKAN ÌYANU NÍLÁ, EYI TI O TOBI JU NÍNÚ RẸ
NAA NI ALUKURANI ALAPŌN-ŌNLE, OUN SI NI O TOBI JU NINU
AWŌN ÀMÌ ÀWŌN ANŌBI, OUN NAA ŞI NI ÀMÌ TI O N ŞĘKU NINU
AWŌN ÀMÌ ÀWŌN ANŌBI TÍTÍ DI ÒNÍ. NÍGBÀ TÍ ỌLŌHUN PE ẸSIN
FUN UN, TI OJIŞÉ- KI IKẸ ATI ỌLA ỌLŌHUN MÁA BÁ A- NÁÀ SI JẸẸ
BI O ŞE TỌ ATI BÍ Ó ŞE YẸ, O KÚ NI ỌMŌ ỌDÚN MẸTA-LÉ-NI-
ŌGŌTA, WŌN SIN IN SÍ ÌLÚ MẸDINA, OUN SI NI IGBẸYIN ÀWŌN
ANŌBI ATI AWŌN OJIŞÉ, ỌLŌHUN GBE E DÌDE PÈLÚ IMŌNA ÀTI
ẸSIN ÒDODO, LATI MU ÀWŌN ÈNÌYÀN KÚRÒ NÍNÚ ÒKŪNKŪN
IBŌRISA, AIGBAGBŌ, ATI AIMŌKAN, LŌ SIBI IMŌLE IMŌ ỌLŌHUN
LŌKAN ATI ÌGBÀGBŌ, ỌLŌHUN SI JẸRI SI I PE OUN NI OUN GBE E
DÌDE LÁTI MAA PEPE SIBẸ PÈLÚ IYŌNDA RẸ.....84

26. SHERIA ISILAAMU TI ANŌBI MUHAMMAD- KI IKẸ ATI ỌLA
ỌLŌHUN MÁA BÁ A- MU WA NAA NI ÒPIN ÀWŌN IŞÉ-RIRAN TI
ỌLŌHUN ATI AWŌN ÒFIN RẸ, OUN SI NI ÒFIN TI O PE TI DÍDÁRA
ẸSIN ỌMŌNIYAN ATI AYÉ RẸ N BẸ NIBẸ, O SI N SỌ: ẸSIN ÀWŌN
ÈÈYÀN, ATI ẸJẸ WŌN, ATI DÚKÌÁ WŌN, ATI LÀÁKÀYÈ WŌN, ÀTI
ÀWŌN ỌMŌ WŌN, O SI TI PA GBOGBO ÒFIN TI O ŞÍWÁJÚ RẸ RẸ,
GẸGẸ BÍ ÀWŌN ÒFIN TÍ Ó ŞÍWÁJÚ NAA ŞE PA ARA WŌN RẸ. ...89

27. ỌLŌHUN TI ỌLA RẸ GA KO NII TẸWŌ GBA ẸSIN KANKAN
YÀTŌ SÍ ISILAAMU TI ANŌBI MUHAMMAD- KI IKẸ ATI ỌLA
ỌLŌHUN MÁA BÁ A- MU WA, ẸNI TÍ Ó BÁ GBA ẸSIN MÍRÀN YÀTŌ
SÍ ISILAAMU, WŌN KO LEE GBA A LŌWŌ RẸ LAILAI.....91

28. ALUKURANI ALAPON-ONLE NI TIRA TI OLOHUN FI RANSE SI ANOBI MUHAMMAD- KI IKE ATI OLA OLOHUN MAA BA A- OUN SI NI ORO OLUWA GBOGBO AGBAYE, OLOHUN PE AWON EYAN ATI ALUJANNU NIJA LATI MU IRU RE WA, TABI SUURA KAN NINU IRU RE, IPENIJA NAA SI N BE TITI DI ONI. ALUKURANI SI N FESI FUN AWON IBERE PATAKI TI O PO TI O N KO IDAMUDAABO BA EGBEGBERUN NINU AWON EYAN. ALUKURANI YII NKAN TI A SO NI TITI DI ONI PELU EDE LARUBAWA TI O FI SOKALE, TI ARAFI KANKAN KO SI DINKU NIBE, WON TETE JADE, WON SI FON ON KA, TIRA NLA NI TII KO AGARA BA ENI TI O BA FE MU IRU RE WA, NINKAN TI O LETO SI KIKI NI TABI KIKA ONGBIFO AWON ITUMO RE. GEGE BEE NAA NI ILANA ANOBI MUHAMMAD- KI IKE ATI OLA OLOHUN MAA BA A- ATI EKO RE ATI ITAN IGBESI AYE RE, GBOGBO NI WON SO TI WON SI GBE DE ODO WA NI IBAMU SI SISENTELE LATI ODO AWON TI WON MAA N GBA EGBAWA TI WON SEE FI OKAN TAN. WON TE OUN NAA JADE PELU EDE LARUBAWA TII SE EDE ANOBI MUHAMMAD (KI IKE ATI OLA OLOHUN MAA BA A), WON SI TUMO RE SI OPOLOPONINU AWON EDE. ALUKURANI ATI SUNNA NI IPILE KAN SOJO FUN AWON IDAJO ISILAAMU ATI AWON OFIN RE. WON KII MU ISILAAMU LATARA IWA AWON TI WON N PE APEMORA RE, BI KO SE WIPE WON MAA N MU U LATARA IMISI TI OLOHUN TII SE ALUKURANI ATI SUNNA.93

29. ISILAAMU N PASE SISE DADAA SI AWON OBI MEJEJE KODA KI WON MA JE MUSULUMI, O SI TUN PASE SISE DADAA SI AWON OMOMO NAA PELU.98

30. ISILAAMU N PASE DEEDEE NIBI ORO ATI ISE PELU AWON EYAN TITI TI O FI DE ORI AWON OTA.102

31. ISILAAMU N PÀŞEŞÍŞE DÁADÁA SI GBOGBO ÈDÁ PÁTÁ, O SI N PÈPÈ LỌ SÍBI ÀWỌN ÌWÀ DÁADÁA ÀTI ÀWỌN IŞÉ RERE..... 105

32. ISILAAMU N PÀŞE KI A NÍ ÀWỌN ÌWÀ ÈLEYÌN BÍ ÒDODO, ATI PÍPÉ ÀMÀÁNNÀ, ATI ÌKÓRARÓ NIBI NKAN TI KO DÁRA, ATI ÌTÌJÚ, ATI ÌGBOYÀ, ATI NINAWO, ATI TÍTỌRẸ, ATI RÍRAN ẸNI TÍ Ó NÍ BUKAATA LỌWỌ, ÀTI RÍRAN ẸNI TÍ Ó WA NÍNÚ IBANUJE LỌWỌ, ÀTI BÍBỌẸNI TÍ EBI NÍ PA, ATI JÍJÉ ALAMULETI RERE, ATI DIDA ẸBÍ PÒ, ATI KI KÁÀÁNÚ ÀWỌN ẸRANKO..... 107

33. ISILAAMU ŞE NKAN TI Ó DÁRA NÍNÚ NKAN JÍJẸ ATI NKAN MÍMU NÍ ẸTỌ, O SI TUN PÀŞE MIMỌOKÀN ÀTI ARA ÀTI ILÉ, TORÍ Ẹ NI O ŞE ŞE ÌGBÉYÀWÓ NÍ ẸTỌ GÉGÉ BÍ ÀWỌN ANỌBI- KI ỌLÀ MÁA BÁ WỌN- ŞE PÀŞE RẸ, GBOGBO NKAN TI O DARA NI WỌN MÁA N PÀŞE RẸ. 112

34. ISILAAMU ŞE ÀWỌN IPILE ÀWỌN NKAN TI A ŞE NI EEWỌ NI EEWỌ, GEGE BII ẸBỌ PÈLÚ ỌLOHUN, ÀTI ŞÍŞE KÈFÈRÍ, ATI SÍSIN ÀWỌN OOŞA, ATI SISỌ OHUN TI ÈÈYÀN Ò MỌ NÍPA ỌLOHUN, ÀTI PÍPA ÀWỌN ỌMỌ, ATI PÍPA ẸMÍ TI A PỌNLE, ÀTI ŞÍŞE IBAJE NI ORÍLẸ, ÀTI IDÁN, ATI ÌWÀ IBAJE TI O FI OJÚ HÀN ATI ÈYÍ TÍ Ó PAMỌ, ÀTI ŞÌNÁ, ATI KI ỌKÙNRIN MAA BA ỌKÙNRIN ẸGBÉ RẸ NI AŞEPỌ, O ŞE ÈLÉ NI EEWỌ ÀTI JÍJẸ OKUNBETE, ÀTI ÀWỌN NKAN TI WỌN BA DÚ FÚN ÀWỌN OOŞA, O ŞE ẸRAN ẸLÉDÈ NI EEWỌ, ÀTI ÀWỌN ẸGBIN TI O ŞÉKÙ, O ŞE JÍJẸ DÚKÌÁ ỌMỌ ORUKAN NI EEWỌ, ATI DIDIN ÒŞÙWỌN KÙ, O ŞE JIJA OKÙN-ÌBÍ NI EEWỌ. ÀWỌN ANỌBI PÁTÁ- KI ỌLÀ MÁA BA WỌN- NI WỌN FI ẸNU KO LORI ŞÍŞE ÀWỌN NKAN EEWỌ YII NI EEWỌ..... 114

35. ISILAAMU N KỌ ÀWỌN ÌWÀ BURÚKÚ BII IRỌ, IREJE, ÌJÀNBÁ, ẸTANJE, KEETA, ÈTE ABURÚ, OLÈ-JÍJÀ, TẸNBELEKUN, ATI ÀBÒSÍ, ISILAAMU KỌ GBOGBO ÌWÀ TI KO DÁRA. 121

36. ISILAAMU N KỌ IBALOPỌ TI OWÓ TI ÈLÉ BA WA NINU Ẹ, TABI ÌNIRA, TABI ẸTANJE, TABI ÀBÒSÍ, TÀBÍ IREJE, TÀBÍ NKAN TI O BA LE Ẹ OKUNFA INIRA TI O MAA KÁRÍ ÀWÙJỌ ATI AWỌN ỌMỌ ÌLÚ ATI ẸNI KỌKỌKAN. 127

37. ISILAAMU WA LATI WA DA AABO BO LÀÁKÀYÈ ATI LATI Ẹ GBOGBO NKAN TI O BA LE BA A JE NI EEWO GÉGÉ BÍ MÍMU ỌTÍ, O PÀTÀKÌ LÀÁKÀYÈ, O Ẹ E NI OKUNFA LILA NKAN BỌNI LỌRUN, O SI LA A KÚRÒ NIBI ÀJÀGÀ ITANKITAN ATI IBORISA. KO SI SI AWỌN ÀŞÍRÍ IKOKỌ KANKAN NINU ISILAAMU, BÉẸ SI NI KO SI AWỌN IDAJỌ KANKAN TI O WA FUN ÀWỌN IPÒ KAN NIKAN TI KO KAN ÒMÍRÀN, GBOGBO ÀWỌN ÌDÁJỌ RẸ ATI ÒFIN RẸ PÁTÁ NI O BA LÀÁKÀYÈ TI O NI ALAAFIA MU, O SI WA NI IBAMU SI NKAN TI DÉÉDÉÉ ATI ỌGBỌN N TỌKA SI. 130

38. ÀWỌN ẸSÌN IRỌ, TI ÀWỌN TI WỌN N Ẹ E KO BA NI AGBỌYE ÀWỌN ÀTAKÒ TI O WA NINU Ẹ, ATI AWỌN NKAN TI O TAKO LÀÁKÀYÈ, ÀWỌN ÀLÙFÁÀ ẸSÌN NAA YOO JE KI AWỌN OLUTELE WỌN LÉRÒ PE ẸSIN JU LÀÁKÀYÈ LỌ NI, ATI PE KO SI IGBALAAYE FUN LÀÁKÀYÈ LATI GBỌ ẸSIN YE. ÀMỌ ISILAAMU KA ẸSIN KUN IMỌLE TI O MAA TAN SI OJÚ ỌNA FUN LÀÁKÀYÈ, TI ÀWỌN TI WỌN N Ẹ ẸSIN IRỌ N FE KI AWỌN ÈYÀN PA LÀÁKÀYÈ TI KI WỌN SI MAA TELE ÀWỌN, TI ISILAAMU SI N FE KI ỌMỌNIYAN TA LÀÁKÀYÈ RẸ JI LATI MỌ PÁTÓ BI ÀWỌN ỌRÒ Ẹ JE GAN. 133

39. ISILAAMU N BABARA IMỌ TI O BA NI ALAAFIA, O SI N ẸENI NI OJÚKÒKÒRÒ LATI MAA Ẹ IWADI TI IMỌ TI KO NII SI IFẸ-INU

NINU È, O SI TUN N PEPE SI WIWOYE ATI RÍ RONÚ NIPA ARA WA
ATI NIPA AYÉ NI ÀYÍKÁ WA, ÀWỌN ÀBÁJÁDE ÌWÁDÌÍ ÌMÒ TI O BA
SI NI ÀLÀÁFÌÀ KO LE TAKO ISILAAMU. 134

40. ATI PE ỌLỌHUN KO NII GBA IŞE, KO SI NII ŞE ẸSAN LE E LORI
NI ỌJỌ IKẸHIN AYAAFI TI O BA WA LATI ỌDỌ ẸNI TI O NI
IGBAGBỌ PẸLU ỌLỌHUN TI O SI TUN TẸLE AŞE RẸ, TI O SI TUN
GBA AWỌN OJIŞE RẸ – KI IKẸ ATI ỌLA MAA BA WỌN – NI
ODODO, ATI PE ỌLỌHUN KO NII GBA NINU AWỌN IJOSIN
AYAAFI ÈYÍ TI O BA ŞE E LOFIN, NITORI NAA BAWO WA NI
ỌMỌNIYAN O ŞE MAA ŞE AIGBAGBỌ PẸLU ỌLỌHUN TI YOO WA
MAA RETI KI O SAN AN NI ẸSAN? ATI PE ỌLỌHUN KO NII GBA
IGBAGBỌ ẸNIKẸNI NINU AWỌN EEYAN AYAAFI TI O BA NI
IGBAGBỌ SI AWỌN ANỌBI - KI ỌLA O MAA BA GBOGBO WỌN
LAPAPỌ - TI O SI TUN NI IGBAGBỌ SI JIJẸ OJIŞE MUHAMMAD (KI
IKẸ ATI ỌLA ỌLỌHUN MAA BA A). 138

41. DAJUDAJU AFOJUSUN GBOGBO IŞE TI O JẸ TI ỌLỌHUN NI PE:
KI ẸŞIN ODODO O MU ỌMỌNIYAN GA, YÓÒ WA JẸ ẸRU KAN TI O
MỌ ẸŞIN KANGA FUN ỌLỌHUN ỌBA GBOGBO AGBANLA-AYE,
YOO SI TUN TU U SILE KURO NI JIJẸ ẸRU FUN ỌMỌNIYAN TABI
OHUN ELO TABI ITANKITAN. NITORI NAA, ẸŞIN ISILAAMU - GEGE
BI IWỌ NAA SE RI I - KII ŞE AFỌMỌ AWỌN EEYAN, KO SI KI N GBE
WỌN TAYỌ IPO WỌN, KO SI KI N SỌ WỌN DI OLUWA ATI
OLUJOSIN FUN. 142

42. ỌLỌHUN ỌBA ŞE TITUUBA NI OFIN, OUN NAA SI NI: PIPADA
ỌMỌNIYAN SI ỌDỌ OLUWA RẸ, ATI GBIGBE ẸŞẸ JU SILE, ATI PE
ISILAAMU MAA N PA NKAN TI O BA SAAJU RẸ RẸ NINU AWỌN
ẸŞẸ. ATI PE TITUUBA NAA MAA NPA NKAN TI O BA TI SAAJU RẸ
RẸ NINU AWỌN ẸŞẸ. NITORI NAA, ỌMỌNIYAN O BUKAATA SI KI

O MAA JẸWỌ AWỌN AŞIŞE RẸ NI IWAJU AWỌN EEEYAN ABARA.
..... 144

43. NITORI NAA, NINU ẸSIN ISILAAMU, ASOPO LAARIN
QOMONIAN ATI QLOHUN MAA N WA TAARA NI, NITORI NAA, OO
BUKAATA SI ẸNIKANKAN LATI JẸ ALAGATA LAARIN IWỌ ATI
QLOHUN. ẸSIN ISILAAMU SI TUN WA KỌ KI A SỌ AWỌN ABARA DI
OLUJOSIN FUN TABI AKẸGBẸ FUN QLOHUN NIBI JIJẸ OLUWA RẸ ATI
NIBI LILETỌ SI IJOSIN RẸ. 148

44. NI IPARI TIRA YII, A MAA RANTI WIPE AWỌN ÈÈYÀN, PÈLÚ
BI IGBA WỌN ATI AWỌN ẸYAMEYA WỌN ATI AWỌN ILU WỌN ATI
ÀWÙJỌ WỌN ŞE YÀTỌ SÍRA, BÈÈ NÁÀ NI WỌN ŞE YÀTỌ SÍRA NÍBI
IRORI WỌN ÀTI ERONGBA WỌN, TI ÀYÍKÁ WỌN ÀTI IŞẸ WỌN NAA
SI TUN YÀTỌ SÍRA, ÈYÍ NI O JẸ KI O JẸ DANDAN FUN WỌN LÁTI NI
AFINIMONA KAN TI O MAA TỌ WỌN SỌNA, ATI ETO KAN TI YOO
KO WỌN JỌ, ATI ADARI KAN TI YOO MAA DÁÀBÒ BO WỌN,
AWỌN OJIŞẸ ALAPON-ONLE - KI IKẸ ATI QLA MAA BA WỌN - MAA
N ŞE IYẸN PẸLU IMISI LATI QDO QLOHUN, WỌN MAA N TỌ AWỌN
EEYAN S’ONA LỌSI OJU-ONA DAADAA ATI IMONA, WỌN SI MAA
N KO WỌN JỌ SI ORI OFIN QLOHUN, WỌN SI TUN MAA N DAJỌ
LAARIN WỌN PÈLÚ ODODO. NITORI NAA, ALAMORI WỌN YOO
DURO DEEDE NI IBAMU SI JIJẸ IPE WỌN FUN AWỌN OJIŞẸ YII, ATI
SISUNMO IGBA WỌN SI AWỌN IRANŞẸ TI QLOHUN. NIGBA TI
ANU TI WA PỌ, TI AIMOKAN SI TI KARI, TI WỌN SI TI JOSIN FUN
AWỌN ORIŞA; QLOHUN GBE ANABI RẸ MUHAMMAD - KI IKẸ ATI
QLA QLOHUN MAA BA A - DIDE PẸLU IMONA ATI ẸSIN ODODO
LATI MU AWỌN EEEYAN KURO NIBI AWỌN OKUNKUN ŞÍŞE KÈFÈRÍ,
AIMOKAN, ATI IBORIŞA, LỌ SI IBI IGBAGBỌ ATI IMONA..... 150

NI IPARI TIRA YII, A MAA RANTI WIPE AWỌN 150

45.FUN IDI EYII, MO N PE Ọ, IWỌ ỌMỌNIYAN, KI O DURO FUN ỌLỌHUN NI IDURO ODODO ELEYI TI YOO BỌRA KURO NIBI ÀŞÀ ATI ÌŞE, KI O SI TUN LỌ MỌ WIPE WAA PADA SI ỌDỌ OLUWA RẸ LẸYIN IKU RẸ, KI O SI TUN WOYE SI ARA RẸ ATI AWỌN AGBEGBE TI O WA NI AYIKA RẸ. NITORI NAA, GBA ISILAAMU, KI O LE BA ŞE ORIIRE NI AYE RẸ ATI ORUN RẸ. TI O BA WA FE WO INU ISILAAMU, KO SI NKANKAN TI O JẸ DANDAN FUN Ọ JU KI O JẸRI WIPE KO SI ẸNI TI IJỌSIN TỌ SI NI ODODO AYAIFI ALLĀHU, ATI PE DAJUDAJU MUHAMMAD OJIŞE RẸ NI, KI O SI TUN BỌPA-BỌŞE KURO NIBI GBOGBO NKAN TI WỌN BA N JỌSIN FUN YATỌ SI ỌBA ALLĀHU, WAA TUN NI IGBAGBỌ WIPE DAJUDAJU ỌLỌHUN YOO GBE AWỌN TI WỌN WA NINU SAARE DIDE, ATI PE DAJUDAJU ISIRO ATI ẸSAN ODODO NI, TI O BA TI WA JẸRI PẸLU IJẸRI YII, O TI DI MUSULUMI. O WA JẸ DANDAN FUN O LẸYIN IYẸN KI O MAA JỌSIN FUN ỌLỌHUN PẸLU NKAN TI O ŞE NI OFIN BII IRUN, ATI ZAKAH, ATI Aawe, ATI HAJJ TI O BA NI IKAPA ỌNA ATI LỌ. 151

Get to Know about Islam

in More Than **100** Languages

موسوعة الأحاديث النبوية
HadeethEnc.com

Encyclopedia of the
Translations of the Prophetic
Hadiths and their
Commentaries

IslamHouse.com

A Comprehensive Reference
for Introducing Islam in the
World's Languages

موسوعة القرآن الكريم
QuranEnc.com

Encyclopedia of the
Translations of the Meanings
and Interpretations of the
Noble Qur'an

ملا يسع أطفال المسلمين جهله
kids.islamenc.com

The Platform of What Muslim
Children Must Know

موسوعة المحتوى الإسلامي
IslamEnc.com

A Selection of the Translated
Islamic Content

بيان الإسلام
byenah.com

A Simplified Gateway for
Introducing Islam and
Learning its Rulings

Islamic Content Service
Association in Languages

Da'wah, Guidance, and Community
Awareness Association in Rabwah

978-603-8442-99-9

Yo180